

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkanim, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebusti, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaosnuti Evropi.

TRST - Ul. Montečchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1300 LIR POSTNINA PLACANA V GOTOVNI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA

Danes tudi v Štandrežu

Standrež - ulica del Carso 73/A
URNIK: 8.20 - 13.20 in 14.45 - 15.30

TOREK, 18. JANUARJA 1994

ZDA / V PRIČAKOVANJU KATASTROFALNEGA »BIG ONE«

Potres v Kaliforniji

Sunek 6,6. jakostne stopnje po Richterjevi lestvici je terjal življenje 22 oseb

LOS ANGELES - Kalifornija je včeraj doživela svojo peklensko noč. Potresni sunek 6,6 jakostne stopnje po Richterju je ob 4.31 iz globokega spanja prebudil več kot 3 milijone ljudi na območju od San Diega do Las Vegasa. To ni bil zloglasni »Big One« z več kot 8. jakostno stopnjo po Richterju, ki ga seizmologi napovedujejo ob koncu stoletja, temveč potres srednje jakosti, ki je po zadnjih podatkih terjal življenje 22 ljudi in na stotine ranjenih, a je Kaliforniji zadal predvsem ogromno gmotno škodo. Zarišče potresa je bilo v dolini San Fernando, kakih 30 kilometrov severno od Los Angelesa.

Relativno nizkemu številu žrtev je botroval splet srečnih naključij. Do potresa je namreč prislo v nočnih urah in na praz-

nični dan, ko v ZDA praznujejo Martina Luthra Kinga, tako da je bila večina ljudi doma. Posnetki porušenih nadvozov, razdejanih avtocest in hitrih cest nedvomno dokazujejo, da bi bilo število žrtev neprimerno večje ob belem dnevu, ko je kalifornijsko cestno omrežje dobesedno natrpano z avtomobili. Kot vedno ob kalifornijskih potresih so sunku sledili požari. Popokali so namreč plinovodi, tako da so ob električnem mrku prizorišče razsvetljevali številni požari. Grozo je se večalo turobno zavijanje alarmnih avtomobilskih siren.

Ameriški predsednik Clinton je že proglasil izredno stanje in stopil v stik z vsemi zveznimi agencijami, tako da bi prišle na pomoč razdejani Kaliforniji.

Na 12. in 13. strani

Voda in ogenj sta se kruto poigrala z usodo ljudi, ki jih je prizadel potres (Telefoto AP)

MORDA BODO DANES NAŠLI SPREJEMLJIVO REŠITEV

Volitve tudi za Žide?

RIM - Vlada si prizadeva, da bi resila problem datuma volitev, ki je izzval plaz kritik in protestov, ker 27. marec sovpada z židovsko veliko nočjo, ko vera ne dovoljuje Judom posvetnih opravil. Vprašanje bo premier Carlo Azeglio Ciampi danes poglobil s predsednikoma senata in poslanske zbornice Giovannijem Spadoliniem in Giorgiom Napolitanom.

Dve sta poti, ki ju tehta vlada: ali podaljšati volitve na 28. marec, ali pa anticipirati začetek na soboto, 26. Nerešeno pa je vprašanje, ali zadostuje vladni odlok, ali pa je potreben zakonski predlog. Nekatere politične sile so pripravljene podpreti tako rešitev (DSL, del KD, DZ), druge pa ji nasprotujejo ali se niso se izjasnile. Zmeda je vsekakor velika in s polemikami se množijo tudi pozivi k bojkotu volitev, kar dodatno zastruplja

napeto politično ozračje.

V tej klimi je včeraj rimsko tožilstvo spet zaslislalo sefa policije Vincenza Parisija, ki se je spontano javil, potem ko se je v prejšnjih dneh zvedelo, da je na seznamu preiskovanih oseb zaradi afere obvesčevalne službe Sisde. V petih urah zasliševanja naj bi Parisi zavrnil obtožbe aretiranih funkcionarjev Sisdeja in preiskovalcem izročil dosje, ki naj bi na osnovi dokumentarnega gradiva in osebne izjave pobiljal obtožbe vohunov.

Predstavniki tožilstva Michele Coiro je novinarjem izjavil, da je bilo zasliševanje pomembno, ceprav se zaenkrat položaj sefa policije ni spremenil. Sodnik je tudi razvrednotil magnetofonske posnetke, ki so v prejšnjih dneh dvignili veliko prahu, ces »nimajo dokazne vrednosti« in »zdi se nam, da so bile posnete nalašč za nas«. (VT)

Objava datuma volitev okrepila liro

RIM - Objava datuma volitev je bilo očitno najboljše zdravilo za liro, ki se je včeraj nepričakovano ovrednotila tako v razmerju z dolarjem kot z marko. Za prvega je bilo treba odsteti več kot sedem lir manj, za drugo pa dobre stiri lire manj kot pretekli petek. Ce je res, da so odločitev za volitve menjalni trgi razumeli kot začetek konca politične negotovosti, pa je po mnenju poznavalcev za slavlje se prezgodaj: Včeraj so bili namreč ameriški trgi zaprti, zato bo treba za pravi odgovor menjalnih tržišč počakati na danesnje fixinge.

Na 27. strani

Zavezništvo za Trst obsoja povezovanje Severne lige z melonarji in misovci

TRST - Zavezništvo za Trst je včeraj na tiskovni konferenci ostro obtožilo Severno ligo, ker se je v rajonskih svetih v tržaški občini povezala z Listo za Trst in misovci. »S tem je dokončno snela krinko z obraza in pokazala svoje pravo obličje,« je poudaril predstavnik Zavezništva za Trst Franco Codega. Zavezništvo je skicalo srečanje z novinarji, da bi opozorila javnost na zadržanje Severne lige pred bližnjimi parlamentarnimi volitvami. Vse kaže namreč, da se je trzaska sekcija Bossijeve stranke že domenila z melonarji in novofasisti za skupni nastop na političnih volitvah, in to v brk vsem dosedanjim obljubam in parolam, da predstavlja Liga novost. Razpleti v rajonskih svetih kažejo, da je res prav nasprotno: Ligi je uspelo tisto, kar ni uspelo niti najslabsim koalicijskim - izvolitev fasista na čelo rajonskega sveta.

Na 5. strani

MILAN

Protest delavcev Fiata in Alfe Romeo

SMUČANJE / SUPERVELESALOM ZA SVETOVNI POKAL

Alenka Dovžan v Cortini prva skupaj z Wibergovo

CORTINA - Na ženskem superveleslalomu za svetovni smučarski pokal je zmagala se neosemnaestletna slovenska reprezentantka Alenka Dovžan, ki je tako ponovila uspeh Katje Koren iz Flachaua. Dovžanova je na cilj privozila v enakem času kot favorizirana Svedinja Pernilla Wiberg, s katero je skupaj stopila na najvišjo stopničko zmagovalnega odra (na sliki AP). To je bila že 27. slovenska zmaga na tekmah za svetovni pokal. Dekleta so jih prispevala enajst. Italijanka Deborah Compagnoni se je uvrstila na osmo mesto.

Na 26. strani

PREDNAROČNINA

NA

PRIMORSKI DNEVNIK

za letošnje leto - 300.000 lir bo veljala, le če se naročite do 31. januarja 1994.

Presenečenje: lepa slovenska knjiga v dar.

Čestitke in mali oglasi - brezplačno.

Novoporočenci v letu 1994 prejmejo Primorski Dnevnik brezplačno.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik.

Ali je
Liga
nova
Lista?

SANDOR TENCE

Severna liga je v političnem in družbenem smislu zelo pisano gibanje. Nastala je iz protesta proti skrajno korumpiranemu strankarskemu sistemu, iz iskrene želje po federalizmu in tudi iz potrebe po bolj uravnoteženih odnosih med Severom in Jugom. Na njen voz so v teh mesecih skocili ljudje vseh vrst.

Mnogi zato, ker resnično verjamejo, da bo Liga korenito spremenila Italijo, drugi, ker so naveličani hudega davčnega pritiska, in tretji, ki so že itak navajeni skakati na zmagovite vozove. S časom je torej to gibanje postalo nosilec različnih in v nekaterih primerih celo nasprotujočih si družbenih (in gospodarskih) interesov.

V Furlaniji se je Liga rodila z močno avtonomistično in federalistično oznako. Mnogi njeni ustanovitelji so bili vojskas med pobudniki furlanskega narodnega preporoda in so se zaradi tega večkrat javno in jategno ogradili od skrajnih stališč vsedravnega tajnika Umberta Bossija in ideologa gibanja Gianfranca Miglia. Najbolj izrazita osebnost furlanske Lige je gotovo Pietro Fontanini, ki je kot predsednik Dezele dokazal, da verjame v pisano stvarnost naše deželne realnosti.

Drugacna pa je situacija v Gorici in v Trstu. Na Goriskem je nova pokrajinska uprava Severne lige pokazala, da ni bogve kako občutljiva do narodnostnega vprašanja, v Trstu pa so Bossijevi pristasi vseskozi uporabljali dvojno merilo. Po eni strani so sicer prispevali k izvolitvi Riccarda Illyja, po drugi pa so stalno mežikali na cionalistom. Pravi zaslu na desno pa so izvedli pred nekaj dnevi, ko so pred vseh mestnih rajonskih svetih odkrito povezali z desnico in fasisti. In to ne na osnovi skupnega programa, kar bi bilo do neke mere celo upravičeno, a le iz politične računice v pričakovanju bližnjih volitev.

Liga je v Trstu nastala kot antagonist Liste za Trst. To vlogo je kolikor toliko dosledno igrala do občinskih volitev, sedaj pa se ji zal postopoma izneverja. Mi smo vsekakor prepričani, da Fontanini nima nič skupnega s Camberjem. Upamo, da dejstva ne bodo postavila na laž to trditev.

NOVICE

Dogovor med sindikati in družbo Olivetti

RIM - Po treh dneh nepretrganih pogajanj so včeraj na ministrstvu za delo predstavniki delavcev in uprave grupe Olivetti le dosegli sporazum o načrtu za prenovno proizvodnje velikana iz Ivree. Dokument, ki so ga podpisali ob prisotnosti ministra za delo Giugnija, opredeljuje nadaljnjo delovno usodo približno 2 tisoč oseb, ki naj bi po oceni uprave predstavljale odvečno delovno silo. Družba ne bo teh (bivših) uslužbencev odslovila ali pa jih poslala v dopolnilno blagajno za nedoločen čas, temveč bodo na osnovi dogovora lahko odšli prostovoljno (s kakšno nagrado), predvideni pa so tečaji za prekvalifikacijo in pa tako imenovane solidarnostne pogodbe. V dokumentu pa so tudi nakazane smernice vodenja grupe v naslednjih dveh letih (gre za združevanje raznih brans proizvodnje) in pa reorganizacije podjetja. Od leta '89 je to že peti načrt za prenovno Olivettija.

Spet težave v prometu zaradi goste megle

BOLOGNA - Zaradi goste megle je včeraj zjutraj na avtocesti A14 prišlo do vrste veriznih trčenj, v katerih pa je bilo nekaj oseb lažje ranjenih. Najhuje je bilo na južnem odseku med krajema S. Lazzaro di Savena in Castel San Pietro, kjer se je ustvarila več kilometrov dolga kolona avtomobilov. Položaj se je normaliziral v nekaj urah, vsekakor pa je bila vidljivost na vseh cestah dežele Emilie-Romagne dolgo med 50-100 metri. Samo malo boljše je bilo na zahodnem predelu Veneta, predvsem v okolici Verone. Do težav je prišlo na avtocestah A4 do Vicenze in A22 do Modene. Dopoldne so tudi zelo omejili promet na letališču Valerio Catullo v Villafranci. S podobnimi težavami so se soočali tudi na milanskem letališču Linate, zato so nekatere polete preusmerili na letališče Malpensa, med temi je bilo tudi letalo družbe Alitalia, ki je odpravljal progo Bologna-Milan. Na lombardskih avtocestah pa je zaradi megle prišlo samo do zastojev.

Zapori so grdi, in nas drago stanejo

RIM - Kot toliko drugih javnih storitev v Italiji, so tudi zapori grdi in z več vidikov neustrezni, zato pa državo in seveda davkoplačevalce drago stanejo. Posebno raziskavo s tem v zvezi je izvedel institut Eurispes: iz zbranih podatkov izhaja, da mora država za vzdrževanje zaporov dnevno odšteti več kot sedem milijard in pol, kar letno prerašča v 2.800 milijard lir. Izračun instituta je izhajal iz podatka, da je bilo lani v povprečju 50.617 zapornikov vsak mesec, vsak zapornik pa »stane« dnevno 150 tisoč lir. Največja pomanjkljivost italijanskih jetnišnic je preobljudenost, so ugotovili pri institutu Eurispes: prvega decembra lani je bilo vseh zapornikov 52.676, ki so bili porazdeljeni po 236 jetnišnicah. Približna polovica vseh oseb, ki so v zaporu, pa pravzaprav dolgo čaka na proces. Raziskava je nadalje pokazala, da je število zapornikov skokovito naraslo v zadnjem desetletju, med njimi pa je odločno več moskih, saj je bilo v prvem semestru lanskega leta vsega 2.711 žensk proti 47.424 moskih.

V PISMU PREDSEDNIKOMA ZBORNIC

Scalfaro zakoličil pristojnosti vlade

Upoštevati mora okrnjene pristojnosti parlamenta

RIM - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je razpustil parlament, kot je pojasnil v pismu predsednikoma senata in poslanske zbornice, zaradi referenduma, s katerim so se italijanski volilci plebiscitarno opredelili za nova volilna pravila, in zaradi nereprezentativnosti parlamenta. To je prvi tak primer v italijanski povojni praksi, kot je prvič, da je vlada ohranila polnost mandata, ker je predsednik zavrnil ponujeni premiorov odstop.

Toda razpuščen parlament in vlada s polnim mandatom sta anomalija, ki je sad sedanjih izrednih razmer. Zaradi tega je Scalfaro naslovil vladi pismo, s katerim je jasneje zamejil njene sedanje pristojnosti.

Predvsem je predsednik republike utemeljil, da je lahko zavrnil odstop, ker je z umikom podpisov nad sto poslancev propadel predlog nezaupnice. Kljub temu, da vlada ohranja polnost mandata, pravi Scalfaro, pa okrnjene pristojnosti razpuščenega parlamenta omejujejo tudi pristojnosti izvršne oblasti.

Korekten odnos med državnimi institucijami torej zahteva, da vlada predvsem uresniči to, kar je parlament že odobril in pri tem skrbno pazi, da ne prestopi mej, ki jih je postavilo zakonodajno telo. Nujne odloke je treba omejiti samo na primere, ki jih izrecno predvideva ustava in odpraviti tiste, ki bi lahko presegli te meje. In ta vodila bi morala vlada upoštevati tudi pri ponovitvi odlokov, ki bi v tem času morebiti zapadli. Iz njih mora izključiti vse tiste dele, ki ne bi bili res izredno nujni.

Ob koncu Scalfaro svetuje tudi, naj se vlada tudi pri imenovanjih omeji na tista, ki so res neobhodna.

Vlada je na nedeljski seji povsem osvojila ta navodila. Soočanje s parlamentom pa ni končano, saj mora sedanji parlament razpravljati o odlokih, o katerih se ni izrekel. Med temi so odlok za rešitev Raia, finančni ukrepi, s katerimi bi za okoli 7 tisoč milijard lir uravnovesili državni proračun, pa tudi odlok, ki priznava sicer okrnjeno podporo slovenski manjšini v Italiji. (VT)

PROCES / SODIŠČE ZAVRNILO ZAHTEVO JAVNEGA TOŽILCA

Soočenja med Carlom Samo in Cirinom Pomicinom ne bo

Bivši minister zanikal, da bi prejel denar v gotovini (od 500 do 700 milijonov) - Kardinal Castillo Lara pravi, da IOR ni »moralno obtožen«

MILAN - Na včerajšnjem 27. zasedanju »neskončne« sodne obravnave proti Sergiu Cusaniju o podkupninah družbe Enimont je spet spregovoril bivši minister Paolo Cirino Pomicino. Javni tožilec Antonio Di Pietro je zahteval novo zaslišanje, da bi enkrat za vselej razčistili, koliko denarja in vrednostnih papirjev je prejel od bivšega pooblaščenega upravitelja Montedisona Carla Sama. Pomicino je potrdil tisto, kar je bil že povedal med prvim zaslišanjem: »Od Sama sem prejel nekaj kuvert, v katerih so bili vrednostni papirji, nisem pa prejel denarja v gotovini.« Sama pa je sodišču pod prisego razkril, da je za volilno kampanjo leta 1992 poleg vrednostnih papirjev predal Pomicinu od 500 do 700 milijonov lir v gotovini.

Zaradi tega navzkrižja je Di Pietro zahteval sočenje med Samo in Pomicinom. Sodišče tej zahtevi ni ustreglo, čes da je povsem nepotrebno, saj sta tako Sama kot Pomicino obtožena zaradi sodelovanja v podobnih prekrških in imata zato vso pravico, da ne povesta resnice. Od sodišča je odvisno, kako bo ocenilo njuni pričevanji, je odredil predsednik.

Včerajšnje zasedanje se je začelo z zaslišanjem bivšega upravnega tajnika PLI Alda Marianija, njegovo zaslišanje pa je bilo v senci drugega dogodka. Preiskovalci so namreč ugotovili istovetnost arabskega odvet-

Bivši minister Paolo Cirino Pomicino (AP)

nika, ki naj bi bil koristnik denarja z računa Ambest v luksemburški banki Bil. Imenoval naj bi se Zuhair Al Khateeb, rodil naj bi se leta 1935 v Bagdadu, kjer naj bi tudi živel. Visok je meter osemdeset in ima rjave oči.

Arabskega odvetnika je v afero Enimont-Cusani vpletel bivši sodelavec Bettina Craxija Mauro Giallombardo. Njegov odvetnik je včeraj predal preiskovalcem kopijo njegovega potnega lista.

Iz Rima je prišla medtem vest o izjavi kardinala Rosalia Castilla Lare, predsednika nadzorne komisije vatičanske banke IOR. Visoki cerkveni dostojanstvenik je izjavil, »da se IOR ne cuti moralno obtoženega na procesu o podkupninah Enimonta,« je pa priznal da »so bili va-

tikanski bančniki v tistem primeru preveč naivni, ker so v dobri veri verjeli Ferruzziju. Po njegovem mnenju bančni izvedenci niso vedeli, čemu so služile visoke vsote, ki sta jih vložila bivša klienta Carlo Sama in Sergio Cusani.« Pred tremi leti so bili Ferruzzijevi ljudje vsega sprotovanja vredne in premožne osebe, bančne operacije so bile povsem normale, naslovniki pa niso bile fizične osebe, pač pa sigle in številke, je povedal Castillo Lara v intervjuju za tednik Epoca. Kardinal je tudi izključil možnost, da bi IOR prejel 10 milijard lir kot »plačilo« za opravljene operacije. »Dobili smo le tisto, kar je povsem normalno pri takih operacijah, le kaki dve milijardi,« je poudaril prelat.

Frenetično leto za milanske sodnike

MILAN - Za generalnega državnega pravdnika Giulia Catelanija sta bili zadnji dve leti za mialnsko sodno okrožje »frenetični in polni nepricakovanih zasukov«, in to predvsem po »zaslugi« preiskave o korupciji v javni upravi. Catelanijevo poročilo ob odprtju sodnega leta v Milanu seveda ni moglo mimo tesnobe in skrbi, ki jo poraja prehod države v novo fazo, vendar ni manjkalo niti besed upanja za boljso prihodnost. Jedro njegovega izvajanja je seveda zadevalo preiskavo »čistih rok«, ki je v obdobju od srede leta 1992 do srede 1993 povečala vrste preiskovanih oseb od 380 na 1135,

tistih, ki so morale v zapor pa od 98 na 358. Catelani se je dotaknil tudi občutljivega vprašanja odnosov med sodstvom in informacijo, pri čemer je dejal, da morajo sodniki in se zlasti javni tožilci spoštovati potrebo po diskretnosti, vendar ta ne sme preprečevati svobodo misli. Za izjave tisku so po njegovih besedah pristojni samo sefi sodnih uradov, medtem ko je o televizijskem prenosu procesov menil, da ti nedvomno sodijo v območje pravice do obveščanja, vendar morajo spoštovati osnovni pogoj, da ne motijo sojenih oseb. Pred sodno palaco so medtem demonstrirali fotoreporterji (Foto AP).

MILAN / ZALOŽNIŠTVO

Registrirali novi Montanellijev dnevnik »La Voce«

Vendar pa v je v rimskih seznamih že ime »La Voce«

MILAN - Na milanskem sodišču so včeraj v poseben seznam vpisali nov dnevnik »La Voce«, ki naj bi ga vodil Indro Montanelli. Vendar pa je založniška družba Piemmei, ki ima sedež v Ul. Brera 16 v Milanu, kot odgovornega urednika novega dnevnika prijavila novinarja Gorgia Cajatija. Glede tega je uradni predstavnik založbe Victor Uckmar izjavil, da so vpisali ime Cajatija iz praktičnih razlogov, ni pa hotel povedati, če bo 54-letni Cajati, ki je do pred kratkim vodil revijo stripov Intrepido, pri novem dnevniku opravljal pomembnejšo uredniško vlogo.

Novi dnevnik pa bi lahko imel težave se pred rojstvom: v Rimu so namreč ob koncu leta prijavili nastanek novega časopisa, ki naj bi se tudi imenoval »La Voce«. Gre za pobudo založniške hiše Omnibus, ki je vodstvo novega dnevnika zaupala bivšemu direktorju rimskega »Messaggera« Mariu Pendinelliju. Slednji pa je izjavil, da bi se lahko on in tudi založnik odpovedala imenu »La Voce«, če bi ju za to prosil Montanelli, nikakor pa ne bi pristala na oblasten nastop družbe Piemmei.

RIM / PROCES P2

Craxi in Martelli priznala stike z Gellijem

Loža P2 naj bi bila v tistem času sodelovala z Andreottijevo vladno večino KD-PSI-KPI

RIM - »Nek funkcionar tiskovnega urada PSI je vztrajal, naj sprejem inž. Luciania, to je Gellija, predstavnika lože P2.« Tako je Bettino Craxi včeraj začel svoje pričevanje pred rimskim porotnim sodiščem, ki ga zaslišalo v vlogi price in preiskovane osebe za kaznivno dejanje, povezano z bankrotom zavoda Banco Ambrosiano. Enaka usoda je v isti vlogi zadela tudi Claudia Martellija, ki je pričal po Craxiju.

Bivši tajnik Psi je torej priznal, da se je sestal z Gellijem, ki naj bi mu bil »zaupal«, da je takratni predsednik republike, Sandro Pertini ovira za prihodnost države. Craxi je o tem Pertinija obvestil, ta pa mu je odgovoril s pismom, ki ga je potem objavil nek tednik. Vsa zadeva se sicer Craxiju ne zdi posebno huda, saj sam lože P2 ni nikoli v celoti kriminaliziral, ce ne zaradi drugega, že zato, ker je bil v njej tudi general Dalla Chiesa, ki da ga

je bil ob objavi seznama članov prosil, naj poseže pri vladi. Bivši tajnik PSI je tudi pojasnil, da so masoni sodelovali z Andreottijevo vlado in z njeno večino, ki so jo sestavljale KD, PSI in KPI. Mnogo manj natančen kot pri političnem ozadju, je bil Craxi pri aferi Eni-Petromin in pri rojstvu bancnega računa »Protezione«: Calvija ni poznal, ko pa je izvedel, da bankirja skrbijo dolgovi njegove stranke, se je srečal z njim in sprejel njegov predlog za mednarodno posojilo, za katerega je bil odprt račun »Protezione«. Calvi naj bi bil tudi poskrbel, da je prek dnevnika »Paese Sera« KPI prejela 20 milijard lir.

Srečanje z Gellijem je priznal tudi Martelli, ki pa je zanikal, da bi imel kakrsenkoli stik s kakim predstavnikom Banche Ambrosiane. Po mnenju sodnikov sta se Craxi in Martelli dogovorila za skupno obrambno linijo.

RIM / ŽIDJE NAJ BI ŠLI NA VOLIŠČA 28. MARCA PO SONČNEM ZATONU

Vlada morda našla kompromis glede spornega datuma volitev

Možnost bododanes preverili na sestanku med predsednikom vlade Ciampi in predsednikoma senata Spadolini in ter zbornice Napolitanom

RIM - Polemika plamti. Dejstvo, da je italijanska vlada izbrala 27. marec kot dan predčasnih političnih volitev in s tem prizadevala pravice židovske skupnosti (gre namreč za židovsko veliko noč in vera Judom prepoveduje, da bi se na tako velik praznik posvečali posvetnim opravilom), je izzval plaz protestov in pozivov k bojkotu volitev.

Obsodbe, ki so se uslele z vseh strani, so prisilile premiera Carla Azeglia Ciampija, da spet pretehta problem. Rešitev, ki jo nakazuje predsedstvo vlade v pismu predsednikoma senata in poslanske zbornice Giovanniju Spadolini in Giorgiu Napolitanu, je ukrep, s katerim bi podaljšali volitve tudi na 28. marec, da bi Židje po zatonu lahko šli na volišča. V zagovor Ciampi navaja dejstvo, da je vlada v nedeljo že pretehtala to možnost in jo zavrnila, ker se je židovski skupnosti zdela neu-

strezna. Včeraj pa jo je spet vzela v postev, ker bi bila za židovsko skupnost sprejemljiv kompromis.

Možnost bo Ciampi preučil danes na sestanku s Spadolini in Napolitanom, ki bosta morala nato s predsedniki parlamentarnih skupin preveriti, ali gre za sprejemljivo rešitev. Nekateri (Napolitano, predstavnik DSL Piero Fassino, načelnik poslanske skupine KD Gerardo Bianco) so to možnost podprli, toda s tem vprašanje se ni rešeno. Problem je dvojen. Po eni strani se postavlja vprašanje, ali bi sile, ki so nasprotovale razpustu parlamenta, podprle tako rešitev in omogočile vladi, da se »opere« pred javnim mnenjem, po drugi pa je treba rešiti tudi pravno težavo, saj ni razčiščena dilema, ali je možna pot vladnega odloka ali pa je rešitev v daljšem postopku zakonskega predloga.

Vozel je s pravnega in političnega vidika izredno zapleten in po svoje odraža vse težave, s katerimi se Italija sooča v prehodni fazi, ko prve republike ni več, pot do druge pa je se naporna. In dejstvo, da se začenja s sklepom, ki krni državljanske pravice židovske skupnosti in jo sili k izbiri med verskimi predpisi ter državljansko dolžnostjo, ni najboljši obet.

Judje so, kljub razumljivi zagrenjenosti, reagirali dokaj umirjeno. Sklenili so, da preučijo vse pravne poti, da se uprejo izbiri 27. marca, obenem pa so se ogradili od vsakga političnega zlorabljanja. Kljub temu pa je spodrseljaj glede datuma volitev se dodatno zastrupil politično klimo. Potem ko je v nedeljo, takoj po razpustu, tajnik MSI Gianfranco Fini namignil, da je predsednik republike razpustil parlament pod prisilo in izrecno govoril o »iz-

siljevanem sefu države«, se je k temu včeraj povrnil voditelj radikalcev Marco Pannella, ki se z gládovno stavko bori proti diskriminaciji Židov in hoče tudi rešiti 13 referendumov, za katere je dal pobudo skupaj s Severno ligo. Pannella je na novinarski konferenci izjavil, da »nihče ni sposoben izsiljevati predsednika Scalfara«, najbrž pa se je v tem času zgodilo kaj, zaradi česar se je predsednik znašel pred alternativo odstopiti ali razpustiti parlament. Opredelil se je za slednjo rešitev, trdi Pannella, ker je »ocenil, da bi z odstopom izdal republiko«.

Radikalnemu liderju niso ostali dolzni republikanci, po katerih je »paradoksalno, da protestira Pannella, ki je s predlogom o nezaupnici tako zapletel stvari«, da je postala izbira 27. marca skoraj neizbežna. (VT)

SINDIKAT / SPORNI PODATKI O UDELEŽBI

Delavci Fiata in Alfa Romea so včeraj stavkali

Zaradi prekinitve pogajanj o preureditvenem načrtu obeh obratov - Stavka je trajala dve uri

Demonstracija delavcev Fiata v Turinu (Foto AP)

TURIN - Delavci Fiatovih obratov Mirafiori in Rivalta so včeraj dve uri stavkali, potem ko so se prekinila pogajanja o načrtu za preureditev podjetja. Okrog 500 delavcev je ob desetih zapustilo tovarno Mirafiori in se podalo na mestne ulice; pridružilo se jim je se okrog 100 uslužbencev, ki so zaposleni v drugih Fiatovih obratih, prisotnih pa je bilo tudi okrog 200 uradnikov. Vsi skupaj so se ob enajstih vrnili na delovna mesta. Ocene sindikalnih organizacij glede številčne udeležbe stavkajočih so si dokaj različne, saj se sučejo od 70 do

15 odstotkov v posameznih tovarnah; vodstvo Fiata pa navaja vrsto podatkov, po katerih naj bi se stavke povprečno udeležilo 15 odstotkov uslužbencev. Piemontski Fiom je izid stavke vsekakor ocenil zelo pozitivno.

Včeraj so za dve uri stavkali tudi delavci Alfa Romea iz Areseja. Odsli so iz tovarne (bilo jih je okrog 1.000) ter priredili shod kar na bližnji avtocesti; promet je bil zaradi tega ustavljen za dobro uro. Tudi delavci Alfa Romea so stavkali zaradi prekinitve pogajanj o preureditvi podjetja.

RIM / S PRVO REPUBLIKO ODHAJA TUDI ENA NJENIH GLAVNIH POLITIČNIH SIL

Krščanska demokracija bo od danes Ljudska stranka

RIM - Prva republika je ugasnila. In z njo bo danes ugasnila tudi politična sila, ki je bila v dobrem in slabem v vseh povojnih letih eden od glavnih, večkrat pa celo glavni protagonist italijanske politične scene. S sejo nacionalne skupščine bo danes uradno proglašena smrt Krščanske demokracije. Na njenih temeljih bo v soboto z ustanovno skupščino dokončno shodila Italijanska ljudska stranka.

V namenih tajnika Mina Martinazzolija naj bi Ljudska stranka prevzela pozitivno idejno dediščino KD in obnovila organizirano prisotnost italijanskih katolikov v politiki. Vrnila naj bi se h koreninam »zgodovine, ki je daljša in svetlejša od napak in pomanjkljivosti njenih protagonistov«. Toda prehod je veliko težavnejši od tega, kar si je predstavljal »brodar« Martinazzoli, da ko je prevzel nelahko nalogo, da prepelje KD na prijaznejši breg Ljudske stranke. Spopadi z neocen-

tristi na desni, pa tudi pritiski prenoviteljev, ki ju vodita Rosy Bindi in Sergio Mattarella z leve, kažejo, da so porodni krči boleli in da se Ljudska stranka lahko rodi sredi podobnih sporov, razkolov in pravnih spopadov kot pred nekaj leti DSL, ko je prevzela nasledstvo Komunistične partije Italije.

Spori in razkoli zadnjih dni so tudi posledica dolgega obdobja kriz in pretresov, zaradi katerih se je KD prenavljala pod prisilo zaporednih volilnih porazov in udarcev preiskave o podkupninski aferi. Zacelo se je ob koncu novembra 1991, ko je tedanji tajnik Arnaldo Forlani sklical v Milanu sestanek vsedrjavne skupščine. Zaradi goste megle, ki je legla na lombarsko vlemesto in okolico, se je tajnik izgubil in minilo je precej časa, preden je našel pot do kongresne palače. Ni bilo malo tistih, ki so v tem dogodku videli zlo slutnjo in v poznejših dogodkih potrditev svoje skepse.

Spomladi leta 1992 je bila KD poražena na političnih volitvah. Temu so sledili porazi na upravnih volitvah ob koncu leta 1992, predvsem pa katastrofi na lanskeletnih junijskih in nato se novembarskih upravnih volitvah. Vse to so spremljali se udarci preiskave o podkupninski aferi: jamstvena obvestila za vse njene zgodovinske voditelje, upravni tajnik Severino Cittaristi pa je z več kot 60 jamstvenimi obvestili svojevrsten rekorder operacije »čiste roke«.

Minu Martinazzoliju je v tem času uspelo krmariti demokratsko ladjico v razburkanem morju in se izogniti brodolomu. Toda v zadnjih mesecih vse težje obvladuje krmilo. Glavni razlog je porazni rezultat na zadnjih upravnih volitvah, ki je spodbudil neocentriste k iskanju vseh možnih zavezništva med zmernimi silami. (tudi s Severno ligo in z Berlusconijsko »Forza Italia«) da bi zajezili osip glasov. In se

včeraj so tajniku postavili ultimati: ali se odloči za široka zavezništva z zmernimi silami ali pa bo spopad za nasledstvo KD vse ostrejši.

Martinazzoli doslej ni klonil in vztraja pri »stranki s krščanskim in ljudskim navdihom, ki temelji na vzajemnosti in solidarnosti«. Od tod tudi jasne politične meje. Ljudska stranka je alternativna levica, obenem pa se ograjuje tako od skrajne desnice kot od liberizma Severne lige, od katere jo loci tudi vizija enotnosti države.

Drugi voditelji, zlasti filozof in papežev prijatelj Rocco Buttiglione ali milanski poslanec Roberto Formigoni, so manj trdni v teh načelih in veliko bolj pripravljeni na kompromis.

Kdo bo prevladal? Odgovor na to bo dala današnja zadnja seja vsedrjavne skupščine KD, ki bo s svojimi sklepi vtisnila genetski pečat novi Ljudski stranki.

Vojmir Tavčar

P I K A N A K

That's the question

MIRAN KOSUTA

La conoscenza - that's the question... Takole, shakespearovski, s trpko ugotovitvijo o luknjavem medsebojnem poznavanju Italijanov in Slovencev, o njihovem plutarhovsko vzporednem soživljanju sem zaključil pred leti svoje razmišljanje o slovenski tržaski književnosti na mednarodnem univerzitetnem simpoziju v Grenoblu. Da besede niso bile izrečene tjavdan ali omejene zgolj na književnozgodovinski vrticek, mi te dni potrjujeta dva drobna, a brzokone zgovorna dogodka iz trzasko kulturne kronike.

Claudio Magris je v intervjuju za magazin "Il Venerdì di Repubblica" tožil nad samopomilovalnostjo slovenske manjšine, Diego de Castro pa je prav tako pred kratkim izjavil za Primorski dnevnik, "da se v tako imenovani Beneški Sloveniji ne govori slovensko..., temveč paleoslovensko in v nižjem delu Nadiske doline tudi paleohrvaško". Kako malo se poznamo, celo med prijatelji! O naklonjenem odnosu obeh vidnih tržaskih italijanskih kulturnikov do Slovencev ne gre dvomiti. Vseskozi ga izpričuje njuno do nas zavzeto, obzirno, upoštevajoče nastopanje in pisanje: clanki, referati, eseji, intervjuji, knjige. Prav zato sta me takšni površni, pravzaprav pomanjkljivi sodbi presenetili.

Da smo Slovenci v Italiji pogosto vitimisti in jezevo zaprti, zaklobčeni, priznavamo marsikdaj tudi sami. Toda obstati pri piki taksne ugotovitve, ne da bi pogledali čez njen plot na livado zunanjih, racionalnih in notranjih, iracionalnih razlogov našega samopomilovanja, je vendarle krivično. Ob fiziološki, nagonski narodnoobrambni nezaupljivosti do večine, ki je vpisana v gene sleherne manjšinske biti in je marsikdaj res razumsko nemotivirana, anahronistična, so za zamejsko zaprtost vse prevečkrat krive tudi zunanje, objektivne politične, ekonomske in socialne okoliščine, ki nam jemljejo kisik in ozijo življenjski prostor. Kako je naivno misliti, da je carobna palica povojne italijanske demokracije - hokus, pokus - avtomatično odpravila vse manjšinske razloge za dvom v večino, vso tisto iz zgodovinskih travm izvirajočo konfliktualnost med Italijani in Slovenci, nam grenko dokazuje macehovska sedanost: ali ni vladno izigravanje zascite, izmikanje slovenski televiziji, burka nihajočih finančnih podpor našim kulturnim ustanovam klofuta na lice, ki ga kakor drugje tudi v kulturi vztrajno, prijateljsko, odprto (ceprav zaradi pomanjkanja sredstev tudi skromno) ponujamo sosedu, npr. s prevajanjem slovenskih knjig ali vabljenjem Italijanov v naše galerije in dvorane na razstave, igre, koncerte?

Magrisu sorodno se je pri piki površnega zvonega vtisa ob poslušanju terskega in nadiskega narečja ustavil tudi Diego de Castro. Ocarljivi, včasih celo starocerkvenoslovanski arhaizmi teh govorov namreč ne morejo upravičiti njihove ekstrapolacije iz sodobnega slovenskega dialektalnega sistema, kamor jih - poleg jezikoslovcev seveda - umesčajo predvsem znanstveno utemeljeni in tudi drugim slovenskim narečjem skupni pojavi, kot so moderna vokalna redukcija, difteongizacija, intonacijsko, dinamično poudarjanje ali prilikovanje izposojenk tvorbo-pretvorbnim principom slovenskega jezika. Prav tako vprašljiva je nikoli dokazana de Courtenayeva, Oblakova in Ramovseva hipoteza o prihodu hrvaških čakavcev na tersko ozemlje, ki jo je že leta 1892 ovrgel Karel Strekelj. Sodobni jezikoslovci, med njimi tudi največji poznavalec teh govorov Pavle Merku, si nekatere značilnosti (npr. mehkonebnisko frikato s), ki naj bi dajale nadiskemu narečju akustično podobo "paleohrvaščine", razlagajo veliko bolj logično in naravno z vplivom sosednjega ladinskega jezikovnega areala. Zakaj oporekam De Castrovi trditvi s tako pikolovsko jezikoslovno eksegezo? Ker so bile prav pavsalne, psevdolingvistične italijanske sodbe o posebnosti rezijanske in beneskih narečij pogost izgovor za politično ločevanje Slovencev v videmski pokrajini od onih v goriski in tržaski, za odrekanje nacionalnih pravic Benecanom in Rezijanom, za zakonsko diskriminiranje italijanskih državljanov slovenskega jezika ali narečja na manjšince A in B kategorije. Ceprav so izrečene v največji dobri veri, me taksne sodbe zato zmeraj osupnejo. Ne morem mimo njih, ne da bi se zdrznil. Zagotovo bo moja, tako zelo zamejska nezaupljivost manjša, ko mi bo Magris, De Castro ali kak drug italijanski prijatelj zatrjeval, da morajo prav Benecani, Rezijani in Kanalski Slovenci imeti največ pravic, dobiti največ sol in gledati največ lastne, morda celo narečne televizije, ker so najbolj izpostavljeni asimilacijskemu pritisku. Takrat bom razumel, da govoriva - Slovenec in Italijan - isti jezik, da nisva drug drugemu nikakršna uganka več, da lahko veselo odpišem svoj nekdanji, shakespearovski stavek: Medsebojno poznavanje - to je dilema...

NOVICE

Dežela: čez teden dni program nove vlade

TRST - Novoizvoljeni predsednik Dezele Renzo Travanut bo najbrž prihodnji torek, 25. januarja prebral v deželni svetovni program nove deželne vlade. Skupščina bi se morala sestati že ta teden, sejo pa so odložili na prošnjo nekaterih strank, ki imajo ta teden svoje vsedržavne kongrese.

Travanut je dejal, da bo nova vlada izkoristila ta teden za razne posvetovalne sestanke z družbenimi in gospodarskimi komponentami, katerim bo predložila osnovne smernice svojega upravnega programa. Predsednik je glede tega izrazil pričakovanje, da bodo družbene in ekonomske sile po svoje prispevale k oblikovanju vladnega programa.

Travanutov odbor razpolaga v deželni svetovi z 29 glasovi na skupno šestdeset svetovalcev, je torej manjšinski. Odobritev programa odbora sicer ne sodi med formalne obveze deželne vlade, debata o programskih smernicah pa se bo, kot vedno, končala z glasovanjem, ki ima izrazito politično naravo. Za odobritev finančnega proračuna pa je nujno potrebna absolutna večina.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994

Postni t.r. PRAE DZP St. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

RIM / IZMENJALI BODO STALIŠČA

Sestanek na vrhu o poskusu udara

Sestali se bodo zastopniki uradov, ki vodijo preiskave o Monticoneju in drugih častnikih

RIM - Kaze, da se bo o Videmčanki Donatelli Di Rosa se dolgo govorilo. Prejšnji teden so se časopisi razpisali o njenem »srečanju« s karabinjerji, čes da so jo nago zalotili v avtomobilu z mladim moskim, kar je Di Rosa ogorčeno zanimala. Res je bila v avtu skupaj s prijateljem, je povedala, a nista počela nič takega, kar bi bilo skregano z javno moralo. Tudi ta dogodek pa naj bi sodil v politično kampanjo, da diskreditirajo njo samo in njene moza Alda Minchitta, ker trdita, da je skrajni desničar Gianni Nardi se živ in da je skupaj z nekaterimi visokimi častniki, med katerimi je tudi general Monticone, vpleten v poskus državnega udara. Prav o

tem poskusu bo v kratkem govor na zasedanju »na vrhu«, ki se ga bodo udeležili predstavniki raznih uradov, ki vodijo preiskavo. Kot je povedal namestnik vojaškega pravdnika Giovanni Barone, se bo vrha udeležilo tudi vojaško pravdnistvo, a na njem si bodo izmenjali informacije in stališča. Glede preiskave pa je dejal, da so na dobri poti. Svoječas o omenjene častnike osumili nagovarjanja k veleizdaji, prevratništva in ustanavljanja oboroženih skupin. Poleg generala Monticoneja pa je veleizdaje in ustanavljanja oborožene skupine osumljen tudi polkovnik Aldo Minchittu, ki je sicer skupaj z zelo udar prijavil.

PROMET / POTREBNA SO OBNOVITVENA DELA

Obalna cesta zaprta do 22. t.m.

TRST - Gradbeno podjetje Consol strade iz Remanzacca nadaljuje z deli, da bi avtomobilski promet na obalni cesti ponovno stekel normalno, potem ko se je v prejšnjem tednu v neposredni bližini naravnega predora na cestice vsul plaz kamenja. Deželni departma podjetja ANAS je s posebnim odlokom odredil zaprtje prometa na državni cesti št. 14 do sobote, 22. t.m. Prepoved velja za vse uporabnike, od kolesarjev do pešcev; na tak način bo mogoče vzpostaviti pogoje, da bo ta del obalne ceste lahko

normalno (in brez vsake nevarnosti) prevozen. Zaenkrat je promet v smeri proti Trstu preusmerjen v Sesljanu. Avtomobilisti se morajo poslužiti državne ceste 202, tako da v Trst prispejo po Ul. Fabio Severo.

Plaz kamenja se je na obalno cesto vsul 12. t.m. Za odpravo vseh posledic bo treba čakati do 22. t.m., saj morajo tehniki opraviti še vrsto raziskav, ker so strmine nad obalno cesto zelo nevarne, zaradi česar je treba sprejeti vrsto ukrepov tehničnega značaja. Na sliki (Foto KROMA): usad na obalni cesti.

PISMA UREDNIŠTVU

O poročanju pred in po občnem zboru SSS

Res me je presenetilo, da so uvodne besede mojega pozdrava na občnem zboru SSS-TS dobile tako izkrivljeno razlago, toliko prostora na 5. strani Pd in končno se zasmeh izpod peresa časnika M.K. Nisem imel napisanega posega, zato ne morem točno poudariti izrečenih besed, vendar menim, da sem takole govoril: »Ne morem razumeti, ne odobravam poročanje Primorskega dnevnika v zvezi z občnim zborom SSS, saj ni bilo za sindikat nobena reklama, nasprotno...« In to je bilo vse, kar sem o Pd izrekel. Nisem črnil o strokovnosti časnika, nisem govoril o časnikaški etiki, nisem trdil, da so dejstva neresnična, nisem izjavil, da moramo pred neresno resnico poriniti glavo v pesek.

Pa poglejmo samo naslova prispevkov, s katerima je Pd oznanjal solnikom in bralcem, da bo občni zbor SSS-TS: »Precej slovenskih solnikov v italijanskih sindikatih« (to je sicer podnaslov); »Slovenska solnica v sindikatu SAM«. Zelo pozitivno mnenje pa imam o prispevku (pogovor s tajnikom Pavlom Cokom), ki je bil v Pd na dan samega občnega zbora (13.1.1994). Ampak to je bilo po mojem mnenju že prepozno. Ta prispevek bi bil moral v javnost pred onima dvema, da bi privabil na občni zbor še morebitne neodloče-

neže in morda celo kakega kolego, ki je izstopil iz našega sindikata. Solniki ne moremo namreč nenapovedano zapustiti svojih učencev in dijakov; njihovo varstvo mora biti vedno zajamčeno.

Tako mnenje imam tudi danes, ko sem prebral prispevek gospoda M.K., Pd pa ne obešam zato nobene strašne krivde. Taka reklamizacija (da objavim resnico - dejstva nekaj dni prej) se mi tudi ne zdi pregrešna.

Tudi meni se pa zdi strašno smešno, da je gospod Kemperle to malenkost tako napihnil in podčrtal celo s tregeto v Bosni. Vsebine mojega posega gospod Kemperle pa sploh ni razumel! In sem vendar govoril slovensko!

Leopold Devetak

Op ur.. Gospod Leopold Devetak je na 35. občnem zboru Sindikata slovenske sole izgovoril po slovensko dobesedno: »Čudi me reklamiziranje italijanskih sindikatov prav ob casu občnega zbora.« (M.K.)

Kras je bogastvo

Kot Slovenka, kot bralka in naročnica, predvsem pa kot človek, ki ljubi in spoštuje svojo kulturno dediščino, s svojo zgodovino in okolje, kjer živi in so živeli njegovi predniki, cutim dolžnost, da se pridružim razpravi oziroma polemiki glede umestnosti programskega sporazuma o posegih v »korist« Krasa.

Najprej moje začudenje: kje živijo voditelji naše manjšine, da se ne zavedajo splošnih svetovnih trenj, velikih ekoloških problemov in da ne cenijo niti svojega lastnega kulturnega bogastva? Kras, kot pravi čisto preprost reklamni bilten, ki so mi ga nekoč dali na slovenski meji, je morda najlepši, najbogatejši del Slovenije: je svetovno zanimiv iz geološkega in biološkega vidika, njegova arhitektura ima izredne privlačnosti, mnoge slovenske besede, ki označujejo krasne fenomene, so postale mednarodne in jih uporabljajo v različnih svetovnih jezikih kot strokovno terminologijo.

In ta naš Kras je v tem trenutku močno ogrožen: izgradnja avtocest, stadionov, sinhrotrona samega in številnih novih stanovanjskih naselij (takozvani stanovanjski dvojčki), je hudo prizadela ekološko ravnotežje ter obstoj posameznih živalskih in rastlinskih biotopov, ki so značilni za ta teritorij. Poleg tega so naše vasi, ki so bile se pred leti pravi arhitektonski muzeji, o katerem bi lahko s ponosom pisali in ga razkazovali turistom, že močno iznakažene. Sama sem lastnica stare kraske hiše v Repnu, amatersko pa se ukvarjam z bioarhitekturo. Ker živim čisto ob Krasu, ki je ob delavnih zaprt, sem se večkrat srečala s študenti arhitekture, ki prihajajo iz različnih krajev Italije in bi radi pisali in raziskovali našo edinstveno krasno arhitekturo. In vsi se sprašujejo, to, kar se sa-

ma sprašujem: kako je mogoče, da je teritorialni prototip kraske arhitekture tako malo zaščiten, kako je mogoče, da se na starih kraskih hisah kot boleče rane odpirajo sodobna, neokusna okna, da se ob njih dograjujejo moderni deli brez vsakega pogleda na estetiko in večkrat (podčrtujem) tudi brez vsakršnega gradbenega dovoljenja. Kako je mogoče, da te hiše se danes brezsrčno rusijo, ob dovoljenju občinskih tehničnih uradov, tudi če vsakdo, ki se kolicaj ukvarja z gradnjo ve, da je s sodobnimi tehnikami mogoče rešiti se tako načeto zgradbo in da so ti krasni zidovi z lesenimi podstrešji veliko bolj zdravi, topli in prijetni za bivanje od sodobnih cementnih kletk. Seveda to ni vse: ob splošnem izgovoru, da ni denarja, (zdaj ga imamo) trohijo zgradbe, ki jih je dežela imenovala za arhitektonske spomenike, razpadajo kamnite strehe, iz dvorišč izginjajo »skrle«, katere nadomešča cement, na trgih in ulicah pa se kopicijo avtomobili. Naj poleg tega dodam, da so najlepše ohranjenosti kraske hiše po naših vaseh last Italijanov, Nemcev, Angležev, ki so edini znali razumeti bitje stoletij v njihovih srcih ter so jih obnovili v skladu z zgodovino in tradicijo. Upam, da bo ob teh besedah vsaj koga postalo vsaj majceno sram in se bo za nekaj trenutkov zamislil.

Pa se nekaj besed o naravnem okolju. Sama iz srca ljubim Kras, kot ga ljubijo ne samo naravovastveniki, am-

pak tudi marsikateri Krasevec, ki živi z njim v stiku vsak dan. V teh gozdovih srečujem srne, pa tudi merjasce, poznanim najstarejša drevesa in primerke flore. Sama nočem, da bodo te zivali in rastline obstajali samo v ograjah ali v knjigah. Tako naravo sem z dolgocajem že srečala v Avstriji, v Gardalandu, na Bavarskem. Kras je lepši, Kras je bogatejši in veliko imamo pokazati turistom, samo ljubiti ga moramo. Pa se to: Volnik je nedvomno eden izmed najlepših kraskih biserov mi pa molce dopuscamo (kje je tu naša narodna zvest), da ga unicujejo vojaki z vojaškega poligona, ki z džipi teptajo travnike, godne za košnjo, unicujejo redko floro in nekulturno onesnažujejo gozd z odpadki. Tudi v tem primeru ne vem, kje je naš narodni ponos. Mislim, da Slovencev ne bo unčil Staffieri, niti tržaski nacionalizem, se manj naravovastveniki, ki se večkrat bolj zavzeto od nas zanimajo za naš jezik in našo kulturo. Sami se bomo unčili, spremeni-li Kras v brezimen izumetničen zooski vrt ali cirkus po avstrijskem zgledu, naše vasi pa bodo podobne furlanskim industrijskim conam. Pa zrak? Ta bo isti kot v mestnem središču. Kaj bomo pustili v dediščino našim otrokom, kaj jim bomo pokazali? Nic, samo to, da smo tudi mi enaki drugim, enaki ostali Italiji, kjer posamezni denarni interesi in denarne igre prevladujejo nad interesi človeka, kulture in okolja.

Suzi Pertot

POLITIKA / »POVEZALA SE JE Z MISOVCI!«

Zavezništvo za Trst proti Severni ligi

Zavezništvo za Trst obtožuje. »Javnost zeli-mo seznaniti s tistim, kar sedaj počenja Severna liga v rajonskih svetih trzaskih občine, in opozoriti na nevarnost, ki preti z desne pred skorajšnjimi političnimi volitvami.« Predstavniki Zavezništva za Trst Franco Codega je bil na včerajšnji tiskovni konferenci zelo jasen: Severna liga je v rajonskih svetih snela krinko z obraza in pokazala svoje pravo obličje. Ko je morala izbirati, se je pozvignila na programe in na nove ljudi, ki bi lahko te programe izvajali, ter se opredelila za desno koalicijo. Zleza je v objem listarjev in novofasistov, kar zgovorno napoveduje, kaksno bo njeno zadržanje na političnih volitvah.

Codega je ostro ozoglasal odločitev Severne lige, da se v rajonskih svetih zdruzi z Listo in misovci. V rajonskih svetih, kjer je imela koalicija, ki je podpirala Illyja, dovolj moči, kot sta na primer oba kraska sveta, so bili izvoljeni predstavniki naprednih sil. V ostalih se Severna liga sploh ni zmenila za morebitna zavezništva z naprednimi silami. V brk vsem obljubam, da bo sodila po programih in ljudeh, je skočila na desničarski voz in odločilno pripomogla k izvolitvi desničarjev. Se več: pri Sv. Ani je pokrajinsko tajništvo Severne lige uveljavilo svoj »diktat« in vsililo svojo odločitev tako, kot so nekaj počenja »osovražene« stranke.

Gilleri, Castigliero, Codega in Costa (z leve) na včerajšnji tiskovni konferenci Zavezništva za Trst (foto Krizmančič/KROMA)

Rezultat tega tipično strankarskega mesetarjenja je sledeč: pri Sv. Ivanu je bila za predsednico izvoljena misovka; v Novem mestu naj bi bil izvoljen fasist Tono-ni, v Rojanu pa se za podpredsednika »bije-ta« listar Giorgi in fasist Menia. »Kaj takega ni uspelo niti najslabsi petstrankarski koalici-ji,« je zadržanje Severne lige pokomentiral drugi predstavnik Zavezništva za Trst, Paolo Castigliero.

A to se ni bilo vse na račun Severne lige. Codega je spomnil, da se je Bossijeva (ali bolje Belonijeva) stranka se lan-skega novembra izrekla proti gradnji kompleksa Stocktown v Rojanu, se-daj pa je podpisala pro-gram, ki odobrava gradnjo.

Alessandro Gilleri,

predstavnik Socialistične prenove v okviru Zavezništva, je osvrknil kamaleontstvo Severne lige, ki je na vsedravnih ravni zagovarjala federalizem, tu v Trstu pa se oprijema najbolj za-krknjenega municipalizma. In se: v deželi se je začela Fontaninijeva uprava odpirati Evropi in Vzhodu, v Trstu pa se je odločila za najbolj zaprti nacionalistično fronto.

Predsednik Zavezništva za Trst Giacomo Costa je poudaril, da do-gajanja na ravni rajon-skih svetov vodijo nepo-sredno k političnim vo-litvam. Severna liga je izbrala desno koalicijo, da bi stopila na oblast, pa čeprav v rajonskih svetih, zaradi oblasti pa jo bo ponovila tudi na parlamentarnih volitvah, ne ozirajoč se na

programe in na nove ljudi. S preprostimi be-sedami: Severna liga bo na političnih volitvah prevzela tisto mesto v koaliciji z Listo za Trst, ki jo je do svojega dejan-skega propada zavzema-la trzaska socialistična stranka, k tej koaliciji pa boodo pristopili tudi misovci.

V takih razmerah bo nujno potreben močan napredni blok. Takšen, kakršen je bil zmagoviti pol, ki je na občinskih volitvah podprl Illyja. To je predstavnikom Zavezništva za Trst jasno. Povsem nerazumljiva so jim zato bila nedeljska namigovanja umirajočega demokratskega vodstva (pred rojstvom Ljudske stranke), da trzasko izkušnje z Illyje-vo kandidaturo ne gre »izvažati« na deželno raven.

RAZGOVOR S POTRJENIM TAJNIKOM SKP

Canciani: Sedaj je na potezi DSL...

»Na Tržaškem pa so odnosi med strankama precej slabši kot v drugih krajih naše dežele«

Giorgio Canciani je bil, kot smo poročali, potrjen za pokrajinskega tajnika Stranke komunistične prenove. Bil je edini kandidat za to funkcijo, njegova potrditev pa gre v smer politične kontinuitete, saj si SKP, kot najbrž ostale stranke, ne more privoščiti večjih pretresov in sprememb pred bližnjo volilno preizkušnjo. Canciani smo uvodoma zaprosili za krajšo oceno pravkar zaključenega pokrajinskega kongresa.

Nasa skupščina, na kateri se je oglasilo kar 36 diskutantov, je nesporno dokazala, da je Komunistična prenova živo in zdravo politično bitje ter ne, kot nas hočejo nekateri prikazati, ostanek preteklosti. Razpravljali smo o vseh perečih vprašanjih, predvsem pa o hudi gospodarski krizi, ki tako močno bremeni sibke sloje ter seveda o bližnjih volitvah.

Kakšno je Vaše stališče o volilnih povezavah?

Tudi v Trstu - in isto bomo naredili na našem vsedravnem kongresu - smo se opredelili za široko volilno zavezništvo med vsemi levičarskimi silami. Smo za podpis volilnega zavezništva, ki bi poleg SKP zaobjel se DSL, Mrežo in tiste zelene, ki se prepoznavajo v vsedravnih usmeritvah te stranke.

Kaj hočete s tem povedati?

Mi smo prepričani, da so zeleni, v Furlaniji-Juljski krajini v bistvu zamaskirani radikalci in ne pravoverni zeleni. Posebno v Trstu pa bo za volilna zavezništva na levi,

Giorgio Canciani

ki se sicer sklepajo na deželni ravni, bistven dialog med nami in DSL.

Kako si zamišljate ta dialog?

Predvsem med tovariši, ki jim je pri srcu enotnost leveice. Pri tem pa moram zal ugotoviti,

da so odnosi med DSL in našo stranko na Tržaškem precej slabši kot drugod po deželi.

Zakaj?

Imam namreč vtis, da so tržaški tovarisi DSL pod negativnim vplivom Demokratskega zavezništva in Kršćanske demokracije. Ti dve sile si namreč vseskozi odkrito prizadevata za izključitev SKP iz morebitnih naprednih volilnih zavezništov. Podobno se je zgodilo z znano "operacijo" Illy

A napredni kandidat je vendarle premagal svojo desničarskega tekmeča.

To je res, a zmagal je tudi z našimi glasovi. Ne smemo pa pozabiti, da na parlamentarnih volitvah 27. marca ni drugega volilnega kroga in da v enomandatnih okrožjih prevlada kandidat, ki dobi največ glasov. Zato naj si vsakdo jasno prevzame svoje odgovornosti. Na kongresu smo izdelali naša stališča, sedaj so na potezi drugi, posebni pa tovarisi iz vrst DSL. (S.T.)

Sestava novega pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti

V soboto je bil v kinodvorani v Bazovici drugi del pokrajinskega kongresa stranke Slovenske skupnosti. Delegati so na koncu izvolili trzasko predstavniko za bližnji deželni kongres stranke in pokrajinski svet stranke.

V to telo so bili izvoljeni Martin Breclj, Alojz Tul, Maja Lapornik, Ivo Jevnikar, David Slobec, Marjan Breclj, Peter Močnik, Aldo Stefancic, Aleksander Furlan, Sergij Mahnič, Marij Maver, Danilo Savron, Mitja Tercon, Andrej Berdon, Franko Gustin, Henrik Lisjak, Ivan Peterlin, Edvin Forcic, Branko Slavec, Robi Vidoni, Ivan Zerjal, Anton Gaspersic, Edi Krapež, Josip Pečenko, Boris Slama, Josip Skerk, Ivan Zidaric, Sergij Pahor, Robert Petaros, Drago Stoka in Marko Udovic. Svet bo na prvi seji izvolil političnega tajnika in pokrajinski izvršni odbor.

SODIŠČE / JUTRI NOVA OBRAVNAVA

Na procesu o »dogovoru Menegon« na vrsti priče

Dogovor je urejeval delo na VII. pomolu - Na razsodbo bo treba še dolgo čakati, saj bo 4. obravnava junija

Proces o tako imenovanem »sporazumu Menegon« bo se dolgo zaposloval trzasko pretorico Manilo Salvà: naslednja obravnava bo sicer že jutri, a zatem bo več mesecev oddiha, saj se bo proces nadaljeval šele 17. junija. Včeraj so bila na vrsti razna pričevanja (Bruno Zecchini, upravni svetnik pristaniške ustanove; Fulvio Castelli, funkcionar pristaniške ustanove; Ribaric, inspektor operative obale; Giuliano Brunello-Zanetti, inspektor pristaniškega urada za delo), ki so govorila v prid obtožencev. Postavljena je bila tudi zahteva, da bi kot pričo poklicali tudi Fusarolija, o čemer pa se mora pretorica se odločiti.

Na zatozni klopi se je

znalo več oseb (Luigi Rovelli, bivši glavni direktor Avtonomne ustanove za trzasko pristanišče-EAPT; Michele Zanetti, bivši predsednik trzaskega pristanišča; Aldo Cuomo, funkcionar EAPT; Fabio Salvini in Sergio Fasano, funkcionarja EAPT; Vincenzo Marinelli, bivši konzul Enotne kompanije pristaniških delavcev-CULPT; Marcello Menegon, podkonzul CULPT).

Tako imenovani dogovor Menegon med EAPT in CULPT so sklenili leta 1989 in je bil v veljavi do 4. marca leta, pristaniski ustanovi pa je omogočal, da se je za delo na VII. pomolu posluževala uslužbenec delavske kompanije. Pri tem naj bi prihajalo do nepravilnosti, češ da je delavska

kompanija izstavljala fakture za delo, ki ni bilo opravljeno (fakturalni naj bi več delovnih dni, kot so jih dejansko opravili), dodatni znesek (govori se o 700 milijonih lir v treh letih) pa naj ne bi izplačali delavcem, ampak naj bi bil koncal v blagajno kompanije. Pri CULPT pa so od vsega začetka trdili, da to nikakor ne drži, da je bil dogovor povsem regularen, in da je pristaniski ustanovi prihranil precej denarja, prav nasprotno od tega, kar pravi obtožnica. Z njim naj bi bila seznanjena tudi oba predsednika, ki sta si sledila v vodstvu EAPT, Zanetti in Fusaroli. Slednji pa je lani izjavil, da za dogovor sploh ni vedel in da bo postopal proti tistim, ki trdijo drugače.

NAD SKLEPOM O VOLITVAH 27. MARCA

Tudi trzaska židovska skupnost je razočarana

»Sklicanje volitev za 27. marec na dan židovske velike noči spet dokazuje, da je Italija zelo malo občutljiva do pravic verskih in drugih manjšin. Jaz sem cutim prizadetega kot Zid in kot pripadnik slovenske narodnostne skupnosti«. To nam je povedal Filip Fischer, pripadnik trzasko židovske skupnosti, ki je prepričan, da bi z malo več dobre volje izvedli volitve tudi v nedeljo, 20. marca. S tem bi se država izognila nepotrebnim polemikam, ki jih je to vprašanje ze upravičeno sprožilo.

Podobnega mnenja je tudi podpredsednik židovske skupnosti Nathan Giorgio Wiesenfeld, ki je zelo uzaloscen nad sklepom rimske vlade. Na veliko noč, ki traja vse do sončnega zatona 28. marca, namreč Zidje ne smejo opravljati nobenega dela. To velja sicer le za vernike, vladni sklep pa ima svojo simboliko, čeprav sporazum med državo in židovskimi skupnostmi

izrecno ne govori o datumu volitev in podobno.

V zvezi s to afero se je oglasil tudi deželni odbornik Paolo Ghersina (Zelena lista), po mnenju katerega ta dogodek dokazuje, da v Italiji vse veroizpovedi ne uživajo enakega tramatja s strani države. Kot laik sem trdno prepričan, pravi Ghersina, da je spoštovanje verskih navad in tradicij med nosilnimi temelji laične države. Rim se je očitno sedaj izneveril temu načelu in to prav v trenutku, ko prihaja do zbliževanja med Vatikanom in mednarodno židovsko skupnostjo.

Solidarnost Židom je izrekla tudi deželna svetovalska skupina Severne lige. Njen podpredsednik Roberto Tanfani ugotavlja, da so dijio volitve med dolžnosti vsakega državljanca, zato bo datum predčasnih volitev ustvaril zadrego med samo židovsko skupnostjo, ki bo razdvojena med verskimi in državljanskimi dolžnostmi.

Pročelje trzasko sinagoge (f. KROMA)

NOVICE

Jutri na Opčinah srečanje slovenske DSL

V domu Brdina na Opčinah bo jutri z začetkom ob 20. uri drugi zaključni del seminarja slovenske komponente DSL. V prvem delu so udeleženci zastavili nekatera notranja organizacijska vprašanja (med drugim tudi vprašanje glasila Delo), jutri pa bo tekla beseda tudi o aktualnih političnih vprašanjih, začeni s bližnjimi volitvami. Slovenska komponenta DSL vabi k množični udeležbi vse člane in predstavnike krajevnih sekcij.

Škofijski inštitut začenja dejavnost

Danes se bo začela nova sezona delovanja Škofijskega inštituta za socialno in politično formacijo. Letošnji program zadeva številna vprašanja na temo solidarnosti. Današnje srečanje se bo odvijalo na temo "Drugi in bližnji: različnost, večkulturnost ter dimenzije konfliktov sožitja". Predaval bo prof. Emidij Susić s Trzasko univerze. Srečanje bo v skofovskem semenišču (v Ul. Besenghi, st. 16), od 18. do 20. ure. Kdor se želi udeležiti tečaja (na sporedu je deset srečanj, ki se bodo začela v tem mesecu in se zaključila aprila) mora prošnjo vložiti na tajništvo Inštituta.

Nove izkaznice ANED

Vsodržavno združenje bivših političnih deportirancev v nacistična taborišča (ANED) vabi člane, naj se zglasijo v uradih združenja za obnovitev izkaznic za leto 1994 (ob ponedeljkih, sredah in petkih, od 9. do 12. ure). Združenje tudi opozarja, da je parlament dokončno odobril zakon o družinskih pokojninah, do katerih imajo pravico bivši deportiranci v nacističnih taboriščih.

Konferenca o preventivi pred okužbami z virusom HIV

Danes, od 9. do 13.30, bo na sporedu drugo srečanje v okviru tečaja "Okužbe z virusom HIV", ki ga prirejata zadruha "Agenzia sociale" ter Sluzba za boj proti uživanju mamil, ki deluje v okviru KZE. Glavno poročilo bo imel dr. Vittorio Agnoletto, ki bo govoril o strategijah za zmanjšanje škode po okužbi, srečanje in razpravo pa bo vodila dr. Maria Grazia Cogliati Dezza. Odvijalo se bo na sedežu konzorcija "Impresa sociale" v paviljonu P v kompenzatoriju pri Sv. Ivanu.

Klub Pannella še zbira podpise

Kljub temu, da je predsednik republike podpisal odlok o razpustu parlamenta in sklical volilne shode, bo Klub Pannella še naprej zbiral podpise za 13 referendumov; zbiral jih bo vsak dan v Ul. delle Torri, od 15. do 20. ure.

Prihodnji teden slovesno odprje akademskega leta

Akademsko leto 1993/94 bodo slovesno odprli v ponedeljek, 24. t.m., s svečanostjo v slavnostni dvorani univerze z začetkom ob 11. uri. Slovesnost se bo začela s poročilom rektorja prof. Giacomu Borrusa, navzoča pa bo tudi predstavnica vlade, podtajnik v ministrstvu za univerzo posl. Silvia Costa.

ŠOLSTVO / PREDVPISOVANJA

Iz otroških vrtcev naj potvodi v slovenske šole

Hvaležno delo vzgojiteljic - Tudi nekateri italijanski starši bodo vpisali svoje otroke v slovenske šole

MARJAN KEMPERLE

Te dni pa do konca meseca so v teku predvpisovanja otrok v osnovne šole in v otroške vrtce. Pretekli teden so se začela vpisovanja v državne vrtce, od včeraj pa imajo starši možnost za vpis svojih otrok tudi v slovenske občinske vrtce v trzaski občini.

Vpis v otroške vrtce je za našo skupnost sila pomemben, saj so prav otroški vrtci »rezervoar«, iz katerega crpa slovenska šola svoje mlade sile. Ne vse, a v veliki večini. Otrok, ki ga starši vpisejo v slovenski otroški vrtce, »najde« lažje pot na slovensko šolo kot pa otrok, ki slovenskega vrtca ni obiskoval. Statistike iz zadnjih let to potrjujejo.

Vpisi oziroma predvpisi v naše otroške vrtce bodo znani šele v začetku prihodnjega meseca, že sedaj - pred iztekom predvpisovanj - pa je mogoče na podlagi stevila otrok, ki bodo junija zapustili otroške vrtce, predvideti (cepraj se v zelo grobih obrisih), kakšno bo številčno stanje v prvih razredih slovenskih osnovnih sol v prihodnjem solskem letu.

Včeraj smo poizvedovali v otroških vrtcih svetoivanskega didaktičnega ravnateljstva in dobili sledečo sliko.

Občinski otroški vrtce pri Sv. Ivanu. Vrtce bo zapustilo skupno šest otrok. Po izjavah vzgojiteljice Ide Gregori se bodo le trije zagotovo vpisali v slovensko šolo. Za preostale tri, ki izhajajo iz mešanik zakonov, je vpis v slovensko šolo dvomljiv. Starši se bodo verjetno odločili, da vpisejo svoje otroke v italijansko. Vzrok, ki ga matere večinoma za to navajajo, je sledec: »Znam le italijansko, otroku ne bi mogla slediti, oče dela ves dan in mu tudi ne bi mogel pomagati...« Omeniti pa je treba, da bo med tremi otroki, ki bodo septembra prestopili prag slovenske šole, tudi prvosolček iz italijanske

družine. Starša sta se odločila za vpis v slovensko šolo, ker bodo lahko otroku v popoldanskih urah sledile sestre od Sv. Ivana ali vzgojiteljici Dijassega doma.

Letos obiskuje ta vrtce skupno 12 otrok.

Občinski otroški vrtce na Greti. Letos bodo vrtce »absolvirali« trije malčki. Enega od teh bodo starši gotovo vpisali v italijansko osnovno šolo, za kar sta se domnila se pred vpisom otroka v slovenski vrtce. Vzgojiteljica Elva Daneu je opozorila, da se v slovenskem vrtcu vse bolj pogosto »govori italijansko«. Letos ga obiskuje skupno 12 otrok.

Državni otroški vrtce v Lonjerju. Iz tega vrtca bo preslo v osnovno šolo pet otrok. »Vsi bodo v prihodnjem solskem letu sedeli v klopih slovenskih sol,« je povedala vzgojiteljica Aleksandra Don. Nekaj se jih bo vpisalo na katinarsko šolo Frana Milcinskega, nekaj pa na svetoviansko šolo Otona Župancica. Med petimi otroki je eden iz mešanik zakonov, eden pa iz italijanske družine. »Odločitev italijanskih staršev, da vpisejo otroka v slovensko šolo, predstavlja priznanje za slovenski vrtce. Italijanski starši vpisejo svojega otroka v slovenski vrtce večkrat zato, ker vedo, da je v naših vrtcih manj otrok kot v italijanskih, in se mu zato vzgojiteljice lahko bolj posvetijo. V teku treh let, ki jih otrok prebije v slovenskem okolju, imajo starši priložnost, da se seznani z našim delom, s skrbjo, ki jo posvečamo otrokom, in to ne le izključno v okviru otroškega vrtca. Mnoge presenetijo številne pobude, s katerimi skušamo vrtce približati družbi, na primer dragoceno delo, ki ga že vrsto let opravlja Sportna šola Trst. Italijanski starši ali starši mešanik zakonov tako počasi spoznajo naše okolje. Ko napoci čas

prehoda njihovih otrok iz vrtca v osnovno šolo, jih mnogo stopi do nas vzgojiteljic, da bi izvedeli, kaj bi lahko otrokom nudila slovenska šola. A ne samo šola: zanimajo jih družba in okolje, v katerem bi otroci živeli. Slovenska družba pa nudi otrokom kar precej. Življenje naše skupnosti je zelo povezano in razvejano, s številnimi kulturnimi in športnimi dogodki, z mnogo družabnostmi. To pa je tisto, ki večkrat »prepriča« ne le starše mešanik zakonov, pač pa tudi italijanske družine, da vpisejo svojega otroka v slovensko osnovno šolo,« je se povedala vzgojiteljica Aleksandra Don.

Ko bo vrtce zapustilo letosnjih pet prvosolčkov, bo v njem ostalo se osem otrok, katerim pa se bodo - seveda - septembra pridružili še novinci.

Državni otroški vrtce v Barkovljah. Vrtce obiskuje letos skupno devet otrok. kar osem od teh se bo septembra preselilo v šolo. V katero? Vzgojiteljica Marina Breclj ne ve točno, kam bodo starši vpisali svoje otroke.

Od osmih bodocih prvosolčkov izhaja eden iz slovenske družine, pet jih je iz mešanik zakonov, dva pa iz povsem italijanske družine. Eden od teh bo verjetno stopil v italijansko šolo, medtem ko bo drugi otrok iz italijanske družine sledil bratovi poti in septembra prestopil prag slovenske osnovne šole Frana Saleskega Finzgarja v Barkovljah. Tudi v tem primeru bo dober zgled slovenske šole dobro poplaval.

Po odhodu letosnje osmerice v osnovno šolo, bo številčno stanje otrok v barkovljanskem vrtcu res zaskrbljujoče. V njem bo ostal le fantek iz letošnjega prvega letnika, vprašljivo pa je, koliko novih malčkov se mu bo pridružilo. V bližnjem italijanskem vrtcu delujeta letos dve sekciji...

Občina in Dežela morata delati skupaj

Nujno je tesno sodelovanje med občinsko in deželno upravo za hitro in učinkovito reševanje številnih hudih problemov Trsta, je bilo poudarjeno včeraj na srečanju med trzaskim županom Riccardom Illyjem in ednim trzaskim članom novega deželnega odbora, odbornikom za prostorsko načrtovanje Paolom Ghermino. Na srečanju, ki ga je zahteval župan Illy, sta sogovornika soglasala o potrebi, da odigra tudi Trst svojo vlogo v razvoju gospodarskih, kulturnih in družbenih odnosov med Italijo in Slovenijo v zvezi s pogajanjmi za posodobitev osimskih sporazumov, tudi v okviru dogovora o sodelovanju med Slovenijo in Evropsko unijo. Prav tako mora biti Trst prisoten na sočnanju s takoimenovano »task force« posl. Borghinija za vključitev trzaskega območja v seznam zastavljenih industrijskih področij.

Kot je povedal odbornik Ghermina, sta z županom Illyjem v marsicem soglasala tudi glede problemov v zvezi z novim splošnim regulacijskim načrtom, glede problemov prometa in mestnega onesnaženja, avtocestnih in železniskih infrastruktur, problema pristanišča itd.

ZARADI DISCIPLINSKIH UKREPOV

Protest avtonomnih gasilcev CGIL drugačnega mnenja

CGIL obsoja disciplinske ukrepe, ne strinja pa se s stavko

Člani sindikata RSB (Rappresentanze sindacali di Base) so včeraj na Trgu Unità priredili »tiho manifestacijo« (brez transparentov, govorov, itd.) v znak protesta proti ukrepu notranjega ministrstva, ki se je odločilo, da za mesec dni samo v Trstu suspendira 21 gasilcev. Prejemali bodo le preživnino v višini 30% plače. Člani tega sindikata so se namreč uprli zahtevi, da bi v nadurah skrbeli se za varnost javnih lokalov (gledališča, športne palače, diskoteke, itd.), čemur so sledili disciplinski ukrepi (na goriskem celo kazenski). Doslej jih je prejelo 9 gasilcev, vendar jih niso še uveljavili, ostalih dvanajst pa jih pričakuje iz dneva v dan. Prejšnje dni so se sindikalisti RSB sestali s prefektom in mu obrazložili problem, a v pričakovanju, da bodo mesec dni ostali križem rok, so se tudi obrnili do kolegov v Avstraliji, kjer te dni divjajo hudi požari, in jim ponudili svojo pomoč.

In kaj pravijo drugi sindikati? Na

sedežu CGIL v Ul. Pondares je bila prav tako včeraj tiskovna konferenca, na kateri so tajnik za javne službe Sincovich, koordinator in tajnik CGIL za gasilsko službo Veronese ter delegati De Rossi, Samec in Balsdella podrobno orisali vprašanje. Poudarili so, da je skrb za lokale, v katerih so javne prireditve, institucionalno poverjena gasilcem. O tem je govor tudi v vsodržavni delovni pogodbi, ki jo je podpisal tudi RSB, a njena praktična izvedba je poverjena sporazumom na pokrajinski ravni. Sporazum na pokrajinski ravni, h kateremu pa RSB ni pristopil, predvideva, da za omenjeno službo pridejo najprej v postev prostovoljci (seveda med gasilci). Podatki so zgovorni: lani so skupno morali nuditi 2260 uslug, a večino, kar 1940, je krilo okrog 70 prostovoljcev, ostalo so opravili v nadurah, kar pomeni, da je na glavo vseh drugih (180 oseb) odpadlo poprečno od 8 do 10 nadur na leto. Številka je torej dokaj skromna in

bistveno ne vpliva na sedanjo obremenjenost gasilcev, ki opravijo poprečno po 12-13 nadur na mesec.

Na tiskovni konferenci so tudi izrecno opozorili na popolno brezbriznost krajevnega poveljstva glede govoric o domnevnih nevarnostih in tveganjih: itak nezadostni organik se bo namreč za mesec dni se bolj skril, če bodo res suspendirali vseh 21 gasilcev. Zato od krajevnega poveljstva zahtevajo pojasnila, kakšne naj bi bile te nevarnosti in kakšna zagotovila nudijo prebivalstvu.

Kot so se poudarili, CGIL odločno zavrača disciplinske ukrepe, ne more pa se strinjati z osnovnimi nagibi sindikata RSB. O sedanji rešitvi (prostovoljci in sele zatem ostali) pa pravijo, da je vsekakor izredne in prehodne narave, dokončno rešitev je dejansko povečanje osebja (v Trstu bi težave odpravili s 60-70 novimi zaposlitvami), tako da bi vse zadolžitve krili v rednem delovnem urniku.

V Boljuncu ponovoletno srečanje starejših občanov

Uprava občine Dolina je v nedeljo priredila v gledališču Preseren v Boljuncu ponovoletno srečanje za ostarele občane (na sliki S. Ferrarja). Iz pozdrava župana Marina Pecenika in nagovora odbornika za kulturo Alda Stefancica je jasno izzvenela skrb za tiste občane, ki zdaj že uživajo sadove svojega življenja, oba sta se tudi zavzela, da bi jim občinska uprava mogla nuditi čimveč razvedrila in koristnega vključevanja v domaco družbeno in kul-

turno stvarnost zdaj in v bodoče. Sledila je obilna ura kulturnega programa, ki sta mu dali humoristično patino Vanka in Tonca, občudovali pa smo visoko kakovostni nastop ženske pevske skupine Stu ledi in trobilne skupine godbe iz Ricmanj. Sicer udeležba ni bila ravno najštevilnejša, a je prireditelj le dosegla svoj namen. Prijetno in živahno je bilo tudi na družabnosti ob kozarcu vina in prigrizku, ki jo je razživel mladi hamonikar Denis Novati.(ris)

DO 25. FEBRUARJA

Danes začetek razdeljevanja bonov za bencin

Vsakemu avtomobilistu za 400 litrov - Urniki uradov

Od danes do 25. februarja bodo v trzaski pokrajini razdeljevali prvo transo bencinskih bonov za leto 1994. Posestniki avtomobilov bodo prejeli po 400 litrov bencina, ne glede na razred in kubike vozila. Tudi posestniki motornih koles bodo prejeli bone za 400 litrov goriva, ki pa bodo veljavni za celo leto. Posestniki motornih koles torej ne bodo prejeli naknadnih bencinskih bonov, ko jih bo Trgovinska zbornica razdeljevala.

Postopek za dvig bencinskih bonov je vedno isti:

-občani trzaski občine jih bodo morali dvigniti v občinskih izpostavih (vsi tisti, ki bi jih morali dvigniti v izpostavi v Ul. Battisti, se bodo morali obrniti na katerokoli drugo izpostavo).

-prebivalci drugih občin iz nase pokrajine bodo bencinske bone lahko dvignili v uradih posameznih občin (Miljanci kot običajno v tehničnem uradu v Ul. Roma, 22).

-podjetja in ustanove jih bodo lahko dvignile v uradih podjetja Azienda Benzina v Ul. Valdirivo, 2/b.

Za dvig bencinskih bonov bodo morali zainteresirani predložiti prometno knjižico, poleg tega pa tudi osebni dokument.

Občinske izpostave bodo v obdobju od danes do 11. februarja odprte od ponedeljka do petka od 15. do 20. ure, od 14. do 25. februarja

pa bo veljal naslednji urnik:

-Zahodni Kras ob torkih, četrtek in petkih od 16. do 20. ure;

-Vzhodni Kras ob torkih, četrtek in petkih od 16. do 20. ure;

-Sv. Ivan ob torkih, sredo in petkih od 16. do 20. ure;

-ostale občinske izpostave (od ponedeljka do petka) bodo ravno tako odprte od 16. do 20. ure.

Zaradi drugih obveznosti pa bodo nekatere občinske izpostave v popoldanskih urah zaprte:

-ob ponedeljkah bodo zaprti uradi izpostav za Zahodni Kras, Kjadin-Rocol ter Sv. Vid-Stara mitnica;

-ob torkih bosta zaprti izpostavi za Rojan-Greto-Barkovlje in za Staro mitnico;

-ob sredo bodo zaprte izpostave za Vzhodni Kras, Valmauro in Naselje sv. Sergija ter za Kolonjo in Skorkljo;

-ob četrtek pa bosta zaprti izpostavi za Sv. Ivan in Sv. Jakob.

V devinsko-nabrežinski, dolinski in zgornjski občini bodo bone razdeljevali od ponedeljka do sobote od 9. do 13. ure, v repentabski od torka do sobote od 10. do 13. ure, v miljski (v tehničnem uradu) od ponedeljka do petka od 15. do 19. ure.

Podjetja in ustanove, kot receno, bodo bone lahko dvignili v uradih posebnega podjetja za razdeljevanje bencina po znižani ceni v Ul. Valdirivo 2/b, in to od ponedeljka do sobote od 8.30 do 12. ure.

DEVIN-NABREŽINA / POBUDA OBČINSKE UPRAVE

Medja vas: sestanek o usodi kamnoloma

Srečanja se je udeležil tudi inž. Roberto Barocchi

Udeleženci nedavnega javnega srečanja v Medji vasi (foto Krizmančič-KROMA)

Igra zamenjav

V Marijinem domu pri Sv. Ivanu so v soboto in nedeljo nastopili člani gledališkega krožka Slovenskega kulturnega kluba z mladinsko igro Igra zamenjav ali skupaj je lepše, ki jo je režirala Lučka Susić (foto Ferrari/KROMA)

Usoda nekdanjega kamnoloma alabastra v Medji vasi je bila predmet javnega sestanka, ki ga je sklicala devinsko-nabrežinska uprava oziroma pristojni občinski odbornik Dario Pertot. Občina je namreč prisluhnila protestu domaćinov, ki ne soglasajo z odlokom deželne gozdarske službe, da poveri nekemu specializiranemu podjetju nalogo, da poskrbi za varnost zapuščenega kamnoloma "na Dolu". Domaćini so namreč prepričani, da je za to že poskrbel narava in da bi bili vsi nadaljnji posegi popolnoma odveč.

Gozdarsko službo je zastopal pokrajinski ravnatelj inž. Roberto Barocchi, ki je bil deležen marsikaterih kritik udeležencev sestanka. Na njem so se vsekakor domenili, da bo deželni urad na novo proučil vso zadevo, njegovi izvedenci pa bodo s predstavniki Občine čimprej opravili tehnični pregled zainteresiranega območja.

Dovoljenje za sanacijo, ce jo lahko tako imenujemo, zapuščenega kamnoloma, je izdala gozdarska služba, ki za to ne potrebuje predhodnega uradnega mnenja občinske uprave. Edinole Občina pa je pristojna za odprtje odlagališč gradbenega materiala in odpadkov, za katerega, kot nam je dejal odbornik Pertot, pa Medja vas sploh ne pride v poštev. Po tehničnem pregledu nekdanjega kamnoloma bo občinsko odbornništvo spet sklicalo sestanek z domačim prebivalstvom.

PRISPEVKI

V spomin na Marjana Stoka daruje Lucijan Stoka 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Prosoku in 50.000 lir za vzdrževanje spomenikov padlim v NOB v Storjah (Sežana).

V poccistev spomina Dragice Majoschi vd. Ukmar daruje Elvira Tence 25.000 lir za Glasbeno matico.

Nereide in David Zobec darujeta 50.000 lir za KD Fran Venturini.

V spomin na svoje pokojne darujeta Milka in Klavdij 30.000 lir za Skupnost družina Općine.

Namesto cvetja na grob Leopolda Bana daruje družina Krevatin 50.000 lir za Zadrugo Ban in 50.000 lir za cerkev sv. Florjana.

V spomin na Leopolda Bana daruje družina Vidau (Bani 72) 30.000 lir za SKD Grad.

V spomin na Leopolda Bana daruje družina Milković (Bani 49) 50.000 lir za Zadrugo Ban.

V spomin na Leopolda Bana darujeta Bernarda in Marcela Spehar 50.000 lir za Zadrugo Ban.

Ob prvi obletnici smrti Lucijana Vidaua daruje žena Jolanda 40.000 lir za cerkev sv. Florjana, 30.000 lir za SKD Grad in 30.000 lir za Zadrugo Ban.

V spomin na svoje drage daruje Ida 20.000 lir za spomenika padlim v NOB v Krizu in 20.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Namesto cvetja na grob Dragice Majoschi daruje Marija Stoka 30.000 lir za popravilo orgel v cerkvi na Prosoku.

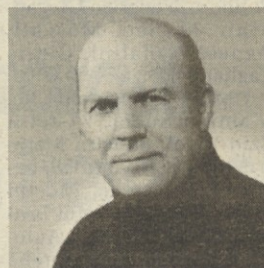
V spomin na Jordana Busana daruje učno in neučno osebje srednje sole Srečko Kosovel 90.000 lir za Marjanisce in 90.000 lir za MPZ Fantje izpod Grmade.

Namesto cvetja na grob Dane Luksa vd. Rupel darujeta Janko in Rozeta Gustin 30.000 lir za SK Kras.

+

Po dolgi bolezni nas je zapustil naš dragi mož in oče

Stanislav Pečar

Pogreb bo jutri, 19. januarja, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v dolinski cerkev.

Zalostno vest sporočajo žena Marcela, hči Maida in zet Rado.

Dolina, Boljunec, 18. januarja 1994

Zalovanju se pridružuje

družina Antonini

Ob izgubi drage none izrazata Stojanu in Jasni iskreno sozljaje

fantovska in dekliska iz Borsta in Zabrezca

PET TOVORNJAKOV POTOVALO SKOZI MEJNI PREHOD PRI FERNETIČIH

Solidarnost iz Emilie-Romagne z begunci zbirnega centra v Kozini

Tako smo že navajeni poslušati, brati, pa tudi pisati samo o slabem, o grdih novicah, da nas vest, da se okrog nas dogaja tudi nekaj lepega, dobrega, prijetnega, spravlja v posebno dobro razpoloženje.

Takšno lepo novico nam je posredoval ravnatelj Dijaskoga doma Srečko Kosovel v Trstu Edvin Svab, ki je pretekli petek preživel na obmejnem bloku pri Fernetičih v družbi s predstavniki raznih društev in organizacij iz Bologne, pa s predstavniki dežele Emilie Romagne in tamkajšnjimi dobrodelnimi ustanovami, ki so preko omenjenega bloka prejeljali v Kozino kar pet tovrstnikov živih in drugih potrebnih za begunce, ki živijo v tamkajšnjem zbirnem centru za begunce iz Bosne.

»Bil sem z njimi kot prijatelj, posrednik in prevajalec,

torej v funkciji, ko sem jim pomagal pri raznih obveznostih na meji, nato pa se pri srečanju s prebivalci centra v Kozini, kjer je sedaj okrog 70 otrok in prav tolikšno število odraslih.«

To ni prva pošiljka, ki prihaja za begunce iz Bosne iz omenjene dežele. Tokrat so zeleli biti navzoči pri razdeljevanju tega, kar so s kapilarno akcijo zbrali na raznih solah v Bologni in okoliskih krajih, da bi pomagali vsem prazdetim, prevsem otrokom, tudi vsi odgovorni pri tej akciji.

»Slovenija je od prvega januarja močno poostrela pregleda artiklov, ki prihajajo kot pomoč beguncem, ker se je že zgodilo, da so le-ti dobili pokvarjeno blago«, je povedal Svab. »Vendar moram poudariti, v imenu vseh, da smo naleteli s strani odgovor-

nih na kar največje razumevanje in pomoč. Na sami meji je bil pregled zato kar kratak. Zataknilo se je v avtoparku, oziroma na terminalu za kamione, kjer je sanitarna služba nasla manjši paket s sadnimi sokovi, katerih trajnost je že potekla. To je pregled tovrstnikov precej upočasnilo. Se večjo smolo je imel tovrstnik, ki je nadaljeval vožnjo do Ljubljane, pa je imel med natovorjenim blagom tudi pošiljko starega olja. Da mu niso priskocili na pomoč mladi, ki opravljajo v Sezani kot vojaški oporečniki službo v tamkajšnji kasarni gasilcev, bi se bila vsa zadeva močno zapletla.«

Tako pa se je vse lepo in dobro, v še kar kratkem času, zaključilo. Gostje iz Bologne in tamkajšnje dežele so se končno srečali s prebivalci zbirnega centra v Kozini, sko-

zi katerega je slo že okrog 700 beguncev, s predstavnikom občine Sežana Zvonetom Votcem in odgovornim za center Jožetom Berčicem. Tu so s skupinami močmi skoraj dve uri razkladali stvari iz tovrstnikov, nato so pa se vsakemu od otrok podarili cokolado in plisastega medvedka.

Vse prineseno so zbrali otroci sol iz Bologne in okoliskih krajev, ki so poslali tudi kupe svojih risb, v katerih so po svoji fantaziji narisali, kako si zamisljajo mir, prijateljstvo in težko življenje otrok v vojni. Poleg risb in daril so pristavili se željo, da bi si z otroci iz zbirnega centra v Kozini dopisovali in tako postali tudi dobri prijatelji.

Po vseh teh formalnostih so se vsi, gostje in prebivalci centra, zbrali v jedilnici, kjer so prišla na dan vprašanja,

kot na primer: Kdaj se bo vojna končala? Do kdaj bo ta morija trajala? Kako bodo starejši in otroci v Bosni preživeli to zimo? Vprašanja, na katera niso mogli dobiti odgovora.

Gostje iz Bologne so si nato ogledali se lepote Skocijanske jame in se poslovili z obljubo, da to ni bila zadnja pošiljka pomoči, niti zadnja solidarnostna akcija. Povedali so, da so zainteresirali vse italijanske dežele za podobne solidarnostne akcije in izrazili upanje, da bo ta pobuda tudi uspela.

Slovo je bilo prisrčno. In kljub temu, da so se vozniki iz Bologne odpravili na pot za petek ob starih zjutraj in jih je čakala se dogla pot do doma, so obljubili, da se bodo v kratkem zopet oglasili s tovrstniki in z novo pomočjo za prizadete.

Neva Lukes

Trebenska mladinska skupina uspešno gostovala v Šklednju in na Opčinah

Mladi in starejši so se v soboto v prostorih švedskega kulturnega društva Ivan Grbec, v nedeljo popoldne pa v Prosvetnem domu na Opčinah, nazabavali, ko so prisostvovali spevoigri Snelgijce, ki jo je Mladinska skupina KD Primorec iz Trebča pripravila, v priredbi in pod režijo Bože Hrvatič, že v Ljudskem domu, nato na Goriskem, sedaj pa se dvakrat tu pri nas.

Res lepo število udeležencev na obeh predstavah je pokazalo, kako si nasi ljudje, tudi mladi, želijo takšnih pobud in kako je prav, da so se uredničenja teh zamisli lotili prav člani Mladinske skupine iz Trebča.

Občinstvo je odhajalo iz predstav zadovoljno, z željo, da bi se mladi se tako dobro izkazali.

Sicer pa ima skupina iz Trebča, ki sodeluje pri Snelgijci, že toliko vabil za nastope tu pri nas, na solah, pa tudi v matični domovini, da ji se posebna reklama ni toliko potrebna.

Zato pa je prav, da beležimo ob tej priložnosti ponovno večje zanimanje mlajše in starejše generacije za takšne pobude, ki bogatijo sobotne večere in nedeljske popoldneve. To je zelo pozitivna ugotovitev, ki jo bodo morali člani društev v bodoče še bolj upoštevati.

Neva Lukes

Stavropulosova zbirka slik na ogled v muzeju Sartorio

»Stavropulos, zbirka mecen« - že naslov izdaja, za kaj gre: v muzeju Sartorio bo namreč od 21. januarja do 9. aprila odprta razstava del, ki jih je bil Socrate Stavropulos poklonil tržaskim mestnim muzejem. Na ogled bo spet danih 150 slik, ki jih je zbiratelj in mecen med letoma '52 in '60 podaril umetnostnemu muzeju, tem pa so dodali še nekaj del, ki jih je v kasnejših letih poklonila njegova sestra Maria. Ob tokratni razstavi so tudi pripravili bogato ilustrirano publikacijo o celotni zbirki Stavropulos in katalog razstave.

Socrate Stavropulos, sin grškega obrtnika in Tržačanke, se je rodil v Trstu leta 1882, umrl pa je v Zürichu leta 1960. Bil je velik zbiratelj najrazličnejših slik, istocasno pa je tudi podpiral umetnike. Njegova zbirka je zelo raznolika, saj so v njej dela umetnikov raznih dob in dežel, kar bo seveda priložnost izražati tudi na razstavi v muzeju Sartorio.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK,
18. januarja 1994

SUZANA

Sonce vzide ob 7.40 in zatone ob 16.51 - Dolžina dneva 9.11 - Luna vzide ob 10.19 in zatone ob 24.00.

Jutri, SREDA,
19. januarja 1994

KNUT

VREME VČERAJ: temperatura zraka 8 stopinj, zračni tlak 1010,2 raste, veter 6 km na uro vzhodnik, vlaga 55-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 10,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Alice Bulfon, Giulia Patuna, Chiara Laurenti, Riccardo Polidoro, Federico Giovannini, Matteo Moscati, Agnese Nadalini, Giulia Tagliapietra.

UMRLI SO: 87-letna Beniamina Succì, 71-letni Ezio Vidal, 88-letni Mario Visnovitz, 81-letni Sebastiano Mazzarella, 73-letni Mario Mazza, 56-letni Bruno Kriscjak, 79-letna Antonia Guep, 88-letna Aurelia Bassi, 83-letna Zora Germani, 74-letna Olga Woch, 81-letni Agostino Zavaldi, 71-letni Domenico Tricarico, 88-letni Mario Sullich, 81-letna Anita Ceconi, 84-letni Giuseppe Bruschina, 88-letna Anna Pertot, 82-letna Stefania Corte, 88-letni Luigi Moratto, 89-letna Vittoria Milos, 87-letna Scolastica Chiarelli, 66-letni Remigio Del Piero, 88-letna Slava Ciacchi, 80-letna Corina Demarchi, 81-letna Maria Chelleri, 68-letni Lucio Sabidussi, 54-letna Elvira Zampieri, 93-letni Paolico Depau, 71-letna Carmela Vindigni, 63-letna Bruna Cantori.

LEKARNE

Od ponedeljka, 17., do nedelje, 23. januarja 1994
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 ter od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Sv. Jakoba 1 (tel. 727057), Ul. Commerciale 21 (tel. 421121).

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg Sv. Jakoba 1, Ul. Commerciale 21, Ul. Ginastica 44.

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Ginastica 44 (tel. 764943).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.00, 19.30, 22.00 »Carlito's Way« r. Brian De Palma, i. Al Pacino, Sean Penn.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La famiglia Addams 2«, i. A. Huston.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Il figlio della Pantera rossa«, r. Blake Edwards, i. Roberto Benigni, Claudia Cardinale.

NAZIONALE 1 - 17.00, 19.30, 22.00 »Piccolo Buddha«, r. Bernardo Bertolucci, i. Keanu Reeves, Bridget Fonda.
NAZIONALE 2 - 16.30, 19.00, 21.45 »La casa degli spiriti«, i. Meryl Streep, Glenn Close, Jeremy Irons.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Helmut Peschina

BOŠ ŽE VIDELA

Igra Mira Sardoč, režija Jože Babič

Jutri, 19. t. m., ob 20.30 v gledališču »F. Prešeren« v Boljuncu.

Nasi Moreni in Davidu se je pridružila mala

Samantha

Srečnima staršema in novorojenki želimo vse najlepše

TKB-jevci

NAZIONALE 3 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »The Innocent«, i. Anthony Hopkins, Isabella Rossellini.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 18.45, 20.15, 22.15 »Fantozzi in paradiso«, i. Paolo Villaggio.

GRATTACIELO - 16.30, 18.15, 20.10, 22.00 »Aladdin« risani film, prod. Walt Disney.

MIGNON - 16.30, 19.00, 21.45 »Così lontano, così vicino«, r. Wim Wenders, i. Peter Falk, Nastassia Kinski, Willem Dafoe.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Selen, puledra in calore« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.15, 19.45, 22.10 »Un mondo perfetto«, r. Clint Eastwood, i. Kevin Costner, Laura Dern.

ALCIONE - 18.30, 21.30 »Addio, mia concubina«, r. Chen Kaige, i. Leslie Cheung Zhang, Gong Li.

LUMIERE - 16.45, 18.30, 20.20, 22.10 »M. Butterfly«, i. Jeremy Irons.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Carezze linguistiche non solo«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDTVJE

KD IVAN GRBEC, Švedskega ulica 124, vabi na predavanje z diapozitivi LOJZETA ABRAMA »V deželah inkovske kulture«, v četrtek, 20. t. m., ob 20. uri v društveni dvorani. Vabljeni!

OB OBLETNICI mednarodnega priznanja samostojne države Slovenije prirejata Slovenski kulturni klub in Mladinski odbor Slovenske prosvete III. SLOVENIJA PARTY, ki bo v Peterlinovi dvorani, Ul. Donizetti 3, v soboto, 22. januarja, ob 19. uri. Kulturni program z začetkom ob 19.30 bodo oblikovali: člani SKK s pozdravnim govorom in recitalom, slavnostni govornik pisatelj in časnikar Saša Martelanc ter mešani pevski zbor Jacobus Gallus iz Trsta. Sledijo družabnost in zakuska. Castni gost večera bo minister Janez Jansa.

V GREGORICEVI DVORANI v Ul. sv. Franciska 20, II. nadstr., je na ogled do 31. januarja fotografska razstava TRST V PREDPRAZNIČNI ODEJ.

OBVESTILA

KK ADRIA sporoča, da se je 10. januarja začela REKREACIJSKA TELOVADBA na Melari s sledečim urnikom: ponedeljek 20.00 - 21.30, četrtek 20.30 - 21.30. Vabljeni vsi člani in prijatelji.

IZLETI

SKD CEROVLEJE - MAVHINJE prireja v nedeljo, 30. januarja, izlet na Monte Elmo. Odhod ob 6. uri iz Sesslana. Informacije na tel. st. 299335 od 20. do 21. ure.

ZVEZA UPKOJENCEV SPI-CGIL Devin-Nabrežina organizira v nedeljo, 6. februarja, enodnevni izlet v Prodolone. Vpis na sedežu Zveze upokojencev SPI-CGIL v Nabrežini, Trg sv. Roka, tel. 200036 ali 200007 - Bortolotti Ida.

ZACEL SE JE PREDVPIS za počitnice v Palma de Mallorci od 6. do 27. marca. Vse informacije nudi Zveza upokojencev iz Nabrežine, tel. 200036 ali 299640 ob uri kosila.

ŠOLSKE VESTI

DTTZ ZIGA ZOIS vabi starše na predavanje dr. Scuke na temo Vpliv družine in sole na razvoj otrokove osebnosti, ki bo v zbornici zavoda, Ul. Guardella 13/2, danes, 18. t. m., ob 18.30.

MALI OGLASI

OSMICO ima odprto Radovan Semec v Prečniku.

V ZGONIKU na št. 71 je odprl osmico Mario Milic.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

FARMA KRALJIC - Prebeneg 99 - prodaja kokosi po 3.000 lir. Ima na razpolago tudi govedo.

NA ZAHODNEM KRAJU dajemo v najem dvo-sobno stanovanje. Tel. v večernih urah na št. 225320.

PRODAM stanovanje 60 kv. m z vrtom 120 kv. m. Za informacije tel. na št. (0481) 535946 od 13. do 14. ure.

DAMO V NAJEM skladišče okrog 200 kv. m na začetku Ul. Pascoli 2, idealno za trgovino na drobno raznih artiklov, najemnina po dogovoru za dobo 6 let. Telefonirati na 363434, urnik urada.

PRODAM motor honda africa twin 750, letnik 92, črno-rdeče barve, v odličnem stanju. Tel. na št. 040 228333.

PRODAM pando 750 CL, oktober 1990, v dobrem stanju, za 4.500.000 lir. Tel. na št. 7796699 ob delovnem urniku.

CE STE ZAINTERESIRANI zaslužiti nekaj več, izkoristite vas prosti čas. Za informacije tel. na št. 040 299012.

IMPORT-EXPORT zaposli takoj dinamičnega fanta z delovnimi izkušnjami v trgovskem sektorju, pripravljen tudi potovati. Tel. na št. 040 763620 v uradnih urah.

GOSPA nemškega materinega jezika nudi lekcije za vse stopnje znanja po zmernih cenah. Tel. na št. 772155.

PROFESORICA daje lekcije iz latinščine in italijansčine. Tel. ob uri kosila na št. 948080.

IZGUBIL sem zapestno uro znamke seiko chronograph 8. t. m. med 13.00 in 13.30 na cesti med gostilnama Pri Andreju in Peric v Doberdobu. Postenega najditelja nagradim. Tel. na št. 0481 78144.

IZGUBIL se je psicek v noči med 24. in 25. decembrom v Devinsceni - Proseku pasme spinone, dolge dlake svetlorjave barve, zivahne narave, z značko občine Zgonik. Tel. na št. 229234 ali 225191.

IMAS PROBLEME s tezo, kolesterolom, srčnim pritiskom ali celulitisom? Hoces se pocutiti dobro? Poklicite me! Tel. (0481) 882172. Zajamčen uspeh!

RIBOGONICA AGROITICA GLINSICA iz Boljunca obvesca, da je zadnji dan prodaje 29. januarja 1994. Ponovno bomo odprli v petek, 6. maja 1994. Tel. st. 228297.

ŠTEVERJAN / JUBILEJ KRAJEVNEGA LISTA

Člani društva F. B. Sedej proslavili 25 let izhajanja Števerjanskega vestnika

Društveno glasilo doslej izšlo že 177 krat

V Sedejevem domu v Steverjanu je bila v četrtek zvečer slovesnost ob 25-letnici izhajanja Števerjanskega vestnika, glasila slovenskega kulturnega društva F. B. Sedej. Na sicer ne prevec dobro obiskani slovesnosti, ki je hotela zabeležiti zelo važen datum za vso vasko skupnost, saj je prva številka Števerjanskega vestnika izšla prav 12. januarja leta 1969, je najprej zapel vaski mešani pevski zbor F. B. Sedej pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja.

Po uvodni pesmi je občinstvo pozdravil predsednik društva Sedej Marko Tercic. Za njim je nastopil spet zbor, nakar je na oder stopil Marjan Terpin in v saljivem tonu, polnem anekdot, začel pripovedovati, kako so začeli izdajati vasko glasilo Števerjanski vestnik. Leta 1969 je namreč v Steverjanu pomembno tudi zato, ker je takrat vas dobila Sedejev dom in se je v njem lahko začelo nor-

malno kulturno delovanje. Prej so se namreč vaski kulturniki tega društva zbirali v majhni Gravnarjevi dvorani na Kriziscu.

Zelo važen kulturni dejavnik na vasi pa je bila v tistih letih tudi ustanovitev sedaj že nepogresljivega festivala narodno-zabavne glasbe in ustanovitev ansambla Jana, ki se je pozneje preimenoval v ansambel Lojzeta Hledeta.

Na proslavi petindvajsetih let izhajanja Števerjanskega vestnika so tudi povedali, da je glasilo do sedaj izšlo že 177 krat, natiskali pa so kar 2331 strani zanimivega branja o vasi in kulturnem delovanju v njej. Vse dosedanje številke so na proslavi v Steverjanu tudi razstavili. Proslavi je sledila zakuska.

Na sliki (foto Studio Reportage) nastop pevskega zbora F. B. Sedej na proslavi ob 25-letnici izhajanja Števerjanskega vestnika

KINO

GORICA

VITTORIA 15.00-16.45-18.30-20.15-22.00 »Aladdin«. Prod. Walt Disney. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 17.00-18.30-20.10-22.00 »Il figlio della Pantera Rosa«. Igra Roberto Benigni.

KONCERTI

SCGV EMIL KOMEL in GLASBENA MATICA - sezona 1993/94 - SIJAVUS GADŽIJEV, Klavir v dunajski klasiki. Koncert bo v Katoliškem domu nocoj ob 20.30. Na sporedu: Mozart, Haydn, Beethoven. Dijaki imajo vstop prost.

GLEDALIŠČE

SEZONA SSG. V občinskem gledališču v Trzicu bo 31. t.m. ob 20.30 abonmajska predstava SSG z igro »Garderoba«.

OBVESTILA

LOGLAB-SOLA PREZIVETJA. Prvo srečanje jutri ob 20.00 v knjižnici Damir Feigel. Informacije in prijave: Ljudska knjižnica D. Feigel, ul. Croce 3, tel. 0481-531733, ali neposredno na prvem predavanju.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

OBCINSKA 1, Ul. S. Michele, tel. 21074.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

OBCINSKA 2, Ul. Manlio, tel. 480405.

POGREBI

Danes ob 12.45 Alma Boschini vd. Zanolla iz splosne bolnisnice v Spelter ob Soci, ob 13.15 Valne Botter por. Grion iz splosne bolnisnice v Romans, ob 13.15 Alice Ferlat vd. Silvestri iz splosne bolnisnice v Krmini.

Corzutto Gianfranco

Od 11. januarja do 19. februarja

POPUSTI

PRI MODERNIH PREPROGAH
PREGRIJALIH - RJUHAH
SINTETIČNIH PREŠITIH ODEJAH

Posebne cene

tudi na vseh drugih artiklih

GORICA - UL. MORELLI 19/B - 23/B - TEL. (0481) 533432

GORICA / DOSJE ODBORA

Neskladja in nejasnosti glede bolnic

VLADO KLEMSE

Odbor, ki si že kar leta prizadeva, da bi na Goriskem namesto dveh zgradili eno samo novo bolnišnico za celo pokrajino, se je te dni odločil za nov korak. Pripravil je poročilo o ugotovljenih neskladjih in pomanjkljivostih v dokumentaciji glede gradnje bolnišnice v Gorici in dokončanja gradnje bolnišnice v Trzinu. Dosje so te dni že poslali odgovornim za javno zdravstveno službo na Goriskem in v Deželi, Ministrstvu za zdravstvo in številnim vladnim odborom in ustanovam. V prihodnjih tednih napovedujejo objavo drugega dosjeja.

Za boljše razumevanje naj povemo, da so predstavniki odbora že doslej vztrajno opozarjali na številna protislovja in nejasnosti glede gradnje dveh novih bolnišnic. Zdaj razpolagajo z novimi elementi, ki so jih ugotovili v uradnih listinah. Člani odbora za enotno bolnišnico so namreč zaprosili za vpogled v akte in to na podlagi določil zakona 241. V decembru in januarju so pregledali nekaj dokumentacije, med drugim listine, ki se nanašajo na dograditev bolnišnice San Polo, načrt za gradnjo bolnišnice v Gorici, pogodbo za izvajanje gradbenih del med KZE (s privolenjem Dezele) in podjetjem Edilsat. Zaprosili so za vpogled dodatnega gradiva. Radi bi si bili na jasnem, so povedali na

včerajšnjem srečanju z novinarji, kakšen načrt je pravzaprav odobril ministrski odbor (CIPE), kakšna navodila je, tako glede števila postelj, kakor glede posameznih oddelkov dala Dežela, dalje če so listine, s katerimi se Dežela zavezuje za integriranje financiranja izgradnje, zagotovljenega z zakonom 67/88.

Kakšne so ugotovitve iz prvih dveh vpogledov v dokumentacijo? Največ nejasnosti zadeva število ležisc. Razlike med predvidevanji Dezele in podatki, ki izhajajo iz dokumentacije so najbolj očitne prav glede bolnišnice San Polo. Skupna (za oba objekta) je ugotovitev, da se strošek (96 milijard za Gorico in 44 milijard za Trzin) nanasa samo na gradbeni poseg, to je na strukturo, na zidove, ki jih je treba nato opremiti, kar pomeni dodatno investicijo. In končno ugotovitve, da nova bolnišnica v Gorici ne predvideva oddelka za dermatologijo in okulistiko, okulistika pa ostaja neznanka tudi v Trzinu. Veliko neznanke predstavlja pogodba med KZE in Edilsatom glede določitve višine takoiimenovanih tehničnih stroškov, ki so opredeljeni v višini 12 odstotkov.

Je mogoče sploh se kaj spremeniti? Je, ugotavljajo člani odbora, kajti od novembra lani ima Dežela primarno pristojnost tudi glede gradnje bolnišničnih struktur.

DOBERDOB / 50 LET OD NACISTIČNEGA POKOLA

Počastili spomin na nedolžne talce

V govorih župana in predstavnikov VZPI tudi svarilo proti potvarjanju zgodovine

V soboto je bila v Doberdobu kratka vendar pomembna svečanost. Sekcija ANPI-VZPI iz Doberdoba in občinska uprava sta se namreč odločili, da se javno spomnita zrtev Jelenove hise, hkrati pa tudi drugih nedolžnih zrtev, ki so padle pod strel nemskega okupatorja.

Ob številni udeležbi domačinov so položili sop rož pod spominsko ploščo, kjer so pred točno 50 leti, 15. januarja 1944, izgubili življenje nedolžni talci Benjamin Jarc, Jožef Gergolet, Jožef Marušić, Andrej Zuzić, Emil Ferfolja, Rudolf Lakovič iz Doberdoba in Matilda Tomazincić iz Lokvice na Krasu. Na svečanosti so bili prisotni tudi trije bratje dekleta iz Lokvice.

V imenu Vsedrjavne zveze partizanov Italije -

ANPI, sekcija Doberdob, je spregovoril Jožef Ferfolja, ki se je spomnil tistih tragicnih dni, ki so globoko pretresli Doberdob. Nato je spregovoril zupan doberdobske občine Mario Lavrencić, ki se je prav tako spomnil zrtv nacističnega nasilja. Njegova misel pa je segla dlje in sicer tudi na današnje krvave dogodke, ki sejejo smrt nedolžnih po svetu. Župan je tudi izrazil željo, da se nasilje čimprej konča in da zopet zaveje veter svobode in pravičnosti. Kot zadnji je spregovoril Giuseppe Lorenzon, pokrajinski tajnik ANPI, ki je poudaril dejstvo, da je Doberdob, glede na prebivalce, prispeval največji krvni davek zrtev v goriski pokrajini. Povprečno je padlo 5% prebivalstva. Lorenzon je tudi posegel na področje

zgodovine in povedal, da se ANPI trudi, da bi na pokrajinski ravni preprečili potvarjanje dogodkov (primer so imena na lapidariju deportiranih v Jugoslavijo v spominskem parku v Gorici, kjer so nekatere navedene domnevne žrtve v resnici se danes žive, poveševanje fasistične X. mas itd). Lorenzon je tudi posvaril, da se skusa zopet oziveti fasizem, saj desničarske sile skušajo na vse načine potvarjati zgodovino. Svoj poseg in svečanost je sklenil z besedami, da je potreba po zgodovinski jasnosti vezana tudi na sožitje in na demokratično cutenje, kar je edino zagotovilo za pravično državo, ki izhaja iz narodnoosvobodilne vojne. (M)

Na sliki (foto Studio Reportage) del udeležencev komemoracije

DSL / MESTNA SKUPŠČINA

Potrebna je širša koalicija

Vabilo tudi Ljudski stranki

Goriske demokratične in progresistične sile imajo nalogo in dolžnost, da se povežejo in po trzaskem zgledu ponudijo mestu upravo, ki se bo opirala na moč razuma, za politiko razvoja in miru. To je zaključek z mestne skupščine DSL, ki je v petek prisluhnila poročilu trzaskega tajnika stranke Stelija Spadara o izkušnjah, ki so privedle do izvolitve župana Illyja, in razpravi o zavezništvih za politične in občinske volitve v Gorici.

Prevladala je ocena, da tako kot v Trstu in na Deželi (tajnik Furlan je v uvodu pozdravil izvolitev nove uprave in prisotnost Gorican Lari-seja v njej), tudi v Gorici levica ne more sama po-

raziti desničarskih sil. Potrebno je široko zavezništvo, ki mora zajeti stranke levice, transverzalne zavezništvo, zelene in novo Ljudsko stranko. Te sile morajo odpraviti predsodke in politične vete ter svoje ozke interese podrediti interesu mesta.

DSL ugotavlja, da se danes v Gorici desnica skuša reorganizirati. Znova se pojavlja zaskrbljujoč nacionalizem, ki ne ponuja nobenega razvojnega načrta za mesto in ki je v nevarnem sozvočju z Ligo, katere glavni cilj se danes zdi prehitovati na desni MSI. Odtod potreba po širši demokratični koaliciji tako na političnih kot na občinskih volitvah.

NOVICE

Obisk novega vodje delegacije za obnovo Osimskih sporazumov

Novi predsednik italijanske komisije, ki vodi pogajanja s Slovenijo in Hrvaško o nadgradnji Osimskih sporazumov, ambasador Pietro Manno bo danes popoldne skupaj z dosedanjim predsednikom amb. Pietromarchijem na obisku v Gorici. Na trgovinski zbornici se bo srečal s predsednikom Bevilacqua, odborniki in drugimi goriskimi političnimi in gospodarskimi predstavniki, ki ga nameravajo opozoriti na pričakovanja Gorice glede novih bilateralnih sporazumov s Slovenijo ter razvoja sodelovanja s Slovenijo in Vzhodno Evropo nasploh.

Zamenjava na čelu Ascom

Na sedežu zveze Ascom so sinoci zasedali nacelniki 37 sekcij združenja trgovcev, da bi v svoji sredi izvolili naslednika Sergia Rovisa, ki je z včerajšnjim dnevom zapustil predsedniško mesto združenja. Glavni kandidat za nasledstvo je nacelnik sekcije spediterjev Giovanni Bisesi, ki naj bi združenju predsedoval v prihodnjem triletnem obdobju.

Srečanje za ohranitev odprta letališča tudi v nočnih urah

Na letališču v Ronkah je bila včeraj na pobudo sindikalnih zvez odprta skupščina z vodstvom Konzorcija za deželno letališče in z udeležbo parlamentarcev iz nase dezele. Na srečanju so se izrekli proti nameri ministrstva za prevoze, da bi v nočnih urah zapirali deželno letališče. Ta ukrep, ugotavljajo sindikati, bi namreč prizadel razvojne možnosti letališča in s tem ogrozil delovna mesta. Na letališču in v povezanih dejavnostih je zaposlenih skoraj 500 oseb.

Voznika aretirali po sporu in pretepu s policistoma

Za 57-letnega Bruna Sista iz kraja Azzano Decimo se je teden začel zelo nenavadno. Včerajšnji dan je prebil v zaporu v Ul. Barzellini, čaka pa ga se soočenje s sodnikom. Okrog 4. ure ponoči ga je prometna policija po krajšem zasledovanju ustavila na hitri cesti proti Vilešu. Možakar je po presoji agentov vozil renault 21 v očitno vinjenem stanju. Ocenili so, da je bolje, da Sist ne nadaljuje voznje z avtomobilom. Zato so poklicali tovarnjak službe za cestno pomoč, da bi avto in voznika prepeljal do vstopne avtocestne postaje, odkoder naj bi Sist telefoniral svojcem, naj pridejo ponj. Toda v Vilešu se je Sist uprl in ni hotel izstopiti iz tovornjaka. Najprej je napadel policista z besedami, potem pa se fizično. Eden od policistov se je moral zateči po zdravniško pomoč v bolnišnico zaradi ran na obrazu (okreval bo v 10 dneh), 3 dni pa se bo zdravil tudi Sist. Epilog bo na sodišču, kjer bo moral možakar odgovarjati zaradi zalitve in povzročitve telesnih poškodb.

Reševanje na morju

Patroljni čoln finčnih stražnikov je včeraj pomagal dvema tržiskima pomorsčakoma, ki sta se na jadrnici s pokvarjenim pomožnim motorjem znasla v zagati tik pred kanalom ribiskega naselja pri Devinu. Plovilo so povlekli do pomola, kjer sta se 56-letni Giuliano Pechiarich in 57-letni Giuseppe Leghissa lahko izkrcala.

TRŽIČ / KRONIKA

Tržičan mrtev najbrž zaradi overdoze heroína

V Trzinu so v soboto - vest je sicer pronicnila v javnost sele včeraj - nasli mrtvega v stanovanju v Androna Caprin 1, 44-letnega Bruna Dorio. Domnevajo, da je Doria umrl zaradi prekomerne doze mamila. Vzrok smrti bodo vsekakor ugotovili z obdukcijo, ki jo bodo izvedli danes.

Pokojnik je po smrti svojcev zivel sam v mizernih okoliscinah. Bil je ze kaznovan zaradi posesti in razpecevanja mamila in je zadnjo kaznen odsedel pred približno šestimi meseci. Ker ga kaka dva dneva ni bilo na spregled, so prijatelji pomislili na nesreco. Sum je bil povsem utemeljen. Policija, ki je v soboto vstopila v revno stanovanje, kjer je

Doria zivel sam, ga je nasla mrtvega. Podrobnosti niso znane. Znano je le, da obhodnici ni bilo treba s silo odpirati vrat, ker ta niso bila zaklenjena.

Ob novem tragicnem dogodku prihaja ponovno v ospredje vprasanje razseznosti narkomanije na Goriskem in posebej na Trziskem. Tu je heroin v zadnjih desetih letih terjal ze deset mladih zivljenj. Zadnja je lani junija umrla Ursula Klein. Najvec zrtev je bilo leta 1991, ko so med Trzicem, Starancanom in Gradezem v treh tednih zabelezili kar tri smrtne primere zaradi overdoz. Prvi na tem seznamu zrtev heroína je bil Luigi Manera iz Gradeza.

SKP / POKRAJINSKI KONGRES V TRŽIČU

Za levo zavezništvo toda ne za vsako ceno

Izvolili so novo 30-člansko pokrajinsko vodstvo

V Trzinu se je v soboto in nedeljo odvijal pokrajinski kongres stranke komunistične prenovne (SKP) kot priprava na skorajšnji vsedrjavni kongres, ki bo v Rimu, kjer bodo Gorisko zastopali delegati Claudia Rasa, Gaia Viola in Enzo Mocchiutti (poleg njih pa se bosta kongresa udeležila tudi Claudio Panzaniello in Roberto Antonaz).

Na kongresu so največ pozornosti namenili obravnavi političnega programa, sklepanju zavezništev in seveda tudi organizacijskim zadevam. SKP si prizadeva za sestavo širokega protikapitalističnega bloka. To je osnovna smernica glede delovanja in usmeritve stranke v prihodnjem obdobju, ki bo se kako po-

membno za Italijo, sprico blizajocih se parlamentarnih volitev. Socoasno s tako osnovno usmeritvijo pa so člani SKP dali jasno vedeti, da v spremenjenih odnosih po uvedbi večinskega volilnega sistema nočejo biti nekakšna rezerva za levico. SKP priznava pomen združevanja in graditve levega bloka, vendar pa ne namerava vanj vstopiti za vsakršno ceno.

Na kongresu, ki se ga je udeležil tudi član vsedrjavne vodstva stranke Walter Bielli in kjer je imela glavno poročilo dosedanja pokrajinska tajnica Licia Morso-lin, so pojasnili tudi razloge zakaj stranka ni podprla Travanutovega odbora na Deželi. Predlogi in zahteve, ki jih je stranka

komunistične prenovne postavila na pogovorih z oblikovalci nove deželne vlade, niso nasli ustreznega odgovora oz. ni bilo dialoga, pojasnjujejo.

Razprava na pokrajinskem kongresu se je v glavnem odvijala v nedeljo, ko so vzeli v pretres različna vprašanja, zlasti s področja socialne varnosti, pravice do dela, enakopravnosti žensk itd.

Udeleženci kongresa SKP so v glavnem osvojili vsedrjavne smernice stranke glede socialne politike, zaposlovanja, sindikalne organiziranosti itd. Na kongresu so izvolili tudi trideset članov pokrajinskega vodstva stranke, ki bo po vsedrjavnem kongresu izvolilo novega pokrajinskega tajnika.

KOPER / LOKALNA SAMOUPRAVA - ROKOVNIK

Malo časa za odločitve o sestavi novih občin

Dovolj je, če se za ločitev odloči en sam, medtem ko je za poroko nujno potrebno soglasje dveh...

Predsednik Državnega zbora Herman Rigelnik je v petek poslal predsednikom skupščin vseh slovenskih občin rokovnik opravil za izvedbo lokalnih volitev in oblikovanje novih občin. Rokovnik je včeraj na že prej sklicani seji obravnavala komisija za oblikovanje predloga samoupravne organiziranosti občine Koper.

Zakon o lokalni samoupravi in o lokalnih volitvah sta sedaj sprejeta, zakon o referendumu za ustanovitev občin pa bo Državni zbor predvidoma sprejel na seji čez teden dni. Na tej seji bodo obravnavali tudi predlog o spremembah in dopolnitvah pravkar sprejete zakona o lokalni samoupravi, ki so ga vložili poslanci Slovenske ljudske stranke in ki zahteva izve-

dbo referendumov v vseh občinah do konca letošnjega marca.

Rokovnik, ki so ga dobili v občinah, določa opravila in roke v dveh variantah: posebej za tiste občine, v katerih so s dosedanjimi pripravami že ustvarili pogoje za ustanovitev novih občin v nekdanjih krajevnih skupnostih in posebej za tiste, v katerih se bodo odločili za volitve organov v dosedanjih občinah.

»Casa je zelo malo,« so ugotovili na seji koprskih komisij. Pri tem pa je zakon se v marsičem nedorečen, na primer glede statusa župana, glede premoženja občine in podobno. Predsednik skupščine Aurelio Juri, ki se zavzema za to, da ostane koprski občina v sedanjih mejah kot mestna občina, menil je, da

je bolje, da si vzamejo dve leti (kot je predvideno v predlogu) za trezno presojo. Če bi sli sedaj v preoblikovanje, se bo morala občinska skupščina ukvarjati samo s pripravo referendumov in ne bi mogla opravljati drugih nujnih zadev, odločitve pa gotovo ne bi bile dovolj pretehtane. Izpeljava referendumov pomeni enkratno odločitev in če bo ta napačna, jo bo težko popraviti. »Za ločitev zadostuje volja enega od obeh zakoncev, za ponovno poroko pa je potrebno soglasje obeh,« pravi Juri. »Dvomim, da imajo ljudje že dovolj razjasnjene pojme za kvalitetno odločitev. Jaz v tem trenutku ne vem, kaj je bolje za neko krajevno skupnost - ustanoviti svojo občino ali ostati v okviru sedanje - in mislim, da tudi

sam Rigelnik tega ne ve. Zelo možno je, da bi se sedaj ljudje na referendumu odločali na podlagi čustvenih reakcij in sprejeli resitev, ki jim kasneje ne bi ustrezala...« Nasprotno mnenje je zagovarjal član komisije Jadran Luin, sicer sekretar koprskih Narodnih demokratov. Po njegovem mestna občina ne bi smela vključevati tudi ruralnega zaledja, kjer so razmere, pogoji in potrebe drugačne kot v mestnem jedru. »Zakaj naj bi prebivalci Smarj plačevali javno razsvetljavo v Koprju za soglasje za gradnjo kanalizacije,« sprašuje Luin in predlaga, da naj bi Smarje skupaj z vasi pirskega zaledja ustanovilo svojo občino.

Član komisije Danijel

Aurelio Juri: Za veliko občino in majhno državo ... (Foto: B. V.)

Božić, ki je tudi poslanec v Državnem svetu, je poudaril, da morajo o svoji bodoči lokalni organiziranosti odločiti ljudje - te kompetence nima niti občinska skupščina, niti državni zbor. »Jaz sem sicer za to, da bi bile vse tri sedanje obalne občine ena sama mestna občina. S tem bi dobili tretji slovenski center razvoja, ki to ne more biti brez koncentracije prebivalstva, finančne moči in podobnih dejavnikov, ki so odvisni od fizične velikosti. To območje je v defenzivi

ze 20 let in bo se vnaprej, če ne bomo tukaj združili razvojnih potencialov; če to ne bo v enotni občini, si moramo zagotoviti vsaj dovolj močno pokrajino...« Sicer pa je Božić mnenja, da je se prezgodaj za govorjenje o geografiji, saj bi komisija z risanjem mej lahko sprožila nepotrebne konflikte. »Bistvo občin je tisto, s čimer razpolagajo,« pravi Božić, »obalnim občinam pa je država že do zdaj zaplenila 50 odstotkov ozemlja, ki je preslo v last sklada kmetijskih zemljišč...«

Komisija je sklenila, da bodo Rigelnikov dopis in rokovnik, skupaj s posebnim pismom predsednika občine Jurija, poslali v vse krajevne skupnosti. Juri bo v skladu z rokovnikom sklical zbor krajanov, na katerih bodo sodelovali tudi člani te komisije, če jih bodo krajski povabili. Sklic zborov krajanov bo objavljen tudi v sredstvih javnega obveščanja, tako da bodo o tem obveščene tudi politične stranke, kar je posebej zahteval Jadran Luin.

Boris Vuk

NOVA GORICA / TELEFONIJA

Namesto žetonov kartice

Danes predstavitev telefonske kartice

Te dni minevajo tri leta od odločitve takratnih podjetij PTT Nova Gorica in Iskra Terminali, da tudi na tako imenovanem področju operaterstva z javnimi telefonskimi govorilnicami naredijo korak naprej. Pošto podjetje samo je bilo preveč veliko, da bi se ukvarjalo se z javnimi telefonskimi govorilnicami in vzdrževanjem vedno polomljenih telefonskih aparatov v njih. Tako so 8. januarja 1991 na Zemonu podpisali pogodbo o skupnem projektu oziroma o ustanovitvi podjetja za vzdrževanje telefonskih govorilnic in telefonov, prodajo tele-

fonskih žetonov in siritev mreže. Ustanovili so podjetje Impulz, ki zdaj skrbi za javne telefonske govorilnice na območju cele Primorske.

Skupni projekt, ki so mu je pozneje priključilo tudi PTT podjetje iz Kopra, pa ni prinesel pomembnih izkušenj le na prej omenjenem področju, ampak je dal tudi kar obširen spisek izboljšav na samih govorilnicah. Omeniti velja popolnoma novo, po evropskih in svetovnih merilih zasnovano telefonsko govorilnico, ki se že pojavlja pri nas. Najpomembnejši dosežek sodelovanja pa je

Telefonska kartica s »čipom« za 100 impulzov (Foto: V. C.)

izdelava prve javne telefonske govorilnice, v kateri bodo montirani telefonski aparati na tako imenovano »cip« telefonsko kartico. »Pri tem je zlasti pomembno to,« pravi direktor Impulza Tase Lazovski, »da je

Slovenija lastnik 'izvirne kode' telefonske kartice, kar pomeni, da bomo v Sloveniji izvajali kakršne koli posege za spreminjanje ali nadaljnji razvoj telefonske kartice.«

Vojko Cuder

VIPAVA / PREDSTAVITEV KNJIGE

Vinogradi Joca Žnidaršiča ter Toneta Pavčka na fotografijah in v kozarcih

Za nastanek Vinogradov imajo zasluge trije avtorji - pesnik in pisatelj Tone Pavček, ki je prispeval pisano besedo, Delov časopisni fotoreporter Joco Žnidaršič, ki je skozi fotografsko lečo poiskal najlepše motive v slovenskih vinogradih, in oblikovalec Milenko Licul. Knjigo Vinogradi so najprej predstavili na Ptuj, prejšnji teden (v petek, 14. januarja) pa so jo spoznali tudi na Primorskem. Predstavitev je gostoljubno pripravila Vipavska klet v renesančnem dvorcu Zemono pri Vipavi.

»Taksna knjiga je najlepša predstavitev Slovenije

in Slovencev, zlasti njihovega gospodarstva. Je tudi predstavitev Vipavske doline, ki svoj razvoj gradi in vidi prav v usklajenem bogastvu narave, kulture in človeka,« je v nagovoru dejal ajdovski zupan Mitja Lavrencic. Povedal je, da se Vipavska dolina letos pripravlja na tri velike prireditve, ki jih kaže promocijsko kar najbolje izrabiti. Letos bo preteklo 150 let od izida knjige Vinoreja velikega poznavalca vipavskih vin Matija Vrtovca in zato na Vipavskem pripravljajo posebno slovesnost. Sledile ji bodo slovesnosti ob 1600-letnici rimske bitke pri Aj-

dovscini (ad Fluvium Frigidum), ki je eden odločilnih dejavnikov razpada rimskega cesarstva na vzhodni (bizantinski) in zahodni (rimski) del. Ce verjamemo »uradni« zgodovini, takrat prednikov našega rodu se ni bilo v teh krajih. Ce pa so bili, jih zagotovo ni bilo med vojaki, saj je bilo vojskovanje »privilegij« bogatih meščanov, ne pa revnih podložnikov ali celo sužnjev. Tretja obletnica je stoletnica ustanovitve prve vinarske zadrage pri nas, ki je nastala leta 1894 v Vipavi. Njena naslednica je sedanja zadruga Agroind Vipava 1894. (V. C.)

SEŽANA / PONOVOLETA SREČANJA

Za tesnejše sodelovanje

Občinski oblastniki so se sestali s predstavniki strank in z duhovniki

Včeraj so se na rednem vsakoletnem srečanju z županom in člani izvršnega sveta sezanske občine sešli predstavniki političnih strank in duhovniki, ki opravljajo dolžnosti v 31 župnijah. Glede vračanja nacionalizirane posesti so bili predvsem predstavniki strank kar kritični. Da denacionalizacija ne poteka tako, kot drugod po Sloveniji, krivijo neučinkovitost občinske komisije in umetno porojene dvome o (ne) sposobnosti gospodarjenja novih (starih) lastnikov. Pocašnost dela občinske komisije vzbujajo vtis, da v sezanski občini ni volje za to, da bi nekdanji lastniki tudi res postali polnopravni gospodarji na svojem. V sezanski občini je nekaj primerov, ko so se v nacionalizirana župnija in druge objekte v

lasti cerkve vselili novi stanovalci (Sezana, Gornja Brana itd.). Predstavniki občine so menili, da v tej občini postopek ne teče nič počasneje kot drugod in da je vprašanje denacionalizacije večplastno. Drugo je vračati zemljo in gozdove, drugo pa stanovanja in poslovne prostore, ki so v 45 letih doživeli številne spremembe. V zadnjih desetih letih pa je družba precej naredila za ohranjanje in popravilo raznih sakralnih objektov, ki jih je na območju občine kar precej.

Beseda je nanekla tudi na novo lokalno samoupravo, ki bo nekaj zadreg prinesla tudi cerkveni organiziranosti, in na leto družine, ki naj prinese tudi več sodelovanja med različnimi področji v občini in državi. (V. C.)

Nove slovenske znamke

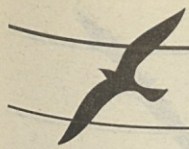
NOVA GORICA - Prejšnji teden so v prostorih Goriskega muzeja v kromberskem gradu predstavili prve letošnje priložnostne znamke, ki jih je izdalo ministrstvo za promet in zveze oziroma PTT podjetje Slovenije. Posvečene so 150-letnici rojstev ali smrti štirih pomembnih Slovencev: Josipa Jurčica, Simona Gregorčiča, p. Stanislava Skrabca in Jerneja Kopitarja.

Na znamkah so značilni simboli: Josipa Jurčica predstavlja detajl iz ilustracije njegove povesti Rokovnjaci, Simona Gregorčiča ptic slavec in detajl reke Soče, p. Stanislava Skrabca shema samoglasniškega sistema slovenskega jezika, Jerneja Kopitarja pa faksimile njegove Gramatike iz leta 1808 in detajl zemljevida avtorja Safarika. Znamke imajo nazivno vrednost: 8, 9, 55 in 65 tolarjev. Oblikovala jih je skupina Novi kolektivizem, tiskala pa v petbarvnem ofsetu tisku Delova tiskarna. Naklada: vsaka v 150 tisoč izvodih.

Poleg teh priložnostnih znamk bo isti založnik letos izdal še 20 znamk, posvečenih različnim priložnostim. Proti koncu januarja (25.) bo izšla »znamka ljubezni«, februarja dve znamki o zimskih olimpijskih igrah, marca Planica 1994, aprila dve znaki o znanosti, maja štiri znamke rastlinstva Slovenije, junija o svetovnem nogometnem prvenstvu, julija znamke o planinstvu (v začetku meseca), 100-letnici izdaje Pletersnikovega slovensko-nemškega slovarja in 75-letnici ljubljanske Univerze (konec meseca), septembra izide znamka o 1600-letnici bitke pri Ajdovscini (ad Fluvium Frigidum) in znamka ob 100-letnici prvega postnega posloplja v Mariboru, oktobra bodo natisnili znamko o umetnosti, novembra pa še dve božični znamki. (V. C.)

Prvič v tem letu so filatelisti prišli na svoj račun na kromberskem gradu (Foto: V. Cuder)

NINO PERIZI / IN MEMORIAM

Veliki umetnik in pedagog

Tržaški umetnik je umrl v starosti 76 let

JASNA MERKU

Nino Perizi z eno svojih umetnin (Foto Ferrari)

Pred oči imam Perizijev akvarel iz ciklusa »Nuvole e vento«, ki ga je priznani tržaški umetnik predstavil na eni zadnjih razstav v galeriji Cartesius. Občudujem mojstrske poteze čopiča, ki spletajo z belino podlage omrežje občutkov in si v vetru sledijo. Kot nas veter iznenadi in v trenutku razpiha oblake na obzorju, tako je nepričakovano izdihnil likovni ustvarjalec, slikar, grafik, kipar, scenograf in likovni pedagog Nino Perizi.

V 76-letu starosti je vse do zadnjega aktivno sledil kulturnim dogodkom. S posebno zavzetostjo je spremljal likovno dorasčanje mlajših, ki jih je kot izkušen likovni pedagog znal usmerjati. Najprej kot profesor umetnostne vzgoje na javnih solah, kasneje se kot docent sole za figuro v mestnem muzeju Revoltella. Kljub obcasnim birokratskim težavam in utesnjenosti razporozljivih prostorov med obnovo muzejskega poslopja je znal Perizi kljubovati težavam ter z zavzetostjo in inovativnim duhom posredovati svoje umetniške izkušnje in kulturno razgledanost. Človek širokih obzorij in pokončne postave, samostojna likovna osebnost, dosleden in prodoren v likovnem izrazu. Prav gotovo je Perizi ena najpomembnejših likovnih osebnosti moderne. Njegov izjemen likovni temperament ni našel v Trstu najugodnejšega okolja, kar se tu rado dogaja. Perizi se je tudi sam tega zavedal, a je kljub vsemu ostal zvest svojim idealom, za katere se je neustrahljivo boril in jih globo-

ko doživljal z vsem svojim ustvarjalnim zagonom. Njegova ustvarjalna pot je izjemno plodna in raznolika. Zacel je slikati že v zgodnji mladosti. Prvic se je predstavil s svojimi deli na beneskem Bienalu leta '48, kasneje pa se v letih '50, '56 in '70. Razstavljal je tudi na rimskih kvadrienalah leta '48, '51, '55, '59 in '73. Veliko je razstavljal tudi v tujini. V Bahii Blanci, Beogradu, Bostonu, Buenos Airesu, Caracasu, Genovi, Lausanni, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, New Yorku, Pragi, Salzburgu, Segovii, Santa Feju, Tucumanu, na Dunaju in Zagrebu. Med leti '56 in '70 je Perizi izdelal vrsto scenografij za mestno gledališče Verdi. Za gledališča v Rimu, Turinu in Benetkah. Spomladi lani je z enako zavzetostjo izdelal sceno za Gospodico Julijo v Verdiju. Nacrtoval je in ustvaril številne mozaike,

intarizije in stenske preproge, ki krasijo sole, javne zgradbe in ladje. Leta '70 je doživel prelomnico. Gestualne prostorske izseke iz slik na velikih platnih je občutil izven ploscate podlage ter jih zacel trodimenzionalno oblikovati s kiparjenjem, kateremu se je odslej prvenstveno posvečal. Stevilne Perizijeve skulpture zasledimo v Rimu, Bassanu, Asolu in v kraju San José v Kaliforniji. Prav nekaj dni tega je izšel monografski katalog z naslovom »Nuvole e vento, 25 acquarelli« di Nino Perizi. Prav v zadnjih delih občutimo, kako uspe oblikovna sinteza obenem izraziti ustvene prelive duše v prehodih sinje barve v neskončno belino podlage. Prav tako neizmerno je likovno in kulturno bogastvo, ki nam ga Perizi zapusca zdaj, ko je tiho sledil svojim oblatkom...

MUSICAL VICTOR VICTORIA

Neustavljivi Massimini in vsi ostali

BOJANA VATOVEC

Ta konec tedna je v gledališču Rossetti gostoval novi italijanski musical Victor Victoria. Marsikdo se spominja lepega in uspešnega filma Blaka Edwardsa z Julie Andrews v glavni vlogi, ki pripoveduje o ljubezenskih zapletih in zmesnjavah ob protagonistkini dvojni identiteti. Edwardsov film je pravzaprav remake nemskega filma iz leta 1933, po katerem so že leta 1935 Angleži posneli novo verzijo. Ameriški režiser je zacetni zgodbi o odlični sopranistki, ki kot zenska ne najde dela, ko pa se predstavi kot v zensko preoblečen moški, postane zvezda pariškega nočnega življenja, dodal se majceno podrobnost: njen moški koprogonist Mischou, ki bistveno prispeva k njenemu uspehu, je homoseksualec. To se dodatno poudari dvoumnost zapletov in situacij.

V Victoriji-Victoriji se zaljubi The Duke, lastnik nočnega lokala v Ameriki, ki se v trdem boju za preživetje v tvegani dejavnosti pretvarja, da je gangster. The Duke se ne sprijazni z moško identiteto svojega ljubljene bitja, zato se skriva v njeno kopalnico in odkrije resnico, vendar Victoriji tega ne pove. V srečnem koncu te igre navzkrižnih pretvarjanj in zmesnjav se Victorija odreče svoji »moški« identiteti in srečno odide z The Dukom, Mischou pa zaplava v srečno ljubezensko razmerje z The Dukovim krepkim in mozatim osebnim stražnikom Muscolom, ki si končno upa priznati svojo homoseksualnost.

Ljubljenec tržaškega občinstva z operetnega festivala Sandro Massimini se je po velikem uspehu lanske postavitve My Fair Lady zopet lotil musicala in to z odličnimi rezultati. Njegova neustavljiva osebnost, ki se v predstavi izraža v različnih vlogah: kot avtor (v sodelovanju s Pierluigim Paganom), režiser in protagonist, je našla svoje pravo mesto, tako da ne izstopa iz celote. Kot avtor je zgodbo primerno prirojil gledališču, kot režiser je musicalu dal živahen ritem, kot glavni junak je simpatičen in zabaven. Do solza se moras nasmejati ob spominih na otroštvo, ko so bili »tako revni, da se se misli niso hotele igrati z njim, ker je bil preskromnega stanu«, in ob zaključni točki, ko nadomesti Victorijo v točki »Rosso giungla« oblečen kot ananas. Poleg tega si je se malce privoščil svoje »družinsko občinstvo«, saj je v predstavo natrosil precejšnji odmerek golote in to že ob otvoritveni točki z izredno pomanjkljivo oblečenimi minotavri.

Ob njem nastopa odlična Flavia Fortunato kot Victorija/Victor. Tudi ostali nastopajoči so domala popolni v svojih vlogah: Gerardo Amato kot The Duke, Rita Charbonier kot njegova ameriška ljubica Sugar, Roberto Caruso kot Muscolo in vsi drugi. Odličen je tudi plesni ansambel v lepih in zanimivih plesnih točkah koreografa Antonia Sciortina. Razkošnost postavitve se odraža zlasti v krasnih kostumih Odette Nicoletti in v prijetnih ter funkcionalnih scenah Antonia Mastromatteia, ki jih osvetlitev Flavia Antoccia se poudarja.

TRST / OD JUTRI DO NEDELJE

Novi filmi držav AJ

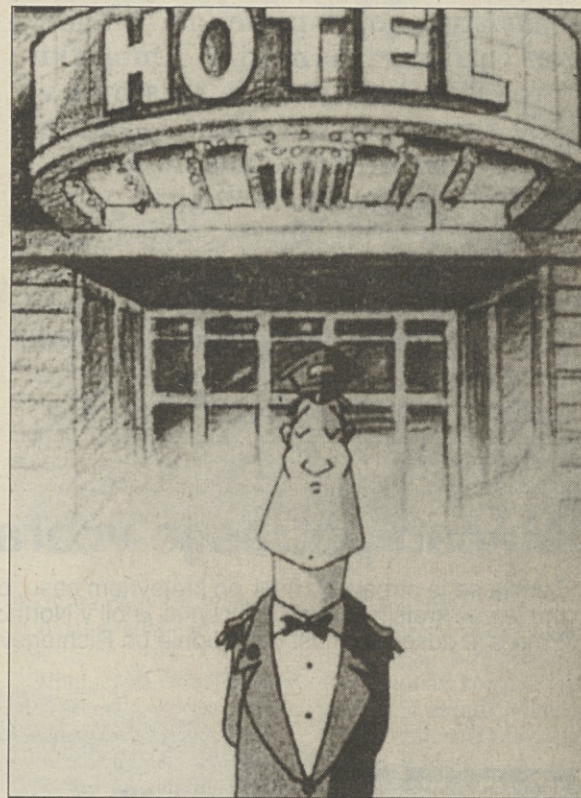
Posebna pozornost bo tokrat dana prizadevanjem za mir

Jutri se v kinodvoranah Excelsior v Trstu začne drugi del petega filmskega festivala Alpe Adria Cinema, ki je posvečen novi filmski produkciji širšega območja Alpe-Jadrana (prvi del, na katerem so prikazali filme iz let '60, je bil decembra lani). Tako bodo npr. v monografskem delu letos predstavili bolgarsko filmsko produkcijo po letu '89, med »posebne dogodke« pa so prireditelji uvrstili tudi film »Dezserter« srbskega režiserja Zivojina Pavlovića (zaradi tega je prišlo do hrvatskega protesta, ki pa se je ublazil, ko so organizatorji povedali, da bodo hrvatske in srbske filme vrteli na ločenih večerih). Med rednimi gosti - Italija, Svica, Poljska, Madžarska, Češka, Slovaka,

Hrvaška - pa se tudi tokrat predstavlja Slovenija, in sicer s filmsko in video produkcijo (film Francija Slaka »Ko zaprem oči« bo na sporedu v četrtek zvečer ob 22.30).

Med stalne pobude festivala Alpe Adria Cinema so dijo tudi okrogle mize: tokrat bodo v nedeljo, 22. januarja vojni dopisniki razpravljali o »Etiki in informaciji: med vojno in ekskluzivno novico«. Filmi, ki jih bodo vrteli v veliki dvorani Excelsior, bodo v originalni verziji z italijanskimi podnapisi, video projekcije pa bodo brez prevodov. Kot doslej bo na vse projekcije vstop prost.

Na sliki posnetek iz risanke Trailer Guida Minulija, ki bo na spredu na otvoritvenem večeru

OPENSKA GLASBENA SREČANJA / NA POBUDO SKD TABOR

Izvrsten trio kot vabilo

V soboto zvečer so na Opčinah nastopili violinista Šiškovič in Beličeva in pianist Mlinarič

Opensko Slovensko kulturno društvo Tabor bo proti koncu februarja obnovilo svoja »Openska glasbena srečanja«, to je nedeljske glasbene matinee, za katere si je že zagotovilo nastope pomembnih domačin in gostujočih solistov in komornih sestavov. Za uvod v ta srečanja pa je kot posebno poslastico ponudilo ljubiteljem kakovostne glasbe nastop instrumentalnega tria, ki ga sestavljata violinista Crtomir Siskovič in Vera Belič ter pianist Vladimir Mlinarič (na sliki s Crtom Siskovičem, foto Krizmančič). Koncert je bil v soboto zvečer v povsem zasadeni dvorani Prosvetnega doma.

Instrumentalni trio Siskovič-Belič-Mlinarič je povsem nova formacija, za katero je bil sobotni nastop na Opčinah dejansko prvi

javni nastop, kateremu bodo v prihodnjih dneh sledili drugi v raznih krajih Slovenije. Crtomir Siskovič našim ljubiteljem glasbe gotovo ni treba posebej predstavljati, saj spremljamo njegovo umetniško rast in koncertno uveljavljanje takorekoc od samih začetkov. Izšel je iz vrst gojencev Glasbene matice, nadaljeval na konservatorijih in se izpopolnjeval na visoki glasbeni soli v Kölnu pri znanem slovenskem violinistu pedagogu in virtuozu Ozimu pa se pri drugih. Bil je ze koncertni mojster orkestra gledališča Verdi v Trstu in je zdaj koncertni mojster opernega orkestra v Parmi, sicer pa je kot solist in v komornih sestavih na-

stopal ze po številnih evropskih središčih. Violinistka Vera Belič je studirala in diplomirala iz violine na Akademiji za Glasbo v Ljubljani, se podiplomsko izpopolnjevala na Dunaju pri prof. Schneiderhanu, intenzivno koncertira z raznimi orkestri in v različnih komornih zasedbah, sicer pa je namestnica koncertnega mojstra orkestra Slovenske filharmonije. Pianist Vladimir Mlinarič je studij klavirja dokončal v Ljubljani pri prof. Novakovi in se izpopolnjeval na Dunaju pri prof. Brumbergu. Mnogo koncertira, prvenstveno pa je glasbeni pedagog na Srednji glasbeni soli v Ljubljani.

Gre, kot je dokazal sobo-

tni koncert, glede na kratkotrajno skupno delovanje, za presenetljivo ubrano skupino, ki deluje ob individualnih kvalitetah v poudarjeni interpretativni sozvočnosti. Izredno zanimiv pa je bil tudi izvajanje spored, saj je poslušalcem ponudil vpogled v izvirno literaturo za dve violini ali za dve violini s klavirjem. Tovrstna dela so bila zelo prisotna v baroku (z basso continuo), skladbe, ki smo jih poslušali pa so bile skoraj izključno dela skladateljev tega stoletja vse do novejših od modernih koncepiranih in tehnično zelo zahtevnih do bolj melodično lirčnih.

Tako sta bila v prvem delu sporeda na vrsti najprej violinska dua M. Regerja

Kanon in fuga v starem stilu op. 131/b št. 1 v e-molu ter Firstov Bi za dve violini (Tranquillo in Scherzoso) ter Martinujeva štiristavčna Sonata za dve violini in klavir, v drugem delu pa smo prisluhnili Bartokovim enajstim duom za dve violini, Milhaudovi tristavčni Sonati za dve violini in klavir ter bolj znani skladbi Sostakovića Trije dueti za dve violini in klavir.

V vseh skladbah so prisle do polnega izraza njihove časovne in stilne značilnosti tako v tistih, ki zahtevajo od poslušalca globlje podoživljanje, kot v tistih, predvsem v drugem delu, ki so zaradi svoje melodičnosti učinkovale bolj neposredno dopadljivo. Goste, ki so poželi navdušen aplavz, je v imenu SKD Tabor predstavila Nives Kosuta.

LOS ANGELES - Le slabo minuto je trajal potresni sunek, ki je včeraj ob 4.31 iz spanja prebudil več kot 3 milijone ljudi na širšem južnokalifornijskem območju od San Diega do Las Vegasa. Za seboj pa je pustil nepopisno razdejanje, 22 mrtvih in na stotine ranjenih. Žrtev bi bilo nedvomno še več, če bi do potresa prišlo podnevi in na delavnik, ko je kalifornijsko cestno omrežje dobesedno zatrpalo z avtomobili. Potresni sunek je namreč kot navadne lesene brvi premikal in rušil železobetonske viadukte, na katerih pa k sreči skoraj ni bilo prometa. Podoben katastrofalen učinek je imel potresni sunek na vodovodna in plinska omrežja, kot da bi se hotela oba naravna elementa, ogenj in voda, poigrati z ljudmi. Nepopisno zmedo je še stopnjevalo turobno zavijanje avtomobilskih alarmnih siren, ki jih je sprožil potres.

Takoj je stekla obsirna reševalna akcija. Kalifornijski guverner Pete Wilson je z izrednimi pooblastili aktiviral narodno gardo, južno Kalifornijo so že proglasili za od naravne katastrofe prizadeto območje in uvedli izredno stanje. Oblastem je v kali uspelo zatreti prve primere šakalstva, bojijo pa se, da se bodo taki primeri ponovili. Ameriški predsednik Clinton je že stopil v stik z vsemi zveznimi agencijami in napovedal izredno finančno pomoč.

Medtem pa seizmologi napovedujejo, da bi bil lahko včerajšnji potres le uvod v še hujšega, saj je bil včerajšnji na skoraj neznanem prelomu, ki pa bi lahko sprožil pravo verižno reakcijo in povzročil premike tudi na prelomu San-Andreas.

Močan potres

Terjal je najmanj 22 življenj in povzročil ogromno

Televizijski posnetek razdejanja, ki ga je potresni sunek povzročil na avtocestnem viaduktu (Telefoto AP)

ŠTUDIJE NE OBETAJO NIČ DOBREGA

Kalifornijo čaka katastrofa

RIM - Izračunali so, da je 50% možnosti, da Kalifornijo v prihodnjih 50 letih prizadene katastrofalen potres, tako imenovani »Big One«. V pričakovanju na to naravno

katastrofo so znanstveniki podeseterili napore, da bi prisli do novih dokazov, iz katerih bi lahko zanesljivo ugotovili, kaj se pripravlja. Danes nobena znanstvena

metoda ne omogoča, da bi več dni ali tednov prej napovedali močan potres, vendar so v zadnjih letih nekateri kalifornijski seizmologi svojo pozornost usmerili na odkritje, do katerega so povsem slučajno prisli na univerzi v Stanfordu: pred nekaterimi močnimi potresi na tamkajšnjem področju so zaznali neobičajne elektromagnetne valove, katerih narave se niso ugotovili.

Pozornost znanstvenikov, se zlasti skupine geofizika Antonyja Frase-Smitha, je pritegnil močan snop elektromagnetnih valov, ki se je sprostil nekaj dni in tednov pred močnim potresom, ki je 17. oktobra 1989 prizadel San Francisco. Elektromagnetni senzorji, s katerimi so zaznali neobičajne valove, so bili samo sedem kilometrov od epicentra. Signal je bil na eni sami valovni dolžini med 0,01 in 10 hertzov. Instrumenti so prve anomalije zaznali 5. oktobra, v dneh neposredno pred potresom pa je prišlo do presenetljivih nihanj. »Tri ure pred potresom je bilo povečanje velikansko in instrumenti so odpovedali,« je povedal Fraser-Smith. Ze japonski in sovjetski raziskovalci so prisli do spoznanja, da pred potresi prihaja do cudnih pojavov radijskih valov, vendar pri visokih frekvencah. Znanstveniki vsekakor niso povsem prepričani, da potresi povzročajo povečanje elektromagnetnih valov. Ti so običajno posledica premikov spodnjih plasti skalovja, vendar v primeru San Franciscu v dneh pred sunkom niso zaznali premikov.

Anne Kiremidjian z univerze v Stanfordu je

prisla do zaključka, da obstaja 40% možnosti, da močan potres (7. stopnje po Richterjevi lestvici ali več) v prihodnjih 30 letih prizadene polotok San Francisco, 66% možnosti za potres v prihodnjih 50 letih. Na drugih področjih preloma San Andreea (San Bernardino in okoli Los Angelesa) je kar 85% možnosti za potres v prihodnjih treh desetletjih. Brez večjih skrbi pa naj bi bili na področju Santa Cruz (1% možnosti za potres v 30 letih), ki ga je leta 1989 prizadel močan potres.

Prelom San-Andreas je s svojim drsenjem glavni vzrok za vse kalifornijske potrese

RIM - Prelom San-Andreas, 1.200 kilometrov dolga napetostna razpoka, ki poteka v smeri iz severozahoda proti jugovzhodu vse do mehiške meje, je glavni krivec za vse potrese v Kaliforniji. To je pravo kraljestvo potresov, saj jih je tu kar desetkrat več kot na drugih potresnih območjih po svetu. Da bi bila mera polna, se Kalifornija nahaja na vzhodnem delu tako imenovanega »ognjenega obroča«, ki od Čila preko Srednje Amerike, Kalifornije, Aleutov in Japonske do Indokine obdaja Tihi ocean.

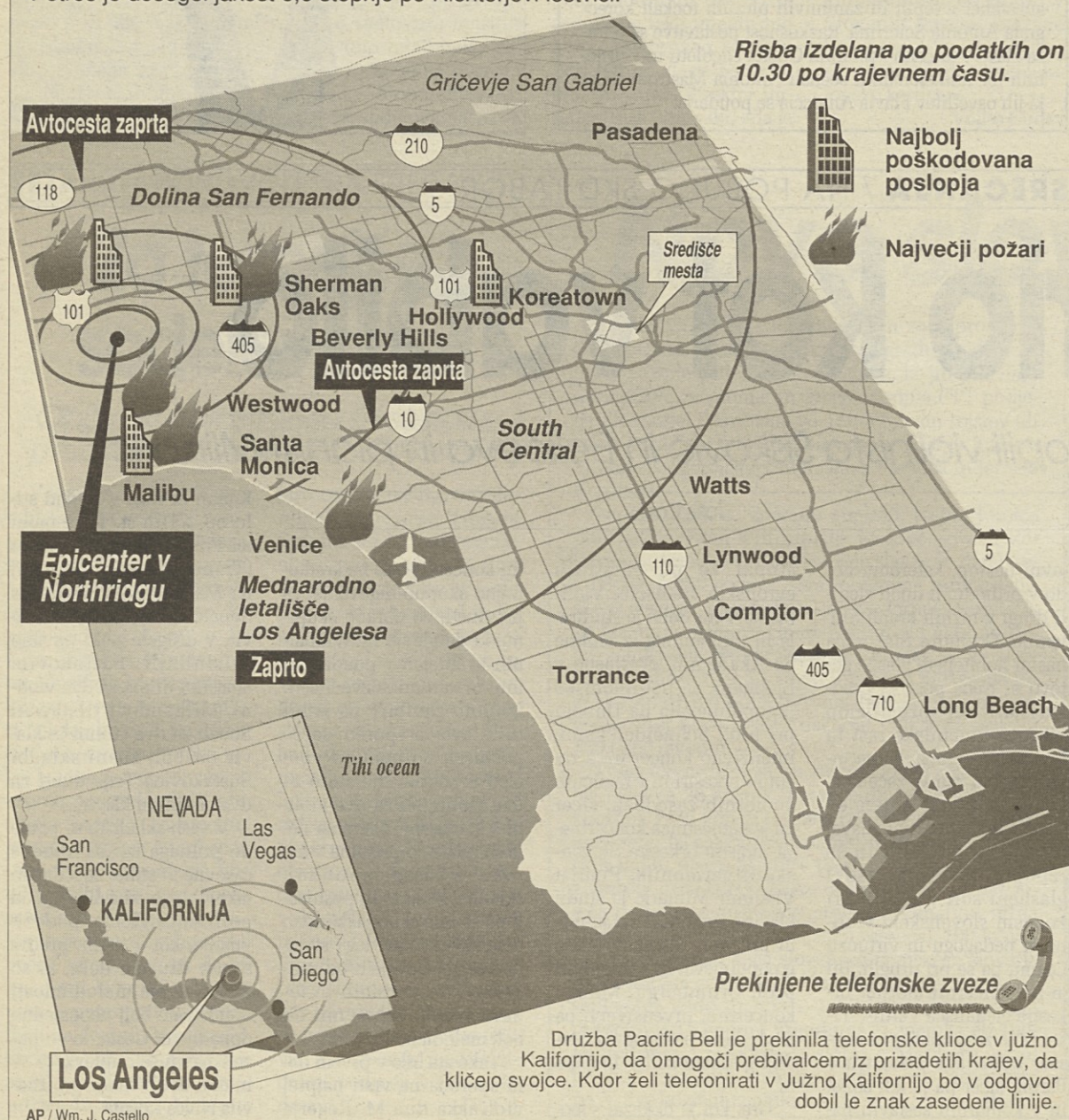
Poleg preloma San-Andreas so v Kaliforniji še drugi manjši prelomi, ki pa so le del ogromne napetostne razpoke ob stiku severnoameriške in tihoocenske plošče.

Potrese, med katerimi so bili najbolj katastrofalni v letih 1857, 1906, 1952 in 1971, povzroča napetost in drsenje dveh kontinentalnih plošč. Tihoocenska drsi v smeri proti severozahodu, severnoameriška pa proti jugovzhodu. Letni premik v povprečju znaša od 3, 5 do 7, 5 centimetra. Ob katastrofalnih potresih so premiki še večji. Ko je leta 1906 potres jakosti 8, 3 po Richterju uničil San Francisco, je premik znašal kar sedem metrov. Nič čudnega torej, da so posledice takega premikanja dramatične.

Prav zaradi preloma San-Andreas pa je Kalifornija postala prednostna opazovalnica in prava šola za seizmologe. Nikjer drugje na Zemlji ni drsenje dveh kontinentalnih plošč tako očito in jasno, podobni prelomi se namreč nahajajo na dnu oceanov.

Močan potres je včeraj prizadel Los Angeles

Zemlja se je stresla ob 4.31 po krajevnem času; potresni sunek je trajal več kot 30 sekund in sledilo mu je več krajših sunkov. Epicenter je bil v Northbridgeu, kakih 30 km od strogega mestnega jedra. Potres je dosegel jakost 6,6 stopnje po Richterjevi lestvici.

JE ŠE ENA NARAVNA NESREČA PRIZADELA ENEGA NAJBOGATEJŠIH PREDEL OV NA SVETU

v južni Kaliforniji

materialno škodo - Seizmologi napovedujejo katastrofo pred koncem stoletja

Avtomobile je potresni sunek zagnal s cestišča (AP)

LOS ANGELES - Hud potres, ki je včeraj ob 4.30 zjutraj po krajevnem času prizadel Los Angeles, je po dosedanjih podatkih terjal 22 smrtnih žrtev ter na stotine ranjenih. Drugo največje mesto v ZDA je zajela panika.

Po podatkih Rdečega kriza je bilo v potresu ubitih 25 ljudi, toda mestne oblasti so doslej potrdile smrt samo 14 oseb. Poročajo, da so eksplozije zaradi uhajajočega plina raznesle cele hišne bloke, avtomobile pa je kar zanašalo z mestnih nadvozov. Potres, ki je dosegel jakost 6,6 po Richterjevi lestvici, je poškodoval avtoceste, plinsko in vodno napeljavo ter povzročil na desetine požarov, ki so unicili več poslopij.

Predstavniki bolnišnice Cedars Sinai je sporočil, da

sta dve osebi umrli v bolnišnici, medtem ko je zupan Richard Riordan izjavil, da je se en clovek umrl na neki poškodovani mestni cesti. Tiskovni predstavnik Cedars Sinai je se dodal, da je bolnišnica polna lažje poškodovanih pacientov.

Vecnadstropno stanovanjsko poslopje v predmestni četrti Northridge se je delno porušilo. Gasilci so izpod rusevin resili več prebivalcev. Mladoletno dekle je izjavilo: »Zivimo v drugem nadstropju. Odhiteli smo na balkon in se spustili na ulico. Bilo je res strasno.«

Mnogo ljudi je ostalo zaprtih v svojih vozilih, ko se je hitra cesta iz doline Antelope Valley porušila pri kriziscu z avtocesto Golden State. Reševalne ekipe so voznikom skušale priskocičiti na pomoč, vendar so jim to oteževale razdejane ceste. Po poročilih policije je potres dobesedno zmetel avtomobile z nadvozov na spodaj ležeče ulice.

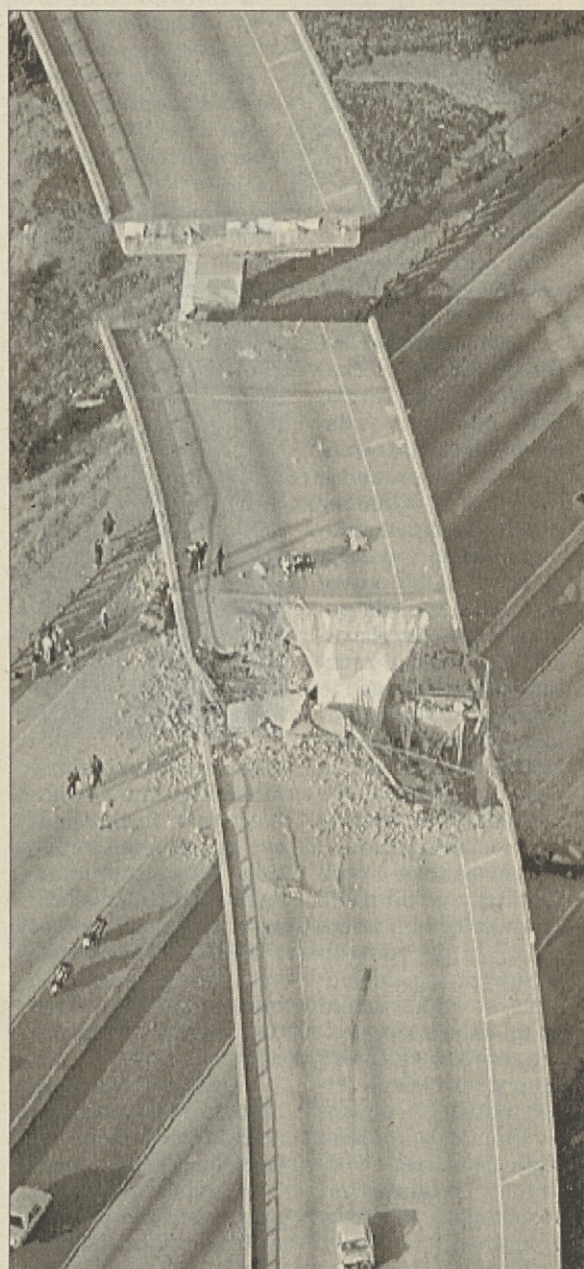
Zupan Riordan je že razglasil izredno stanje. Oblasti neprestano obveščajo predsednika Clintona, ki se je komaj vrnil s svoje evropske turnee. Predsednik je že odredil, naj na potresno področje nemudoma posljejo pomoč. Tudi guverner Pete Wilson je razglasil izredne razmere in sporočil, da je potres povzročil velikansko gmotno škodo.

V predmestni četrti Sylmar so požari unicili več kot 70 domov, unicevanih pa je bilo tudi 50 poslopij v Hollywoodu. Veliko stavb, med temi tudi nekaj vil, vrednih več milijonov dolarjev, je zaradi potresa dobesedno zdrselo s temeljev. V Sylmarju je med potresom leta 1971 umrlo več kot 60 oseb. Veliko požarov je izbruhnulo zaradi počenih plinskih cevi. Zračni posnetki so pokazali, da so plameni zajeli cele hišne bloke. V San Fernandu, predmestju v severnem delu doline San Fernando Valley, kjer je bil epicenter potresa, je na ulicah zaradi vročine, ki so jo povzročili požari, razneslo na desetine

avtomobilov. David Esperanza, ki prebiva v San Fernandu v hiši, ki na srečo ni zgorela, je izjavil: »Zbrali smo, kar smo mogli, in hitro zapustili poslopje.«

Prvi potresni sunek je trajal skoraj eno minuto in je bil tako močan, da so se po hišah prevrnili hladilniki. Sunek so občutili vse do Las Vegasa in San Diega, najbolj pa v Hollywoodu, kjer poročajo, da je prislo do velike gmotne skode. Seizmologinja Kate Hutton je opozorila, da lahko potresenci pričakujejo vsaj se en močan sunek, ki bi mogel doseči jakost okrog 5 stopenj po Richterjevi lestvici ali celo več. Pristavila je, da je možnost, da bi bil sunek hujsi od prvega, manj kot petodstotna. Huttonova je izjavila, da so potres sprožili premiki v kontinentalnih ploscah, oddaljenih kakih 30 kilometrov od zlovescega preloma San-Andreas, ki je že povzročil nekatere najhujše potrese v Kaliforniji.

Po poročilih oblasti je ostalo 90 odstotkov mesta brez električnega toka. V mnogih predelih so bile prekinjene tudi telefonske zveze. Vodovodne cevi v losangeleskih ulicah so pocile, tako da je voda začela brizgati visoko v zrak. Losangelesko letališče so zaprli, prekinili pa so tudi železniški promet in avtobusne povezave. Tiskovni predstavnik losangeleske policije je izjavil, da so za beležili le nekaj primerov ropanja. Prebivalstvu je bilo naročeno, naj izključijo plin in električni tok ter naj ostanejo doma. Gasilce so klicali na pomoč za približno 100 požarov, veliko pa je bilo tudi primerov srčnih napadov, je izjavil tiskovni predstavnik losangeleskih gasilcev. Mnogo je bilo paničnih voznikov, ki so brezumno vozili po mestu ali so avto v paniki zapustili in brezglavo zbežali. Nebotičniki v središču mesta baje niso bili huje poškodovani, vendar so ulice polne razbita okenskega stekla. »Se sreča, da je do potresa prislo v zgodnjih jutranjih urah. Če bi do njega prislo podnevi, bi bilo v nebotič-

nikih na desetisoče oseb,« je dejal predstavnik policije.

Viadukt za Simi Valley se je porušil, avtocesta pa je hudo poškodovana se na raznih drugih mestih, tako da je ena od glavnih cestnih povzav med dolino San Fernando Valley in središčem Los Angelesa prekinjena. Na viaduktu za Simi Valley je veliko zapuščenih avtomobilov. Stevilni avtomobili so ostali zakopani v rusevinah porušene avtoceste Interstate 5 pri Sylmarju. Reševalni helikopter je z avtoceste odpeljal vsaj eno ranjeno osebo. V dolini San Fernando je na desetine domov zgore-

lo pred nemočnimi gasilci, ki niso mogli poseci zaradi prešibkega vodnega pritiska. Medtem ko so divjali požari, je zaradi počenih vodovodnih cevi ulice zalila voda. V gorah so se na ceste zrusili plazovi kamenja. Oblasti menijo, da bo trajalo več dni, preden bo mesto zopet lahko dobilo elektriko.

Prebivalci so panično drli iz hiš in stanovanjskih blokov. Potresenec Keith Albert je dejal, da je to najhujši požar, ki ga je videl. »Bilo je strasno,« je se dodal. Televizijska zvezda Larry King je za mrežo CNN dejal, da je bil se pod odejami v svoji hotelski sobi v Los Angelesu, ko je prislo do potresa. Priznal je, da se je najprej vprašal: »Zakaj ljudje sploh žive tu?« Poudaril je, da ljubi Los Angeles in Kalifornijo, toda ko se zemlja trese, je to izkusnja, ki bi se ji clovek najraje izognil.

Prebivalci Los Angelesa so ugotovili, da so njihovi domovi hudo poškodovani, saj v stenah zevajo razpoke, sesule so se police, okna pa so se razbila. Osem milijonov mesto je pretekli teden prizadelo približno ducat manjših potresov z jakostjo od 2 do 3, 7 po Richterjevi lestvici, njihov epicenter je bil v okolici Sante Monice na pacifiški obali.

Do zadnjega večjega potresa je prislo 28. junija 1992. Potres z jakostjo 7, 4 po Richterju je terjal eno življenje ter povzročil 40 milijonov skode.

KRONOLOGIJA

Kje vse so potresi pustošili v tem stoletju

SAN FRANCISCO - Kalifornijo in še mnogo drugih predelov sveta je v tem stoletju, se zlasti pa v zadnjih desetletjih prizadela vrsta hudih potresov.

Ze 18. aprila 1906 je San Francisco opustil potres 8,3 jakostne stopnje po Richterjevi lestvici. Potres, ki mu je sledil hud požar, je porušil stiri kvadratne milje (približno 10 kv. km.) mesta. Umrlo je več kot 700 oseb, skode pa je bilo za približno 2 milijardi dolarjev.

10. marca 1933 je mestoce Long Beach v Kaliforniji prizadel potres 6,2 jakostne stopnje po Richterjevi lestvici; v vsej južni Kaliforniji je umrlo 115 oseb, skode pa je bilo za 266 milijonov dolarjev. Kalifornijo je pozneje prizadel tudi potres 6, 5 jakosti po Richterjevi lestvici s središčem v Coalongi. Žrtev ni bilo, skoda pa je znašala 31 milijonov dolarjev.

Leta 1950 je potres v Imperial Valleyju v Kaliforniji dosegel jakost 6,7 po Richterju in terjal devet žrtev ter povzročil 33 milijonov skode.

Leta 1952 je v potresu v okrožju Kern v Kaliforniji umrlo 12 ljudi, skode pa je bilo za 150 milijonov dolarjev. Potres je dosegel jakost 7,7 po Richterjevi lestvici.

9. februarja 1971 je potres 6,6 jakosti po Richterju prizadel losangelesko dolino San Fernando. V potresu je umrlo 58 oseb, medtem ko je skoda znašala celo 900 milijonov dolarjev.

28. julija 1976 je strasen potres 7,8 jakosti z epicentrom v Tangsanu na Kitajskem v 23 sekundah opustil 90 odstotkov mestnih poslopij in na stotine kvadratnih kilometrov okolice. Vsaj 250.000 ljudi je izgubilo življenje, po nekaterih podatkih pa je žrtev bilo kar 800.000. Pravo število ni znano, saj kitajske oblasti niso posredovale uradnih podatkov.

4. marca 1977 je potres z jakostjo 7,5 po Richterjevi lestvici prizadel Romunijo in do tal porušil večino središča Bukareste. Umrlo je 1.541 ljudi, približno 11.000 pa jih je bilo ranjenih.

16. septembra 1978 je mesto Tabas v vzhodnem Iranu porušil potres 7,7 jakosti po Richterjevi lestvici. Ocenjujejo, da je v potresu bilo ubitih 25.000 ljudi.

23. novembra 1980 je potres 7,2 jakosti prizadel južno Italijo in povzročil smrt 2735 ljudi.

13. decembra 1982 je v severnem Jemenu umrlo približno 2.800 oseb v po-

tresu, ki je dosegel jakost 6 po Richterjevi lestvici.

13. oktobra 1983 je potres z jakostjo 7, 1 po Richterju v pokrajinah Erzurum in Kars v Turčiji povzročil 1300 žrtev.

19. in 20. septembra 1985 sta dva potresa 8,1 in 7,3 jakosti po Richterjevi lestvici opustošila Ciudad de Mexico in okolico. Mrtvih je bilo več kot 8.000, skoda pa je znašala okrog 5 milijard dolarjev.

4. oktobra 1985 je potres z jakostjo 5,6 po Richterju močno prizadel Tokio. Za Japonsko je to bil najhujši potres v več kot 60 letih.

1. oktobra 1987 je potres z jakostjo 5,9 po Richterjevi lestvici potresel Los Angeles in povzročil na milijone dolarjev skode.

23. in 24. novembra 1987 sta dva potresa 6 oziroma 6,3 jakosti po Richterjevi lestvici z epicentrom v bližini manjšega puscavskega naselja Westmoreland 100 milj vzhodno od San Diega povzročila na desetine ranjenih ter več milijonov skode.

7. decembra 1988 je potres 6,9 jakosti opustil severozahod sovjetske Armenije. Mrtvih je bilo vsaj 25.000. Mesto Spitak je potres do tal porušil, hudo poškodovano pa je bilo mesto Leninakan.

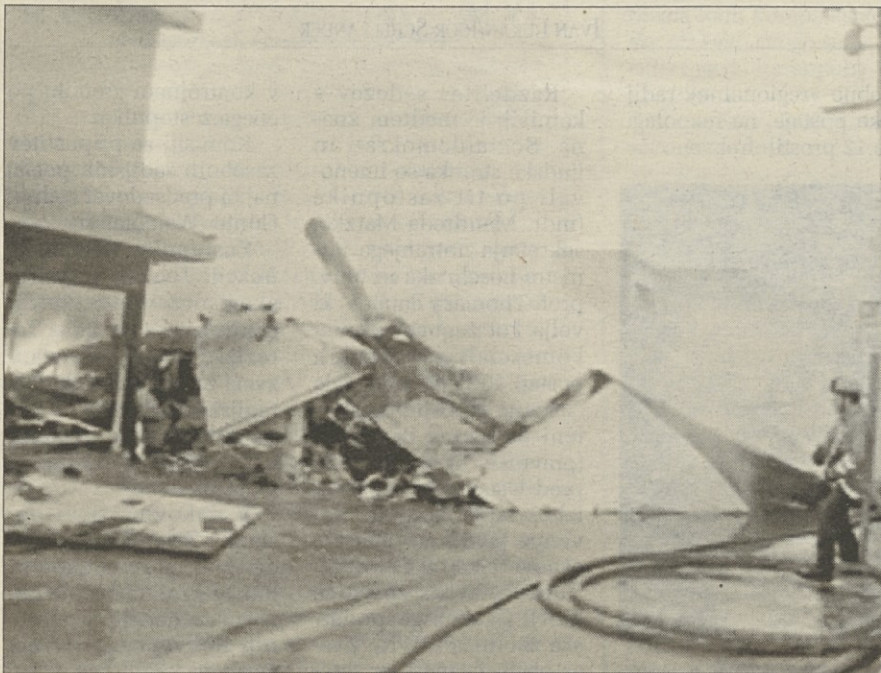
17. oktobra 1989 je najhujši potres od leta 1906 potresel celotno območje sanfranciskega zaliva. Epicenter potresa je bil v bližini mesteca Santa Cruz, 50 milj južno od San Franciscas, jakost pa je bila 6,9 po Richterjevi lestvici. Življenje je izgubilo 67 oseb, ranjenih pa jih je bilo več kot 600.

21. junija 1990 je potres 7,7 jakosti opustil severni Iran. Potresu je sledilo več manjših sunkov, med katerimi je eden dosegel jakost 6, 5. Smrtnih žrtev je bilo 35.000.

22. aprila 1992 je potres z jakostjo 6,3 po Richterju potresel nebotičnike v središču Los Angelesa in v drugih mestih južne Kalifornije, na srečo pa povzročil le manjšo škodo.

12. julija 1993 je hud potres 7,8 jakosti prizadel severno Japonsko in terjal življenje več kot 185 ljudi. Epicenter potresa je bil 80 kilometrov zahodno od severnega otoka Hokkaido.

Do najhujšega potresa v vsej zgodovini je najbrž prislo leta 1556 na Kitajskem, ko je baje življenje izgubilo 830.000 ljudi.

Tudi tokrat so požari zaradi popokanih plinskih cevi povzročili pravo razdeja (AP)

KOROŠKA / VOLITVE

Ambrozy hoče spet postati deželni glavar

Zborovanje v Celovcu

CELOVEC - Kot zadnja v deželnem zboru zastopana stranka se je konec preteklega tedna v boj za glasove pri deželnozborskih volitvah 13. marca vključila socialdemokratska stranka (SPÖ).

Na volilnem zborovanju v soboto v Celovcu je njen predsednik in glavni kandidat Peter Ambrozy (slika) poudaril, da je cilj SPÖ, da ostane »zdalec najmočnejša stranka v deželnem zboru (trentuno 17 od 36 sedežev), da ohrani absolutno večino v deželni vladi ter da bo po volitvah spet zasedla položaj deželnega glavarja«. V prisotnosti kanclerja Vranitzkega je Ambrozy odločno odklonil politiko Haiderjeve FPÖ, kritiziral pa je tudi volilni boj ÖVP.

Predsednik avstrijskih socialdemokratov, zvezni kancler Franz Vranitzky, je bil glede Haiderja se bolj jassen. »Tisti, ki pri volitvah glasuje za socialdemokrate, se lahko zanese na to, da je s tem podprl stranko, za katero skupnost s FPÖ ne pride v postev«, je poudaril Vranitzky in s tem izključil možnost koalicije z Haiderjevimi svobodnjaki po državnoborskih volitvah. Haiderjevo napoved, da hoče postati ne samo koroški deželni glavar, temveč leta 1998 celo kancler republike Avstrije, pa je Vranitzky komentiral z ugotovitvijo, da Haider očitno ni sposoben rea-

listično ocenjevati svoje (omejene) možnosti.

Medtem ko svobodnjaska in ljudska stranka izpostavljata predvsem glavnega kandi-

data, koroški socialdemokrati očitno stavijo na stranko in manj na svojega prvega kandidata. To potrjuje tudi njihov volilni plakat, na katerem - za razliko z ÖVP in FPÖ - ni Ambrozyjevega portreta, temveč geslo »SPÖ - vse drugo je druga izbira«.

Raziskovalci javnega mnenja napovedujejo socialdemokratom na Koroškem izgubo med 3 do 8 odstotkov, ostali pa naj bi tudi po 13. marcu najmočnejša politična sila na Koroškem. Haiderjevi FPÖ kot tudi Zernattovi ÖVP pa prognosticirajo lahek prirastek, glede Liberalnega foruma, ki prvič kandidira, pa je izid popolnoma odprt. **Ivan Lukan**

AVSTRIJA / SESTANEK KLJUB NORANJEITALIJANSKIM POLITIČNIM ZAPLETOM

Andreatta in Mock nasprotujeta enonacionalnim rešitvam v BiH

Ministra sta za hrvaško-muslimansko konfederacijo

DUNAJ - Italijanski zunanji minister Beniamino Andreatta in njegov avstrijski kolega Alois Mock sta na včerajšnjem skoraj dveurnem pogovoru izčrpno analizirala obsirno paleto argumentov od bosansko-hercegovega spopada, srednjeevropske pobude in prisotpu Avstrije v Evropsko unijo do dvostranskih odnosov. Ministra sta tudi podpisala tehnični sporazum o vzdrževanju meddržavne meje.

Na kasnejši tiskovni konferenci sta ministra poudarila pomen avstrijsko-italijanskih odnosov, ki so po njunem dobri in plodni. Minister Andreatta je navedel, kako je sporazum o meji v sozvočju z razvojem Evrope in stremi torej k zblizevanju in ne k

ločitvi, saj bo pospeševal izmenjavo ljudi in blaga. Mock pa je ocenil kot odraz prijateljstva dejstvo, da je Andreatta prispeval na Dunaj kljub italijanskim notranjepolitičnim zapletom, in se zahvalil gostu za vsestranko podporo Italije Avstriji za njeno prošnjo o članstvu v Evropski uniji.

Glede bosansko-hercegovega spopada je Andreatta seznanil Mocka z nedavnim zasедanjem Atlantske zveze v Bruslju in s sklepi, ki so jih sprejeli. Andreatta in Mock sta se strinjala, da lahko le sodelovanje med Hrvati in Muslimani prepreči enonacionalne rešitve. Po njunem je ustanovitev hrvaško-muslimanske konfederacije neprimerno boljša rešitev

Zunanja ministra Alois Mock (desno) in Beniamino Andreatta (Telefoto AP)

kot vsaka druga, ki bi uredila enonacionalne države. Andreatta se je obenem zavzel, da bi na prihodnjem ministrskem sestanku marca meseca v Trstu dali novega zagona kooperacijski skupini srednjeevropske pobude,

v kateri sta tudi BiH in Hrvaška. Po njegovih besedah bodo v Trstu poskusali povečati sodelovanje z državami vzhodne Evrope in bodo utrdili mednarodne mehanizme za zaščito manjšin. Seveda pa bodo se okrepili vse

gospodarske in trgovinske pobude.

Po pogovoru z Mockom je Andreatto sprejel tudi avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky, s katerim je izmenjal mnenja o Rusiji in srednjeevropski pobudi.

ITALIJA / NOVA VOLILNA ZAKONODAJA

Dunaj ne bo posredoval

DUNAJ - Avstrija ne bo ugodila prošnji Južnotirolske ljudske stranke (SVP) v zadevi nove volilne zakonodaje v Italiji. Zunanji minister Alois Mock je - se pred včerajšnjim obiskom svojega italijanskega kolega na Dunaju - poudaril, da Avstrija ne bo šla ne pred Mednarodno sodišče in tudi ne pred Evropsko sodišče.

Kot smo poročali, je predsednik SVP Siegfried Brugger po odklonilni razsodbi rimskega ustavnega sodišča v zvezi s pritožbo SVP zaradi spremembe pri volilni zakonodaji, ki ima za nemško govorečo manjšino negativne posledice, pozval Avstrijo kot zaščitno silo, naj pred mednarodnimi forumi tematizira problem kratenja pravic na Južnem Tirolskem.

Brugger je glede spremembe volilnega zakona poudarjal, da Južna Ti-

rolska zaradi svojega deleža volilcev ne bi imela nikakršnih možnosti za osvojitve tistih sedežev v rimskem parlamentu, ki bi se razdelili po proporcionalnem sistemu. Vrh tega novi volilni zakon tudi predvideva 4-odstotno klavzulo, ki prav tako pomeni diskriminacijo Južne Tirolske.

Predsednik SVP se v svoji argumentaciji sklicuje predvsem na ustavno sodišče v Rimu. Le-to je med drugim v svoji razsodbi priznalo, da gre za kršenje južnotirolskega statuta o avtonomiji, vendar se je opredelilo kot nepristojno za probleme manjšin. Prav to izjavo je Mock zdaj vzel za utemeljitev, da avstrijsko posredovanje ni nujno, ker je obravnava te zadeve znotraj Italije dokazala, »da obstaja precejšnje razumevanje za prizadevanja SVP«. (I.L.)

AVSTRIJA / KOALICIJA

Nova nesoglasja zaradi vprašanja poklicne vojske

DUNAJ - Razprava o ustanovitvi poklicne vojske v Avstriji, ki jo je sprožila Haiderjeva svobodnjaska stranka, je privedla do novega spora znotraj vladne koalicije. Predsednik ljudske stranke (ÖVP) in vicekancler Erhard Busek je na novinarski konferenci namreč dejal, da si poklicno vojsko lahko predstavlja kot »možno opcijo«, medtem ko jo socialdemokrati odločno odklanjajo.

Busek je nadalje menil, da bo Avstrija - ne glede na to, ali bo pristopila k Evropski uniji ali ne - tudi v bodoče morala sama

braniti svojo nevtralnost. S krepitvijo profesionalnega jedra avstrijske zvezne vojske da je bil storjen pravilen korak, je dodal predsednik ÖVP.

Socialdemokratski poslovođa Josef Cap je včeraj ponovil, da »za SPÖ takšna opcija ne pride v postev«, izjava Buseka pa da je tudi v nasprotju s sporazumom, ki sta ga sklenile pred nekaj dnevi koalicijske stranke v zadevi reforme avstrijske zvezne vojske in civilne službe. Izpostavil je tudi, da poklicna vojska ni združljiva z avstrijsko nevtralnostjo. (I.L.)

AVSTRIJA / ZASEDANJE KOMISIJE ZA PRIPUSTITEV ZASEBNIH RADIJSKIH POSTAJ

Korak v novo obdobje

Po zakonski spremembi bodo poleg dosedanjega monopolista ORF lahko obratovalle zasebne radijske postaje - Bodo upoštevani tudi jeziki manjšin?

DUNAJ - Pri Uradu zveznega kanclerja se bo danes sestala na ustanovni seji komisija za pripustitev zasebnih radijskih postaj. Paritetično sestavljeni organ se bo ukvarjal s prošnjami za dodelitev prostih radijskih frekvenc za privatne oddajnike. Interesentov je veliko - načrti za vstop v novo radijsko obdobje v Avstriji pa obstajajo tudi pri narodnostnih skupnostih, čeprav le-te zaradi finansiranja bolj mislijo na javno-pravno ureditev.

Po zakonski spremembi, ki je bila izsiljena preko Evropskega sodišča za človekove pravice poleti 1993, bodo v Avstriji poleg sedanjega radiotelevizijskega državnega kontroliranega monopolista ORF lahko obratovalle za-

sebne »regionalne« radijske postaje, na razpolago je 12 prostih frekvenc.

T. Stojić zahteva upoštevanje jezikov manjšin.

IVAN LUKAN/IGOR SCHELLANDER

Razdelitev sedežev v komisiji je medtem znana. Socialdemokrati in ljudska stranka so imenovali po tri zastopnike (mdr. Mandreda Matzko, sekretarja notranjega ministra Löschnaka in univ. prof. Thomasa Bauerja, ki velja kot zagovornik nekomercialnih radijskih postaj), FPÖ je imenovala Gernota Rumpolda, Zeleni pa Seppa Bruggerja (pravnik, ki je leta 1989 pred Ustavnim sodiščem izbojeval za koroške Slovence javno dvojezično osnovno šolo v Celovcu). Tudi Delavska zbornica (AK), Zvezna gospodarska zbornica (BWK), Zveza občin in mest ter sester zveznih dežel imajo

v kontrolnem gremiju po enega zastopnika.

Komisiji za pripustitev zasebnih radijskih postaj naj bi predsedoval sodnik Günter Walenta.

Zastopnica manjšin v frakciji Zelenih v avstrijskem državnem zboru, gradiscanska Hrvatka Terzija Stojić, zahteva v zvezi z načrtom dodelitve radijskih frekvenc za privatnike, da se pri tem upoštevajo tudi jeziki manjšin.

V tiskovni izjavi poslanka Zelenih poudarja, da mora prav ta zahteva biti eden od bistvenih pogojev za dodelitev zasebnih frekvenc, predvsem če gre za kandidate, ki želijo oddajati na dvo- ali

večjezičnem območju. Taka ureditev da je že leta ustaljena na primer v Sviči, poudarja Stojićeva v izjavi za tisk in nacelno pozdravlja demonopolizacijo na področju radija, saj bo leta - če bo zadeva odgovorno izpeljana - bistveno prispevala k večjemu pluralizmu na medijskem področju v Avstriji.

Avstrijska radio-televizija (ORF) da je v svojih deželnih studijah z uvedbo programov v jezikih narodnostnih skupnosti že napravili korak v pravilno smer, je se dejala državna poslanka Zelenih v parlamentu. Iz vidika enakopravnosti kot tudi iz vidika manjšin bi morali tudi privatniki upoštevati to dejstvo.

AVSTRIJA / ZASEBNI RADIO

Na Štajerskem in na Koroškem že tečejo priprave

V Gradcu ustanovljena družba

GRADEC - V nekatere avstrijskih zveznih deželah načrti in projekti v zvezi z ustanovitvijo zasebnih radijskih oddajnikov močno napredujejo. Tako je v štajerski prestolnici Gradec že bila podpisana pogodba o ustanovitvi zasebne radijske hiše za zvezno deželo Štajersko.

Pri projektu so kot družabniki udeleženi založniška hiša Styria (s 26 odstotki največji družabnik), štajerska dnevnik »Neue Zeit« in »Die Steirische«, dunajska »Kronen Zeitung«, politična revija »News«, Raiffeisnova zveza ter štajerska banka »Steiermärkische Sparkasse«. Poslovodji

nove zasebne radijske družbe bosta Alfred Grinschgl (Styria) in Friedrich Lenger (Raiffeisen), kot programski direktor pa je bil imenovan Thomas Klock, človek z dolgoletnimi izkušnjami na medijskem področju (Ö 3, Antenne Austria itd.). Novi zasebni radio naj bi bo sedanjih načrtih začel oddajati jeseni prihodnjega leta.

»Kleine Zeitung« v zvezi z ustanovitvijo zasebnih radijskih postaj se poroča, da se na Koroškem prav tako že ustanavlja družba. Poleg »Kleine« naj bi bila udeležena dnevnik »Kärntner Tageszeitung« ter založba Carinthia. (I.L.)

Posojilo, »težko« več kot 30 milijonov dolarjev

Namenjeno je gradnji avtoceste od Šentilja do Pesnice, predvidena pa so tudi sredstva za obnovo obstoječih cest

GRADNJA
SLOVENSkih
AVTOCEST

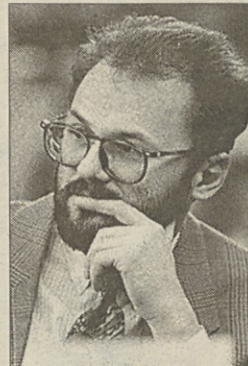
Družba za gradnjo avtocest pa sameva

CELJE - Lani 20. novembra, sobota je bila, so morali celjski železnice na vrat na nos izprazniti tri pisarne v pritličju svoje poslovne stavbe v Ulici XIV. divizije številka 4, ker naj bi se vanje vselila Družba za gradnjo avtocest Republike Slovenije (DARS). Dva meseca kasneje, v ponedeljek, 17. januarja, so pisarne še vedno samevale.

Državljan, ki hoče obiskati družbo, se bo nemalo cudil. Pri vratarju na leseni tabli visijo kljuci vseh pisarn v stavbi, tiste, ki jih je najel DARS, pa so označene s številkami 010, 011 in 012. Če bi si s katerim od ključev odklenili kaksno izmed pisarn družbe, ki bo samo letos od države dobila najmanj sto milijonov dolarjev, do leta 1999 pa iz istega naslova in z mednarodnimi posojili kar 1,2 milijarde

Zemlje(o)vidi

JELKO KACIN

Te dni sem se nekajkrat spomnil svojih lepih gimnazijskih let, ko smo si znali življenje popestriti in se ločevati po drugačnih locnicah. Verjeli ali ne, eden od kriterijev je bila delitev na Balkance in Srednjeevropejce. Skozi Kranj teče reka Sava, ki ima levi in desni breg. V tistih casih je nekako veljalo, da je Balkan južno od Save, ali na desnem bregu, severno od Save pa je bila Srednja Evropa. Moja žena je zivela na Balkanu in vsak dan presla na solanje v Srednjo Evropo, jaz pa sem zivel v Srednji Evropi in sem se hodil zenit na Balkan. Po tedanjih kriterijih sem danes čisti Balkanec, saj sem zgradil hišo na desnem bregu Save, v tolarbo pa mi je dejstvo, da imam Savo tik pred nosom in sem torej na samem pragu Evrope, tako kot današnja Slovenija.

V tistih casih moje pobalinske iskivosti nisem bil (politično) dovolj osveščen, da bi se zavedal globine tovrstnega ločevanja. Danes so razmere (politično in zgodovinsko) cisto drugačne, saj je od takrat minilo že 20 let in tedanje naše skupne domovine ni več. Smo samostojna-mednarodno priznana-država, Ljubljana pa je cudovito, cisto evropsko mesto, južno od Save. Cetudi se mesto ponasa s kako pravoslavno cerkvijo, reka Sava ne more biti več locnica med Srednjo Evropo in Balkanom (tudi v sali gimnazijcev verjetno ne), vsaj ne, gledano z našimi očmi. Hudič je v podrobnostih, saj ima Sava gornji in spodnji tok - in tam, v drugem delu, je njena nekdanja razmejevalna vloga, verjetno se vedno aktualna, ceprav je Balkan očitno segel tudi daleč na levi breg.

Kje torej poteka meja med Srednjo Evropo in Balkanom? To se danes sprašujejo mnogi pri nas in v tujini, in zlasti tam se premnogi ne zavedajo, kako preobčutljivi smo Slovenci, ko gre za vprašanje tovrstnega ločevanja in umešcanja naše države in s tem tudi nas. Ob zadnjem obisku iz tujine je veleposlanica pohvalila našega zunanjega ministra, ki ji je kot kvalificirani geograf očitno razložil nekatere dimenzije in globine našega dožemanja njene turneje in zlasti naravo njenega obiska. Diplomati morajo in znajo zelo boleče stvari formulirati sila spretno, zame, ki pa nisem nosilec državne funkcije, pa je manevrskega prostora za izražanje malo več. Mislim, da je bilo veliko Slovencev osuplih, sokiranih ob spoznanju, da nas, pomotoma ali pa hote, se vedno umešcajo tja, kjer smo nekoč bili - v največjo (pokojno) državo Balkanskega polotoka.

Njen obisk je bil se en dokaz več, da smo v svetu, v katerem sebe že dolgo vidimo, mnogi pa nas tam ne opazijo, premalo prisotni, premalo agresivni, premalo razumljivi in premalo odločni v prizadevanjih, da bi naše želje in ambicije postale resnica danšnjega dne. V tujini ne nastopamo vedno kot urejena država, ampak se zmoremo predstaviti tudi kot (diplomatska formulacija) »balkanska demokracija«. Nenazadnje je državni zbor obravnaval zasnovo nacionalne varnosti in npr. ugotavljal, da ji se vedno precej manjka na področju mednarodnih odnosov in varnosti, ceprav je vojski del zasnove precej celoviteje obdelan.

In prav v tem je eden od razlogov naše premajhne učinkovitosti. Če se bo problema jedrske elektrarne in neplačevanja hrvaških dolgov loteval samo minister Tajnikar, bo izpadel Paviha, ki na hruški v domačem sadovnjaku nadira in grozi sosedovemu mulcu, ki rabuta v krošnji. Ta se mu nesramno rezi, vedoč, da lastnik ne more več splezati na drevo, ker mu tehnologija (odstotnost lestve) tega ne omogoča. Tako bo vse dotlej, dokler se ne bodo problema lotili kompleksno, nasli lestev ali obrali hruške ali kako drugo sadje kar pri sosedu in znali prisiliti sosedo Kerenpuha, da bo svojega mulca poklical domov.

Če se bodo problemov z našo južno sosedo lotevala ministristva vsako posebej in vsako na svoj način ob svojem casu, bodo probleme reševali in nikoli rešili. Tudi če bo to probleme reševala samo vlada, to se vedno ne bo dovolj, saj so vanje vpleteni tudi drugi od firm do posameznikov, zato bi moral biti tudi državni zbor bolj, več in predvsem bolj kvalificirano zraven. Politicne probleme je mogoče rešiti s političnimi in drugimi instrumenti, kadar je za to zadostna volja. Le tako je mogoče »vzpostaviti« zadostno voljo tudi na oni strani. Dokler ne bo tako, bomo imeli na naši strani zemljevide, na oni strani pa zemljeovide. Samo poimenovanje ne bo dovolj za razločevanje od Balkana, kjer taki stvari pravijo karta ali mapa. Papir prenese vse - tam, kjer so narisane izohibe, se lahko nariše tudi (državna) meja - ampak to se ne bo dovolj.

Ključni problemi Balkana so najbolj očitni v Bosni, ki je razdeljena na enklave. Jaz vidim hrvaško enklavo v globini slovenskega ozemlja na območju občine Krsko. Cetudi je elektrarna na levem bregu Save, je Balkan vseeno blizu.

Sedež DARS v Ulici XIV. divizije 4 v Celju ni z ničemer označen (Foto: SHERPA)

da naj bi vozniki za ceste prispevali na drugačen način. Kaksen način naj bi to bil, se ne vedo. Ker pa je cestnina poleg najemnine za prostore ob avtocestah edini finančni vir DARS, naj bi se tega vprašanja lotili na posebnem strokovnem posvetu. Poslance slovenskega parlamenta bodo tako skušali prepričati, naj sprejeti sklep spremenijo.

Majda Vukelić

dolarjev, bi debelo pogledali. Znašli bi se namreč v treh praznih pisarnah, v katerih ni ne miz, ne stolov, se telefonov ne.

Celjski zupan Anton Rojec pravi, da se po tistem, ko je DZ že 1. oktobra lani določil, da naj bo sedež DARS v Celju, stvari vse prepočasi premikajo. Bojazi, da bi od DARS kot prve državne institucije v Celju Celjani dobili le napisno tablo, dejansko pa bi se vse odvijalo v Ljubljani, je bilo slišati že takoj po

Zakaj ni nikogar od DARS v Celju, smo na redni novinarski konferenci povprašali prvega moža družbe Jožeta Brodnika. Pojasnil je, da so DARS 7. decembra lani registrirali pri celjskem sodišču, od takrat pa so morali urediti celo vrsto zadev, zato da bi lahko začeli z normalnim poslovanjem. Med drugim so imeli precej dela s pridobivanjem novih kadrov. Zdaj naj bi bile zadeve toliko urejene, da bodo konec meseca začeli z delom tudi v Celju. (M. V.)

odločitvi državnega zbora. Tudi danes ne kaže nič bolje. DARS ima v Celju formalni naslov, pri celjski SDK odprt zbiroracun, na katerem so zabeležena le ustanovitvena sredstva, v Ulici XIV. divizije 4 pa družba ne premore niti table, ki bi označevala njen sedež. Poučeni dodajajo, da se v stavbi enkrat tedensko oglasi kdo iz Ljubljane in pri vratarju celjskih železnice dvigne na DARS naslovljeno pošto, nazadnje je ponjo prisel kar direktor DARS Jože Brodnik, potem pa spet vse utihne. DARS, d. d., ki naj bi samo letos poskrbel za pričetek gradnje devetih avtocestnih odsekov v državi, ki bodo, ko bodo končani, stali davkoplacevalce blizu 467 milijonov dolarjev, torej se spi ali pa deluje le v Ljubljani, kjer naj bi imel nekakšno predstavništvo celjske družbe. Po besedah Antona Rojca je državni zbor prav zato določil Celje kot sedež družbe, da bi nekako pretrgal stare povezave slovenskega cestnega lobija. Če se gospodje Brodnik, Prah in drugi, ki so že zaposleni na DARS, ne bodo kmalu pričeli voziti v službo v Celje, povrh pa v družbi ne bodo zaposlili nikogar izmed celjskih cestnih strokovnjakov, bo povsem na dlani, da skuša slovenski cestni lobi s podporo izvršilne oblasti izigrati državni zbor, se dodaja Rojec. Brane Piano

Ni zaupanja v obveznice in vrednostne papirje

LJUBLJANA - Tudi na včerajšnji seji odbora za infrastrukturo in okolje niso sprejeli obvezujočih sklepov k predlogu zakona o spremembah stanovanjskega zakona, saj Združenji najemniki denacionaliziranih stanovanj in lastnikov denacionaliziranega premoženja resitvam vlade v glavnem nasprotujeta. Predvsem ju moti, da vlada pri odkupu denacionaliziranih in nadomestnih stanovanj ponuja »ugodnosti« v obliki obveznic odškodninskega sklada in vrednostnih papirjev sklada za razvoj, ki po mnenju združenj nimajo tržne vrednosti. Pri tem je novost sedanjih predlogov vlade, da bi najemniki v denacionaliziranih stanovanjih, ki bi se odločili za nakup nadomestnega stanovanja ali gradnjo hiše, od Stanovanjskega sklada RS zahtevali, naj jim obveznice in vrednostne papirje odkupi, če bi se odločili za najem posojila za nakup primerne stanovanja. Seveda le v primeru, če odpravni na, ki naj bi jo dobili od lastnika dena-

cionaliziranega stanovanja, ne bi zadoščala za kupnino. Pri tem velja omeniti, da je Stanovanjski sklad že opozoril vlado, naj v ta namen zagotovi proračunski denar.

Za izpraznjeno stanovanje bi morali lastniki plačati odpravnino v višini 30 odstotkov od vrednosti stanovanja, polovico te vrednosti pa bi nekdanji najemniki dobili v obveznicah in vrednostnih papirjih. Rok za odločitev o odkupu ali nakupu denacionaliziranih ali nadomestnih stanovanj je vlada podaljšala: po zdajšnjem predlogu naj bi trajal dve leti od sprejetja zakona.

Ministrstvo za okolje in prostor vztraja, da bi občine omogočile odkup obcinskih stanovanj najemnikom v denacionaliziranih stanovanjih, če jim slednjih njihovi (novi) lastniki - upravitelci do denacionalizacije - ne bi bili pripravljeni prodati. Če občine ne bi imele dovolj praznih obcinskih stanovanj, bi lahko ponudile v odkup tudi zasedena stanovanja. (B. M.)

Pisarne, skozi katere naj bi se pretakale velike vsote, so prazne

LJUBLJANA - Predstavniki finančnega ministrstva in Družbe za avtoceste Slovenije (DARS) so prejšnji teden v Londonu s predstavniki Evropske banke za obnovo in razvoj razpravljali o elementih za sklenitev pogodbe, po kateri naj nam bi banka odobrila posojilo v višini 31,2 milijona dolarjev, za katerega bo garantirala država Slovenija.

Namenjeno naj bi bilo izgradnji avtoceste od Šentilja do Pesnice, sta na včerajšnji novinarski konferenci povedala državni sekretar ministrstva za promet in zveze Marjan Dvornik in predsednik Družbe za avtoceste Jože Brodnik. Poleg 31,2 milijona dolarjev naj nam bi banka odobrila tudi 30 milijonov dolarjev, ki naj bi bili namenjeni rekonstrukciji drugih cest v državi.

Jože Brodnik je povedal, da so bila pogajanja zelo naporna in da bo Banka za obnovo in razvoj ves čas bdela nad

poslovanjem DARS. To pomeni, da bi v primeru zamujanja z odplačevanjem posojila lahko zahtevala tudi analizo poslovanja družbe.

Sicer pa ima družba zdaj veliko dela sama s sabo, saj potekajo zadnje priprave za njeno samostojno delovanje. Tako bo ta teden skupščina družbe sprejemala statut, jutri se bo sestal nadzorni svet, v sredo pa se projektirni in finančni svet.

Pomočnik predsednika DARS Lado Prah je povedal, da imajo za pet avtocestnih odsekov od devetih (vse naj bi začeli graditi letos, gre pa za 121 kilometrov odsekov) že lokacijske odločbe. Na vseh - razen na avtocesti od Šentilja do Pesnice - naj bi med izvajalci prevladovala domača podjetja.

Nemalo preglavic pa DARS povzroča sklep državnega zbora, da naj bi s 1. julijem prenehali pobirati cestnine po starem. To ne pomeni, da naj jih ne bi več pobirali, ampak,

VABILO NA KONCERT

OPERNI GALA KONCERT - FRANCISCO ARAIZA, tenor z orkestrom Slovenske filharmonije, ki ga bo vodil **MARKO LETONJA**, bo nocoj ob 19.30 v Gallusovi dvorani CD. **PROGRAM:** Mozart, von Weber, Massenet, Verdi, Bizet, Mascagni, Giordano. Veljajo vstopnice za odpovedan novembrski koncert, nekaj vstopnic po enaki ceni je se na voljo. Koncert bo trajal predvidoma do 22. ure.

Francisco Araiza sodi med najpomembnejše tenoriste našega časa. Leta 1988 je prejel zveneči naslov "komorni pevec dunajske Državne opere", od leta 1977 pa je stalni gost v vseh pomembnih evropskih opernih hišah in tudi zunaj Evrope. Araiza redno nastopa na festivalih v Bayreuthu, Salzburgu, kjer je leta 1980 debutiral pod dirigentsko palico Herberta von Karajana, pa v Bregenzu, Edinburgu... Ta vsestranski umetnik, ki je svetovno slavo dosegel zlasti kot pevec Mozartove in Rossinijeve literature, prav tako obvlada celotni dramski italijanski, francoski in nemški repertoar. Letos je v novi produkciji Metropolitanske operne hiše debutiral kot Walter von Stolzing in dosegel pravo zmagovalno svojega pevskega in umetniškega razvoja. Poleg operne dejavnosti se Francisco Araiza posveča tudi pevski koncertni literaturi. (T. F.)

Invazija na Slovenijo

Koncert Dena Belana, diskoteka Turist, petek, 14. januarja, vstopnina 500 tolarjev.

Po vrsti nadvse obiskanih koncertov se je epidemija, ki se je v naši deželi pojavila nekako pred božičnimi prazniki, minuli petek udeležila tudi v ljubljanski diskoteki Turist. Medtem ko se država in civilna družba se vedno pripravljata na estetskih in političnih vredenostih Momčila Bajagića, je (teoretsko manj zavredna in obremenjena) mladež padla pod močan vpliv »zagrebskega booma« oziroma hipne renesanse hrvatskega popa, ki se najmočnejše izraža v popovkah Electric Toucha, Đavolov in Splitana Dena Belana, pevca istega benda, ki je sicer dokaj baladni sistem z nekaj tehno-za-vsako-uho - hiti obrnil tudi v samostojno kariero. V formalno analizo pesmic Suncan dan, Lady Blue, Povedi me in drugih se na tem mestu ne bomo podajali, pomembno pa je, da je na petkovem (in menda tudi na celotni karieri, in s katere je pevcu v najlepšem spominu ostal celjski klub Barfly) gostovanju Neno mirno izpuscal refrene, saj jih je občinstvo pripevalo v popol-

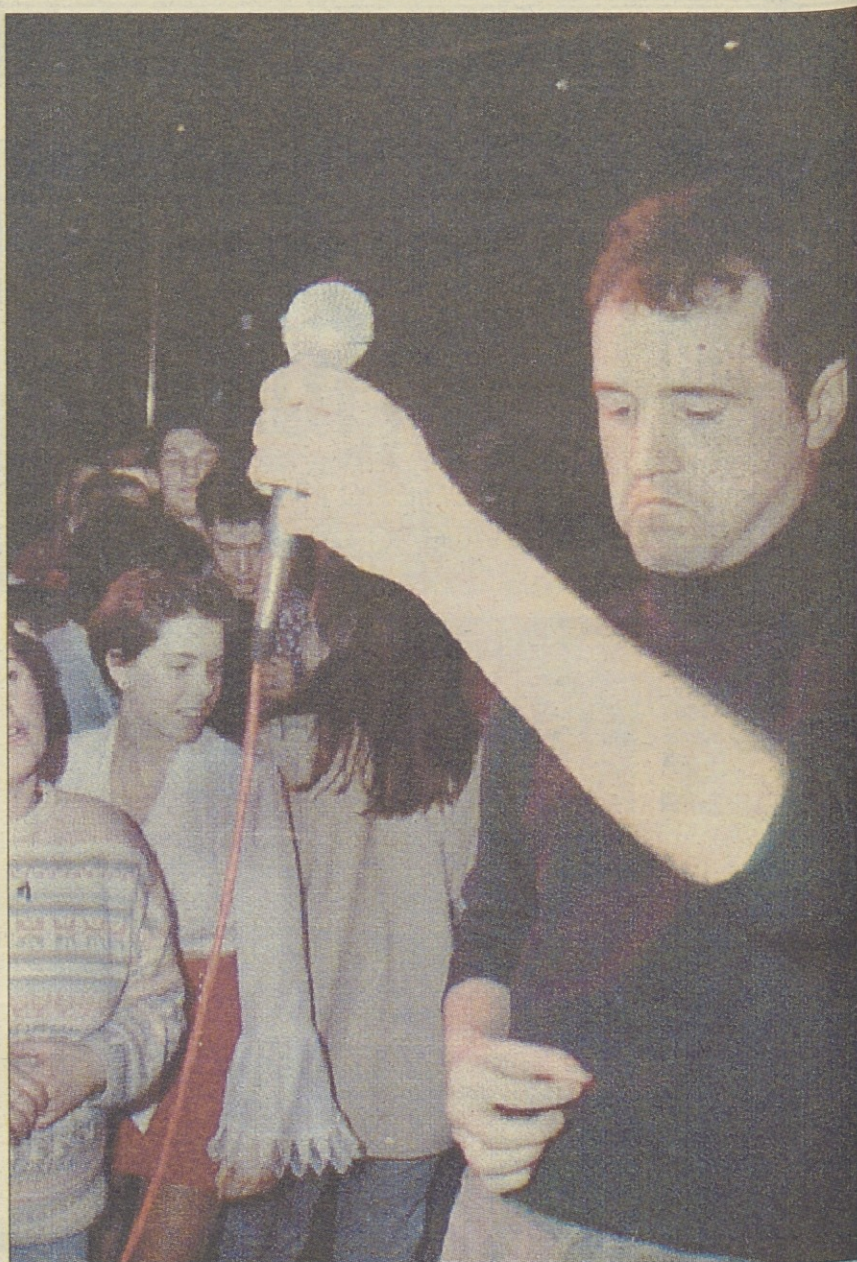
noma zadovoljivi toniki in jakosti.

Ob sokantnem antisindikalizmu slovenskih »poperjev« ob primeru Bajaga (v Dnevnikovi anketi so vsi po vrsti zatrjevali, kako grozno da je, ko jim tujci odzirajo - in to neobdavnice! - honorarje za nastope, se je z Denotom in ostalimi hrvatskimi proizvajalci uspešnic (kar je, ob siceršnjem stanju v

KONZUM

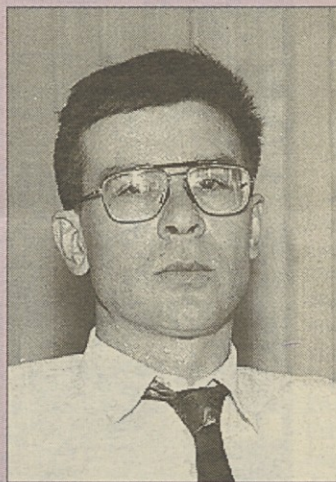
sosednji državi, tudi zanimiv fenomen) zal se enkrat izkazalo, da vsej suverenosti in razumljivim željam muzikov po ureditvi statusa in finančnih uzanc navkljub prav v popu velja zakon ponudbe in povpraševanja.

V najgrozovitejši maniri, kakršno je opisoval že Karl Marx (nekdo, ki je živel SE pred Beatli!). Če torej mladostniki v nedogled popevajo Sto je danas lep i suncan dan (priznati je treba, da je besedilo povsem pozitivno), ni nič narobe z mladostniki, je pa nekaj narobe s slovenskimi avtorji zabavne glasbe. Tudi razburjeni klici na radio Gama MM, kjer je zakon povpraševanja pokazal, da je bil že nakup CD-jev s slovensko muziko dokaj sporna nalozba, zadeve ne bodo rešili. **Tone Vrhovnik**

Neno Belan v napolnjenem Turistu (Foto: Bojan Velikonja)

Argentinska Republika duhov

Andrej Rot, glavni urednik Radia Slovenija, v teh dneh znan predvsem kot eden izmed avtorjev zelo odmevne TV dokumentarne nadaljevanke Pričevanja o zvestobi - Slovenci v Argentini, koncuje knjigo o Slovenski kulturni akciji, kulturni organizaciji argentinskih Slovencev. Pod naslovom Republika duhov naj bi izšla spomladi pri ljubljanskih DZS, predstavila pa bo njeno dosedanje delovanje - 20. februarja bo minilo štirideset let od njene ustanovitve - in portretirala njene najvidnejše predstavnike. (V.L.)

NAŠA (NE) ZNANA BOGASTVA / REVIRSKI MUZEJ TRBOVLJE (13)

Batičevo Rudarsko sonce

Predhodnica Revirskega muzeja je muzejska zbirka v Trbovljah, ki so jo ustanovili leta 1956. Status posebnega muzeja NOV in delavskega gibanja je dobil v letu 1974, in sicer ob preureditvi muzejske zgradbe. Nove zbirke, zaposlovanje po strokah in s tem povsem drugo delo so v resnici spremenili tudi status muzeja, ki je od leta 1986 registriran kot regionalni splosni muzej.

Stalne zbirke: razvoj revirjev od začetkov rudarjenja do konca druge sve-

točne vojne (splošen prikaz razvoja krajev, njihove industrije in življenja), Batičev salon (15 skulptur v bronu, lignitu, steklu ter 9 grafičnih listov iz Rudarskega ciklusa, ki jih je akademski kipar Stojan Batič podaril svojim rojakom, trboveljskim rudarjem), avtentično rudarsko stanovanje v koloniji Njiva. **Dislocirane enote:** Cebine (razstava o kongresu KPS ter avtentično urejena spominska soba), Rudarska zbirka v Zagorju, Zbirka NOV v Zagorju, zbirka NOV v Hrastniku, Gasilska in lovska zbirka v Hrastniku in Etnološka zbirka Hrastnika.

Med največje dragocenosti muzeja sodi, kot nam sporoča muzejska kustosinja in umetnostna zgodovinarica Aleksandra Forte, umetniško delo akademskega kiparja Stojana Batica iz Rudarskega ciklusa, ki predstavlja rudarstvo in življenje v Zasavju. Rudarsko sonce je bronasta skulptura, ki je nastala konec sedemdesetih let. Predstavlja vez med ustvarjalnima obdobjema kiparja, saj je med njenim nastankom ustvarjal tudi ciklus Eksplozija, ki obenem izžveni kot visoka pesem Rudarskega ciklusa. Rudarsko sonce je mo-

numentalno zasnovana kompozicija s kroznim organskim obrisom in zevajocim, od eksplozije razbrazdanim središčem, ki odpira pogledu pot v jedro. Kiparske izkušnje so narekemale avtorju vedno bolj čiste likovne rešitve, zožanje umetniškega dela na en sam predmet, ki pa govori univerzalni jezik. Manj kot je umetnik uporabil znakov, ki usmerjajo pogled in omejujejo domisljijo, sirše je sporočilo, ki ga umetnina posreduje. Po stari rudarski terminologiji predstavlja rudarsko sonce (ali "funsterc") enostavno jed iz moke, jajca in mleka, ki je bila v rudarskih družinah zelo cenjena, po drugi strani pa dejstvo, da so bili rudarji lačni ne le kruha, ampak tudi sonca in dnevne svetlobe. Umetnik je prek tega izhodiščnega motiva segel dlje, svoje sporočilo je razširil na problem človekovega obstoja. Skozi njegov pogled krog (obod skulpture) pomeni simbol večnosti, razdejana jedro kot posledica eksplozije pa večna groznja človeštvu. Rudarsko sonce je torej v svojem najglobljem sporočilu odgovor na večno vprašanje človekovega obstoja.

Naslov: Revirski muzej Trbovlje, Ulica 1. junija 15, 61240 Trbovlje, tel. 0601/21-201. **Odprto:** torek, sredo in četrtek od 8. do 18. ure, v ponedeljek in petek od 8. do 12. ure in v soboto od 9. do 12. ure. Razstava na Cebinah je odprta vsak dan razen ponedeljka.

Pripravlja: Tanja Fajon

Namesto puške skicirka

JURIJ IN DIVJE ZIVALI, listi iz skicirke lovca Jurija Mikuletiča, zgodbe Franca Setinca, Lipa, Koper 1993, 2940 tolarjev.

V zgodovini slovenskega slikarstva sicer najdemo nekaj perjadi, sesalcev in drugih predstavnikov živalskega sveta, specialistov za to področje pa doslej nismo imeli. Jurij Mikuletič pa s svojo monografijo motivov in studij življenja (in impresivno zgodovino razstav ter objav) dokazuje nasprotno: kot slikar je »dobešno v službi narave«, kot je na predstavitvi poudaril Milček Komel, ne toliko profesionalni slikar kot obsedenec z motivi, ki jih njegovi kolegi lovci navadno opazujejo preko daljnogledov in

music. »Vrednost« Mikuletičevih anatomsko natančnih in fotografsko, v gibanju »zadetih« skic in akvarelov je potemtakem predvsem v fascinaciji z objektom, ki se nevsiljivo prenese na gledalca. V knjigo je vrsto realističnih »po naravi« zgodbic prispeval še en lovec, sicer mladinski pisatelj in avtobiograf Franc Setinc, tako da celota daje kar prijeten vtis. V polemikah o lovstvu kot aktivnosti med varovanjem narave in pobijanjem divjadi je knjiga Jurij in divje zivali nadvse uspešen sedativ, ki sicer ne implicira tega, da bomo odslej pri zeleni bratovščini namesto pusk obcudovali platna in skicirke - pa vendarle.

Tone Vrhovnik

IZŠLO JE / KNJIGI

Mihaela Zajc - Jarc: Duhan iz Visnje Gore. Kmečki glas 1993, zbirka Glasovi, trda vezava, 167 strani, cena 2.040 tolarjev.

Mesto Visnja Gora in Visnjanje ne slovijo samo po znanem polzu, znameniti kozlovski sodbi in po pripovedih z dobro mero samoironije. V Visnji Gori in okolici se vedno najdemo pravo zakladnico ljudskih pripovedk, ki jih v knjižni obliki predstavlja najnovejša izdaja iz zbirke Glasovi. Pripovedke so večinoma kratke, vendar so zapisane v izrazito narečni govorici. Običajno hitro branje zato ni mogoče, po drugi strani pa prav narečnost daje zapisani besedi poseben sarm. Odpadejo mejniki knjižne slovensčine, nastopi prijazna robotost dialekta iz »Visa Garé in akulce«. Zgodbe »prpovedujejo ad spicparklucu, ad cuprnc, ad purgarju pa tud smešne in apravljuje sa zravn. Velik zabavnga in zanimivga vm boja pavejdale!« (D. C.)

Danila Kocjan, Jelka Hadalin: Bejži zlodej, baba gre. Kmečki glas 1993, zbirka Glasovi, trda vezava, 348 strani, cena 2.940 tolarjev.

Zbirka Glasovi je najbogatejša zakladnica besednega ljudskega izročila na Slovenskem, saj sedem do sedaj izdanih knjig obsega že okoli 1400 enot gradiva iz naše prozne folklore. Do sedaj najboljše knjiga iz te zbirke predstavlja storije s Krasa, ki jih se ni odpihala burja, kot pravita avtorici. V knjigi sta zbrali pravljice, bajke, zgodovinske in razlagalne povedke, anekdote in saljivke, ki se živijo med Krasevci. Njihov časovni razpon sega od prastarega ljudskega spomina do obdobja med vojnami. Nekatere so le kratke zanimivke, druge namenijo pripovedi več časa, čeprav večina povedk obsega pol ali

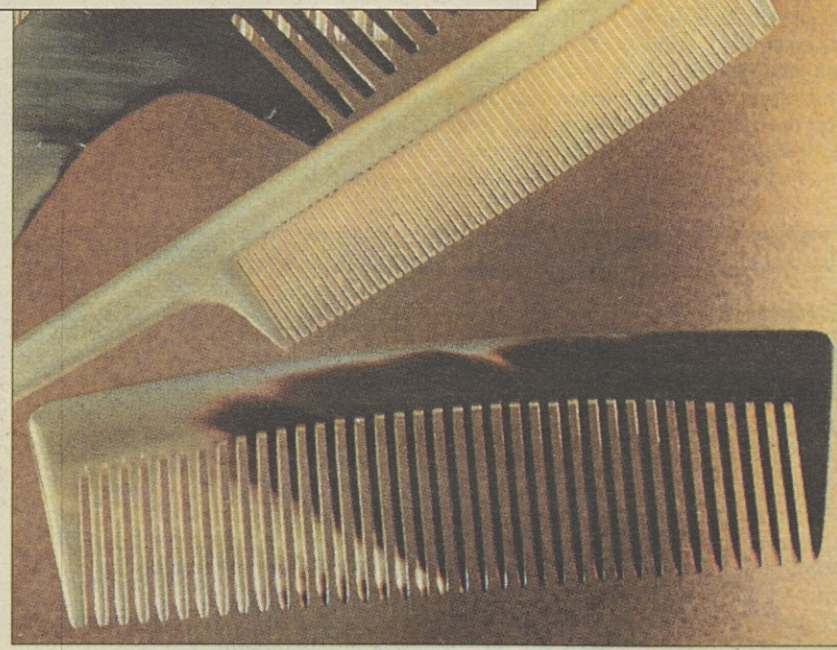

manj strani v knjigi. Zgodbe izstopajo po zivi neposrednosti in originalni duhovitosti, predvsem saljive pripovedke, ki jih je v knjigi največ. Posebna vrednost povedk je v zbranih narečnih izrazih. Čeprav je ljudska govorica v knjigi precej preciscena, se vedno dovolj približa Kras in Krasevca ter z bogastvom motivov predstavi tudi pripovedno pestrost pokrajine. (D. C.)

Pestrost, ki ji ni para

Vracanje v preteklost, k »narodnim koreninam« je v času, ko v svetu narodnostno vprašanje zopet postavlja na prvo mesto, postalo zelo aktualno tudi pri nas, se posebno po tem, ko smo dobili svojo državo. Raziskovanje ljudskega, pristnega je tako dobilo polet in tudi knjige, ki se ukvarjajo z ljudsko umetnostjo, obrtjo ali poezijo, se v zadnjem času pogosto izdajajo. Mnogi predmeti, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju, se vedno skrivajo odsev preteklosti, le da je njihov izvor zabrisan in ga le redko zaznamo. Njihova proizvodnja je medtem postala večinoma serijska, industrijsko racionalizirana, njihova uporaba pa vsakdanja in zato običajna. S spoznavanjem materialne ljudske kulture in izročila naših prednikov lahko sledimo nekemu življenju, ki izginja, sledimo spretnostim, znanju in veščinam, ki so se prenasale iz roda v rod in tako specifično oblikovali posamezna življenjska okolja. Pri Unescu poteka tako imenovana Dekada za kulturni razvoj, ki daje poseben poudarek ohranjanju obrtnih dediščin in tudi zato je bila knjiga z naslovom Ljudska umetnost in obrti v Sloveniji, ki je pred kratkim izšla pri založbi Domus, uvrščena na seznam literature, ki jo Unesco posebej priporoča. Knjiga je pregled obrtne in rokodelske dediščine, spoznamo lahko številne izkušnje, tehnološka znanja in razmerja med človekom in okoljem, ki so vplivala na razvoj posameznih obrti. Pestrost obrtniških

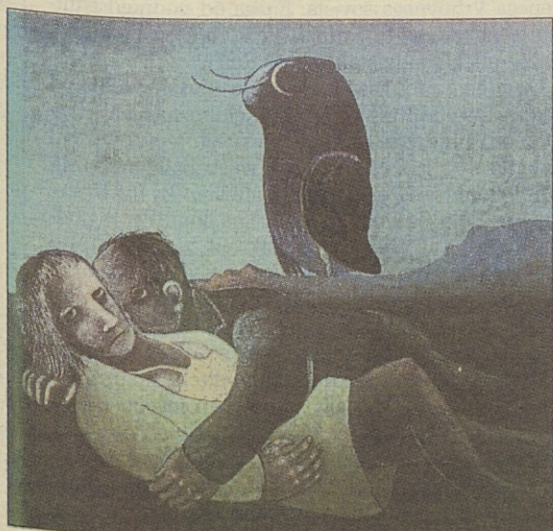
znanj in izdelkov v različnih krajih Slovenije je izjemna, vendar pa pri vsej množici izdelkov in predmetov, tako po vsebinski kot tudi po časovno razvojni strani, spoznamo, da sta se neprestano spajali dve sestavini: estetika in funkcionalnost. V knjigi je podrobno opisanih in predstavljenih več kot petinstirideset različnih ljudskih obrti in rokodelskih znanj, ki jih ponekod po Sloveniji se danes gojijo, mnoge med njimi pa počasi izginjajo. Besedilo v knjigi je napisal Janez Bogataj, fotografski del je prispeval Janez Puksic, oblikovno pa je knjigo opremil Edi Berk. Njihovo delo je vsebinsko pomemben in hkrati zelo lep prispevek k ohranjanju kulturne dediščine na naših tleh. Spoznamo lahko obrti in ročne spretnosti, ki so v starih časih mnogim pomenile edini vir zaslužka, danes pa se z njimi ukvarjajo le ljubiteljsko. Povsod znana ribniška suha roba in idrijsko cipkarstvo sta le dve v množici umetnih obrti, ki so se razvile na slovenskih tleh. Seznanimo se lahko tudi z glavnikarstvom, piparstvom, tesarstvom, železolarstvom in izdelovanjem skrinj, Slovenci pa so se ukvarjali tudi s solinarstvom, oljarstvom, ribištvo in drugimi opravili, ki so jim zagotavljala hrano in opešala ljudske praznike. Dobrote, ki so nastajale v kmečkih krušnih pečeh ali v susilnicah in prekajevalnicah mesa, tudi danes razveselijo in nasitijo marsikaterega se tako zahtevnega gosta. (V. S.)

Poravnava med filharmoniki in vodstvom salzburskega festivala?

DUNAJ - Vse kaže, da je po znanih zapletih med Dunajskimi filharmoniki in vodstvom salzburskega festivala, ki so pred kratkim zagrozili, da ne bodo leta 1996, ko jim poteče pogodba, več sodelovali na tem festivalu, le prislo do sporazuma med strankama. Nedavno so se srečali delni glavari pokrajine Salzburg Hans Karschthaler, člani umetniškega odbora festivala in predstavniki filharmonikov. Na sestanku so zgladili nesoglasje, ki je pretresala javnost vse od novembra '94. Na novinarski konferenci so predstavniki vseh strani povedali, da so dosegli »konsenz« in da so bila pogajanja »konstruktivna«. Znano je, da je umetniški vodja salzburskega festivala dunajskim filharmonikom očital, da za sodelovanje na festivalu zahte-

vajo previsoke honorarje, prav tako pa je tudi menil, da se izogibajo igranju novih del. Glasbeniki so bili zaradi očitkov uzaljejni in zagrozili so, da leta 1996, ko jim poteče pogodba, ne bodo več sodelovali na tem festivalu. Omenjali so možnost ustanovitve »kontra festivala« na Dunaju, kar je pozdravil tudi dunajski župan. Gerard Mortier se ni udeležil novinarske konference, že več mesecev pa v zvezi s sporom noče dati izjav. Lahko se zgodi, da bo celo odstopil s svojega položaja. (AFP)

Jože Tisnikar: Ljubezen do groba, 1974

Vse je ljubezen!

Ivan Sedej: Ljubezen v stotih slikah, studija, trda vezava, Prešernova družba, Ljubljana, 1993, 5200 tolarjev

Nekoliko intriganten naslov antologije erotičnega slikarstva na Slovenskem avtorja dr. Ivana Sedeja sicer ne prinaša kakih izjemnih zgečljivih odkritij, saj je avtor zastavil tematiko v karseda širokem smislu, v glavnem maniri razumevanja psihoanalize, ki v vseh fenomenih najde seksualne vzroke. Postmodernistična demokracija interpretacije takšen pogled dejansko dopušča, dopušča pa tudi laično mnenje, da je predvsem umetnostna (upodabljalnih umetnosti) kritika sposobna tako siro-

kega interpretativnega spektra, da dejansko samo posvečeni lahko recejo, da je neka slika ali kip izjemno delo ozirama navaden zmazek. »Specialistična« zbirka kratkih interpretacij z zanimivo spremeno besedo, ki slovensko umetnostno zgodovino predstavlja pod skupnim sloganom »vsakršne nuditete izključene« (tako se je glasilo vabilo na skupinsko razstavo leta 1900, posebej zanimive pa so tudi anekdote o pornografiji, Rihardu Jakopiču in trnovskih tercialkah), obsega erotične motive od Svete Doroteje (okoli 1420) do Silvestra Plotajsa-Sicoea.

Filip Komar

GASBENE NOVICE

Bruckner v Madridu

Prejšnji četrtek (13. januarja) so Češki filharmoniki pod taktirko Ericha Bergla začeli vrsto koncertov, ki jih organizira Caja de Madrid, v katerih bo izvedli vseh devet simfonij Avstrijca Antona Brucknerja. Čehi so izvedli tretjo simfonijo, koncert pa začeli s tretjo Schubertovo. Koncert je bil v narodnem avditoriju, kjer bodo do 19. maja tudi drugi koncerti. Nastopali bodo renomirani izvajalci Brucknerjevih del kot so Münchenski filharmoniki, Češki filharmoniki, orkester Gewandhaus iz Leipziga in dirigenti Sergiu Celibidache, Eliahu Inbal ter Gennadi Genadij Rozdestvenski.

Kriza osebnosti

Ko so pred kratkim znamenitega tenorista Joseja Carrerasa vprašali, ce je na svetu kriza glasov, je odgovoril: »Mislim, da ni kriza glasov, temveč kriza osebnosti. Nikoli nisem verjel v mojstrske ure (master classes). To je tako kot supermarket. Spustjem tiste, ki na tak način poučujejo, vendar menim, da se v uri in pol ne da naučiti peti 65 ljudi«.

Poslovilna tuneja C. Ludwig

V okviru svoje poslovilne turnee bo mezzosopranistka Christe Ludwig imela danes recital v Amsterdamu. 16. februarja bo nastopila na koncertu z orkestrom v Londonu, dan kasneje pa bo zadnjič stopila na operne deske v Deutschen Oper v Berlinu. Pela bo vloga Klytemnestre v Straussovi operi Elektra.

Posnetki Dunajske opere

Založba Koch je na 24. CD ploščah izdala posnetke v živo iz predstav Dunajske državne opere v obdobju 1933-1944. Posnetki so vzbudili veliko pozornost, ker lahko na njih slišimo najboljše pevce tistih časov, med drugimi tudi Slovenca Antona Dermoto. Na zelo kvalitetno digitaliziranih posnetkih pojejo med drugimi tudi Max Lorenz, Maria Reining, Maria Jeritz, Viorica Ursuleac, Hans Hotter, Paul Schöffler, Maria Müller, Margarete Klose, Helena Braun, Franz Völker.

Legendami Horowitz

Trinajst CD plošč bo gotovo vzbudilo izjemno pozornost predvsem med ljubitelji klavirja. Zgodovinski posnetki Vladimirja Horowitza za družbo Columbia Masterworks so sedaj dosegljivi tudi na CD ploščah. Izdala jih je družba Sony Classical. Posnetki so nastali v obdobju med leti 1962 in 1973, potem ko Horowitz dolgo časa ni nič snemal. Prve tri plošče vsebujejo posnetke v studiju 1962-1963, nato so na vrsti znameniti posnetki Scarlattijevih del 1964, Zgodovinska vrnitev 1965, Horowitz in koncert 1966 in legendarni televizijski koncert leta 1968.

Pripravi: Mi. K.

Umrli pianist Georges Cziffra

Virtuoz na klavirju Georges Cziffra, 72 - letni veliki interpret Franza Liszta, je umrl v soboto za srčnim napadom v starosti 72 let. Cziffra, ki se je rodil v Budimpešti, je začel nastopati v javnosti, ko mu je bilo pet let, in je po emigraciji iz Madžarske leta 1956 začel briljantno mednarodno kariero. Izredni virtuoz je med drugim posnel Lisztovo Rapsodijo. Cziffra je leta 1968 postal francoski državljani in v Auvergneju ustanovil Festival de la Chaise-Dieu, v Senlisu, kjer je živel, pa je ustanovil Fondacijo Chapelle royale Saint-Frambourg, ki je postala Auditorium Franz Liszt. (STA)

PO EVRO-AZIJSKI TURNEJI AMERIŠKEGA PREDSEDNIKA

Novi realizem ali napačna diagnoza?

S Clintonovimi diplomatskimi naporji so vsi zadovoljni

KNOXVILLE - Teško bi bilo prezreti simboliko nedeljskega zenevskega srečanja med ameriskim predsednikom Billom Clintonom in njegovim sirskega kolegom. Predsedniku Hafezu Asadu, pripadniku manjšinskega plemena v svoji državi, se je z diktaturo in neusmiljenim obračunavanjem s političnimi nasprotniki posrečilo obdržati na oblasti več kot dve desetletji. Asadu nihče ne odreka briljantnega uma in izjemnih političnih sposobnosti, toda pred dvanajstimi leti je brez pomislekov ukazal ubiti deset do dvajset tisoč ljudi, svojo državo - ki je nekdanje slovela po najspretnjših trgovcih Bliznjega vzhoda - pa je s komunističnim sistemom gospodarsko spravil na kolena.

Kljub temu se v švicarski Zenevi ni tresel za svojo oblast Asad, ampak predsednik demokratične Amerike Clinton, ki ga bremenijo finančni posli iz guvernerskih časov. Prav bruseljski, praski, kijevski, moskovski in zenevski pogovori naj bi ameriskemu predsedniku pomagali prebroditi hudo notranjepolitično krizo, ki jo te dni preživlja zaradi gradbišča Whitewater.

Predsedniku Clintonu se je navidezno posrečil veliki met. Prejšnji »notranjepolitični predsednik«, ki so ga nasprotniki obtoževali zunanjepolitične nepismenosti, se je iz Evrope in Rusije vrnil v Washington z doktoratom iz diplomacije. S sporazumom o predelavi ukrajinskih jedrskih raket je zmanjšal število pogajal-

cev, s katerimi bo Amerika v prihodnosti preprečevala jedrsko uničenje planeta. S sporazumom o preusmeritvi ameriških in ruskih raket v oceane je zmanjšal nevarnost naključnega napada na ZDA. Zahodnoevropske voditelje je pomiril z zagotovitvijo prijateljstva. Vzhodnoevropske voditelje pa je utišal z nekakšnim »partnerstvom za mir«. Nova taktika ameriškega zunanjega ministra Strobe Talbott je Clintona prepričal, da je Rusija najpomembnejša ameriška varnostna skrb in predsednik je odlično zagovarjal svojo novo zunanjepolitično strategijo. Za nameček je v Zenevi dobil se zagotovila sirskega predsednika o privrženosti pomiritvi z Izraelom, kakršnih iz ust Asada doslej se ni slišal nihče.

Edina tezava pri briljantno izpeljanem evropskem in ruskem potovanju se skriva v vprašanju: kaj, če je strategija popolnoma napačna? Kaj se bo zgodilo, če bo Clintonovo slepo popuščanje Rusiji še bolj spodbudilo nazadnjaške politične sile okrog nacionalista Vladimirja Žirinovskega? Jedrska razorožitev Ukrajine lahko nekatere ruske politike prepriča, da bodo namesto boleče obnovitve uničenega gospodarstva zahtevali obnovo sovjetskega imperija. Politična opcija populistov, ki iščejo krivce drugje, je vsekakor lažja od naporenega izpraševanja gospodarskih in sistemskih sposobnosti današnje Rusije. Zlasti če so države morebitnega ruskega pohoda na Zahod razorožene, kar je Clinton dosegel s sporazumoma z Ukrajino in Belorusijo, Poljska, Češka,

Slovaška in Madžarska pa niso dobile trdnih varnostnih zagotovil severnoatlantske vojaške zveze Nato. Nekaj ameriških komentatorjev se sicer sprasuje, ali ni morda Clinton na skrivaj obljubil kaj več vsaj ukrajinskemu predsedniku Kravčuku. Drugi pa bi v strahu pred prevelikim ameriškim popuščanjem Rusiji pozdravili tudi rooseveltovske skrivno diplomatsko barantanje namesto wilsonovske odkritosti, ki jo lahko izkoristijo nevarni nacionalisti.

Celo evropsko zadovoljstvo s Clintonovo diplomacijo je sumljivo. Kako naj uciijo o novi svetovni ureditvi voditelji držav, ki so se najprej s popuščanjem srbski agresiji pozvigli na obrambo demokracije na vsej celine, zdaj pa skušajo z vrhunskim cinizmom prisiliti bosanske Muslimane v vlogo dobro vzgojene žrtve? V ZDA si lahko zaradi ustavne pravice do samoobrambe vsake do kupe puško z izgovorom, na Balkanu ima lahko orožje samo napadalec. Tako kot evropski voditelji tudi ameriški predsednik upa, da bodo balkanske grozote utihnile zaradi zahodnega zatiskanja oči, ruska nacionalistična nevarnost se bo začela zmanjševati, sami pa se bodo spet lahko posvetili gospodarskim vprašanjem - Evropejci brezposlenosti, recesiji in združevanju, Američani gospodarskemu prodoru v svet in novim trgov.

Kaj se bo zgodilo, če se ameriški predsednik ni končno naučil realizma v mednarodnih odnosih, ampak se je zmotil v diagnozi evropskih težav?

Barbara Kramzar

RUSIJA / PO GAJDARJEVEM ODSTOPU

Jelcinov kabinet še naprej razpada

Odstopila tudi ministrica za socialno varnost, napovedujejo odstop finančnega ministra

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin je včeraj sprejel odstop Jegorja Gajdarja, enega glavnih tvorcev gospodarskih reform, ministra za gospodarstvo in prvega namestnika premiera. Stranka Ruska izbira je na Jelcinovo potezo reagirala ostro in vlado obtožila, da je zasla z reformatorskimi poti. Pričakujejo, da bo sodelovanje v novi vladi odklonil tudi finančni minister Boris Fjodorov, ki je včeraj na tiskovni konferenci povedal, da so mu ponudili mesto finančnega ministra in da o predlogu se razmisli. V nedeljo je odstopila tudi Ela Pamfilova, ministrica za socialno varnost in edina ženska v kabinetu.

Predsednik Jelcin pa se je sestel s podpredsednikom vlade Viktorjem Cernomirdinom, ki ga je Gajdar obtožil, da je prekoracil svoja pooblastila in brez razprave ter glasovanja odobril velike stroške. Tiskovni predstavnik vlade je včeraj izjavil, da »kabinet je in bo reformističen.«

Z Gajdarjevim odstopom je povezan tudi padec rublja, zato se ruski poslovneži, bankirji in uradniki bojijo hiperinflacije. »Ne skrbijo nas reforme, kajti poti nazaj ni. Skrbi nas tveganje hiperinflacije. To je resnična nevarnost,« je dejal Valerij Cičerin, podpredsednik mednarodne moskovske banke.

Na Gajdarjev odstop se je odzvala tudi nemška vlada. Finančni minister Theo Waigel ga je označil kot resno znamenje, za zahodne države, institucije in Mednarodni monetarni sklad pa kot izgubo ključnega pogajalskega partnerja. »Upam, da se bo Jelcin držal reform,« je izjavil Waigel.

(Agencije)

Tvorec gospodarskih reform Jegor Gajdar (Telefoto: AP)

Žirinovski bo vodil le komisijo za geopolitiko

MOSKVA - Po glasovanju 444 poslancev spodnjega doma ruskega parlamenta se bodo Vladimirju Žirinovskemu in njegovi Liberalno-demokratski stranki po vsej verjetnosti izmuznile ključne parlamentarne komisije dume: za zunanjo politiko, za varnost in za obrambo.

Sprico razpenjenih nastopov tega skrajno nacionalističnega voditelja, so se predsedniki parlamentarnih strank odločili, da ga bodo predlagali na celo tako imenovane »komisije za geopolitiko«, ki so jo ustanovili v ponedeljek. Žirinovski si je prizadeval, da bi prišel na celo parlamentarne komisije za zunanjo politiko, saj je v zadnjih tednih, med številnimi in grobovniškimi nastopi, se poglobil svoja ekstremistična stališča. Vse glasneje se je zavzemal za imperialistično Rusijo, katere vpliv naj bi segal celo do Turcije in Irana. Parlamentarne stranke, tako reformatorske kot konzervativne, so mu odtegnile podporo pri njegovi kandidaturi za predsednika komisije za zunanje zadeve, kakor tudi pri komisijah za varnost in obrambo, ki spadajo med tri najpomembnejše, od skupaj 23 komisij, kolikor jih bo po enem zadnjih sporazumov med parlamentarnimi strankami delovalo pri dumi.

Na celo komisije za zunanje zadeve so predlagali nekdanjega veleposlanika v Washingtonu Vladimirja Lukina, člana reformatorske stranke Jabloko Grigorija Lavlinskega. Za predsednika komisije za varnost so predlagali Viktorja Ilijukina, člana ruske Komunistične partije, medtem ko naj bi položaj predsednika komisije za obrambo zasedel predstavnik reformatorskega bloka Ruska izbira. Predstavniki parlamentarnih strank so se sporazumeli, da bo Viktor Kobeljev, ki je bil drugi na listi Liberalno-demokratske stranke takoj za Žirinovskim, zasedel eno od starih mest podpredsednika. Mihail Lemečev iz stranke Žirinovskega naj bi predsedoval ekološki parlamentarni komisiji. Ultracionalistična stranka je v dumi po številu poslancev druga največja, s 70 sedeži, takoj za Rusko izbira (96 sedežev) in pred komunisti, ki so v parlamentu dobili 65 mest. Mesto prvega podpredsednika naj bi zasedel Mihail Mitjukov, zdaj reformatore, sicer nekdanji predsednik zakonodajnega komiteja razpuščenega Vrhovnega sovjeta. Enega od podpredsedniških sedežev naj bi zaupali tudi Elevtini Fedulovi, predsednici (neodvisnih) Zensk Rusije.

Na plenarnem zasedanju bodo o vseh predlogih kandidatov glasovali v sveznju. Reformatorji naj bi tako dobili predsedstva komisije za proračun (Mihail Zadornov - iz Jabloka), komisije za svobodo tiska (Mihail Poltoranin - Ruska izbira), medtem ko naj bi sredinska struja Stranke enotnosti in popuščanja podpredsednika vlade Sergeja Sakraja, zasedla mesto predsednika komisije za odnose s SND (Konstantin Zatulin) ter za regionalno politiko (kateri naj bi predsedoval Sergej Sakraj). Ze v petek pa na celo dume izvolili Ivana Ribkina, predstavnika konzervativne Agrarne stranke in nekdanjega voditelja komunističnega bloka v razpuščenem Vrhovnem sovjetu. Glasovanje o tistih kandidatih, ki bodo stopili na celo spodnjega doma parlamenta, poteka sredi globoke politične krize, ki jo je sprožil nedeljski odstop poglavitnega avtorja ruskih gospodarskih reform, drugega človeka vlade, Jegorja Gajdarja, odstop, ki ga je Boris Jelcin v ponedeljek tudi sprejel.

Jean Raffaelli / AFP

NOVICE

Arabske države bodo prenehale bojkotirati Izrael

RIAD - Ameriški minister za trgovino Ronald Brown je zalivske države pozval, naj prenehajo bojkotirati Izrael in tako omogočijo večje naložbe iz ZDA. »Bojkot je ovira, ki jo je treba čim prej odstraniti,« je dejal na začetku dvodnevne seminarja o trgovini med ZDA in Svetom za sodelovanje zalivskih držav, ki poteka v Riadu, glavnem mestu Savdske Arabije. Šest članic sveta - Savdska Arabija, Kuvajt, Združeni arabski emirati, Katar, Bahrajn in Oman - so pripravljene upoštevati odločitev, ki jih bo o bojkotu sprejela Arabska liga. Arabske države so večinoma že prenehale bojkotirati podjetja, ki trgujejo z Izraelom, vztrajajo pa pri neposrednem bojkotu židovske države, ki bo najbrž ostal v veljavi, dokler ne bodo sklenjeni mirovni sporazumi z vsemi nekdanjimi sovražniki. (Reuters)

Inkhata je ljudi prisilila k stavki

JOHANNESBURG - V ponedeljek je množica pobesnelih in oboroženih pripadnikov plemena Zulu na železnih postajah v johannesburskih predmestjih hotela prisiliti k stavki na tisoče delavcev, da bi s tem pocastili njihovega kralja, poroča policija. Množica mladih fantov, oboroženih s sekirami, sulicami in gumijevkami, je terorizirala ljudi, ki so se odpravljali na delo. Očividci so tudi povedali, da je skupina fantov v predmestju Vosloorus napadla neki avto in ubila tri družinske člane, vendar policija se ni prepričala, da je umor povezan z Zulujci. Izzivanje in nasilje so povzročili pozivi vodij Zulujcev in vodstva Inkhate, naj crnci bojkotirajo delo in naj se raje pridružijo protestnemu pohodu v Pretoriji, kjer sta se sestala zulujski kralj Goodwill Zwelithini in južnoafriški predsednik de Klerk. (Reuters, Telefoto: AP)

Obletnica zalivske vojne

BAGDAD - Ob tretji obletnici Zalivske vojne se je v ponedeljek na ulicah Bagdada zbralo nekaj tisoč Iracianov. Ljudje so klicali protiamerikanska gesla in izjavljali lojalnost predsedniku Sadamu Huseinu ter zahtevali mascevanje. Demonstracije je organizirala Federacija iraške mladine, ki so se jih udeležili vsi člani iz celotne države, pridružili so se jim še vojni veterani in tudi Kurdi iz uporniških provinc Dahouk, Erbil in Sulaimanije. Demonstranti so pred poslopje OZN v Bagdadu prinesli krsti na katerih sta bili Ameriška in Britanska zastava. Sadam Husein je imel govor ob obletnici vojne že v nedeljo, ljudstvu, ki ga sankcije vse bolj zenejo v lakoto je obljubil, da ne bo »čakal krizem rok na odpravo blokade«. (Reuters)

UKRAJINA / PREDSEDNIŠKE VOLITVE NA KRIMU

Po prvem krogu vodi komunistični pravnik Mečkov, zagovornik priključitve Rusiji

SEVASTOPOL - V nedeljo so volilci na Krimu v prvem krogu predsedniških volitev izvolili Rusa Jurija Mečkova ter s tem pokazali svojo naklonjenost poglavitni temi njegove predvolilne kampanje, po kateri naj bi se ta južnoukrajinski polotok znova priključil Rusiji. Z odličnim rezultatom 38,5 odstotka glasov se bo Mečkov 30. januarja v drugem krogu volitev znova soočil s svojim tekmečem, predsednikom parlamenta Nikolajem Bagrovim, ki je dobil 17,6 odstotka glasov.

Zanimivo je, da je bil po vseh medijskih raziskavah Mečkov skoraj neznan ime, daleč za Bagrovim. Uveljavil se je šele teden dni pred volitvami, z glasno kampanjo za postopno priključitev Krima Rusiji oziroma tistemu gospodarstvenemu območju, kjer je plačilno sredstvo rubelj. Sprico skrajno težkega gospodarskega položaja, v katerem se nahaja Ukrajina, se namreč prav ta valuta zdi stabilna, z njo pa tudi rusko gospodarstvo v priverjavi z ukrajinskimi. Po mnenju opazovalcev, naj bi bil to tudi poglavitni vzrok za takšen volilni izid. A kljub temu bo potreben tudi drugi krog volitev, saj nihče od kandidatov ni dobil absolutne večine, kot je sporočila volilna komisija. Nedeljske volitve »ka-

zejo, da si prebivalci Krima želijo ponovno združitev z Rusijo, ponovne gospodarske vezi, kakor tudi vojaško-politični sporazum z Moskvo,« je v ponedeljek izjavil Mečkov. Vseeno pa je opozoril, da njegova izvolitev ne pomeni »nujno takojšnje priključitve Rusiji. O tem bo vsekakor treba razpisati referendum,« je dodal. V nasprotjem taboru ne skrivajo osuplosti in razočaranja sprico nedeljskih rezultatov.

Kljub temu pa rezultati prvega kroga predsedniških volitev na Krimu skrivajo še marsikatero neznanko. Sergej Suvajnikov, predsednik Nacionalistične ruske stranke, ki se je v predvolilni kampanji izrecno zavzemala za priključitev Rusiji, je zasedel šele tretje mesto, s 13,6 odstotka glasov. Se bolj presenetljivo je, da je poglavitni zagovornik vnovične vrnitve Krima v objem Rusije, Ukrajinec Leonid Grac, ki je na celu krimske Komunistične partije, dobil le 12,2 odstotka glasov. Ivan Jermakov, osební zastopnik ukrajinskega predsednika Leonida Kravčuka na Krimu, je dobil še manj, samo 6,2 odstotka glasov, medtem ko se je le 0,98 odstotka volilcev izreklo za ekonomista in predsednika zasebne družbe Rusije Ltd, Vladimirja Vernocanskega. Volitev se je udeležilo 76,6 odstotka volilnih upravičencev.

Alex Leos / AFP

ZENEVA / ORGANIZACIJA ISLAMSKIH DRŽAV ZA ENOTNO BIH

Zunanji ministri islamskih držav zagrozili s sankcijami

Civilni poveljnik Unproforja Akashi se je z Butrosom Galijem posvetoval o napadih na Srbe pred Zenico in Srebrenico

ZENEVA - Zunanji ministri držav članic Organizacije islamskih držav (OID), ki so se v ponedeljek sestali v Zenevi, so sprejeto tristransko deklaracijo izrekli doslej najodločnejšo podporo BiH in ostro obsodili Zahod, ker ze 21 mesecev nič ne naredi za konec »trpljenja ljudi v nekdanji jugoslovanski republiki«.

Obsodili so tudi sedanjí mirovni načrt, čes da delitev suverene države ni sprejemljiva. »Zunanji ministri OID izražamo resno

zaskrbljenost zaradi pritiskov Zahoda na vlado Bosne, da sprejme delitev suverene države,« je med drugim zapisano v deklaraciji. Zahodnim državam, ki bi zavirale mirovni proces, so zagrozili z gospodarskimi ukrepi - v ta namen so sestavili tudi posebno delovno komisijo - in ostro zavrnili označitev vojne v BiH za civilno vojno. Prav tako so odločno zahtevali odpravo embarga na uvoz orožja Muslimanom. Po mnenju predstavnikov islamskih držav ima BiH na podlagi 51. člena ustanovne listine OZN pravico do samoodbrane, zato je sklep o prepovedi prodaje orožja že v osnovi zgrešen.

Medtem se je generalni sekretar ZN Butros Butros Gali pogovarjal z novim civilnim poveljnikom Unprofora Yoshushijem Akashijem o možnih zračnih napadih na srbske položaje v okolici Tuzle in Srebrenice, ki ju je za napade pred kratkim predlagal Nato. Mednarodna pogajalca Stoltenberg in lord Owen pred danasnjim nadaljevanjem mirovnih pogajanj nista optimista, čes da je le

malo možnosti za sklenitev miru, saj Muslimani zdaj zahtevajo več oze mlja, kot so jim ga mednarodni pogajalci v soglasju s srbsko in hrvasko stranjo pripravljene ponuditi.

Boji v Bosni se medtem nadaljujejo z nezmanjšano

silovitostjo, predvsem v okolici Tuzle, za katero predstavniki Unprofora domnevajo, da jo skušajo Srbi zavzeti, in tudi v Olovu v osrednji Bosni in Vitezu, kjer se za mesto spopadajo Muslimani in Hrvati. (Reuter)

Pripravljeni za še srditejše spopade

BEOGRAD - »Ce na zenevskih pogajanjih ne bo mogoče doseči miru, potem se moramo pripraviti na srđito vojno,« menijo voditelji bosanskih Srbov. Radovan Karadžić je govoril na zasedanju samozvanega parlamenta Republike srbske v Bjelinji, kjer je dejal, »da po omenjeni konferenci nič več ne bo tako, kot je bilo«, in dodal, da se ni mogoče pripravljati za mir, ki ga verjetno sploh ne bo.

Od parlamenta je zahteval, naj pripravi alternativne rešitve, ce miru ne bo mogoče doseči, in pri tem omenil groznje Nata z zračnimi napadi. Po njegovih besedah morajo biti bosanski Srbi pripravljeni »braniti mlado državo pred sovražniki«. Podpredsednik omenjenega parlamenta Nikola Koljević pa je menil, da od Srbov ni mogoče pričakovati sodelovanja na pogajanjih, ko jim ob tem pretijo z napadi. Morebitne koncesije nasprotnima stranema bodo po njegovih besedah mogoče sele po podpisu trdnega mirovnega sporazuma. Karadžić je se dodal, da je zgodovinski cilj bosanskih Srbov združitev z matico Srbijo, izhod na morje in jasno postavljene meje »mlade države«. Davor Kriska

General Jean Cot (Telefoto: AP)

UNPROFOR / SPREMEMBE

V OZN menijo, da je imel francoski general predolg jezik

PARIZ - V prihodnjih tednih pričakujejo odpoklica francoskega generala Jeana Cota, od 1. julija lani poveljnika Unproforja na območju nekdanje Jugoslavije, so v ponedeljek sporočili iz pooblaščenih virov.

Njegov odhod sicer pričakujejo že dlje časa, ukaz zanj pa mora podpisati OZN. Prejšnji teden je general Cot dobil pisni opomin generalnega sekretarja OZN Butrosa Galija, ki je menil, da je general prekoracil pooblastila v tistih izjavah, v katerih se je zav-

zel za posredovanje letalskih sil v Bosni. General Cot, ki je znan po »dolgem jeziku«, je večkrat vztrajno zahteval, naj v skladu z resolucijo Varnostnega sveta, ki so jo sprejeli že maja leta 1993, proučijo možnost letalskih napadov na Bosno, ki jih lahko silam Nata ukaže le Butros Gali.

Generalni sekretar generalu Cotu očita, da je hotel s svojimi izjavami v javnosti pri posameznih vladah izsiliti njihovo soglasje za predlagani letalski oboroženi poseg v Bosni. (AFP)

Le kopica neuresničenih groženj

Nato je z obnovitvijo groženj z zračnimi napadi posnel novo epizodo v brezkončni nadaljevanji z naslovom: »Mrzlično iskanje rešitve bosanskega vprašanja.« Prejšnje epizode pa so kronološko potekale približno tako:

31. marec 1993: VS ZN pooblasti nekatere vojaške oddelke za nadzor spoštovanja odloka o zaprtju zračnega prostora, ki ga je postavil Varnostni svet 9. oktobra 1992.

12. april: Nato sprozi operacijo »Deny flight« (prepoved letenja) z namenom, da bi spoštovali zaprtje zračnega prostora.

1. maj: Ameriški predsednik Clinton predlaga vojaške ukrepe proti Srbom, in sicer v obliki zračnih napadov, in se zavzame za ukinitev prepovedi prodaje orožja Muslimanom.

3. maj: Clinton potrdi, da so ZDA pripravljene sodelovati pri mednarodnem posredovanju v Bosni, vendar tudi ponovi, da »ni govora, da bi v boj pošiljal ameriške vojake.«

6. maj: VS razglasi pet muslimanskih enklav za »varnostna območja« - to so Sarajevo, Tuzla, Zepa, Gorazde in Bihać. Muslimanska enklava Srebrenica

je bila za »varnostno območje« razglašena že 16. aprila.

22. maj: Program »skupnega nadzora« nad varnostnimi območji sprejmejo ZDA, Rusija, Francija, Velika Britanija in Spanija.

2. avgust: Državni svet ZDA izjavi, da bodo ZDA predlagale državam zaveznicam Nata, da bi s silo prekinili obleganje Sarajeva in da je Washington pripravljen ukrepati sam, ce nobena zaveznica ni pripravljena sodelovati.

9. avgust: Nato znova izrazi pripravljenost na zračne napade srbskih položajev, seveda z odobritvijo ZN, ce Srbi ne bodo prenehali z obleganjem Sarajeva in drugih varnostnih območij, ali v primeru napada na modre čelade.

10. avgust: Voditelj bosanskih Srbov Radovan Karadžić grozi, da bodo Bosno »utopili v kaos« in v primeru posredovanja Nata proti Srbom zagrozi z »osupljivim vojskim nasokom«. Rusija ponovno izrazi nasprotovanje uporabi kakršnekoli vojaške sile. Unprofor izjavi, da zračni napadi trenutno se niso potrebni.

14. avgust: Unprofor in Nato se dogo-

vorita o ciljih v primeru zračnih napadov.

15. avgust: Evropski mirovni pogajalec lord David Owen pravi, da so zračni napadi »neke vrste slepilo«.

19. avgust: Poveljnik sil Unproforja v Bosni, belgijski general Francis Briquemont, nasprotuje zračnim napadom, kar povzroci ostro reakcijo v Washingtonu. Dva dni kasneje general Jean Cot, poveljnik sil Unproforja v nekdanji Jugoslaviji, izjavi, da zračni napadi ostajajo resna možnost.

3. januar 1994: General Cot, ki je dva dni poprej izjavil, da ne bodo modre čelade v Bosni nič več kot clovekoljubna ustanova, zdaj pravi, da je njegovih 30.000 modrih čelad pripravljenih tudi vojaško posredovati, ce bodo ZN za to. Istega dne general John Shalikshvili, poveljnik ameriške vojske, izjavi, da trenutno ni »vojaške rešitve problemov v Bosni«.

5. januar: General Briquemont javno pove, da je navelican zaradi problemov in ovir pri urednicevanju svoje naloge. S tem pojasnjuje, zakaj se zeli vrniti že šest mesecev pred koncem mandata. (AFP)

Vojna za Bosno

Pred začetkom pogajanj 18. januarja hočejo Srbi zlomiti odpor Muslimanov z močno ofenzivo na območju, ki leži severno od Gradačca in južno od Zenice. S tem naj bi si še bolj utrdili položaj in nasprotnike prisilili k podpisu sporazuma pod pokroviteljstvom ZN.

VELIKA BRITANIJA / POLITIČNA KRIZA

Premier Major se zagovarja pred preiskovalno komisijo

Prvi minister trdi, da pred zalivsko vojno ni poznal sprememb določil o prepovedi prodaje orožja Iraku

LONDON - John Major je prvi britanski premier, ki je moral se v času službovanja odgovarjati na vprašanja preiskovalne komisije. V ponedeljek ga je namrec zaslislala državna komisija, ki jo je ustanovil sam, da bi ugotovil, ce so britanska podjetja krslila prepoved trgovanja z Irakom. Natanko pred tremi leti, 17. januarja 1991, se je začela zalivska vojna, v kateri so zavezniške enote na čelu z ZDA v hitri vojaški akciji premagale in iz zasedenga Kuvajta pregnale Iracane.

John Major je se pred začetkom vojne, z Irakom zasedal tri ključne položaje v britanski vladi. Poleti leta 1989 je bil štiri mesece zunanji minister, zatem finančni minister, novembra 1990 pa je nasledil premierko Margaret Thatcher. Lord Scott in Preslley Baxendale sta ves čas silila v Majorja, čes, zakaj je v pisnihih članom parlamenta in obicajnim Britancem zagotavljal, da se vladne določbe o prodaji orožja in vojaške opreme Iraku s konca osemdesetih let niso razlikovale od onih iz leta 1984. Nekatere priče v preiskavi, med njimi tudi nekaj takratnih ministrov, so namrec izjavile, da je vlada leta 1988 te določbe spremenila v prid Iraku. In Majorjeva prva velika odločitev, ko je leta 1989 postal zunanji minister, je bila, ali naj omenjeni zalivski državi proda vojaško

solsko letalo Hawk.

Major je na zaslišanju zanikal, da bi videl kakrsne koli vladne dokumente, ki bi določali spremembe vladnih odločitev iz leta 1984. Glede tega, ali je vlada konec osemdesetih res sprostila prodajo vojaške opreme Iraku ali ne, je Major menil, da se mora odločiti komisija, ki je bila za to postavljena. Odločitve vladne preiskovalne komisije naj bi bile objavljene v začetku letošnjega poletja. (Reuter)

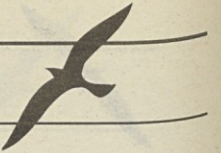

Britanski politiki zavajajo javnost

BELFAST - Predstavniki političnega krila Ire Sinn Feina (Mi sami) so v ponedeljek objavili tajne dokumente o pogovorih z britansko vlado, da bi jo tako prisilili v pogajanja o podrobnostih mirovnega načrta za Severno Irsko. S tem utegne Sinn Fein diskreditirati britanskega premiera Majorja, ki je zavrnil nadaljnje pogovore o irsko-britanski skupni deklaraciji, sprejeti 15. decembra v Dublinu.

Dokumenti naj bi pokazali, da je Majorjevo zavračanje zahtev po vključitvi Sinn Feina v pogovore o podrobnostih načrta, sklenjenega med njim in irskim premierom Albertom Reynoldsom, nesmiselno. Sinn Fein trdi, da je uradna britanska različica dosedanjih stikov, ki jo je vlada pod pritiskom medijev objavila novembra lani, zavajajoca, saj govori, da so bili stiki vzpostavljeni na pobudo Ire. Iz dokumentov Sinn Feina pa sledi, da začetek pogovorov med Londonom in Iro sega že v leto 1990 in sicer na pobudo Londona.

V nasprotju z uradnim stališcem britanske vlade, objavljenim 15. decembra lani, da ne bo nadaljeval pogajanj z Iro, ce ta ne odlozi orožja, pa Irin dokument kaže, da so se bili britanski predstavniki pripravljene pogajati tudi v prihodnje. (Reuter)

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.40	Pamet je boljša kot zamet
10.45	Rumenko na japonskem
11.45	Univerzitetni razgledi
12.15	B. Runeborg: Plamenice, 2/3 del svedske drame
13.00	Porocila
13.05	Sobotna noč, ponovitev
16.20	Mostovi
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Mladi virtuozi: Kljunasta flavta, 1. oddaja
17.30	Prva ljubezen 2/6 del svedske nadaljevanke
17.55	Risanka
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Lingo, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zarisce
20.30	Pricevanja o zvestobi: Slovenci v Argentini, 3/9 del slovenske dokumen. serije: Meddomje
21.25	Osmi dan
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.40	Dober dan, razred, 3/6 del angleske nanizanke Naj zivi revolucija! Igrajo: Nigel Planer, Polly Adams, Timothy Bateson, Rebeca Callard, Victoria Carling in drugi; režija John Henderson.
23.15	Tekmeci Sherlocka Holmesa, 17/26 del angleske nanizanke Skrivnost veličastnega
00.10	Video strani

SLOVENIJA 2

14.30	Video strani
14.50	Zgodbe iz školjke
15.40	Sedma steza
16.00	Gospodarska oddaja: 10000 obratov
16.40	Ljudje in zemlja
17.10	Na programu, 2/7 del ameriske nanizanke Ste ze bili postrezeni?
17.50	Tekmeci Sherlocka Holmesa, 16/26 del angleske nanizanke Celica st. 13
18.40	Iz življenja za življenje: Znanje za znanje
19.10	Poslovna borza
19.30	Dnevnik 2
20.05	Hans Fallada: Železni Gustav, 6/7 del nemske nadaljevanke
21.05	Svet na zaslonu
22.05	R & R, znanstvena oddaja
22.35	Videospon
23.35	Video strani

KANAL A

09.00	MacNeil in Lehrer komentirata, oddaja v anglescini
10.00	CMT
10.50	A-Shop
11.00	Luc svetlobe, ponovitev 81. dela ameriske nadaljevanke
11.50	A-Shop
12.00	Verdi, 2. del italijanske nadaljevanke
12.50	Video strani
16.10	A-Shop
16.20	Mrčes, ponovitev ameriske grozljivke Igrajo: Steve Railsback, Susan Anspach, John Vernon in drugi; režija William Fruet.
18.00	Luc svetlobe, 82. del ameriske nadaljevanke
18.45	Jazzbina, ponovitev 49. oddaje
19.15	Risanka
19.25	A-Shop
19.35	CMT
20.00	Risanka
20.10	Porocila
20.30	Ljudje proti, italijanski vojni film Igrajo: Gian Maria Volonte, Alan Cuny in drugi; režija Francesco Rossi.
22.10	Jazzbina, 50. oddaja Nocoj se bodo predstavili naslednji izvajalci: Nat King Cole, Henry Red Allen, Bob Howard, Skeets Tolbert, Musical Madcaps in Dallas Bartley.
22.45	Porocila
23.00	Verdi, 2. del italijanske nadaljevanke
23.50	A-Shop
00.00	CMT
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Studio 2 pogovor
-------	------------------

KOROŠKA

19.00	Zvezna dezela danes
-------	---------------------

RAI 1

6.45	Aktualna oddaja Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 9.30) dnevnik
9.35	Nan.: Cuori senza età
10.00	Dnevnik
10.05	Film: Zum Zum Zum (glas., It. '68), vmes (11.00) dnevnik
11.40	Risanke: Calimero
12.00	Nan.: Nancy, Sonny & C.
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Mladinski variete: Uno per tutti, vmes kviz, risanke, nanizanke in aktualnosti
17.10	Risanke: CartoonBig!
17.30	Mikrofon je Big!
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.15	Nan.: Ai confini dell'al-dila, 19.00 Don Fumino - Attenti al pupo
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: L' Oscar della radio
22.55	Dnevnik
23.00	Sportna sreda: EP v umetnostnem drsanju
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Dok.: Vietnam in Kam-bodza (3. oddaja)
1.10	Film: Amanti ed altri estranei (kom., ZDA '70, i. Bonnie Bedelia)

RAI 2

6.40	V kraljestvu narave
7.00	Otroska odd., risanke
8.20	Nan.: Lassie
8.45	Jutranji dnevnik 2
9.05	Nad.: Quando si ama
10.30	Kronike v živo (vodi Mi-ta Medici)
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Beautiful, 14.20 Santa Barbara
15.10	Kronike v živo: Detto tra noi
17.15	Dnevnik in iz Parlamenta
17.25	Pogum življenja
18.20	Sportne vesti
18.30	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Aktualno: Mixer (vodi Gianni Minoli)
22.20	Variete: Indietro tutta! (vodi Renzo Arbore)
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Film: Saranno famosi (glas., ZDA '80, r. Alan Parker, i. Eddie Barth, Irene Cara)
2.00	Filmske novosti

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrare-te, vmes aktualnosti
7.30	Kulturni dnevnik Tortu-ga, 8.30 Tortuga DOC
9.30	Dialogo sopra i due mas-simi sistemi del mondo
11.10	DSE - Fantasticamente
12.00	Dnevnik
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Figaro qua Figaro là...
15.15	Dok.: Faraonovo oko
15.45	Sport: rugby, kosarka Ita-lija-Hercegovina, 17.20 Derby
17.30	Nan.: Vita da strega
18.00	Dok.: Geo
18.35	Sport, Insieme, vreme
19.00	Dnevnik, deželne vesti
19.50	Variete: BlobCartoon, 20.05 Blob, Una cartoli-na di A. Barbato
20.30	Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italija
23.45	Aktualno: Pubblimania
0.30	Dnevnik, vreme, kino

RETE 4

6.30	Nanizanke, 8.30 nad. Pic-cola Cenerentola, 9.00 Anima persa, 9.30 dnev-nik
10.00	Nad. Soledad, 10.45 Feb-bre d' amore, 11.30 Mad-dalena, 12.30 Celeste, 13.00 Sentieri, 14.30 Pri-mo amore, 15.00 Princi-pressa, 16.00 Camilla, vmes (11.55, 13.30) TG 4
17.00	Kviz: La verità, vmes (17.30) dnevnik
18.00	Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Rio Lobo (vestern, ZDA '70, i. John Wayne, Jennifer O'Neill)
22.30	Film: Un anno vissuto pericolosamente (dram., Avstr., '82, r. Peter Weir, i. Mel Gibson), vmes (23.30) dnevnik
1.00	Radio Londra
1.15	Pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Kviz: Sarà vero?
15.00	Aktualno: Agenzia matri-moniale
16.00	Otroski variete
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.30	Nad.: Passioni (i. Virna Lisi, Gigi Proietti)
22.45	Aktualno: Spazio 5 (vodi E. Mentana)
23.30	Variete: Maurizio Costan-zo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5
1.45	Sgarbi quotidiani
2.00	Pregled tiska
2.30	Nan.: Zanzibar

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.30	Odpri studio
12.35	Aktualno: Tu, Italija
12.45	Otroski variete
14.00	Odpri studio
14.20	Luogo comune
14.30	Variete: Non è la RAI
16.15	Nan.: I ragazzi della pra-terria, 17.15 Agli ordini papà
17.50	Sport studio
18.00	Nan.: SuperVicky, 18.30 Bayside School, 19.00 Il principe di Bel Air
19.30	Odpri studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke
20.35	TV film: Fino alla morte (pust., ZDA '92, i. Brad Morris)
22.40	Film: Addio al celibato (kom., ZDA '84, i. Tom Hanks, Adrian Zmed)
0.20	Luogo comune

TELE 4

13.30	19.30, 23.10 Dogodki in odmevi
20.30	Nad.: Jessica Novak
22.00	Parole e musica

MONTECARLO

14.00	19.30, 22.30 Dnevnik
14.05	Umetnostno drsanje
17.00	Variete: Tappeto volante
20.30	Nad.: Homefront
23.00	Sport: Mondocalcio
24.00	EP v umetnostnem dr-sanju

Koper

16.00	TV novice
16.10	Ponedeljkov sportni pre-gled, ponovitev
17.10	Time Out, tv nanizanka
18.00	Slovenski program: Studio 2, pogovor
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program
20.30	Dvorákov gala koncert, posnetek iz Prage
22.15	TV dnevnik
22.30	Slovenski program: Sportel, oddaja o zamejskem sportu in sportnikih

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih
09.30	Klub za seniorje
10.15	Revolverasi iz Wyomin-ga, pon. am. vesterna
13.00	Cas v sliki
13.35	Družinske vezi
14.45	Mojstri jutrisnjega dne
15.00	Otroski program
15.15	Knjiga o dzungli
15.40	Pandin klub
16.35	Cez galaksijo in potem na levo
18.00	Cas v sliki
18.30	Baywatch-Kopaliski moj-stri iz Malibuja
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.15	Univerzum: Sanje o novem svetu, 2. del: Misijoni
21.00	Pogledi od strani
21.10	Tmesnjava, 1/8 del av-stralske humor. serije
21.50	Fotoreporter Flash, serija
23.20	Cas v sliki
23.25	Germinal, francoski film
01.20	Miami Vice
02.10	Porocila
	Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2

09.55	Tisoc mojstrov
10.05	Adelboden: Veleslalom (M), 1. tek, prenos
12.00	Sportna arena
12.50	Adelboden: Veleslalom (M), 2. tek, prenos
14.55	Lipova ulica, serija
15.30	Uspesnica, pon.
16.00	Družina Merian, 2. del
16.45	Veliki vojskovodje, 2. del Julij Cezar in bitka pri Alesiji
17.30	Orientacija
18.00	Pri Huxtablovih: Varuska Cliff
18.30	Tista stvar je, kviz
19.00	Zvezna dezela danes
20.00	Kultura
20.15	Zlato kvinteta Nockalm
21.07	Reportaže iz tujine
22.00	Večerni studio
22.35	Klub 2
00.00	S.O.S.-Pogresani, 2. del ameriske serije
01.30	Porocila
	Tisoc mojstrov

Hrvatska 1

08.00	Dobro jutro
10.00	Porocila
10.05	Zimski solski spored
	Rojstvo Evrope, 5/7 del serije
11.00	Obdobja svetovne knjiže-vnosti: Helenizem
11.10	Tecaj francoskega jezika, 2/7 del
11.30	Narnijske kronike, 12/18 del angleske nanizanke
12.00	Porocila
12.15	Divja vrtnica, 7/199 del
12.40	Korakaj ali umri!, ameri-ski film, 1977
	Igrajo: Gene Hackman, Catherine Deneuve, Te-rence Hill, Max von Sy-dow in drugi; režija Rick Richards.
14.25	Bagdad Cafe, 2/15 del am. humor. nanizanke
14.50	Monofon
15.30	Ucimo se o Hrvaski: Zgodovina hrvatskega je-zika, 10/10 del
16.00	Porocila
16.05	Glavni odmor, otroški program
16.30	Cena denarja
17.00	Hrvaska danes
18.00	Porocila
18.05	Kolo sreće
18.35	Santa Barbara, 613. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.15	Ziveti s stirinajstimi lju-dmi, dokumentarni film
20.45	TV parlament
22.30	Porocila
22.35	Zabavno-glasbena odda-ja: Husein Hasanefendić
	Slika na sliko
23.05	Porocila v nemščini
00.10	Sanje brez meja

Hrvatska 2

16.25	TV-koledar
16.35	Narnijske kronike, pon. 12/18 dela angl. nanizan-ke
17.05	Skrivnosti, serija
17.30	Tiha zarota, 1/4 del angl. nadaljevanke
18.20	Japonska, pon. 7/8 dela dokumentarne serije
19.20	Risanka
19.30	Dnevnik
	Sport
20.15	Popolna tujca, 19/22 del amer. humor. nanizanke
20.40	Tiha zarota, 2/4 del angl. nadaljevanke
21.30	Habsburzani, 3/4 del av-strijske dokum. serije
22.30	Dokazi, 5/16 del ameri-ske nanizanke
23.25	Pepsi DJ Mag
00.25	Video strani

MTV Madžarska

07.00	Sončni vzhod
09.00	Cez dan
09.30	Riviera, serija
10.30	Primer za dva, nemska kriminalka
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.07	Solski program
16.00	Dnevnik
16.10	Risanka
16.15	Tele video '93
16.22	Ameriske kronike, serija Marka Frosta
16.45	Zunanje zadeve, serija
17.15	Zenski magazin
17.40	Za boljši jezik
17.50	Spored za otroke
18.25	Vprašanje in odgovori, kviz
18.50	Katoliska kronika
19.07	Pravljica
19.30	Dnevnik
20.15	Ponaredki, angl. tv film
21.30	Panorama, posebna od-daja
22.15	Gospodarski magazin
22.55	Car sporta

TV SLOVENIJA 1 **20.35**

PRIČEVANJA O ZVESTOBI, Slovenci v Argentini

Življenje v taboriščih je razpeto med staro in še neznano novo domovino. Razseljene osebe se znajdejo v meddomju, kjer pa je kljub stiski dovolj časa za kulturo, politiko in ljubezen. Vzorna organiziranost taboriščnega življenja ne more prikriti zavesti o preživetju tragediji, zlasti o poboju razorožene domobranske vojske.

HRVAŠKA TV 1 **12.40**

KORAKAJ ALI UMRI, ameriški barvni film

Po koncu prve svetovne vojne se ameriški major William Sherman Foster priključuje tujski legiji. Njegova prva zadožitev je dokaj nenavadna, pošljejo ga v Maroko, kjer arheologi izkopavajo grobove. Napade jih močna arabska skupina pod vodstvom slavnega El Krima. Legionarji se sicer hrabro upirajo, vendar Arabci so vztrajni in nočejo odnehati. Film je režiral Rick Richards. Igrajo: Gene Hackman, ki igra ameriškega majorja, Catherine Deneuve (na sliki), Terence Hill, Max Von Sydow in drugi.

RAI 2 **23.50**

WAGONMASTER, ameriški film, 1950

Karavana Mormoncev potuje v Utah. Vodita jo kavboja Tommy in Sandy. Z Navahosi nimajo težav, a napetost naraste, ko se jim pridruži skupina razbojnikov, ki posili indijansko dekle. Takrat se začne šele pravi problemi in težave. Razmerje odnosov se čez noč spremeni in napetost preraste v nevarnost fizičnega obračuna z orožjem v rokah. John Ford je s to na videz vsakdanjo kavbojsko zgodbo ostro napadel tedanje politične razmere v Združenih državah Amerike. Film je režiral v ljubljani Monument Valley, a ni hotel zasesti znanih igralcev, da bi tako prišla do izraza skupina Mormoncev, za katere je pot v Utah iskanje miru, ki je dosegljiv le z odprtostjo in strpnostjo. V filmu igrajo Ben Johnson, Joanne Dru, Ward Bond in drugi. Leta 1950 je film režiral znani ameriški režiser John Ford.

RTL 2 **22.10**

DRUGA STRAN MEDALJE ameriški film 1975

Larry Peerce je režiral film Druga stran medalje (The Other Side of the Mountain) leta 1975 po romanu A Long Way Up pisatelja E. G. Valensa. Mlada obetajoča smučarka zboli za poliomielitom in ohromi. To ji seveda pokvari odlično športno kariero, žal pa je s tem povezano še marsikakšno drugačno razočaranje v življenju. Roman, po katerem je Peerce posnel to melodramo, pripoveduje o resničnem primeru, a režiser je poudaril predvsem odlično vlogo ljubezni med raznimi junaki, saj prav ljubezen omogoči premostitev vsakovrstnih težav. Pesem Richard's Window je prejela nominacijo za Oskarja. Igrajo: Marilyn Hasselt, Beau Bridges, Belinda Montgomery in drugi.

RADIO SLOVENIJA 2 **21.00**

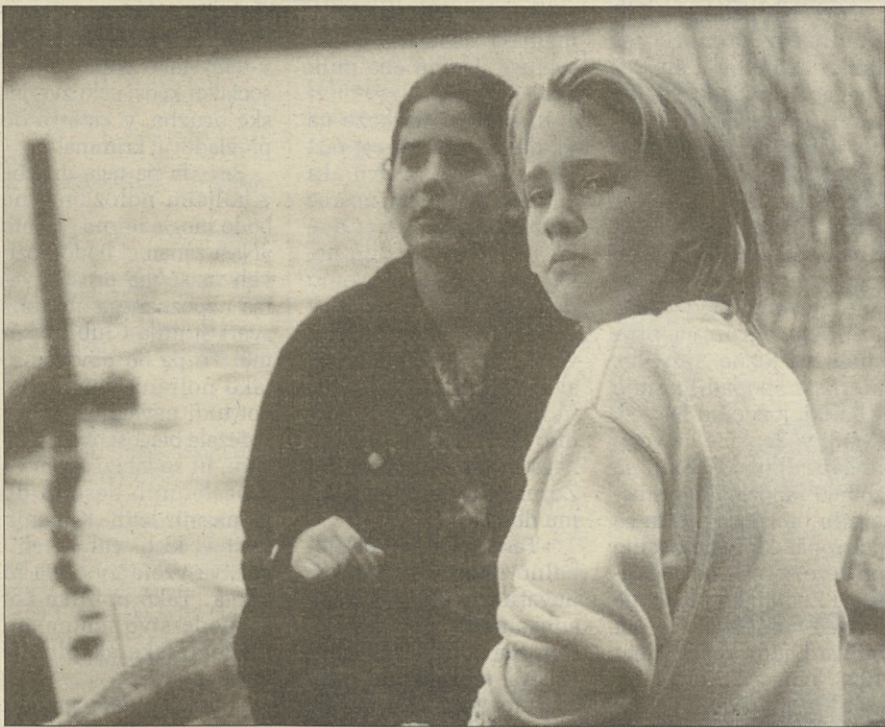
ZGODNJA DELA, Mohor Hudej: Kratka proza

Kratka proza Mohorja Hudeja iz Celja je osvežitve v pisanju najmlajše generacije, saj ne prisluškuje zgolj svoji notranjosti, ampak ironično in včasih že kar sarkastično opazuje dogajanje okrog sebe. Avtor je zanimiv predstavnik mlajše generacije, saj so njegovi pogledi na svet in dogajanje okrog njega filozofsko osnovani in vredni razmisleka. Posebnost tega ustvarjalca so tudi duhovitost, sproščenost in samokritičnost. Njegovo črtico »Malarji in malanje« bo prebrala Veronika Droic, z avtorjem pa se bosta pogovarjala urednik Goran Schmidt in kritik Igor Bratož.

TV SLOVENIJA 1 / DANES OB 17.20

Prvi pogledi in nežnosti

PRVA LJUBEZEN, švedska nadaljevanka

Poleti gre Daniel s starsi na počitnice, kot ponavadi v njihovo počitniško hišico. Tam ga že čaka "poletni" prijatelj Anders, ki pravtako preživlja poletja s svojimi starši. Vendar je tokrat to poletje nekaj posebnega.

Pojavi se, povsem iznenada neznano dekle. Ime ji je Ana. Dekle je gluhone-mo. V Danielu sproži občutja, ki jih ni poznal nikoli prej. Istočasno se začne dogajati nenavadne zadeve, ki zmotijo poletno idilo.

RADIO SLOVENIJA 3 **16.40**

SLIKARSTVO AMERIŠKIH INDIJANCEV Jamake Highwater

V Evropi bolj malo, če ne skoraj nič, ne vemo o umetniškem ustvarjanju ameriških Indijancev. In ker je slikarstvo kot umetniška dejavnost pri ameriških Indijancih najbolj razvita, bo v oddaji uvrščen esej Jamakeja Highwaterja. Avtor nam bo predstavil poti in različnosti slikarskega ustvarjanja Indijancev. Jamake Highwater je po rodu Indijanec, po študiju pa antropolog, ki je vse svoje delo posvetil raziskovanju Indijancev.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side; 10.00 Video; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 Soul of MTV; 18.30 Music Non Stop; 20.00 Rockumentary: LL Cool J; 21.30 Beavis & Butt-head; 22.00 Greatest Hits; 00.00 Hit List UK; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 Paradise Beach; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 King, 4. del; 16.00 Drugačen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.30 Paradise Beach; 20.00 Rescue; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 Nerešene skrivnosti; 22.00 Melrose Place; 23.00 Star Trek; 00.00 Nedotakljivi

PRO 7

05.50 Serije, ponovitve; 10.30 Tisoč milj prahu; 11.30 Roseanne; 12.00 Pri Huxtablovih; 12.30 Si-rene, pon. am. komedije; 14.30 Hardcastle & McCormick; 16.30 Risanke; 17.55 Ferris Bueller; 18.25 Vse čisto normalno; 18.55 Roseanne; 19.25 Pri Huxtablovih; 20.00 Poročila; 20.15 Najbolji nori rally na svetu, am. akc. komedija; 22.20 Poročevalci; 23.10 Poročila; 23.20 Entity-Pred nevidnim se ne moreš rešiti, am. psih. triler

PREMIERE

07.00 Romeo; 08.00 Hook, am. film; 10.45 Smrtonosni spomini; 13.15 Kino '94; 16.05 Avatar-Ponovno rojstvo zla, am. film; 17.45 Chrome Soldiers, am. akcijska shrljivka; 19.30 Kino '94; 20.15 Love Crimes, am. psih. kriminalka; 21.45 JFK, am. film; 00.50 Late Night With David Letterman

SAT 1

09.05 Ponovitve serij; 13.00 Doktor Trapper John; 14.00 Sosed; 14.30 Alf; 16.00 Vesoljska ladja Enterprise; 17.00 Pet krat pet; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pajal na vseh; 19.00 Poročila; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Zlata parada popevk; 21.10 Reševalci, reševalne akcije; 21.55 Ugovaranja; 23.00 Spieglova TV reportaža; 23.35 Pozor, skrita kamera; 00.05 Dallaski bliki, am. film

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Alpsko smučanje, vrhunec; 10.00 Adelboden: Velesalom (M), 1. tek, prenos; 11.30 Smučarski skoki; 12.30 Adelbo-

den: Velesalom (M), 2. tek, prenos; 14.00 Tenis, finale turnirjev iz Sydneya; 16.00 Alpsko smučanje, pregled; 16.30 Alpsko smučanje, ameriška prof. liga; 18.00 Eurogol, magazin; 19.00 EP v umetniškem drsanju, prenos; 22.30 Alpsko smučanje, pregled; 23.00 Snooker, evropska liga; 01.00 Športna poročila

RTL

09.10 Serije, ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Čas hrepenenja; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Družinske vezi; 18.00 Paradise Beach; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Columbo: Labodji spev, am. tv kriminalka; 22.15 Quincy; 23.15 Gottschalk; 00.30 Nightline

SKY MOVIES

15.00 Lancelot And Guinevere; 17.00 Joe Pant-her; 19.00 The Harlem Globetrotters On Gilligan's Island; 21.00 Stop! Or My Mom Will Shoot; 23.00 House Party 2; 00.35 Graveyard Shift

MOVIE CHANNEL

15.00 And Yours Is Jonah; 17.00 Ali Baba; 18.00 Around The World In 80 Days; 19.00 Final Verdict; 21.00 Death Dreams; 23.00 Kickboxer II: The Road Back; 00.30 Omen V: The Awakening

FILMNET +

14.00 The Young Landlords; 16.00 K-TV; 18.00 The Jacksons: An American Dream; 20.00 Ricochet; 22.00 The Pleasure Principle; 00.00 Happy Birthday, Turkey!

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 17.30 Evropsko gospodarstvo; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 On The Air; 20.00 Novice; 21.00 Showcase; 22.00 Poročila; 22.30 Gospodarstvo; 22.50 Market Wrap; 23.00 Jay Leno Show

CNN

05.00-22.00 World News; 06.30 MoneyLine; 10.30 World Report; 11.30 Business Report; 12.30 Business Day; 13.30 Business Asia; 14.00 Larry King Live; 16.30 Cnn & Co; 19.00 World Business Today; 20.00 International Hour; 22.00 World Business Today Update; 22.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Blovreme; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tuje-ga tiska; 12.05 Na da-našnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.05 Poslov-ne informacije; 15.30 Do-godki in odmevi; 16.00 Obvestila; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč; 20.00 Odskočna de-ska; 21.05 Koncert za be-sedo; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturmo.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kro-nika; 8.00 Gospodarski vestnik; 8.40 Prireditve; 9.45 Kje vas čevlji žuli; 10.40 Primorski val; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Šport; 19.30 Melodije po pošti; 22.20 Heavy metal.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Matineja; 10.05 Umetniška be-seda; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasb. revijah; 15.30 Do-godki in odmevi; 16.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom; 17.00 Kon-cert; 20.00 Pota naše gla-sbe; 21.30 Ars antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasbena tradicija; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Ju-tranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Ever-green; 8.00 Modri val; 8.15 Na rešet; 8.45 Delo; 9.00 Servisne informacije; 9.45 Odgovori na »Reše-to«; 10.30 Primorski val; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podokni-ce; 15.30 Dogodki in od-mevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Ob glasbi ob glasbi; 17.15 Primorski bo-ben; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Ob glasbi, ob glasbi...; 19.30-23.15 Večerni program Modre-ga vala Radia Koper.

Radio Koper
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.05 Dobro ju-tro, otroci; 8.00 Horoskop, slovarček; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Aktualnosti; 9.32 Bilo je nekoč; 9.40 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Al-ternativna medicina; 11.00 Srečanja; 12.00 Ro-magna mia; 13.00 Gla-sba po željah; 14.05 Turistična oddaja; 14.45 Back to the future; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Natività; 20.00 Prenos RMI

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 9.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.15 Napoved dogodkov; 7.45 Slov. no-vice; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarska oddaja; 13.55 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznaj-mo se; 18.15 RGL na rajžo gre, oddaja o turizmu; 22.00 Radosti življenja z A. Sivko; 01.00 Star sat radio.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije - zaposlovanje; 13.00 Pe-sem tedna; 17.00 Coun-try Club; 18.20 Tečaj an-gleščine, 1.; 18.50 Radio jutri, koristne informacije.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kme-tijski nasveti; 6.15 Horo-skop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajer-ske miniature; 9.15 Na postaji zvokov; 10.05 Te-ma dneva; 11.45 Infoser-vis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.15 Telefon express; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 18.00 Po do-mače; 19.30 Športna sre-da; 21.00 Na obisku; 22.00 Zrcalo dneva..

Radio Študent

11.00 Avtodrom; 14.00 OF (24 ur-info); 17.00 Rešeto: rock indok...; 19.00 Tolpa bumov: Breed; 20.00 Come Together; 21.00 Kozmiki; 22.00 Blues: Little brotchet Montgomery; 23.00 Pantonalni kabaret; 24.00 Radio satelit.

Radio Trst A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00 14.00, 17.00, 19.00 Poroči-la; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Obzornik (pon.); 9.00 Iz studia z va-mi; 9.15 Odprta knjiga: Spomini na Rainerja M. Rilkeja (pripoveduje Mira Sardoč); 10.30 Intermez-zo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 MGS z Opčin; 13.20 Na goriškem valu, (1. del); 14.00 Deželna kro-nika; 14.10 Na goriškem valu (2. del); 15.00 Made in Italy; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Trieste Prima, mednarodna srečanja s sodobno gla-sbo; 18.00 Literarne po-dobe: Šest sodobnih tržaških pesnikov; 18.20 Slovenska lahka glasba; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poroči-la; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 20.30 Oddaja brez naslova (prof. S. Pahor); 21.00 No-vi svetovalci se predsta-vijo; 22.00 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.10-19.00 Glasbena sre-da; 21.05-22.00 Novolet-ni koncert MePZ Jakob Petelin-Gallus.

IN MEMORIAM

Marijan Erjavec 1930 - 1994

BRANKO ZIHERL

Prim. dr. sc. Marijan Erjavec (1930 - 1994)

Umrli je profesor dr. Marijan Erjavec, stalni sodelavec v pričujoči rubriki, pisec številnih iskrivih poljudnoznanstvenih prispevkov in prevajalec, ki sta ga odlikovala izjemen smisel za razvijanje strokovnega, vsakomur razumljivega slovenskega jezika in široka naravoslovna razgledanost. Seveda pa je bilo pisanje samo majhen delček njegovega ustvarjalnega življenja, se posebej na področju radioterapije, kjer je dosegel odlične rezultate tudi v mednarodnem merilu.

Pri svojem dolgoletnem delovanju v radioizotopnem laboratoriju ljubljanskega Onkološkega inštituta je prof. Erjavec dodobra uveljavil metodo scintigrafije tumorjev in metastaz, mnoge med njimi metodološko in tehnično izpopolnil ter prilagodil možnostim onkologije na Slovenskem, raziskal je scintigrafsko metodo dveh izotopov in računalniško obdelavo scintigramov, skupaj s svojimi sodelavci je matematično izoblikoval izvirni kinetični model ter druge pristope v radioterapiji. Na Onkološkem inštitutu je uveljavil diagnostično uporabo radioizotopov in reorganiziral brachy-radioterapijo, kar je bil v tistem času naravnost revolucionaren dosežek. Hkrati je svoje znanje in izkušnje prenašal tudi na mlajše rodove medicincev, stomatologov in zdravstvenih delavcev.

Povsod, kjer se je prof. Erjavec nesebično razdal, so ostala znamenja njegove nezamenljive duhovitosti, spletene iz velikega znanja in iskrenega humanizma, odprtosti za soljudi. Ali smemo pričakovati se kaj več?

DEMOGRAFIJA 2000 / VSAKO SEKUNDO JE NA ZEMLJI PET LJUDI VEČ!

Uničujoče naraščanje svetovnega prebivalstva

V colnih bodo prepluli Sredozemsko morje ter preko Gibraltarja ali Bosporja silili vedno dlje na sever. To bodo krdela bede, ki pa jim bo nasproti plamtelo sovrastvo tistih, ki tam že živijo: Spancev, Francozov, Italijanov in Nemcev. Gnusna dejanja, ki dnevno nadlegujejo rečne mestne četrti, bodo prerasla ogromna prostranstva Južne Amerike. Morilski spopadi besnijo v Afriki, južno od Sahare, zaradi vode, ki je na voljo le se redkim. V Aziji se zbirajo množice nepismenih in brezposelnih in se kot roparske bande selijo po deželi. To se bo dogajalo na Zemlji, ko planet ne bo več poseljevalo le pet milijard ljudi, kot se v letu 1993, temveč 12 ali 14 milijard in jih svet toliko ne bo zdržal. Tako strašne grozote, kot jih tu in tam napovedujejo demografi in družboslovci, verjetno ne bodo doletele človeštva; toda nekaj od vsega - revščina, vsepovsod pričujoče nasilje, ekološke nesreče, družbeni propadi - pretijo človeštvu, če bo še naprej tako narasčalo. Francoski profesor Jean-Claude Chesnais iz Nacionalnega inštituta za demografske raziskave pa zagotovo ne želi pretiravati, ko trenutno stanje opisuje: »Scenariji teh katastrof nikakor niso absurd, je pa skrajni čas, da se z njimi resno spoprimemo.«

V zadnjih štiridesetih letih se je svetovno prebivalstvo z 2,6 povečalo na 5,5 milijard in s tem več kot podvojilo; v devetdesetih letih se bo človeštvo množilo hitreje, kot kdajkoli prej in doživeli bomo rekord. Vsako sekundo se

rodi pet otrok in že ob menjavi tisočletja bo na svetu približno ena milijarda ljudi več.

In nicesar ne kaže na to, da bi se ta hitrost razmnoževanja kmalu zmanjšala. Obseg nesreč opisujejo že dolgo: »Ce se kmalu ne bo zgodilo nekaj odločilnega, drvim nasproti katastrofi, ki v dosednji zgodovini človeštva nima primere,« je svaril Hoimar von Ditfurth leta 1984. A zgodilo se ni nicesar odločilnega in tako Organizacija Združenih narodov k temu dodaja:

»Tako lokalno kot globalno okolje sta v resni nevarnosti, saj gre že za substanco same Zemlje. Ogrožen ni le obstoj prebivalstva, temveč tudi celotna biosfera.« To nevarnost je ameriški antropolog Paul Ehrlich poimenoval »demografska bomba«. In ta eksplozija prebivalstva v svoji razstrelilni moči presega raznovrstne stiske, ki bodo spremljale Zemljane v naslednja desetletja. Kajti demografska bomba je gonilna sila za mnoge konflikte, ki so ta čas predmet številnih debat. Narasčajoča revščina in vedno večja stiska za hrano, preskrba s pitno vodo, onesnaženje ozračja in tal ter ropanje gozdov ne bi bilo tako naglo, če se prebivalstvo ne bi razmnoževalo tako eksplozivno. Ob tem pa so zaradi tega prizadete prav tiste regije, ki jih vse vrste pomikanja in politična labilnost že itak pretresajo. Profesor demografije, Herwig Birg iz Biefeld, pravi, da se bo zaradi demografskega pritiska v teh deželah tretjega sveta za-

skrbjujoči nivo življenja še naprej poglobljal in vidi v tem »tako političen kot socialen kaos, celo zverinske družbe, v katerih bo pravladoval kriminal«.

Seveda pa tega družbe z boljšim položajem ne bodo mogle mirno gledati: »Nasi zanamci bodo doživeli masovna preseljevanja nepoznanega obsega,« svari studija Club of Rome. To pa bo povzročilo tako notranje migracije, kot tudi navale beguncev v dežele blagostanja na severu, in se lahko zgodi že v naslednjih desetih do petnajstih letih. Ključnih rešitev, ki bi valu prebivalstva vzele moč, pa ni nikjer. Tako politika kot gospodarstvo fenomenu demografske eksplozije nista več kos.

D-bomba (demografska bomba) zadeva te nemocene sisteme v času, ko niso sposobni izpolnjevati niti svojih domačih obveznosti, kaj šele reševati krize tako globalne narave. Nic bolje pa ne gre

strokovnjakom evropske okrogle mize v Parizu, ki so v preteklem letu razmisljali o tem, da bi eksplozijo prebivalstva vsaj omilili. »Malo je izgledov za radikalne reforme v razvojnih procesih in ne preostane nam drugega, kot da računamo na dramatičen razvoj v naslednjih petindvajsetih letih,« pravi Dieter Senghaas iz Bremna. Največje število rojstev bodo doživeli v tretjem svetu, kajti v visoko razvitih državah severne poloble in v Rusiji, prirastek že stagnira. Že leta 2025 bo 85 odstotkov svetovnega prebivalstva, ki bodo mladi in predvsem lačni, živelo na južni polobli. Že zdaj je polovica ljudi v deželah v razvoju mlajša od dvajset let.

V Afganistanu, ki je socialna in politična razvalina, znasa letno število rojstev 6,7 odstotkov. To pa pomeni, da se bo prebivalstvo tam v naslednjih enajstih letih podvojilo.

Dobrih 450 milijonov ljudi živi trenutno v Latinski Ameriki. Čez trideset let jih bo 760 milijonov in tretjina od teh, jih bo živele v Braziliji, v področju velikih tropskih gozdov. Čeprav so v Južni Koreji, v Indoneziji, na Tajskem in na Kitajskem reprodukcijo nekoliko omejili, pa se po plava rojstev na Kitajskem, ki steje že 1,2 milijardi ljudi, letno zopet povečuje za 16 milijonov. Se visji pa je prirastek v južni Aziji, v Pakistanu in Bangladesu. V Indiji računajo, da se bo prebivalstvo povečalo do leta 2025 iz sedanjih 864 milijonov na 1,44 milijarde. Da pa bi lahko obdržali življenjski standard, ki je že itak dovolj reven, mora vlada v New Delhiju letno dodatno odpreti 127.000 sol, zaposliti 373.000 učiteljev ter preskrbeti stiri milijone delovnih mest in najmanj deset milijonov ton hrane - kar je neresljiva naloga. (E. M.)

(Nadaljevanje prihodnjic)

Naraščajoče prebivalstvo kot katastrofa (Foto: E. Arnold)

GERONTOLOGIJA / KAJ JE »NORMALNO« STARANJE?

Poiščimo si rešitev!

Tako bolniki kot njihovi svojci lahko z različnimi vajami za urjenje spomina in s primernim pogovarjanjem precej omilijo bolezensko sliko

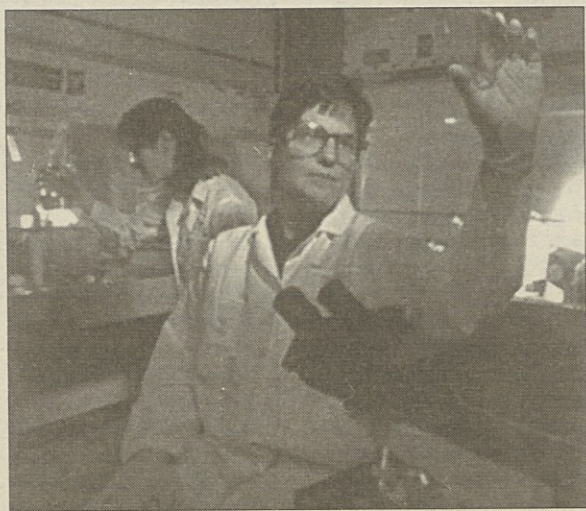
V starosti se pri vsakem živem bitju pojavljajo določene spremembe, ki so normalen del staranja. Takrat govorimo o eugeričnih procesih. Nekateri, kot je na primer sivenje las, so zelo jasni. Poleg teh pa poznamo tudi procese, ki niso normalen del staranja, ampak so odraz neke bolezni. To so patogerični procesi. Meja med obema skupinama ni vedno jasna in hitro prepoznavna. Tako se včasih zgodi, da se neka težava, ki se pogosteje pojavlja med starejšo kot mlajšo populacijo, pripiše starosti, čeprav ni tako in bi se s primerno terapijo lahko povsem odpravila ali vsaj omilila. Starejši in njihovi svojci nekatere motnje hitro prepoznajo kot bolezenske in poiščejo potrebno pomoč. To je predvsem pri boleznih srca in ožilja,

boleznih dihal ter živcevja. Pri nekaterih težavah pa včasih sploh ne pomislijo, da bi se dalo kaj ukreniti. Težavo kar sprejmejo.

Ena takih težav je nehoti uhajanje urina (inkontinenca

META PENTEK

urina). Pojavlja se tako pri starejših ženskah kot pri moških. Te težave se prizadeti pogosto sramuje, jo skirva.

Dogaja se celo, da si ne upa več od odma, vse manj ima stikov z drugimi, vse bolj postaja osamljen. Nekateri pogosto menjavajo in perejo spodnje perilo, morda si naredijo iz starih brisac vložke. Vendar imajo na dosegu dosti boljše rešitve! Na tržiscu je že vrsta različnih pripomočkov (plenice za odrasle različnih velikosti, posebni vložki in hlačke, posteljne podloge), s pomočjo katerih lažje in bolje vzdržujejo svojo higieno. Le sram je treba premagati, se pogovoriti s svojim zdravnikom. Če vzroka inkontinenca res ne bo možno odpraviti, potem bo zdravnik predpisal določeno količino opisanih pripomočkov. Ti bodo prizadetemu in svojem olajšali življenje. Naslednja skupina težav, kjer se predolgo čaka, so težave pri hoji in gibanju. Vca-

sih starostnik, ki težko hodi, raje sepa, kot bi si pomagal z bergljo ali hoduljo. Poleg teh dveh so dosegljivi tudi drugi pripomočki, ki olajšajo različne gibe in omogočajo večjo samostojnost (vozicki, oprijemala, posebno oblikovani jedilni pribor, glavniki z dolgim držalom, krozniki, ki se ne spodmikajo in podobno). Na žalost vseh teh pripomočkov ni moč dobiti na recept.

Predolgo se čaka tudi pri pojavu depresivnosti in demementnosti. Pri prvi se da uspešno poseči z zdravili. Za zdravljenje demementnosti zal se ni preprosto učinkovitih zdravil. Lahko pa tako bolnik kot svojci z raznimi vajami za urjenje spomina ter primernim medsebojnim komuniciranjem bolezensko sliko omilijo, morda njeno napredovanje celo upočasnijo.

Visoke cene rabljenih vesoljskih oblek ali ruska spremenljiva sreča

Ko so v začetku decembra Rusi izglasovali podporo Borisu Jelcinu, si je bilo del njegove tržne demokracije moč ogledati na dražbi družbe Sotherby's v New Yorku, kjer je bilo naprodaj več kot 200 predmetov iz sovjetskih vesoljskih programov.

Aleksej Leonov, prvi človek, ki se je sprehodil po vesolju, je prisostvoval prodaji svoje vesoljske obleke (na sliki) za 255.500 dolarjev. Povod za dogodek pa ni bil le denar. »Gre tudi za izmenjavo kulturnih dobrin,« prav Leonov.

Za zahodne muzeje in zgodovinarje je bila dražba priložnost, da začnejo vzpostavljati ravnotežje. »Ce se sprehodite po muzejih znanosti in tehnologije po svetu, boste opazili precej predmetov z oznako NASA. Ekspozitov iz sovjetskih vesoljskih programov pa skorajda ni,« pravi David Redden, eden od podpredsednikov družbe Sotherby's in organizator dražbe.

Dobička od prodaje se bodo zagotovo razveselili ruski vesoljci, ki zivotarijo ob državnih pokojninah, razvrednotenih zaradi inflacije. Vdova Jurija Gagarina, je zelo osrečila tistega zbiralca, ki se mu je uspelo dokopati do zgodovinske oranzne vesoljske obleke (na sliki v ozadju).

Z dnevniki, v katerih je popisana spremenljiva sreča sovjetskih vesoljskih programov, in celo z lastniškimi certifikati za dva »lunohoda«, ki sta se na Mesecu, so za zbirko v celoti iztržili kar 6,8 milijona dolarjev.

M. Clarke -PrZ-

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V soboto, 22. januarja, ob 20. uri: Beth Henley - ZLOČINI SRCA.
Danes, 18., in v sredo, 19. januarja, ob 20. uri: Betontanc - TATOVIMOKRIH ROBČKOV.
V sredo, 19. januarja, ob 21. uri: POMLADNO OBREDJE DAMIRJA ZLATARJA FREYA. Predstava bo še v soboto, 22. januarja, ob 23. uri.
V sredo, 19. januarja, ob 20. uri: P. Shaffer - LETICIJA IN LUSTREK.
DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511
V sredo, 19. januarja, ob 20. uri: W. Shakespeare - KRALJ HENRIK IV., premiera, za izven. Predstava bo še v petek, 20. januarja, ob 19.30, za abonma prva repriza in izven.
V soboto, 22. januarja, ob 19.30: G. Feydeau - DAMA IZ MAXIMA, za izven in konto.
MALA DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511
V torek, 18. januarja, ob 20. uri: I. Torkar - BALADA O TASCICI, premiera, za izven in konto. Predstava bo še v petek, 21. januarja, ob isti uri, za izven in konto.
V četrtek, 20. januarja, ob 20. uri: D. Z. Frey - KRI IN KOSUTE, za izven. Gostovanje SLG iz Celja.
V soboto, 22. januarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.
OPERA SNG, tel.: 061/ 331-950
V petek, 21. januarja, ob 16.30: Čajkovski - HRE-STAC, za izven in konto.
V soboto, 22. januarja, ob 19. uri: Georges Bizet - CARMEN.
V ponedeljek, 24. januarja, ob 15. uri: Strauss ml. - NETOPIR. Razprodano!
MGL, tel.: 061/ 210-852
Danes, 18. januarja, ob 15.30: Arthur Miller - SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA, za abonma terek popoldanski in izven.
V sredo, 19. januarja, ob 19.30: M. Camoletti - PRI-DI GOLA NA VEČERJO, za abonma mladinski 2.
V četrtek, 20. januarja, ob 19.30: Ivan Cankar - ZA NARODOV BLAGOR, za izven in konto.
MALI ODER MGL
Danes, 18. januarja, ob 20. uri: Gabreiel Barylli - MEDENI MESEC, za izven in konto. Predstava bo še v petek, 21. januarja, ob 17.30, za izven in konto.
SMG, tel.: 061/ 301-286
Danes, 18. januarja, ob 19.30: H. Achternbusch

- SUSN, za izven.
V petek, 21. januarja, ob 19.30: E. Filipčič - PSI-HA, za izven. Predstava bo še v soboto, 22. januarja, ob isti uri.
KD SPANSKI BORCI, tel.: 061/ 1404-183
V soboto, 22. januarja, ob 16. uri: R. Thayerthal - ANA IN KRALJ, KI JE PADEL IZ PRAVLJICE.
GLEDALISCE GLEJ, tel.: 061/ 216-679
V sredo, 19. januarja, ob 21. uri: HAMLET'S N'ROSES. Predstava bo še v četrtek, 20. januarja, ob isti uri.
LGL, tel.: 061/ 314-962
V četrtek, 20. januarja, ob 17. uri: J. Wilkowski - TRDOGLAVČEK, za izven.
V soboto, 22. januarja, ob 11. in ob 17. uri: S. Makarovič - GAL MED LUTKAMI, za izven.
CELJE
SLGC, tel.: 063/ 25-332
Danes, 18. januarja, ob 19.30: L. Pirandello - KOT ME TI HOČES, za izven.
V petek, 21. januarja, ob 19.30: Mihail A. Bulgakov - ŽOJKINO STANOVANJE.
KRANJ
PGK, tel.: 064/ 222-681
Danes, 18. januarja, ob 19.30: Ranko Marinković - GLORIJA, za abonma zeleni in izven. Gostuje PDG iz Nove Gorice. Predstava bo še v sredo, 19. januarja, ob isti uri, za abonma modri in izven.
MARIBOR
DRAMA SNG, tel.: 062/ 221-206
Danes, 18. januarja, ob 21. uri: na malem odru koncert Vlada Kreslina - NAJLEPSA LETA NASEGA ZIVLJENJA, za izven.
V sredo, 19. januarja, ob 18. uri: Aishil - ORESTEJA, za red rumeni, izven. Predstava bo še v četrtek, 20. januarja, ob isti uri, za red študentski in izven.
V četrtek, 20. januarja, ob 20. uri: na malem odru Plesni teater Aldea - LIFT (NOSILNOST 5 OSEB), premiera, za izven. Predstava bo še v petek, 21. januarja, na malem odru ob isti uri, za izven.
V soboto, 22. januarja, ob 19.30: v Minoritih A. Du-mas - TRIJE MUSKETIRJI, za red tam in izven.
OPERA IN BALET, tel.: 062/ 221-206
V petek, 21. januarja, ob 19.30: plesno-baletni triptih STIRJE LETNI CASI, za abonente in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Kulturni dom
Slovensko Stalno Gledališče
V četrtek, 20. t. m., ob 20. uri ponovitev komedije R. Harwooda »Garderobier«. Režija V. Möderndorfer.
V petek, 21. t. m. in v ponedeljek, 24. t. m., ob 16. uri za abonma red H »Bos že videla« H. Peschine. Igra M. Sardoc, režija J. Babic.
Verdi - Dvorana Tripcovich
Operna sezona
V četrtek, 20. t. m., ob 20. uri (red A) gala predstava Weberjeve opere »Carostrelec« (Freischuetz). Orkester vodi Lili Jia.
Gledališče Rossetti
Od 26. t. m. do 6. februarja: Gogol: »Revizor« v izvedbi skupine Teatro degli Incamminati. V abonmaju

odrezek st. 5.
Gledališče Cristallo-La Contrada
V soboto, 22. t. m., ob 20.30 premiera gledališke skupine Progetto Genesio iz Rima »Vuoti a rendere« z Valerio Valeri in Paolom Ferrarjem. Režija Gianni Fenzi.
BOLJUNEC
V Gledališču France Preseren bo jutri, 19. t. m., ob 20. uri gostovalo SSG z monodramo H. Peschine »Bos že videla«. Igra M. Sardoc, režija J. Babic.
TRŽIČ
Obcinsko gledališče
V Občinskem gledališču bo danes 18. t. m., ob 20.30 gostovala gledališka skupina Teatro Eliseo z delom Itala Sveva »Un marito«.

KOROŠKA

CELOVEC
Mestno gledališče
Danes, 18. t. m., ob 19.30 - Coline Serreau »Hase, Hase«. Jutri, 19. t. m., ob 19.30 - Dale Wasserman »Der Mann von La Mancha«. V četrtek, 20. t. m., ob 19.30 - Astrid Lindgren »Pip-

pi Langstrumpf«, teater za otroke.
BELJAK
Studijski oder (Kellertheater)
Jutri, 19. t. m., ob 20. uri »Nächstes Jahr - gleiche Zeit« - Bernard Slade. Ponovitve do sobote, 22. t. m., ob 20. uri.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 18. januarja, ob 11. uri: predstavitev knjige TOMO KRIZNAR - Samotne sledi (sejna soba E1).
PLES:
Danes, 18. januarja, ob 16. uri in v sredo, 19. januarja, ob 17. uri: otroški muzikal BUCKA NA BROADWAYU.
PREDAVANJA:
Danes, 18. januarja, ob 19. uri: večer s popotnikom, FRANCI HORVAT - Na belih vrhovih Kordiljer in na inkovskih poteh. V ponedeljek, 24. januarja, ob 19. uri: predavanje ZVONE SERUGA - Nevarne poti.
KUD FRANCE PRESEREN, Karunova 14
V petek, 21. januarja, ob 19.30: okrogla miza - IDENTITETA (Flying University, Belgija).
KD SPANSKI BORCI, Zaloska 61
V petek, 21. januarja, ob 20. uri gostovanje folklornega ansambla METELICA.
PIONIRSKA KNJIZNICA, Komenskega 9
Vsak ponedeljek ob 17. uri pogovor o knjigi, vsak terek ob 17. uri ure pravljic in vsak četrtek igralne ure.
MARIBOR

IZUM, Prešernova 17
V četrtek, 20. januarja, ob 18. uri: predavanje PRI-MOZ SKOBERNE - Religija, vera in duhovnost.
DVORANA TABOR
V petek, 21. januarja, ob 18. uri: zabavni program z zrebanjem startnih števil za Zlato lisico - LISI-CKIN KONCERT.
NOVA GORICA
ODDELEK ZA MLADINO IN ODRASLE, Ulica Gradnikove brigade 25
V četrtek, 20. januarja, ob 19. uri: predstavitev knjige MILOJKE ŽIZMOND-KOFOL - Učbenik stabilnega življenja.
SEŽANA
KC SRECKO KOSOVEL
Danes, 18. januarja, ob 20. uri: francoski film MLA-DI WERTHER. V četrtek, 20. januarja, ob 20. uri: ameriški film FIRMA. V petek, 21. januarja, ob 16. uri: ameriški film KAPITAN KLJUKA.
ŠKOFJA LOKA
KNJIZNICA IVANA TAVCARJA, Solska 6
Danes, 18. januarja, ob 17. uri: ura pravljic - Matjaz Erzen. V sredo, 19. januarja, ob 18. uri: večer z diapozitivi, VINKO SKALE - Bolivija.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Gledališče Excelsior
Alpe Adria cinema
Jutri, 19. t. m., ob 16. uri »Margarite e Margarita« (Bol.); ob 18. uri »San Nicola è in città« (Česka);

20.30 »Lontano dai barbari« (Fr.); 22.30 »Trailer« in »Suppli« (It.).
Dvorana Azzurra
Ob 20.30 »L'estate d'amore di uno stralunato« (Bol.); ob 22.30 »Deserto« (Bol.)

V galeriji Majolka v Kamniku bo

v četrtek, 20. januarja, ob 19. uri otvoritev raz-

stave MAKSIMA SEDEJA ml.

Resnica slike je v njenem videzu. Prvi očividec izgleda je pogled. Videz ali izgled slike, ki se prikazuje pogledu, ni nekaj drugega od slike. Drugače povedano: slika ne prikazuje niti nekaj drugega od sebe niti same sebe, marveč je prikazovanje. Njena resnica je v videzu in ni niti nekaj zgolj realnega niti nekaj povsem imaginarnega, marveč eksistira sele v presečišču simbolnega in imaginarnega. Sele koeksistenca simbolnega, realnega in imaginarnega, sovpetost resnice, videza in snovnosti, zagotovi eksistenco slike kot prikazovanja.
Slikarstvo Maksima Sedeja mlajšega, kot ga je označil Taras Kermauner, je tematsko polno; slikar je največ inoviral, prešel največ stopenj, največ iskal, konstruiral, imel največ idej...
Zacel je konec 50. let, z negativom tedanjega Kregarja, z nihilistično variacijo nanj. Rad slika cikle, kar izhaja iz njegove ep-

ske naravnosti in je eden sila redkih epikov - tudi mototvorcev - med slovenskimi slikarji. Njegova vitalna narava ga sili k velikim kompozicijam, k veličastnim zasnovam, v katerih je lirika, tako ljuba večini slovenskih umetnikov, le del celote.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, Presernova 10
Razstava slik, grafik, skulptur SHUJA TAKAHASHIJA je na ogled do 30. januarja. (Galerija CD).
MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5
Razstava del slikarja MLADENA JERNEJCA je na ogled do 2. februarja.
MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14
Razstava avstrijskega umetnika ARNULFA RAJNERJA je na ogled do 30. januarja.
V Mali galeriji je do 23. januarja na ogled razstava skulptur BOŽA KEMPERLETA.
MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE, Celovska 23
Razstava slik ZMAGA JERAJA je na ogled do 13. februarja.
BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31
Razstava STANETA KREGARJA je na ogled do 28. januarja.
GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
Razstava reliefov VIKTORJA PLESTENJAKA je na ogled do 28. januarja.
GALERIJA DESSA, Židovska steza 4
Razstava GABORJA TURANYJA.
GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
Razstava otroških ilustracij ROZE PISCANEC je na ogled do 27. januarja.
GALERIJA EQUINA, Gregorčičeva 3
Razstava slik VOJKA POGAČARJA je na ogled do 12. februarja.
GALERIJA KRKA, Dunajska 65
Razstava slik VIDE SLIVNIKER-BELANTIC je na ogled do 23. februarja.
GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
Razstava slik RUDIJA PERGARJA je na ogled do 1. februarja.
GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3
Razstava slikarskih del BINETA ROGLJA je na ogled do 30. januarja.
GALERIJA SLOVENIJALES, Dunajska cesta 22
Danes, 18. januarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave slik slikarja MARJANA TRSARJA.
GALERIJA SKUC, Stari trg 21
Razstava slik SERGEJA GLINKOVA je na ogled do 28. januarja.
KNJIZNICA PREZIHOV VORANC, Trzaska 47 a
Razstava fotografij BARBARE KLEMENC.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ, Plečnikov trg 1
Razstava SREČNA AFRIKA - otroške igrice iz Gane in Burkine Faso je na ogled do 15. februarja.
INSTITUT JOZEF STEFAN, Jamova 39
Razstava BRIGITE POZEGAR-MULEJ je na ogled do 18. februarja.
KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIŽANKE, Trg francoske revolucije 7
Danes, 18. januarja, bo ob 12. uri otvoritev razstave 110 let rojstva JANKA BEINGARJA, slovenskega antropologa Južne Amerike. Razstava bo na ogled do 29. januarja.
KAMNIK
GALERIJA MAJOLKA, Maistrova 11
V četrtek, 20. januarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave MAKSIMA SEDEJA ml. Razstava bo na ogled do 5. februarja.
RAZSTAVISCE VERONIKA
Razstava kamniskih umetnikov na temo MAMUT.
KOČEVJE
MUZEJ KOČEVJE, Prešernova 11
V sredo, 19. januarja, ob 19. uri otvoritev razstave Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev.
MARIBOR
FOTOGALERIJA STOLP, Židovska ulica
Razstava fotografij VINKA SKALETA je na ogled do 20. januarja.
PIRAN
GALERIJA MEDUZA 2
Razstava slik ZLATKA PRAHA je na ogled do 11. februarja.
SLOVENJ GRADEC
GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI, Glavni trg 24
Četrtri koroski likovni bienale je na ogled do 23. januarja.
ŠKOFJA LOKA
GALERIJA FARA, Cesta talcev 2
Razstava fotografij JANEZA PELKA je na ogled do 16. februarja.
VELENJE
KC IVANA NAPOTNIKA, Titov trg 5
Razstava ALOJZA ZORMANA - FOJZA je na ogled do 2. februarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Art Gallery
Do 31. t. m. je na ogled je 2. mednarodna razstava mini slik.
Galerija Bernini (Trg Sansovino)
Do 20. t. m. razstavljajo slikarji Elen Lupinc, Davorin Kralj, Claudio Cosmini.
VIDEM
Artesegno
ê danes, 18. t. m., razstavlja svoja dela Lojze Spacal.Urnik: petek, sobota, ponedeljek in torek od 17. do 20. ure.
KOROŠKA
CELOVEC
V deželni galeriji razstavlja 31. januarja 1994

razstavlja svoja dela Valentin Oman. V Mohorjevi knjigarni razstavlja svoja dela Jozica Serafin.
BOROVLJE
V galeriji Rieser je na ogled je razstava del 50 koroskih umetnikov.
BEGUNJE
V Galeriji Avsenik so na ogled slike »Sprehodi po gorajtah« Mirne Pavlovec.
SVEČE
Gorsetova domacija - Na ogled je razstava ikon in svilenih rut.
ŠENTJAKOB V ROŽU
V galeriji v glavni soli je na ogled razstava del Huga Wulza.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 18. januarja, ob 19.30: operni gala koncert FRANCI-SCO ARAIZA - tenor. Program: Mozart, Weber, Massenet, Verdi, Bizet, Mascagni, Giordano.
V četrtek, 20. januarja, ob 17. in 18.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, dirigent Marko Letonja.
GALERIJA SOU, Kersnikova 4
V sredo, 19. januarja, ob 20.30: koncert ZAGREBSKEGA KVARTETA SAKSOFO-NOV. Program: Gershwin, Piazzolla, Nagle, Handy, Meacham, Garland.
K4, Kersnikova 4
Danes, 18. januarja, ob 22. uri: koncert TRANSMISIA, PHANTASMAGORIA, TOUCH FRICTION.
SLOVENSKA FILHARMONIJA, tel.: 061/ 213-640
V četrtek, 20. januarja, ob 19.30: koncert SIJAVUS I. GADIZIJEV - klavir in ERIK SULER - klavir. Program: Haydn, Mozart, Beethoven, Bach, Liszt.
V petek, 21. januarja, ob 19.30: koncert BORISA RENE-RJA - klarinet, BENJAMINA GOVŽETA - klavir. Program: Brahms, Mazellier, Prokofijev.
MGLC
V sredo, 19. januarja, ob 18. uri: koncert MILANA HUDNIKA - violoncelo.
GRAD TIVOLI, Pod turnom 3
V sredo, 19. januarja, ob 18. uri: koncert MILANA HUDNIKA - violoncelo.
FJK

TRST
Gledališče Rossetti
26. in 27. februarja koncert Lucia Dalle. Izven abonmaja. Za abonente popust. Predprodaja vstopnic je v teku (za abonente tudi danes, 18. t. m.).
Trzasko koncertno društvo - V ponedeljek, 24. t. m., ob 20.30 bo nastopil kvartet Petersen.
MILJE
Gledališče Verdi
Jazz koncerti-sezona 1993-94 V soboto, 29. januarja 1994, bo nastopila skupina The Fringe.

TRŽIČ
Obcinsko gledališče
V sredo, 26. t. m., bo na sporedu koncert pianista Roberta Cominatija. Na programu Chopin, Debussy in Ravel.

GORICA
Katoliški dom
V petek, 28. t. m., ob 20.30 bo nastopil Wiener Damensalonorkestrer, ki bo izvajal du-

NAMIZNI TENIS / V ŽENSKI C LIGI

Krasovke vse bližje B ligi!

Potrebujejo še zmago nad Chiadinom

Kras Corium je vse bližje B ligi. Na gostovanju v Firencah so Krasovke s 5:0 premagale tamkajšnji Sestese, ki ga sestavljajo Bosijeva, Matijeva in Bisiaccionijeva, ki so po letih so vrstnice naših deklet. Dvoma o končnem zmagovalcu ni bilo ze pred srečanjem, saj so naša dekleta precej višje uvrščena na lestvicah, visoka zmaga pa je sestevek po dveh zmag Vanje in Katje Milic v posameznih tekmah ter zmage Krasovega para Ivana Stubelj / Vanja Milic. Ze prihodnji teden bodo Krasovke zaključile z nastopanjem v tretji državni ligi. Takrat se bodo pomerile se z zadnjim rivalom trzaskim Chiadinom, ki pa Krasu Corium ni nevaren v boju za napredovanje. V drugem povratnem kolu je Chiadino doma s 4:1 izgubil z Juvenesom iz San Marina. Kras Corium potrebuje proti Chiadinu zmago, ki ga vodi neposredno v višjo ligo.

Sestese - Kras Corium 0:5

Mati - Vanja Milic 0:2 (10:21, 6:21), Bosi - Katja Milic 0:2 (8:21, 16:21), Mati/Bosi - V. Milic/Stubelj 0:2 (17:21, 16:21), Bosi - Vanja Milic 0:2 (10:21, 6:21), Mati - Katja Milic 0:2 (9:21, 11:21).

Lestvica po 2. povratnem kolu: Kras Corium 8, Juvenes SRM 6, Chiadino 4, Sestese brez točk.

Deželna prvenstva

V tretjem povratnem kolu D 2 prvenstva so se Krasovi fantje proti Fincantieriju odrezali bolje kot v prvem delu. Nedeljsko srečanje so po pričakovanju sicer izgubili, vendar so igrali zelo prepričljivo. Z malo več sportne sreče in izkušenj bi jim morda uspelo osvojiti celo več kot dve točki. Obe točki sta za Krasovce dosegla Gorazd Milic in Andrea Radini proti Fafacu. Zelo dobro se je boril tudi Bojan Simoneta proti Norritu. San Giovanni je tudi v tem kolu ostal praznih rok in s Tripovcem izgubil s 5:1.

Chiadino - Kras 5:2

Fafac - Gorazd Milic 0:2 (16:21, 13:21), Koch - Simoneta 2:0 (21:10, 21:13), Norrito 2:0 (21:13, 21:18), Koch - Milic G. 2:0 (21:9, 21:11), Fafac - Radini 0:2 (17:21, 9:21), Norrito - Simoneta 2:0 (22:20, 21:15), Koch - Radini 2:0 (23:21, 21:18).

Vrstni red: Pellicana, Tripovich 12, Fincantieri 6, Kras 2, San Giusto Endas 0 točk.

V ženski deželni ligi je treba poudariti najprej zmago najmlajše Krasove ekipe proti Chiadinu. Barbara Santini, Martina Milic in Nataša Doglia so slavile v gosteh s 4:1. Izgubile so le v igri dvojic in se to v treh setih.

Chiadino - Kras D 1:4

Chiarelli - Santini 0:2 (15:21, 15:21), Hrovatin - Martina Milic

0:2 (9:21, 22:24), Hrovatin, Benedetti - Santini, Doglia 2:1 (21:13, 9:21, 21:12), Chiarelli - Milic Martina 0:2 (16:21, 21:23), Benedetti - Santini 0:2 (15:21, 11:21).

Postava Krasa B Nina Milic, Kristina Stubelj je doma zgubila s favoritom s San Giovannijem iz Pordenona. Pri naših je bilo žal opaziti premajhno voljo do zmage tudi zaradi odsotnosti Natase Milic, ki je zapustila ekipo.

Kras B - San Giovanni 0:5

Nina Milic - Bagnariol 1:2 (18:21, 21:18, 16:21), Stubelj - Basso 0:2 (21:23, 18:21), dvojice Milic /Stubelj - Bagnariol/Basso 0:2 (14:21, 13:21), Milic - Basso 0:2 (14:21, 9:21), Stubelj - Bagnariol 1:2 (21:19, 16:21, 11:21).

Klubske srečanje med starejšo postavbo Krasa A in mlajšo Krasa C se je končalo z zmago starejših (Grom, Rustja). Castno točko za mlajše je osvojila Daša Bresciani.

Kras C - Kras A 1:4

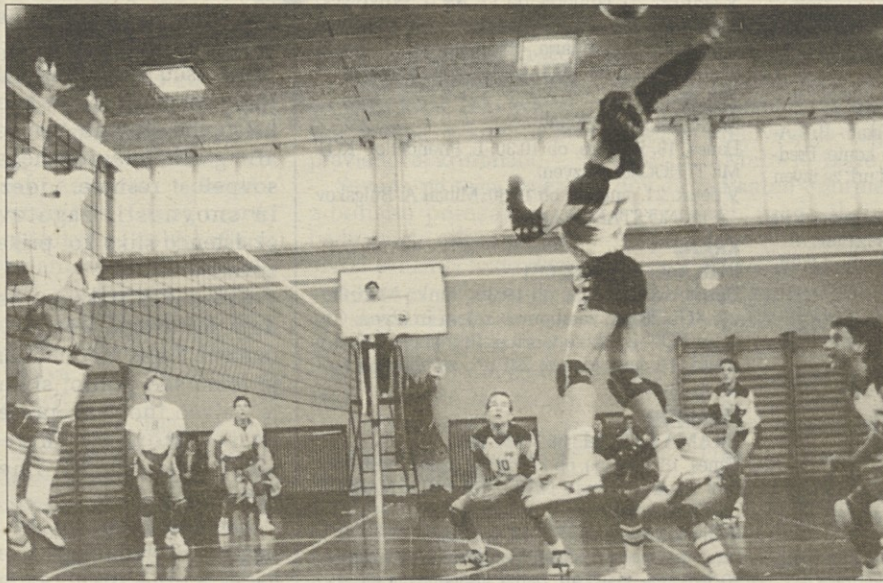
Bresciani - Rustja 2:0 (21:14, 21:19), Gustin - Grom 0:2 (7:21, 16:21), Bresciani/Kralj - Rustja/Grom 1:2 (21:18, 18:21, 18:21), Bresciani - Grom 0:2 (17:21, 15:21), Gustin - Rustja 0:2 (10:21, 4:21).

Vrstni red: San Giovanni Pordenon 14, Kras A in Kras B 12, Kras C 6, Kras D 4, Chiadino 0. (J.J.)

ODBOJKA / V MLADINSKIH PRVENSTVIH KONEC PRVEGA DELA

Borovi dečki po zmagi v derbiju trdno drugi

Slogaši so se jim dobro upirali, prvi set pa so tudi osvojili
Izstopala Furlanič in Čuk - Mladinci obeh društev uspešni

Z nedeljskega derbija »dečkov« na Opcinah (foto KROMA)

Sloga - Bor 1:3 (17:15, 7:15, 7:15 9:15)

SLOGA: Corbatti, Drasic, Germani, Grilanc, Micalessi, Milic, Peterlin, Rebecchi, Ritossa, Sossi.

BOR: Furlanič, Sustersic, Talotti, Čuk, Pieri, Seppi, Smotlak, Krmec, Bosari, Savarin, Pertot.

V zadnjem kolu prvega dela prvenstva je bil na sporedu derbi med našima dvema ekipama, v katerem so zasluženo slavili borovci, ker razpolagajo z bolj homogeno ekipo in izkušenejšimi igralci, med katerimi sta tokrat izstopala Iztok Furlanič in Goran Čuk. Slogaši pa niso hoteli poceni prodati svoje kože in so se takoj na začetku vrgli v boj za točke z vso vnamo. Z veliko zagrizenostjo in voljo do zmage so v prvem setu presenetili Borovce in takoj povedli in prednost obdržali do stanja 13:12. Prvi so do set zoge prisli borovi igralci, v razburljivem finišu pa so bili nato

boljši slogaši. V nadaljevanju so gostje reagirali, umirili svojo igro ter spretno iskali šibke točke v Slogini ekipi. Sloga se je Boru sicer solidno upirala, vendar je morala potem priznati njegovo moč. V prvem delu prvenstva tako Bor ohranja drugo mesto na lestvici, slogaši pa so s štirimi točkami zaostanka četrti.

OSTALA IZIDA 8. KOLA: Rum Baker - Nuova Pallavolo 0:3, Sant'Andrea - Volley club 1:3.

VRSTNI RED PO 1. DELU: Nuova Pallavolo 12, Bor 10, Volley Club 8, Sloga 6, Rum Baker in Sant'Andrea 2, Pallavolo Trieste 0. (Rum baker in Sant'Andrea imata tekmo manj)

MLADINCI Bor - Prevenire 3:0 (15:3, 15:9, 15:4)

BOR: Taberni, Domio, Furlanič, Sustersic, Talotti, Čuk, Pieri, Smotlak, Mauri, Pertot, Krmec.

Verjetno v najboljši le-

tosnji predstavi so Borovi mladinci dosegli drugo zaporedno zmago. Povsem so namreč nadigrali zadnje uvrščenega a starejšega in telesno močnejšega nasprotnika. Borovci so držali niti igre v svojih rokah od prve do zadnje točke, tehnično slabši Prevenire pa jim nikoli ni prišel do zivega.

Se najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da je viden lep napredek vseh igralcev v primerjavi z začetnimi nastopi, tako, da če bi se prvenstvo pričelo sedaj, bi bila zadosčenja prav gotovo večja. (Dejan)

Koimpex - S. Andrea 3:0 (15:5, 15:3, 15:6)

KOIMPEX: Germani, Kralj, Micalessi, Ritossa, Veljak, Volcic.

V zadnjem kolu prvega dela prvenstva so igralci Koimpexa spet opravili le golo formalnost, da so prisli do novih točk. S. Andrea ima v svojih vrstah mlajše igralke, ki fizično in zlasti tehnično se krepko zaostajajo za našimi. Kljub vsej dobri volji, ki so jo na tekmi pokazali, Slogasem niso mogli preprečiti rutinske zmage.

OSTALI IZID 7. KOLA: Volley club - Nuova Pallavolo 0:3.

VRSTNI RED PO 1. DELU: Pallavolo Trieste 12, Nuova Pallavolo 10, Koimpex 8, Bor 6, Volley club 4, Sant'Andrea 2, Prevenire 0.

Mladinke Olympie tokrat popolnoma razočarale

Fincantieri - Olympia 3:0 (15:2, 15:4, 15:1)

OLYMPIA: Bulfoni, Princi, Braini, Sosol, Cernic, Lovisoni, De Rocco.

Mladinke Olympie so v letošnjem prvenstvu nekajkrat prijetno presenetile, tokrat pa so proti vodilnemu Fincantieriju odpovedale na vsej crti. Trzicanke so bile sicer v tej tekmi nesporni favoriti, toda takega poloma vseeno ni bilo pričakovati. Žal pa je pri Goricanah povsem odpovedal sprejem servisa, tako da je bil poraz neizbežen.

Zanimivo je, da je Olympia izdatno pomagala Fincantieriju do naslova s tem, da je Sagrado (ta je Trzicanke enkrat premagal) odvzela dva niza. Priložnost, da se oddolžijo za bled nastop, imajo Goricanke že drevi (20.00) v domači tekmi proti Torriani.

ODBOJKA / 1. MD NA GORIŠKEM

Bolj kot Intrepida je »espegovce« oviralo slabo sojenje

Danes (ob 18. uri) še proti Fossalonu

Intrepida - Valprapor Soča Espego 1:3 (15:10, 13:15, 11:15, 8:15)

VALPRAPOR SOČA ESPEGO: Brisco, S. Cernic, devetak, Gravner, Makuc, Mužic, Radetti, Soban.

Mlada goriska postava je imela v Marianu veliko dela, njen nastop pa je v celoti pogojevalo izredno fiskalno sojenje, ki je sicer oskodovalo obe sesterki, toda bolj vplivalo na igro bolj neizkušenih gostov. Goricani so se docela vzeli pravzaprav sele v četrtm setu, ko sta Danjel Radetti in Simon Cernic z odličnimi servisi onespobila nasprotnikov napad. Valprapor Imsa Kmečka banka je visoko vodil sicer že v tretjem setu (12:3), a se

je skoraj pustil ujeti (12:11), preden je spet prevzel niti igre v svoje roke.

Vsekakor težka, a pomembna zmaga.

Igralci Valprapora Soče Espego bodo drevi spet na igrišču.

Ob 18. uri se bodo na domačih tleh pomerili s Fossalonom.

Komisija ZSSDI

V četrtek zvečer bo v dvorani Igo Gruden v Nabrežini seja deželne odbojarske komisije pri ZSSDI, na kateri bodo slovenska društva sklepala o enotnih kandidaturah na bližnjem deželnem občnem zboru FIPAV V Vidmu.

ODBOJKA / ŽENSKA MLADINSKA PRVENSTVA NA TRŽAŠKEM

Borove mladinke so prave »marsovke« Drugouvrščenemu prepustile 10 točk!

Lahka zmaga sokolovk, spodrslija Koimpexa - Važna zmaga Borovih deklic

MLADINKE

Pallavolo Trieste - Bor 0:3 (1:15, 4:15, 5:15)

BOR: Azman, Cok, Flego, Vodopivec, Gregori, Benevol, Gustini, Pitacco, A. Faimann.

Tudi v zadnjem srečanju prvega dela so borovke dosegle izdatno zmago.

Takoj je treba povedati, da je bil Pallavolo tako kot Borovke se nepremagan. Izredno gladek uspeh pa samo potrjuje, da so naše odbojkarice za to kategorijo prave »marsovke«.

Trener Gombač je poslal na igrišče v začetni postavi igralke, ki v C 1 ligi manj igrajo. Skupaj z ostalimi pa so se zadovoljile, čeprav je bila razlika med ekipama velika. (Dejan)

Sokol - SGT A 3:1 (15:6, 8:15, 15:10, 15:6)

SOKOL: Svara, Radetic, Semec, Golemac, Peric, Antonic, Brisceck, Legisa, Kralj, Vizintin.

Sokolovke niso imele večjih težav proti tokratnemu nasprotniku, saj sta bili v nasprotni ekipi dobri le dve igralki, medtem ko so ostale precej slabše.

Najboljšo igro pa so gostiteljice pokazale v prvem in četrtm setu.

Prevenire - Koimpex 3:1 (15:11, 15:13, 10:15, 15:7)

KOIMPEX: Dapretto, Grgič, Kocjancic, Meriani, Perini, Stigliani, Zivec.

V tem kolu je prislo do presenečenja, žal na račun naših deklet, saj jih je premagal povprečni Prevenire, ki je imel do sobote le eno zmago. Koimpex je zaigral daleč pod svojimi sposobnostmi in le v tretjem setu mu je uspelo, da je domaćinkam vsilil svoj ritem igre. Res je sicer, da so slogasice nastopile z dokaj okrnjeno postavbo, vendar je to le preskromno opravičilo za medel nastop.

VRSTNI RED PO 1. DELU: Bor 12, Pallavolo Trieste 10, Koimpex in Sokol 6, Sgt A in Prevenire 4, Sgt B 0.

DEKLICE

Do konca prvega dela manjkata le še dve ekipi.

Bor - Ricreatori 3:0 (15:13, 15:3, 15:13)

BOR: Gruden, Zadnik, Faimann, Bogatec, Orel, Sternad, Tomaselli, Severi, Milicevic, Babuder, Flego, Pavlica.

V pomembnem srečanju z Ricreatorijem, ki je imel enako število točk kot borovke so po borbeni tekmi in dobri igri zmagale naše odbojkarice, ki z novo zmago ostajajo v boju za

naslov. V prvem nizu so gostje stalno visoko vodile vse do izida 13:5. Takrat pa je prišlo do neverjetnega preobrata. Borovke so lepo reagirale ter z delnim izidom 10:0 niz tudi osvojile. V istem slogu so nadaljevale tudi v drugem setu ter ga prepričljivo zmagale. (delni izid 25:3!) Tretji niz je bil spet izenačen. Ricreatori ni vrigel puske v koruzo ter povedel 13:12, vendar so borovke tudi ta napad spretno odbile in tako dokončno strle odpor gostinj. (Dejan)

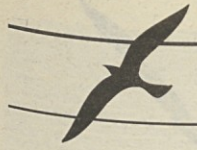
Altura - Koimpex 0:3 (14:16, 13:15, 12:15)

KOIMPEX: Babudri, Ban, Criti, Franco, Furlan, Grgic, Kocjancic, Marucelli, Sossi.

Koimpexove deklice so tokrat gostovale pri skromni Alturi in sicer gladko zmagale, z igro pa tokrat niso zadovoljile. Podcenjevanje nasprotnic je botrovalo napakam in dokaj nihajoci igri, vendar je bila tehnična razlika med ekipama le prevelika, da bi lahko Altura računala na uspeh, čeprav mu je bila v vseh setih dokaj blizu. (INKA)

OSTALA IZIDA 7. KOLA: Pallavolo A - Sgt 3:0, Pallavolo B - Oma 0:3.

VRSTNI RED: Pallavolo A (6 tekem) 12 točk, Bor (6) in Koimpex (6) 10, Ricreatori (6) 8, Virtus (6) in Oma (7) 6, Altura (6) in Pallavolo B (6) 2, Sgt (7) 0.

KOŠARKA / DRŽAVNI KADETI

Obe naši ekipi s sklonjeno glavo

Borovci izgubili s SGT, Kontovelci z UGG

Bor Radenska - SGT 84:93 (50:47)
BOR RADENSKA: Jagodic, Oberdan 13 (5:8), Pozar 25 (1:2), Jogan 21 (5:7), Velinski 2 (0:1), Sancin 9 (3:8), Ursic 9 (1:3), Caser, Lapelj 5 (1:2), Stokelj 0, Del Monaco; trener Krcic.

PM: 16:31, PON: Oberdan (34), Lapelj (36), SON: 28, 3T: Pozar 4, Jogan 2.

V zelo zanimivem in napetem tržaskem derbiju med tretjevrščenim Borom Radensko in drugouvrščenim Ginnastico Triestino so bili na koncu bili gostje prisebnejši in zasluženo zmagali. Nasi so takoj začeli zelo dobro in samozavestno tako, da je bil rezultat v peti minuti 15:7 za borovce, ki so z odlično consko obrambo in dobro izpeljanimi napadi vodili vse do 28. minute. Takrat so nasprotniki s kosom odličnega Colombana povedli z 61:60. Nato se je bil boj za vsako zogo in ekipi sta se stalno izmenjavali v vodstvu. Zgledalo pa je, da bo našim na koncu le uspelo zmagati. Toda zaradi strahu pred zelo važno zmago so belozeleni nerodno izgubili nekaj zog, slabo izvajali proste mete (3:9 v zadnjih starih minutah) in si tekmo zapravili sami.

Trener SGT Fornasaro pa je srečanje

takole komentiral: »Tekma med ekipama, ki sodita med boljše v prvenstvu, je bila res privlačna. Vesel sem zmage, saj je proti tako dobri ekipi, kot je Bor, vedno težko igrati. (Matija Jogan)«

UG Goriziana - Kontovel Edil-Portfidi 92:73 (44:35)

KONTOVEL EDIL PORTFIDI: STarc 4 (1:2), Spadoni 25 (2:6), Taučer 10 (2:4), Stoka 3 (3:6), Rizzante, Franco, Skerk 16 (1:2), Rustja 2, Umek 13 (5:12), trener Furlan.

PON: Taučer (39), 3T: Spadoni 3, Starc 1, Skerk 1.

Proti ekipi, ki so jo v prvem delu premagali, so Kontovelci v soboto v povratnem delu potegnili krajši konec. S tako poprečno igro pa naši košarkarji niso mogli kaj več pričakovati. Dokler so se zagrizeno borili, so bili tudi povsem enakovredni gostiteljem (v 17. min. 30:31). Potem pa so povsem popustili in zaslužen poraz je bil tu.

Vsi Kontovelci so igrali pod svojimi sposobnostmi. Naj omenimo, da se je po daljši odsotnosti zaradi bolezni spet vrnil v Kontovelovo ekipo Stoka.

KOŠARKA / NARAŠČAJNIKI

Jadranovci strli močan odpor SGT

Jadran Eurosava - SGT 106:99 (41:49)

JADRAN EUROSAVA: Petaros 2 (0:2), Senizza 14 (0:2), Sosc 5 (1:4), Slavec 25 (5:7), Hrovatin 2, Genardi 2, Metlika 6, Lakovic 13 (1:1), Guštin 2, Stefancic 5 (5:10), Pavletic 6 (0:3), trener Vremec.

Po zelo izenačeni in napeti tekmi, kar kažejo tudi izidi posameznih četrtin (19:20, 41:49, 78:72, 106:99), so Jadranovci naraščajniki zasluženo premagali Ginnastico Triestino, ki pa se je našim igralcem enakovredno upirala do konca tekme.

V prvih dveh četrtinah so jadranovci slabo igrali v obrambi, v napadu pa so bili kar točni pri metu na kos, tako da so gostje sklenili prvi polčas le z osmiimi točkami prenosi.

Do preobrata v korist naše ekipe je prislo v tretji četrtini, ko so jadranovci nadoknadili vso razliko in celo povedli na 78:72. Odtlej se je bil boj za vsako točko, naposled pa so bili naši košarkarji le prisebnejši in so tudi zmagali.

Skoda, da sta sodnika skvarila dokaj privlačno tekmo s stalnimi prekinitvami, saj sta dosodila jadranovcem kar 40, gostom pa 36 osebnih napak. Gostje so imeli na razpolago 47, jadranovci pa 28 prostih metov.

Od gostov naj omenimo odlično igro Faragune, ki je sam dal kar 50 točk. Jadranovci pa so si zmago v glavnem prisluzili zaradi dobre skupinske igre in velike požrtvovalnosti vseh igralcev.

KOŠARKA / PRVENSTVO DEČKOV NA GORIŠKEM IN TRŽAŠKEM

Domovci, jadranovci in sokolovci visoko izgubili

Le Dom je nudil krminski Albi večji odpor - Jadran Farco in Sokol pa sta bila tokrat povsem nemočna

GORIŠKA SKUPINA
Dom - Alba Krmin 60:88 (28:48)

DOM: Sosou 2, Gravner 4 (2:4), Tacco 2, Bresciani 1 (1:2), Leopoli 10, Ahmetasevic 7 (1:2), Cozzucoli 2, Covi 34 (8:8), Sljivic, trener Semolic.

V prvi četrtini so domovci igrali zelo dobro in so bili skoraj enakovredni gostom, saj so zaostajali le za 4 točke (16:20). V drugi četrtini pa so povsem popustili in košarkarji iz Krmina so večali svoje vodstvo ter sklenili polčas z 20 točkami razlike.

V nadaljevanju so domovci spet zagrizeno igrali v obrambi, bili pa so tudi precej točni pri metu na kos, kjer se je kot običajno izkazal Covi, ki je dal kar 34 točk in je bil tudi zelo točen pri izvajanju prostih metov (8:8).

Poleg Covija bi pohvalili se Leopolija, ki se je zavzeto boril za odbite zoge, in Gravnerja za dobro igro v obrambi.

TRŽASKA SKUPINA
Jadran Farco - Stefanel 38:115 (20:57)

JADRAN FARCO: Mura, Spacapan 2 (0:2), Brundula, Fonda 4, Hrovatin 11 (3:5), Lakovic, Guštin 5 (1:2), Stefancic 15 (5:7), Pavletic 1 (1:2), trener Vremec.

PON: Guštin (32), Brundula (40).

Ze po prvi četrtini je bilo povsem jasno, da bodo košarkarji Stefanela zelo visoko zmagali: bili so boljši v vseh košarkarskih elementih, poleg tega so bili vsaj za glavo-dve višji od naših. Jadranovci so se sicer požrtvovalno borili, proti premočnim gostom pa zares niso mogli nicesar.

Sokol - Don Bosco A 26:170 (18:80)

SOKOL: Pavletic 5 (3:6), Doglia 6 (2:2), Sirca 4, Kralj, Grilanc 2, Sustersic, Bogatec 2, Puntar 7 (2:8),

trener Briscik.

TRI TOCKE: Puntar 1.

Proti fizično in tehnično premočnim Don Boscu A so sokolovci po pričakovanju visoko izgubili. Ze po prvi četrtini je bil izid 34:9 za goste, ki so nadaljevali z zelo agresivno obrambo skozi vso tekmo. Za naše predstavnike je bil ze lep uspeh, ce so sploh uspeli metati na kos. V zadnji četrtini so sokolovci dosegli le tri točke in to marsikaj pove o razmerju moči med ekipama.

Na sliki Ferrari: jadranovec Mitja Stefancic v prodoru med Stefanelovimi »velikani«.

MLADINSKI NOGOMET / NARAŠČAJNIKI IN NAJMLAJŠI

Tako Primorje kot Bor Farco tokrat ostala praznih rok

Borovci so si tudi precej pokvarili položaj na lestvici

NARASČAJNIKI
Primorje - Ponziana 2:3 (1:2)

Strelec za Primorje: Curman 2

PRIMORJE: Gregori, Bukavec, Migliani, Ban, Lorenzi, Lovrecic, Blazina, Turk (Furlani), Braini, Curman, Ota, 12. Gruđen, 13. Iozza.

Po nedeljski dobri igri in zmagi so tokrat naraščajniki Pr imorja doma izgubili s Ponziano. Rdece-rumeni so začeli dobro in pokazali na oko prijetno igro. Imeli so nekaj lepih priložnosti in tudi enajstmetrovko, ki pa jo je Lorenzi zastreljal. Potem so vseeno povedli z golom Curmana.

Pred koncem polčasa pa so gostje spreobrnili

rezultat. Zaradi velike nepazljivosti obrambe so dosegli dva gola in prvi del tako zaključil s prednostjo enega gola.

V drugem delu je združena ekipa nadelala nasprotnike in Curman je tudi izenačil rezultat, toda proti koncu so gostje dosegli tretji gol in s tem tudi zmago. (Gorazd)

NAJMLAJŠI
Olimpia - Bor Farco 2:0 (2:0)

BOR FARCO: Jas Gregori, Longo, Zada (Primosi), Skrlj (Damjan Gregori), Ostrouska (Krizmancic), Milic, Karis, Manzin.

Z dvema porazoma v enem tednu, tokrat pro-

ti Olimpi, so borovci zdrknili na cetrtro mesto in istočasno vsaj deloma pokvarili zelo dober vtis, ki so ga zapustili v prejšnjih res uspešnih nastopih. Da v taboru naših najmlajših nekaj ni v najboljšem redu, je ze nekaj casa jasno, zdaj pa so prišli na vrsto tudi porazi. Kar najbolj skrbi pa je dejstvo, da ni več tiste skupinske igre, s katero so v prvem delu prvenstva izredno presenetili in tudi navdusili. Čeprav je bil tokrat nasprotnik fizično močan, pa nismo pričakovali tako medle igre naše združene ekipe predvsem v prvem polčasu, ko si ni ustvarila niti ene priložnosti

za zadetek. Ce bi zagrali, kot smo jih bili vajeni, bi domacinom trda predla, kar je bilo razvidno v drugem delu, ko so borovci domacine stisnili v njihov kazenski prostor. Olimpia je resila vprasanje zmagovalca ze v prvem polčasu, ko je z dvema streloma od daleč tudi dosegla dva gola. Plavi so sicer trudili, toda igra je bila nepvezana in vse akcije so se končale se pred kazenskim prostorom domacinov. Upajmo, da je kriza naše združene ekipe le zacasna in da bo vzdusje v ekipi spet složno, saj je nogomet skupinska igra, kjer mora vsak igralec dati svoj delez. (d.gr.)

izidi in lestvice

Nogomet

3. AL - Skupina E

IZIDI: Audax - Pulfero 2:1, Faedis - Savognese 2:1, Lumignacco - Paviese 2:0, Mariano - Azzurra 3:2, Mladost - Nimis 0:0, Stella Azzurra - Moimacco 0:1.

VRSTNI RED: Mariano 22, Audax 20, Moimacco 19, Lumignacco 12, Pulfero 11, Mladost, Azzurra in C. Faedis 10, Savognese in Stella Azzurra 8, Nimis in Paviese 7.

PRIHODNJE KOLO: Azzurra - Mladost, Moimacco - Nimis, Paviese - Mariano, Pulfero - Lumignacco, Savognese - Audax, Stella Azzurra - Faedis.

Deželni mladinci

IZIDI: Cormonese - Itala 2:4, Fortitudo - San Canzian 0:2, Juventusina - Monfalcone 1:2, Portuale - San Luigi 0:0, Ronchi - Lucinico 4:2, San Giovanni - Ponziana 3:1, San Sergio - Staranzano 5:0.

VRSTNI RED: Ronchi 23, San Sergio 20, San Luigi 19, Cormonese 18, Itala 17, San Canzian in Portuale 16, San Giovanni in Ponziana 14, Staranzano 13, Monfalcone 8, Lucinico 7, Juventusina 5, Fortitudo 4. PRIHODNJE KOLO: Itala - Juventusina, Lucinico - Portuale, Monfalcone - Ronchi, San Canzian - Ponziana, San Luigi - Fortitudo, San Sergio - San Giovanni, Staranzano - Cormonese.

Pokrajinski mladinci

IZIDI: Montebello Don Bosco - Zaule 1:5, Chiarbola - Muggesana 0:1, Primorje - Olimpia 2:3, Union - Opicina 1:3, Adriatica - Campanelle 6:1, San Marco - Sant'Andrea 1:3, Zarja Adriaimpex - Domio 0:0, Costalunga prosta.

VRSTNI RED: Opicina 22, Olimpia 21, Zarja Adriaimpex 19, Domio 17, Chiarbola, Costalunga in Sant'Andrea 16, Muggesana 14, Adriatica 13, Primorje 12, Zaule 8, Montebello D. Bosco 7, San Marco 6, Union 4, Campanelle 1.

PRIHODNJE KOLO: Costalunga - Zarja Adriaimpex, Domio - San Marco, Sant'Andrea - Adriatica, Campanelle - Union, Opicina - Primorje, Olimpia - Chiarbola, Muggesana - Montebello Don Bosco, Zaule proste.

Naraščajniki

IZIDI: Altura - CGS 0:7, Costalunga - Fortitudo 0:3, Olimpia - Domio 5:2, Portuale - Montebello Don Bosco 3:1, Primorje - Ponziana 2:3, Sant'Andrea - Opicina 3:1, San Sergio - Chiarbola 1:0, Esperia prosta.

VRSTNI RED: San Sergio 28, Olimpia 26, Portuale 22, Sant'Andrea 19, Domio 18, Opicina in Fortitudo 17, Ponziana 15, Primorje in Costalunga 12, Chiarbola 11, CGS 10, Montebello Don Bosco 8, Esperia 4, Altura 0.

PRIHODNJE KOLO: CGS - Costalunga, Chiarbola - Portuale, Domio - Altura, Esperia - Sant'Andrea, Fortitudo - Primorje, Opicina - Olimpia, Ponziana - San Sergio, Montebello D. Bosco prost.

Najmlajši

IZIDI: Altura - CGS 6:0, Costalunga - Esperia 1:1, Don Bosco B - Domio 1:1, Fani Olimpia - Montebello Don Bosco 1:0, Olimpia - Bor Farco 2:0, Opicina - Chiarbola 1:1, Roianese - San Sergio 1:6, San Sergio B - Portuale 0:2, Triestina - Altura B 10:1.

VRSTNI RED: Triestina 34, Portuale 30, Olimpia 27, Bor Farco 26, San Sergio 24, Altura 23, Opicina 22, Fani Olimpia 21, CGS 18, Esperia 17, Costalunga 16, Montebello Don Bosco 15, Chiarbola 13, San Sergio B 12, Don Bosco B 9, Domio 7, Altura B 6, Roianese 0.

PRIHODNJE KOLO: Altura B - Roianese, Bor Farco - Don Bosco B, CGS - Costalunga, Chiarbola - Triestina, Montebello D. Bosco - Opicina, Domio - Altura, Esperia - Fani Olimpia, Portuale - San Sergio, San Sergio B - Olimpia.

Košarka

Državni kadeti

IZIDI: Pallacanestro Gorizia - Don Bosco 72:107, SGT - Bor Radenska 93:84, UGG - Kontovel Edil-Portfidi 92:73, Ronchi - Tarcento 107:100.

VRSTNI RED: DDDon Bosco 24, SGT 18, Bor Radenska 12, Tarcento, Pallacanestro Gorizia, Italmonfalcone in UGG 8, Kontovel Edil-Portfidi in Ronchi 6.

PRIHODNJE KOLO: Bor Radenska - Italmonfalcone (v soboto 22. 1. ob 18.30), Kontovel Edil-Portfidi - Pallacanestro Gorizia (v nedeljo 23. 1. ob 11. uri v Briscikih)

Naraščajniki

IZIDI: Don Bosco B - Don Bosco A 60:84, Jadran Eurosava 106:99, Latte Carso - Stefanel 59:120, Libertas - Salet 84:52, Arte - Dino Conti 104:66.

VRSTNI RED: Stefanel 22, Don Bosco A 20, Arte 18, Don Bosco B 16, Libertas 12, Latte Carso 10, Salet in Jadran Eurosava 8, SGT 4, UGG 2, Dino Conti 0.

PRIHODNJE KOLO: Don Bosco B - Jadran Eurosava (v soboto 22. januarja ob 16. uri, v Trsu, Istrska ulica 53)

Dečki - goriška skupina

VRSTNI RED PO 7. KOLU: Menta Più 12, Italmonfalcone in Arte 10, Itala S. marco 8, Ardita in Staranzano 6, Alba Krmin in Fiumicello 2, Dom 0.

NOVICE

Espen Bredesen si je zvil gleženj

LIBEREC - Espen Bredesen, vodilni v svetovnem pokalu v smučarskih skokih, si je ob padcu na nedeljski tekmi v Liberecu zvil gleženj na desni nogi. Norvežan k sreči nima zlomljene kosti, v bolnišnici v Liberecu pa so mu priporočili dva tedna počitka. Poskodba ni težka in dvakratni svetovni prvak bo moral izpustiti naslednji tekmi za svetovni pokal konec tedna v Sapporu na Japonskem, za olimpijske igre v Lillehammerju pa bo že pripravljen.

Beljaški VSV prevzel vodstvo

CELOVEC - V 7. kolu avstrijskega prvenstva v hokeju na ledu je prvič v tekočem prvenstvu prevzel vodstvo na lestvici beljaški VSV. Vladačji državni prvak je pred 3000 gledalci na domačem ledu premagal vodečo ekipo iz Feldkircha s 5:3 (0:0, 2:0, 3:3). Celovski KAC je po porazu v Gradcu (2:3) zdrsnil na zadnje mesto. 8. kolo se nadaljuje že danes s koroskim derbijem KAC - VSV ter s tekmo EC Graz - VEU Feldkirch. (I.L.)

Vrstni red po 7. kolu: 1. EC VSV 9 (+3), 2. VEU Feldkirch 9 (-2), 3. EC Graz 9 (-2), 4. KAC 7.

Zahomec: zmaga Franca Wiegeleja

CELOVEC - Na tekmovalnem smučarskih skakalcev za avstrijski pokal v novo zgrajenem skakalnem centru v Zahomcu je domačin Franc Wiegele zmagal v splošnem razredu. Najboljši rezultat na 80-metrski skakalnici pa je postavil Reinhard Schwarzenberger iz Salzburga z novim rekordom skakalnice (77 metrov). Med tekmovalci je bila tudi 15-letna svetovna rekorderka Eva Ganster iz Kitzbühela in pri mladincih zasedla 3. mesto. V Zahomcu je nastopilo 116 skakalcev iz cele Avstrije, organizator odlično pripravljenega tekmovanja pa je bilo Sportno društvo Zahomc. (I.L.)

SMUČANJE / NA SUPERVELESALOMU ZA SVETOVNI POKAL

Dovžanova prva!

S sanjskim spustom je dosegla isti čas kot švedska šamplonka Pernilla Wiberg - Katja Koren deseta - Danes moški veleslalom

CORTINA - »Po petem mestu v Flachau sem se zavedala svojih sposobnosti, nisem pa mislila, da bi lahko celo zmagala.« je po sanjskem nastopu na včerajšnjem superveleslalomu v Cortini povedala se ne 18-letna Mojstrancanka Alenka Dovžan, ki je na najvisjo stopničko zmagovalnega odra stopila skupaj s švedsko šampionko Pernillo Wiberg in tako ponovila uspeh Katje Koren iz Flachaua.

Svedinja je na cilju se seštevila svoje točke v svetovnem pokalu, ko je na cilju s startno številko 29 pridržala slovenska reprezentantka. Dovžanova je bila po prvem merjenju vmesnega časa zanesljivo v vodstvu, po drugem merjenju je bila

za las počasnejša od Wibergove, skozi cilj pa je prismočala v enakem času 1:20, 64. Preden je dala duška svojemu veselju, je kar nekajkrat nejevolno pogledala na semafor, saj se ji ni zdelo res, da je bila hitrejša od tekmovalk, kakršne so Ulrike Maier (3.), Anita Wachter (4.) in Deborah Compagnoni (8.).

Uspeh Mojstrancanke, ki bo postala polnoletna dan pred pricetkom olimpijskih iger v Lillehammerju, je prisilil poznavalce, da so mrzlično začeli brskati po statistikah svetovnega smučanja. Ne dogaja se namreč ravno pogosto, da na tekmah zmagata dva. Prvič je do taksnega nenavadnega razpleta prišlo leta 1967 v Sestrieru v ženskem smuku (Francozinja M. Goitschel in Italijanka Demetz), potem sta leta 1978 v smuk v Kitzbuhlu prvo mesto delila Avstrijec Walcher in Nemec Ferstl, na superveleslalomu v Furanu pa sta zmagala Svicar Mahrer in Avstalec Lee.

Uspeh Dovžanove je z odličnim 10. mestom dopolnila se Katja Koren, Spela Pretnar pa je tokrat odstopila.

Danes bo v svicarskem kraju Crans Montana moski veleslalom, ki bi po programu moral biti v Adelbodnu, kjer pa je premalo snega.

Včerajšnji vrstni red: 1. Alenka Dovžan (Slo) in Pernilla Wiberg (Sve) 1:20, 64; 3. Ulrike Maier (Avt) 1:20, 68; 4. Katja Seizinger (Nem) 1:20, 71; 5. Anita Wachter (Avt) 1:20, 80; 6. Silvia Eder (Avt) 1:20, 82; 7. Regine

Ghedina je bil včeraj predsmukač, od Compagnonijeve pa so pričakovali več (AP)

Cavagnoud (Fra) 1:20, 84; 8. Deborah Compagnoni (Ita) 1:20, 93; 9. Heidi Zeller-Baehler (Svi) 1:20, 98; 10. Katja Koren 1:21, 11; 37. Nives Sitar 1:23, 36, 52. Andreja Potisk (vse Slo) 1:24, 82.

Skupni vrstni red super-G po 3 od 7 tekem: 1. Seizinger (Nem) 210 točk, 2. Wiberg (Sve) 185, 3. Maier (Avt) 160, 4. Perez (Ita) 154, 5. Dovžan (Slo) 145, 6. Koren (Slo) 126.

Skupni vrstni red za svetovni pokal: 1. Wiberg (Sve) 905 točk, 2. Wachter (Avt) 839, 3. Schneider (Svi) 750, 4. Compagnoni (Ita) 642, 5. Maier (Avt) 611, 6. Seizinger (Nem) 605, 7. Ertl (Nem) 409, 8. Götschl (Avt) 347, 9. Perez (Ita) 319, 10. Galizio (Ita) 305, 13. Hrovat 221, 18. Dovžan 199, 29. Pretnar 149, 32. Koren 136 (vse Slo).

HOKEJ / PRVENSTVO NHL

Steve Larmer potolkel vse dosedanje rekorde

NEW YORK - Steve Larmer, hokejist New York Rangersov, je potolkel vse rekorde, ko se je po zlomu roke, vrnil na led tri tedne prej, kot je bilo predvideno. Larmer si je zlomil roko 5. januarja na tekmi s Calgaryjem in je tako izpustil le tri tekme. Gostovanja v Chicagu se je udeležil predvsem zato, ker je včasih igral pri chikaskih Blackhawksih. Ker pa se bodo slednji v prihodnji sezoni preselili v novo dvorano, letos pa Rangerji ne bodo več gostovali v Chicagu, je Larmer postal sentimentalni in zaprosil trenerja Mika Keenana, ki je prav tako stiri sezone preživel v Chicagu, da bi se zadnjič nastopil v »domači« dvorani. Rangerji so zmagali s 5:2, Larmer pa je iz kazenskega strela dosegel tudi en zadetek. V Dallasu je blestel Aleksander Mogilni, ki je k zmagi Buffala s 4:2 prispeval dva zadetka in dve podaji.

Rezultati: Philadelphia Flyers - Los Angeles Kings 5:2, Dallas Stars - Buffalo Sabres 2:4, Winnipeg Jets - Tampa Bay Lightning 2:3, Chicago Blackhawks - New York Rangers 1:5, Anaheim Mighty Ducks - Vancouver Canucks 3:4. (M. J.)

TENIS / ZAČETEK »AUSTRALIA OPEN«

Pioline prva žrtev; Courier se je rešil

V ostalih srečanjih brez presenečenj

MELBOURNE - Poklenska vročina (na centralnem igrišču so zabeležili skoraj 50 stopinj C) je bila glavna karakteristika prvega tekmovalnega dne na mednarodnem teniskem prvenstvu Avstralije, kjer bodo med najboljšje razdelili nagradni sklad v znesku nad 5 milijonov dolarjev.

Najbolj razburljivo srečanje dneva je bil dvoboj Courier - Shelton. Kar 4 ure in 53 minut je potreboval American Jim Courier (na sliki AP), da je uspel streti zilav odpor rojaka Briana Sheltona, ki je sele 96. na ATP lestvici. Courier ni vrhunsko pripravljen in je že izgubljal 2:1 v setih, po dobljenem četrtem setu pa tudi 1:3 v igrah in 0 - 40 v peti igri odločilnega seta. Ko so že vsi pričakovali prvo senzacionalno zmago, pa je prišlo do preobrata. V odločilnih trenutkih zaključnega seta je Shelton močno popustil, zaigral je plaho in po mučnih trenutkih je Courier povsem prevzel pobudo v svoje roke in zmagal, čeprav z igro ni nikogar prepiral. Bivši prvi igralce sveta je izjemno slabo pripravljen in je bil proti Sheltonu skoraj povsem izgubljen. Težko je realno oceniti Courierjev nastop, dejstvo pa je, da že šest mesecev ne dosega odmevnejših uvrstitev. Ko je bil prvi na vsetu, je bil prepričan v svoje sposobnosti, suvereno je obvladoval tekmece, bil je praktično nepremagljiv. Tekme so s časom odkrili njegove slabosti in jih tudi dodobra izkoristili. Courier pa enostavno ne uspeva zaigrati kot nekoč, ko so ga zaradi načina igre primerjali z legendarnima Borgom in Lendlom. Popravni izpit ima že jutri, ko se bo srečal z južnoameričanom Ondrusko, ki je včeraj z lahkoto premagal Italijana Pozzija.

Prvi izmed nosilcev, ki bo nadaljevanje turnirja spremljal kot gledalec, je Francoz Pioline, finalist zadnjega US Opna; premagal ga je Čeh Damm. Lendl je imel nekaj težav v drugem setu proti Kanadčanu Rusedskemu, toda pomagal si je z izkušnostjo, srečanje Leconte - Kinneer pa se je končalo s prepričljivo zmago prvega. Dobro je začel tudi povratnik, 30-letni Sved Mats Wilander z zmago nad Bolgarom Velevom, Goran Ivanisevič je z neverjetno serijo asov (15 v treh setih) pokopal Američana O'Briena. Zelo slabo so nastopili Italijani (od petih je v igri ostal le se eden), bolje Francozi in Spanci na čelu z Emilijom Sanchezom.

Med dekleti presenečenj ni bilo, za slovenske barve pa je bila uspešna 19-letna Tina Krizan, ki je v zadnjem krogu kvalifikacij v razburljivem srečanju premagala Urugvajko Patty Fendick z izidom 2:6, 7:6, 7:5. »Trenutno ne razmišljam o svetovni lestvici. Če bom tako nadaljevala oziroma zaigrala še bolje, bom sčasoma svoj položaj gotovo izboljšala. Zaenkrat se s tem ne obremenjujem,« je dejala po tekmi. Po zmagi se bo Krizanova, sedaj na 219. mestu povzpela še za kakih 30 mest. »

NEKATERI POMEMBNEJSI IZIDI 1. KOLA

Moski: Courier (ZDA/3) - Shelton 4:6, 6:1, 6:7, 6:2, 6:4, Ivanisevič (Hrv/5) - O'Brien (ZDA) 6:4, 6:0, 6:2, Damm (Čes) - Pioline (Fra/7) 7:5, 3:6, 7:6, 6:3, Rosset (Svi/11) - Wilkinson (VBR) 6:2, 7:6, 6:3, Lendl (ZDA/15) - Rusedski 6:4, 7:6, 7:5, Wilander (Sve) - Velev (Blg) 6:1, 4:6, 6:0, 6:0, Sampras (ZDA/1) - Eagle (Avs) 6:4, 6:0, 7:6, Ondruska (Jar) - Pozzi (Ita) 6:3, 6:1, 6:3, Krickstein (ZDA) - Furlan (Ita) 6:3, 2:6, 7:6, 6:3, Delaire (Fra) - Nargiso (Ita) 6:4, 6:2, 4:6, 6:2. **Zenske:** Graf (Nem/1) - Po (ZDA) 6:1, 2:0 predaja, Huber (Nem/7) - Meski (Gr) 6:1, 6:3, Malejeva (Svi/8) - Golarsa (Ita) 6:0, 6:3, Coetzer (Jar/12) - Begerow (Nem) 6:1, 6:3.

LEO BASSI/FREEPRESS

TUJA NOGOMETNA PRVENSTVA

Beg Manchester Uniteda se nadaljuje V Španiji Deportivo težko dosegljiv

Derbi kola v Franciji med PSG in Marseillom se je končal neodločeno

LONDON - V Angliji se nadaljuje beg Manchester Uniteda, ki je tokrat z navdušujočo predstavo obračunal z vse slabšim Tottenhamom. »Spursi« so v zadnjem mesecu zdrknili proti nevarnim vodom, v naslednjem kolu pa bi proti zadnjevrščenemu Swindonu vendarle morali prekiniti negativno serijo. Za odtenek bolje je v Sheffieldu zaigral Blackburn, ki je nad Unitedom prevladal predvsem po zaslugi golgeterja Alana Shearerja. Arsenal in Leeds sta igrala brez golov ter tako zgubila še kancce čisto simbolične možnosti, da bi ogrozila vodilnega. Od ostalih izidov bodeta v oči »šestici« Coventryja in Evertona. Prvi so s 6:1 zmagali celo v Southamptonu, drugi pa s 6:2 proti v zal prepogosto negativni luci omenjenemu Swindonu. V nedeljskem »big matchu« je Newcastle ze drugič zapored zmagal v gosteh proti solidnemu nasprotniku: po Norwichu je svoje navijače razočaral tudi londonski Queens Park Rangers.

Vrstni red: Manchester United 61, Blackburn (-2 tekmi) 48, Arsenal in Newcastle (-1) 45, Leeds (-1) 42, Liverpool (-1) 40.

Pričakovani spopad med vodilnim v francoskem prvenstvu Parisom Saint Germainom ter Olympiqueom Marseille se je zaključil s salomonsko delitvijo točk, ki kljub prednosti domačega igrišča nedvomno bolj ustreza prav Parižanom. Marseillčani so nameč resno računali na zmago, kateri so se resnici na ljubo tudi približali. Valdo in tovarisi pa so se po vodstvu evropskih prvakov zbrali in izenacili. Remi bi tako kvecjemu lahko služil Bordeauxu, ki pa je v Nantesu potonil s

4:1. Pri domačinih se je spet oblikoval strelec N'Doram, odlično pa pri rumenih igra tudi Hrvat Zoran Vulic.

Vrstni red: Paris Saint Germain 36, Olympique 32, Bordeaux 31, Auxerre 27, Nantes in Montpellier 26.

V Španiji je zadnje kolo prvega dela minilo v znamenju velikega števila zadetkov. Najbolje se je odrezal Sporting Gijon, ki je po spodrsrlaju v Zaragozi svojo jezo znesel nad neobljeno Osasuno in ji nasul kar sedem golov. Pri Gijonu se vse bolj uveljavlja Giner, ki je pridobil zaupanje selektorja reprezentance Clementeja. Barcelona je brez golov igrala v Seville, Deportivo pa je v Valencii zanesljivo slavil s 3:1. Galjezani so spet dobili pravega Bebeta: Brazilc je v zadnjih tekmah blestel in večkrat odločilno prispeval k uspehom moštva trenerja Iglesiasa. Real Madrid je po zmagi s 3:2 proti Athleticu v pokalu isti rezultat ponovil tudi proti Zaragozi. Athletic Bilbao je gostoval na toplem Kanarskem otočju in letos slabemu Tenerefeju prepustil celo obe točki. Glavna ugotovitev po prvem delu prvenstva je ena: Deportivo La Coruna bo zelo težko priti do zivega, saj je njegova obramba skoraj neprepustna (samo šest prejetih zadetkov). Barcelona bi morala v nadaljevanju pokazati mnogo več, predvsem pa morata zaceti mrežo polniti tudi Stojckov in Laudrup.

Vrstni red: Deportivo 29, Barcelona 26, Gijon 24, Real Madrid 23, Bilbao 22, Sevilla 21, Albacete, Real Soc. in Racing 20, Valencia, Oviedo in Atl. Madrid 19, Zaragoza 18, Rayo 17, Celta, Tenerife 16, Logrones 15, Valladolid 13, Osasuna 12, Lerida 11.

DIMITRIJ KRIZMAN

gospodarstvo in finance

LIRA / OKREPITEV NA VSEH TRGIH

Italijanski valuti je datum volitev prinesel »srečo«

Koristili sta ji odprava politične negotovosti in državna bilanca

RIM - Sklep o razpustu zbornic in razpisu parlamentarnih volitev je imel včeraj prvi pozitivni učinek na liro. Na dokaj zanesenem valutnem trgu z močno razredčenimi posli - ameriški trgi so bili namreč včeraj zaprti - se je italijanska deviza na splošno okrepila. V razmerju z dolarjem se je njena vrednost dvignila s petkove kotacije 1.711,83 lire za dolar na včerajšnje 1.704,41 lire, in to kljub dejstvu, da se je zeleni bankovec okrepil na vseh glavnih evropskih menjalnih trgih. Se več je lira pridobila v razmerju z marko, za katero je bilo treba pretekli petek odsteti 976,24, včeraj popoldne pa le še okrog 971 lir.

Določitev datuma za volitve so torej valutni trgi razumeli kot razjasnitev italijanskega političnega položaja. Negotovost, ki je do včeraj težila valutno na menjavo, se je razblinila in okrepila liro. Vsa pričakovanja so torej usmerjena na današnji menjalni dan, ko bodo spet zaziveli tudi ameriški menjalni trgi, saj marsikateri menjalni izvedenc predvidno opozarja, da bo šele v teh pogojih mogoče oceniti pravi odgovor menjalnih trgov.

Na včerajšnji okrepitve lire so nedvomno ugodno vplivali tudi nekateri drugi dejavniki oziroma novice. Na prvem mestu sta poročila centra CER (Cen-

tro Europa Ricerche) za leto 1993, ki za letos napoveduje prve znake gospodarskega zagona s kosmatim notranjim proizvodom v porastu za 1,7 odstotka, in potrditev zakladnega ministra Piera Baruccija, da se je bilanca italijanske države leto 1993 zaključila s primarnim presežkom v znesku 23 milijard lir.

Toda vrnimo se k poroču CER, ki pozitivnemu podatku o rasti notranjega proizvoda dodaja svarilo, da se kriza zaposlenosti niti letos ne bo izboljšala. Predviden proizvodni zagon naj bi torej ne imel takojšnjih posledic na zaposlitve, nasprotno, ta naj bi se znižala še za nadaljnega 0,4 odstotka, postopno izboljšanje pa naj bi se začelo komaj prihodnje leto. Inflacijska stopnja naj bi letos dosegla 4,2 odstotka in do leta 1996 upadla na 3,1 odstotka. V splošnih obrisih pa poročilo predvideva povečanje živahnosti italijanskega gospodarstva predvsem po zaslugi poslovanja s tujino, v prvi vrsti z ZDA, kar se bo v teku leta odrazilo v zmernem povečanju industrijske proizvodnje, prihodnje leto pa že v njeni 2,4-odstotni porasti. Skromno pozivitev bi morala letos doživeti tudi notranja poraba (+0,8%), medtem ko pomembnejšega investicijskega zagona letos se ni pričakovati.

MEDNARODNI POSLI / IZ POGOVORA Z DIREKTORJEM DRUŽBE FINEST DEL PIEROM

Prva poteza: odkup bivše Stockove tovarne v Plznu

Načrti za investiranje v Sloveniji, na Madžarskem in v hrvaški Istri

MARKO WALTRITSCH

ozemeljsko je omejena na podjetja iz naših krajev, njena pomoč pa gre tudi malim in srednjim podjetjem, ki jih je v Furlaniji-Juljski krajini in Venetu kar veliko. Leta 1992 je bila z zakonom st. 212 dana podobna možnost podjetjem iz celotnega Veneta in tudi iz dežele Tridentinske-Južne Tirolske.

Delničarji družbe Finest so deželni upravi Furlanije-Juljske krajine in Veneta ter rimska družba Simest. Zacetni vplačani kapital je znesel 76,5 milijarde lir. Na zboru delničarjev, ki je bil 1. decembra lani, so sklenili dodati se 55 milijard in tako povečati glavnico na 131,5 milijarde lir. Dodatni kapital naj bi vplačali do 30. junija letos. V prihodnje naj bi se kapital še povečal, saj je z državnim zakonom določeno, da bo država v prihodnjih starih letih vplačala skupaj 100 milijard lir, torej po 25 milijard na leto. Dodajmo, da sta zasedaj pristopili tudi Dezela Veneto s 15 milijardami, Dezela Tridentinska-Južna Tirolska pa z 10 milijardami lir. Denar je torej zagotovljen.

Seveda to ne bodo edina finančna sredstva, s katerimi bo družba raz-

polagala. Med delničarje že stopajo tudi zasebniki, v glavnem banke, ki donasajo svoj denar. Tega ne iščejo samo na domačem trgu, marveč tudi na svetovnem. Pomembno vlogo ima pri tem predsednik družbe, dr. Leonardo Simonelli. To je nekdanji visok funkcionar banke IMI, finančnik, ki živi v Londonu. Ima vrsto neposrednih poslovnih stikov z evropskimi in svetovnimi finančniki, ki jim je seveda do tega, da bi s pravnimi investicijami v državah Srednje in Vzhodne Evrope tudi zaslužili. Denarja ne iščejo samo v tujini, saj ga je mogoče najti tudi doma, se zlasti potem, ko je družba svoje obzorje razširila na dve bogati sosedni deželi. Pooblaščen ravnatelj dr. Eugenio Del Piero, ki je doslej zasedal pomembne vodilne funkcije v združenih industrijcev in v nekaterih podjetjih, si ne prizadeva samo za to, da bi družba prišla do kapitala, temveč tudi, da bi denar uporabila na kar najbolj koristen način. Kot receno, je glavni sedež Finesta v Pordenonu, oddeljeni sedež imajo tudi v Benetkah (tam sodelujejo s finančno družbo Veneta, Veneto Sviluppo), medtem ko je ze sk-

lenjeno odprtje operativnih podružnic v Benetkah in Trentu.

V zelo kratkem času odkar dejansko poslujejo, so že izvedli prvo pobudo. Skupaj z družbo Simest so odkupili večinski paket delnic tovarne zganih pijac Likarna v Plznu na Češkem, torej tovarne, ki je bila nekoč last trzasko tovarne Stock. Sedaj preučujejo kakih deset načrtov za soudeležbo tukajšnjih podjetij v Sloveniji, na Madžarskem, na Hrvaškem (predvsem v Istri) in v Albaniji.

Na družbo Finest se za pojasnila obračajo tako združenja podjetnikov kot tudi posamezniki. Družba se bo prvič javno predstavila v začetku februarja v Pordenonu, na tamkajšnjem sejmu Samumetal, kjer razstavljajo stroje za kovinsko industrijo. Marsikateri podjetnik iz naših krajev se bo tam prvič seznanil z družbo Finest.

Kaj torej ponuja Finest podjetnikom, ki si želijo navezati poslovne stike na Vzhodu? V postev prihajajo vse oblike sodelovanja s tamkajšnjimi podjetji, kot tudi samostojne pobude. Možnost finansiranja je precejšnja, lahko doseže največ 25 odstotkov investicije,

medtem ko rimska Simest omogoča le 15-odstotno participacijo. Če bo Finest sla v skupno finansiranje z rimskim Simestom, potem bo investicija lahko tudi 30-odstotna. Če bo Finestu uspelo dobiti finančno podporo nekaterih mednarodnih ustanov, kot so UNIDO ali BEI, potem bi lahko s tem prispevkom investicija dosegla tudi 50-odstotno kritje. Gre za vabljuje podpore, ki zanimajo marsikatero podjetnika na italijanskem severovzhodu in ki bodo brez dvoma pomagale h gospodarskemu sodelovanju. Tudi zato, ker se italijanska mala in srednja industrija nagiba k poslom s tujino, saj ti v veliko primerih rešujejo sedanjo krizo.

Kot receno, bo družba Finest v prvih dneh februarja nastopila na sejmumu Samumetal v Pordenonu, saj je njen glavni namen v letopnjem letu obvesčati male in srednje podjetnike o možnostih za investicije v državah Srednje in Vzhodne Evrope. Kot nam je povedal dr. Del Piero, je povsod veliko možnosti, saj so posamezne države že sprejele novo zakonodajo, medtem pa nastaja tudi sodoben podjetniški kader. Za sedaj so izjema samo države nekdanje Sovjetske zveze, kjer morajo ta kader sele vzgojiti.

POKOJNINE / PO SPREMNEM DOLOČILU FINANČNEGA ZAKONA

Novi kriteriji pri minimalnih pokojninah

Integracija pokojnine lahko letos doseže petkratni znesek vseh dohodkov obeh zakoncev

Pred dobrimi desetimi leti (ali natančno 1. oktobra 1983) je zakon st. 638/83 vpeljal dohodkovni kriterij za določanje pravice do priznanja raznih socialnih dopolnil na pokojninah INPS. Za nekatere finančne dodatke so merodajni samo dohodki upravičence, na druge pa vplivajo tudi zakončevi prihodki v obravnavanem letu. Ta merila se vsevpred spreminjajo, in to ne samo zaradi ovrednotenja zneskov na osnovi inflacijskega gibanja, ampak tudi zato, ker zakonodajalec kar naprej vnaša nove omejitve, zaradi katerih se krog upravičencev postopoma krči. Dejstvo, da predpisi iz leta v leto ponujajo večkrat diametralno nasprotno »recepte«, vnaša v ta sektor veliko, tudi interpretacijsko zmedo in posledica takega stanja je, da so upokojenci vse bolj prežeti z utesnjujočim občutkom negotovosti: to kar velja letos, bodo morebiti prihodnje leto obrnili na glavo.

Prav to se je v zadnjih dvanajstih mesecih zgodilo z ugotavljanjem pravice do integracijskega deleža minimalne pokojnine. Do konca leta 1992 so bili pri preverjanju finančne zmogljivosti

oziroma socialne ogroženosti merodajni samo upokojencevi dohodki. V letu 1993 so to pravico znatno omejili in povlekli v igro tudi zakončeve dohodke, tako da skupna dohodnina ni smela presegati trikratne vrednosti letne minimalne pokojnine. Spremono določilo zadnjega finančnega zakona je za pokojnine, ki bodo uveljavljene v letu 1994, ta plafon povečal na 5-kratno vrednost »minimalne«, obenem pa (protislovno) določil, da se v letu 1994 upostevajo »stari« predpisi (torej samo upokojencevi dohodki) za upokojence, ki so pridobili svoj status do 31. decembra 1993. Kdor je torej lani uveljavil pokojnino, ni bil deležen integracije, če je bil skupni dohodek obeh zakoncev višji od trikratne vrednosti minimalne pokojnine, za istega upravičence pa bodo letos vzeli v postev samo osebne dohodke do dvakratne višine »minimalne«.

Ce konec letošnjega leta ne bodo spet zakonsko ukrepali, bo v letu 1995 ponovno stopil v veljavo režim iz leta 1993...

Dopolnilnega deleža k pokojninam tako odvisnih kot samostojnih delavcev bodo letos deležni

samo tisti upravičenci, katerih osebni dohodek se suče med 7.767.250 in 15.661.100 lirami. Integracijo invalidskega nakazila priznava INPS samo tistim samskim upravičencem, ki imajo največ 8.996.500 lir dohodka, skupaj z zakončevimi pa se prag poveča na 13.494.750 lir.

Socialni dodatek - Uveljavijo ga lahko (v višini 80.000 lir na mesec) upokojenci nad 65. letom, če dohodek samskih oseb ni višji od 8.933.850 lir oziroma od 13.432.100 lir za oba zakonca. Upokojenci nad 60. letom pa lahko uveljavijo socialni dodatek v znesku 300.000 lir na mesec, če je njihov dohodek nižji od 8.283.850 lir za samske oziroma 12.782.100 lir za oba zakonca.

Socialna pokojnina (343.250 lir mesečno) - Tudi v znižanem znesku jo lahko uveljavi samski italijanski državljan z osebnim dohodkom do 4.498.250 lir (isti dohodkovni pasovi veljajo tudi za civilne invalidnine), za poročene osebe pa znaša skupna zgornja meja 14.584.350 lir. K socialni pokojnini lahko pod določenimi pogoji pripada tudi povisek 125.000 lir. (B)

SOCIALNO ZAVAROVANJE

Vlada podaljšala zavarovalni odpust do konca marca

Bi zavarovancem, ki niso poravnali vseh socialnih dajatev, vendar le ponudili se eno možnost za poravnavo zakašnelih obrok in se zlasti za ugodno ureditev njihove zavarovalne pozicije? Da, hvala! Tako je tik pred odstopom očitno razmisljala in ukrepala Ciampiјеva vlada, in sicer z zakonskim odlokom, ki ga je parlament dokončno osvojil in mu tako dal zakonsko veljavo.

Nova inacica zavarovalnega odpusta pomeni pravzaprav podaljšanje zapadlosti prejšnjega (rok je bil potekel že oktobra lani) in je pod istim tehničnimi pogoji časovno raztegnjena do 31. marca. Do tega datuma imajo možnost zakašnelega plačila dolgovanih prispevkov zavodoma INPS in INAL vsi zavarovalni zavezanci (delodajalci za uslužbenice, samostojni delavci in

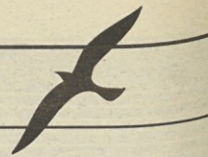
prosti poklici, povrhu pa tudi vsi tisti državljani, ki morebiti niso poravnali davka za zdravje), ki niso plačali (ali so to storili z zamudo), kakega obroka socialnih dajatev, ali pa sploh niso bili prijavljeni in torej lahko sanirajo svoj položaj.

Na tak način se bodo izognili apliciranju visokih (skoraj 25-odstotnih) letnih obrestnih mer na neplačane zneske, v zameno pa si morajo zaračunati 17-odstotne obresti. V primeru, če skupna vrednost obresti presega 50 odstotkov, plača zavarovalec samo 50% skupnega dolgovane zneska. Dajavte, povečane s sankcijami, bodo zavezanci morali poravnati v celoti, z enim samim postnim vplačilom. Ne glede na visino dajavte namreč možnost delitve plačila na obroke ni predvidena. (B)

Gostinska sekcija SDGZ vabi člane na družabni večer

Gostinska sekcija SDGZ vabi svoje člane in prijatelje na gostinski družabni večer, za katerega sta gostoljubje in značilno krasko kuhinjo zagotovila njena člana Ivanka in Roman Skabar. Lanska izkušnja, ko so gostinci na svoj večer povabili tudi odbornike ostalih sekcij Združenja, se je dobro obnesla, zato so tudi tokrat toplo vabljeni prav vsi člani, njihovi domaci, sodelavci in prijatelji.

Kdor se namerava udeležiti večera, ki bo v ponedeljek, 24. t.m. ob 20. uri v restavraciji Volnik (Repen 151), naj se čimprej zgleda v restavraciji Volnik (tel. 040/327044-327349) ali pa v organizacijskem tajnistvu SDGZ (tel. 040/ 362949).

KITAJSKA, ZDA / SPORAZUM O TRGOVINI S TEKSTILNIMI IZDELKI

Američani vendarle ne bodo zmanjšali kvot

Kitajska bo morala spoštovati dogovorjene količine

PEKING - Kitajska in ZDA sta včeraj odnehali tik pred trgovinsko vojno in sklenili nov sporazum o tekstilu, s katerim bo odpravljeno nezakonito prekoračevanje izvoznih kvot kitajskih tekstilnih podjetij. Wu Yi, ki naceljuje kitajskemu ministrstvu za zunanjo trgovino in gospodarsko sodelovanje (MOFTEC), je sporazum pozdravil kot zaključek več mesecev trajajočih jalovih pogajanj, katerih vrh je bila grožnja ZDA, da bodo uvozne kvote za kitajski tekstil znižali kar za 35 odstotkov. »Večje sodelovanje ne bo okrepilo zgolj naših bilateralnih trgovinskih in gospodarskih odnosov, ampak bo pospešilo tudi mirovne procese in napredek v svetu,« je pred podpisom sporazuma izjavil Wu voditeljici ameriških pogajalcev Jennifer Hillmann. »Podajmo si roke in zlo mimo odpor posrednikov v upanju na tesnejše sodelovanje pri uveljavljanju tega sporazuma,« je se dodal Wu. Do sporazuma, ki rešuje vprašanje več milijard dolarjev kitajskega izvoza, je prišlo v ključnem trenutku ameriško-kitajskih odnosov, pred odločitvijo Washingtona, ali bo Kitajski podaljšal status države z največjimi carinskimi ugodnostmi (MFN), ki ji ga je dodelil lani. V pismu o namerah, ki sta ga podpisala Hillmannova in namestnik MOFTEC Shi Guangsheng, je bilateralni trgovinski režim za tekstilne izdelke podaljšal za nadaljnja tri leta, medtem ko je dosedanemu sporazumu potekla veljavnost 31. decembra lani. Spor med državama je izbruhnil po ameriških obtožbah, da so kitajski proizvajalci preplavili ameriški trg s

Kitajska je lani izvozila v Ameriko za 7,2 milijarde tekstilnih izdelkov

tekstilnim blagom v vrednosti dve milijardi dolarjev nad dogovorjenimi kvotami, ki so se jim izognili tako, da so oblačila opremili z blagovnimi znamkami drugih držav. Washington, ki zagotavlja, da mu je Kitajska lani prodala za približno 7,2 milijarde dolarjev tekstilnih izdelkov, je od Pekinga zahteval ostrejšo ukrepanje in mu zagrozil z izgubo največjega cezmorskega trga tekstila. Sporazum so sklenili sele po skrajno napetih pogajanjih, v katerih sta obe strani druga na drugo nenehno pritiskali z nepopustljivostjo in spodbijanjem možnosti za kakršenkoli dogovor. Kitajska je sporočila, da bi utrpela izgubo v višini 1,2 milijarde dolarjev, brez dela pa bi ostalo tudi 300 tisoč tekstilnih delavcev, če bi se to zares zgodilo. Namestnik ministrstva Shi je neposredno po sklenitvi sporazuma izjavil, da bosta obe

strani sodelovali pri pregonu zlorabe tujih blagovnih znamk. Kot pglavitno znamenje dobre volje pri kitajskih pogajalcih so sprejeli zagotovilo, da je Peking pripravljen od primera do primera zniževati izvozne kvote za tekstil, če bo uporaba lažnih blagovnih znamk res dokazana. »Kitajska je obljubila, da bo v tem primeru pripravljena

sprejeti znizanje izvoznih kvot, ki bo najmanj trikrat presešlo zlorabo blagovnih znamk,« je sporočila kitajska agencija Xinhua. Združene države Amerike pa so se odrekle enostranskega nadzoru nad kitajskimi tekstilnimi tovarni in privolile vanj le v primeru, da bodo to počele skupaj s kitajskimi oblastmi.

(Reuter)

NEMČIJA / POMOČ LETALSKI INDUSTRIJI

Gatt je ugoden za Američane

Nemška vlada zahteva pošteno konkurenco za letalske družbe

BONN - Nemška vlada upa, da si bo zagotovila posredno podporo za svojo letalsko industrijo, ki je v krizi, v letu 1995 tako, da bo izrabila tiste prednosti, ki jih zdaj uživajo predstavniki letalske industrije v ZDA, so včeraj sporočili predstavniki ministrstva za gospodarstvo. Reinhard Göhner, koordi-

nator za letalstvo pri ministrstvu za obrambo je izjavil, da je tej industriji predlagal vrsto raziskovalnih projektov, ki bi jih vlada lahko financirala v zameno za odslej omejeno neposredno podporo tej industrijski veji. »Prizadevamo si, da bi za letalstvo in letalsko industrijo razvili drugačen sistem promocije, ker so se mednarodni pogoji spremenili,« je Göhner povedal na konferenci, ki se je udeležilo okrog 300 vodilnih predstavnikov te industrije, raziskovalcev in gospodarskih izvedencev. Nemška vlada in vodilni industrijalci namreč menijo, da Splosni sporazum o trgovini in carinah (Gatt) se naprej omogoča prednost Amerikanov tako, da omejuje neposredne subvencije v okviru sporazuma iz leta 1992, medtem ko se posrednih promocij sploh ni dotaknil. »Radi bi se izognili neposrednim subvencijam, ki so omejene, in razširili področje posrednih promocij letalske industrije,« je izjavil Göhner. O visokotehnoloških projektih na področju letalstva in letalske industrije, ki jih prav zdaj proučujejo, bo vlada pripravila poročilo do letosnjega marca. »Pricakujemo, da bomo lahko postavko za sredstva posre-

dne promocije v proračunu povečali leta 1995,« je dejal, vendar pri tem ni omenil, za kakšno vsoto gre, kakor tudi ne drugih podrobnosti. Göhner je tudi omenil, da bo vlada budno spremljala pogajanja med Komisijo EU in ZDA o tem, kako nameravata obe sogovornici uskladiti ameriško-evropski sporazum iz leta 1992 s sedanjim Splošnim sporazumom o trgovini in carinah, ki zadeva številne države. Po Göhnerjevem mnenju je treba »zagotoviti pošteno konkurenco med proizvajalci civilnih letal ter preprečiti tekmovanje, kdo bo zagotovil večjo subvencijo«. Evropejci namreč obtožujejo Washington, da zagotavlja posredne subvencije ameriški letalski industriji prav s financiranjem raziskav in razvoja - s sredstvi, ki so skrita v proračunih Pentagona in Nase. Ameriška industrija ugovarja, da to posredno financiranje zajema predvsem pogodbe, ki ne jamčijo za dobiček. Evropski Airbus, ki je konzorcij francoskega Aerospatiale, britanskega Aerospace Plc, nemškega Daimler-Benz AG in španske Casa, hoče predvsem onemogočiti prevlado Boeinga pri civilnih letalskih linijah.

(Reuter)

NEMČIJA / NAPOVEDI MINISTRA REXRODTA

Brezposelnost bo še naraščala

Brez dela bo ostalo še 450.000 Nemcev

BONN - Nemski minister za gospodarstvo Günter Rexrodt je napovedal, da bo v letu 1994 nemško gospodarstvo raslo po 1 do 1,5 odstotni stopnji ter pri tem poudaril, da ne gre zgolj za poklicni optimizem. Povedal je, da se bo po tej stopnji povečal tudi bruto domači proizvod (-BDP) v celi državi, ki bo izhajal iz 0,5 odstotne rasti v Zahodni Nemčiji ter iz 6 do 8 odstotne v nekdanji Vzhodni Nemčiji. Ti podatki so pri zgornjem robu napovedi tujih in domačih analitikov. Nekateri med njimi napovedujejo, da bo prišlo do stagnacije ali celo do nadaljnjega upadanja v tem največjem evropskem gospodarstvu, ki se je v letu 1993 soočilo s svojo najhujšo recesijo

po drugi svetovni vojni. »Gre za realistično napoved,« je izjavil Rexrodt. »Kazalci, ki jo podpirajo, izhajajo predvsem iz boljšega mednarodnega okolja ter znamenj o oživljanju domačega gospodarstva na nekaterih področjih.« Med pozitivnimi dejavniki je omenil uspešen zaključek pogajanj v okviru Gatta, s sklenitvijo novega sporazuma, znamenja oživljanja gospodarstva v ZDA ter moč azijskih gospodarstev, ki tudi Nemčiji že prinašajo dobiček. Prišlo je tudi do precejšnjega znižanja nemških obrestnih mer, znižali so se davki na dobiček podjetij, industrijska proizvodnja se je stabilizirala, sindikati so pokazali izjemno razumevanje za manjše naraščanje plač, in-

flacija pa se umirja. »Vsi ti podatki vzbujajo optimizem,« je izjavil Rexrodt. Največji crni madež pa še zmeraj ostaja brezposelnost. Rexrodt je povedal, da bo brezposelnost zajela v letu 1994 še nadaljnjih 450 tisoč delavcev ter povečala njihovo skupno število na 3,9 milijona, kar predstavlja že 8,9 odstotni delež med aktivnim prebivalstvom. Rexrodt je tudi povedal, da je bil 1,3 odstotni padec pri celotnem nemškem BDP v letu 1993 povsem v skladu z njegovimi napovedmi, čeprav so ga takrat označili kot »poklicnega optimista«. »Zdaj nisem več sam, ko zatrjujem, da zahodnonemško gospodarstvo postopoma prihaja iz recesije,« je dejal.

(Reuter)

Tujci vlagajo v češka podjetja

PRAGA - Tuja vlaganja v Češko republiko so v letu 1993 dosegla 1,55 milijarde dolarjev, je v ponedeljek sporočil Jirzi Klumpar, direktor za finančni trg pri češki nacionalni banki. Na osnovi podatkov o čeških finančnih ustanovah centralna banka ocenjuje, da so neposredna tuja vlaganja v letu 1993 dosegla 450 milijonov dolarjev, tuja posojila češkemu podjetjem 750 milijonov dolarjev, medtem ko je znesek tujih vlaganj dosegel 350 milijonov dolarjev, je povedal Klumpar. Po njegovem mnenju bo vsota tujih vlaganj naraščala zaradi ugodnih makroekonomskih podatkov v tej državi, stabilnega menjalnega tečaja in vzpenjanja Češke na lestvici primernosti vlaganj pri agenciji Standard & Poor's and Moody's Investor Service. (Reuter)

Evropa brez trgovinskih meja

BRUSELJ - Evropska unija bi si morala prizadevati za veliko bolj odprto trgovinsko politiko, če bo na novo sklenjeni svetovni Splosni sporazum o trgovini in carinah (Gatt) res prinesel dobre rezultate, je v ponedeljek izjavil komisar EU za zunanjo trgovino sir Leon Brittain. »Interesov Evropske unije je dolgo ni več mogoče omejevati znotraj meja EU ali zgolj na podjetja, ki imajo svoj sedež v EU,« je izjavil Brittain na seminarju, ki ga je organiziral Center za evropske politološke raziskave, da bi proučil rezultate urugvajskega kroga pogajanj. Brittain je menil, da bi morala EU storiti več zlasti pri odpiranju trgovine z vzhodno Evropo. »To velja predvsem za nase odnose z nekdanjo Sovjetsko zvezo in vzhodno Evropo, kjer je EU opravila precej, ko je omogočila trgovino, vendar bo morala še več storiti v prihodnje,« je dejal. Po njegovem sprostitev ne bi smela zajeti samo trgovine, ampak tudi neposredna vlaganja, pretok kapitala in visje oblike gospodarskega sodelovanja. (Reuter)

Poslovneži pričakujejo okrevanje

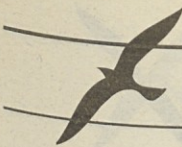
AMSTERDAM - Ozdravitev evropskega gospodarstva je zaradi izvoznih rezultatov na najboljši poti, čeprav je to še vedno v taksnem položaju, da ne spodbuja vlaganj, ugotavljajo podatki, ki so jih objavili v ponedeljek. Eurochambres, zveza evropskih gospodarskih zbornic s sedežem na Nizozemskem, je namreč na temelju pričakovanj sto tisoč poslovnežev iz osemih držav EU ugotovila, da večina upa na večjo prodajo predvsem s pomočjo izvoza. »Leto 1994 utegne biti odločilno za gospodarsko okrevanje,« ugotavlja Eurochambres. Po pričakovanju poslovnežev to okrevanje se ne bo pritegnilo dovolj vlaganj, ne pričakujejo niti izboljšanja na področju brezposelnosti. Vprašalnik so razposlali 150 tisoč poslovnežem v Nemčiji, Franciji, Veliki Britaniji, Italiji, Španiji, Nizozemski, Irski in Grčiji. Med sto tisoč poslovneži, ki so poslali svoje odgovore, je 13 odstotkov več tistih, ki menijo, da bo leto 1994 prineslo izboljšanje, kot pa tistih, ki so prepričani v nasprotno. Več kot tretjina odgovorov zagotavlja, da se v prihodnjem letu ne bo zgodilo ne eno ne drugo. Najbolj optimistični so bili britanski poslovneži, najbolj črnogledi pa nemski. (Reuter)

ROMUNIJA / TUJA VLAGANJA

Avtomobilski proizvajalec Daewoo bo s tovarno v Romuniji bliže Evropi

BUKARESTA - Korejski industrijski gigant Daewoo namerava v mešano romunsko podjetje, ki bo izdelovalo avtomobile za evropsko tržišče, vložiti 156 milijonov dolarjev, je sporočilo romunsko ministrstvo za industrijo. Njegov predstavnik je povedal, da gre za največjo vsoto tujih vlaganj v Romuniji doslej, ki je sestavni del korejskega prodora na tržišče te države. Mesano podjetje bodo ustanovili v okviru sporazuma o sodelovanju, ki so ga podpisali ob obisku vodilnih predstavnikov Daewooja v Romuniji. Po tem sporazumu bo Daewoo vložil v podjetje 156 milijonov dolarjev in tako zadržal 51-odstotni delež pri Olcit SA, tovarni v državni lasti iz Craiove, 300 kilometrov zahodno od Bukareste. Korejska skupina namerava delno uporabiti že obstoječo tovarno, h kateri bodo dogradili nove proizvodne linije; te bodo v letu 1998 omogočale izdelavo do 200 tisoč vozil znam-

ke Daewoo letno. Več kot polovico teh vozil bodo prodali na evropskih tržiščih, preostanek pa v Romuniji, ki je potencialno drugo največje avtomobilsko tržišče v vzhodni Evropi, takoj za Poljsko. Kot poročajo krajevni industrijski viri, se bo proizvodnja avtomobilov v Craiovi začela deset mesecev po podpisu sporazuma. Tovarno Olcit so Romuni zgradili v okviru mešanega podjetja s francoskim Citroënom leta 1976, z nominalnim kapitalom v višini 84,59 milijona dolarjev. Po zlomu komunizma leta 1989 je Citroën razdrl pogodbo z Romunijo, tako da je država leta 1991 odkupila njegov 36-odstotni delež v Craiovi. Predstavniki Daewooja so se v Romuniji pogovarjali tudi o mešanem podjetju v hotelski industriji ter se že dogovorili za 30 milijonov dolarjev, s katerimi bodo modernizirali bukarestanski hotel Intercontinental, je se sporočila agencija Rompres. (Reuter)

MENJALNIŠKI TEČAJI

17. januar 1994

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	77,20	77,55	10,87	11,00	7,80	7,93
A banka Nova Gorica	77,10	77,40	10,86	10,99	7,81	7,90
A banka Koper	77,10	77,45	10,86	10,99	7,80	7,91
Avtohisa Ljubljana*	77,25	77,40	10,90	10,98	7,80	7,90
Ažur Grosuplje	77,30	77,60	10,93	11,03	7,75	7,96
Bund Ljubljana	77,20	77,55	10,90	11,00	7,80	7,90
BTC Sezana	76,80	77,40	10,85	10,95	7,78	7,88
Banka Vipava Nova Gorica	77,11	77,39	10,86	10,97	7,81	7,89
Come 2 us*	77,39	77,51	10,94	11,00	7,79	7,95
Creditanstalt Nova banka LJ	77,20	77,60	10,90	11,05	7,75	7,95
Dom caffè Domžale*	77,30	77,60	10,97	11,10	7,86	7,97
Emona Gloubtour LJ	77,00	77,40	10,88	10,99	7,77	7,85
Eros Ljubljana*	77,35	77,55	10,95	11,00	7,75	7,90
Eros Kranj*	77,35	77,55	10,95	11,00	7,75	7,90
Firadas Idrija	77,10	77,60	10,85	11,10	7,80	7,95
Hida	77,40	77,45	10,95	10,99	7,86	7,90
Hipotekarna banka Brežice*	77,05	77,55	10,90	11,05	7,80	7,90
Idila Sečovelje	77,00	77,38	10,80	10,97	7,77	7,92
Ilirika Slovenj Gradec	-	-	-	-	-	-
Ilirika Postojna	-	-	-	-	-	-
Ilirika Sezana	-	-	-	-	-	-
Ilirika Jesenice	-	-	-	-	-	-
Italdesign Nova Gorica	77,10	77,40	10,89	10,98	7,84	7,90
Klub Slovenijales LJ	77,30	77,60	10,95	11,00	7,83	7,92
Kompas Hertz Celje*	77,20	77,50	10,93	10,98	7,78	7,88
Kompas Hertz Velenje*	77,20	77,50	10,93	10,98	7,78	7,88
Kompas Hertz Idrija*	77,20	77,50	10,93	10,98	7,78	7,88
Kompas Hertz Tolmin*	77,20	77,50	10,93	10,98	7,78	7,88
Kompas Hertz Bled*	77,20	77,50	10,93	10,98	7,78	7,88
Kompas Hertz Nova Gorica*	77,20	77,50	10,93	10,98	7,78	7,88
Kompas Hertz Maribor*	77,20	77,50	10,93	10,98	7,78	7,88
Kompas Holidays	-	-	-	-	-	-
Komercialna banka Triglav	76,95	77,95	10,85	11,05	7,73	7,95
Kreditna banka MB d.d.*	76,35	77,40	10,86	11,01	7,75	7,90
LB d.d. Ljubljana	77,32	77,72	10,94	11,05	7,80	7,96
LB splošna banka Celje	76,55	77,70	10,86	10,98	7,65	7,91
LB splošna banka Koper*	75,98	77,50	10,75	10,97	7,67	7,85
LB komercialna banka NG	-	-	-	-	-	-
LB Dolenjska banka NM	76,60	77,70	10,90	11,05	7,80	7,96
LB banka Zasavje, Trbovlje	76,50	77,45	10,88	11,02	7,65	7,9
Ljudska banka d.d. LJ	77,32	77,55	10,94	11,02	7,80	7,96
Libertas Koper*	77,00	77,35	10,85	10,96	7,77	7,89
Ma Vir	77,30	77,70	10,91	11,05	7,75	7,95
Madai Nova Gorica, Šempeter*	77,10	77,40	10,90	11,00	7,85	7,90
Media*	77,45	77,60	10,95	11,00	7,88	7,92
Moneta Invest Ljubljana	77,38	77,43	10,97	10,98	7,87	7,91
Niprom I II Ljubljana	77,35	77,45	10,96	10,99	7,85	7,90
Petrol Ljubljana*	77,35	77,40	10,95	10,97	7,83	7,92
Postna banka Slovenije*	76,10	77,39	10,65	10,98	7,59	7,86
Primaro Ljubljana*	77,45	77,55	10,95	10,97	7,85	7,93
Probanka Maribor	77,00	77,50	10,90	11,03	7,83	7,95
Pigal Solkan*	77,10	77,50	10,81	10,95	7,86	7,94
Pigal Ilirska Bistrica*	77,00	77,40	10,81	10,95	7,82	7,90
Pigal Kobarič*	77,10	77,50	10,81	10,95	7,82	7,90
Publikum Ljubljana	77,38	77,42	10,97	10,99	7,88	7,92
Publikum Celje	77,20	77,60	10,90	10,97	7,70	7,87
Publikum Krško	76,85	77,40	10,80	10,98	7,60	7,80
Publikum Maribor	77,15	77,39	10,93	10,99	7,72	7,87
Publikum Metlika	77,10	77,60	10,85	11,00	7,70	7,90
Publikum Mozirje	77,00	77,48	10,90	11,01	7,74	7,95
Publikum Novo mesto	77,10	77,60	10,85	11,00	7,70	7,90
Publikum Tolmin	77,06	77,39	10,87	10,97	7,78	7,87
Publikum Sevnica	77,10	77,44	10,90	10,99	7,80	7,89
Publikum Šentilj	75,90	77,38	10,65	11,00	7,72	7,87
Publikum Šentjur pri Celju	77,05	77,45	10,90	10,97	7,72	7,90
Publikum Trebnje	77,20	77,59	10,90	10,98	7,74	7,85
Publikum Žalec	77,15	77,53	10,90	10,97	7,83	7,92
SKB d.d. **	76,68	76,88	10,91	10,93	7,88	7,90
Slov. hran. in posojil. Kranj	77,25	77,45	10,94	10,99	7,80	7,89
Slov. invest. banka LJ*	77,20	77,05	10,85	10,98	7,65	7,90
Slovenijaturist Ljubljana*	77,50	77,75	10,85	11,00	7,70	7,90
Slovenijaturist Maribor*	77,20	77,35	10,95	10,97	7,50	7,85
Slovenijaturist Jesenice	77,25	77,55	10,88	10,98	7,75	7,88
Shalaby Koper	77,10	77,38	10,85	10,95	7,80	7,86
Sonce Ljubljana	77,35	77,50	10,94	11,00	7,85	7,96
SZKB d.d. Ljubljana	77,23	77,42	10,90	10,99	7,80	7,96
Tartarus Postojna	76,70	77,37	10,80	10,95	7,76	7,89
Tori Ljubljana	77,30	77,65	10,91	11,04	7,70	7,97
Upimo Ljubljana	77,35	77,45	10,96	10,99	7,86	7,95
UBK Ljubljana	76,00	77,45	10,85	11,03	7,60	7,90

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA 061/ 1-333-333

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 012 z dne 17. 1. 1994 — Tečaji veljajo od 18. 1. 1994 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	93,3572	93,6381	93,9190
Avstrija	040	šiling	100	1090,8917	1094,1742	1097,4567
Belgija	056	frank	100	367,9239	369,0310	370,1381
Kanada	124	dolar	1	101,8901	102,1967	102,5033
Danska	208	krona	100	1980,9929	1986,9538	1992,9147
Finska	246	marka	100	2365,4769	2372,5947	2379,7125
Francija	250	frank	100	2259,7533	2266,5530	2273,3527
Nemčija	280	marka	100	7666,6782	7689,7474	7712,8166
Grčija	300	drahma	100	—	53,5745	53,7352
Irska	372	funt	1	—	192,5513	193,1290
Italija	380	lira	100	7,8844	7,9081	7,9318
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,0000	—
Japonska	392	jen	100	120,9112	121,2750	121,6388
Nizozemska	528	gulden	100	6847,7236	6868,3286	6888,9336
Norveška	578	krona	100	1780,6626	1786,0207	1791,3788
Portugalska	620	escudo	100	76,1838	76,4130	76,6422
Švedska	752	krona	100	1644,0424	1648,9894	1653,9364
Švica	756	frank	100	9090,1503	9117,5028	9144,8553
Velika Britanija	826	funt sterling	1	200,7519	201,3560	201,9601
ZDA	840	dolar	1	134,4352	134,9397	135,2442
Evropska unija	955	ECU	1	148,9444	149,3926	149,8408
Španija	995	peseta	100	93,3648	93,6457	93,9266

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 18. JANUAR 1994

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUAR 1994:					1,300,000	749,457	768,744	1,518,201
2		115,3011%	118,2683%	116,7847%	130,000	74,946	76,874	151,820

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

17. JANUAR 1994

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,00	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,75	9,25
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,00	9,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,00	9,50
Italija	Kmečka banka Gorica	12,30	12,95
Italija	Tržaška kreditna banka	12,90	13,00

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

17. JANUAR 1994

v LIRAH		nakupni	prodajni
valuta			
ameriški dolar	1678,00	1728,00	
nemška marka	964,00	984,00	
francoski frank	282,40	291,00	
holandski gulden	856,00	883,00	
belgijski frank	46,00	47,50	
funt sterling	2506,00	2570,00	
irski sterling	2390,00	2470,00	
danska krona	247,50	256,00	
grška drahma	6,40	7,00	
kanadski dolar	1268,00	1309,00	
japonski jen	15,80	15,50	
švicarski frank	1142,60	1168,00	
avstrijski šiling	136,30	141,50	
norveška krona	222,00	229,00	
švedska krona	204,50	211,00	
portugalski escudo	9,30	10,00	
španska pezeta	11,50	12,00	
avstralski dolar	1157,00	1195,00	
madžarski florint	12,00	15,00	
slovenski tolar	12,40	13,00	
hrvaški dinar	0,15	0,22	

KMEČKA BANKA - GORICA

17. JANUAR 1994

v LIRAH		nakupni	prodajni
valuta			
ameriški dolar	1678,00	1730,00	
nemška marka	964,00	984,00	
francoski frank	282,00	292,00	
holandski gulden	855,00	875,00	
belgijski frank	46,00	47,50	
funt sterling	2500,00	2560,00	
irski sterling	2390,00	2450,00	
danska krona	247,00	254,00	
grška drahma	6,70	7,20	
kanadski dolar	1270,00	1300,00	
švicarski frank	1142,00	1167,00	
avstrijski šiling	136,30	141,30	
slovenski tolar	12,40	12,90	

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

17. JANUAR 1994

v DEM		nakupni	srednji	prodajni
valuta				
ameriški dolar	-	1,753	-	-
francoski frank	-	29,475	-	-
nizozemski gulden	-	89,318	-	-
belgijski frank	-	4,799	-	-
španska peseta	-	1,217	-	-
danska krona	-	25,839	-	-
kanadski dolar	-	1,329	-	-
japonski jen	-	1,577	-	-
švicarski frank	-	118,567	-	-
avstrijski šiling	-	14,229	-	-
italijanska lira	-	1,028	-	-
švedska krona	-	21,444	-	-

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 18. januarja 1994 od 00.00 ure dalje

ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1106,7316	1108,8660
Francija	frank	100	2292,5655	2296,9868
Nemčija	marka	100	7778,0000	7793,0000
Italija	lira	100	7,9989	8,0143
V. Britanija	funt	1	203,6669	204,0597
ZDA	dolar	1	136,3872	136,6503

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	77,45	77,70
SKB Banka d.d.	DEM	77,70	77,85

Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

TAJSKA

Oaza gostoljubja v Indokini (3)

Tajski sosedje ne marajo turistov

Sreča, da Tajci niso nestrpni in živčni ljudje. Kot sva s prijateljem ugotovila kasneje, je najbolj zgedna bangkoska komunikacija tamkajsna reka Chao Phraya s svojimi kanali. Če ploveš po njej, boš v normalnem času prisel iz enega konca tega velikanskega mesta na drugi. Vendar pa reka ni samo vodna pot, ampak tudi prebivališče treh milijonov tajskih meščanov, ki živijo na mostiščarskih naseljih. Edino njihovo premoženje je umazana kanalska voda, ki jo uporabljajo za kuhanje, pranje, umivanje, prevoz, trgovanje....

Za turista je v mestu dobro poskrbljeno. Izbira lahko med mogočnimi eksotičnimi hoteli s klimatsko hlajenimi sobami, številno uglajeno sluzincadjo, bazeni, igralnicami..., s prav tako eksoti-

cnimi cenami in pa skrotnimi luknjami, kjer kraljujejo umazana posteljna, šcurki in martinčki in tu pa tam kaksna podgana. Se najlepša stran teh zadnjih bivališč je nizka cena, ki je bila v najinem primeru nižja od cene steklenice piva. Resnici na ljubo pa je potrebno povedati, da je pivo na Tajskem tudi za naše razmere drago. Iz tega kraljestva, ki ga je vodila ovela tajska lepota - da ji gre dobro, je govorila njena debelost -, sva načrtovala in odhajala na obhoda v mesto. Ze prva dva dni se je vizija celotnega potovanja po jugovzhodni Aziji izkristalizirala. Takoj je postalo jasno, da so tajski sosedje sila negostoljubni in samozadostni. Na burmanski, laoski in kamboški ambasadi nama niso pustili niti tega veselja, da bi jim pokazala no-

ve slovenske potne liste. Zgodba o dragih vizah, dolgih čakalnih dobah, skupinskem turizmu, med vrsticami pa - ne potrebujemo vas - se je trikrat ponovila. Nekaj upanja je obetal le jug Tajske, Malezija. Po izdelavi globalnega načrta sva začela raziskovati bangkoske znamenitosti. In mesto ima kaj pokazati.

Tajska je dolga leta propagirala in simbolizirala prav posebno vrsto turistične ponudbe. Na Tajskem je iskalo zabavo na tisoče ameriških vojakov med vietnamsko vojno. Med peklenjskimi bitkami so iskali pocitka in utehe v hroščih vročih tajskih lepotic, predvsem pa poskušali pozabiti, da jih na bojnih poljih neprestano snubi hladna lepota, bela smrt.

(Se nadaljuje)
Janez Jaklič

Osrednji prostor templja je dvorana - vihara (Foto: Janez Jaklič)

P O D L I S T E R K

Vinko Lenarčič Plečnik

13

Da bo vsaj kolikor toliko razumljivo, kar bom se povedal, moram posebej poudariti, da je bil Plečnik veren človek: Edino svoje vere, ali bolje Boga, ni nikdar zatajil. To smo vsi lahko videli. Ne glede na to, s kom je šel, se je dosledno pred cerkvijo odkril, pa tudi pred znamenjem. Odločno je povedal pred učenci: »Jaz sem kristjan, in to brezpogojno katolik. Druge krščanske vere nosijo v sebi pecat razkola. Čehi so sicer pobožen narod, ali nekaj zagrenjenega, husitskega je v njih.

Kadar je opisal kaj bolj nenavadnega iz svojega življenja, je rad zaključil: »Ne morem si kaj, liebe Kinder Gottes, jaz verujem v Previdnost

božjo.« Tudi je dejal: »Pisano je, da je vera velik zaklad, pa je se pisano, da je vera največji dar božji.« Vsiljeval svoje vere ali zameril drugim nevero ni nikoli, vsaj očitno ne. Verjetno je spoštoval svobodo vesti. »Vi se morate zavest, da ima samo človek pravo voljo in je samo to njegova odlika.« Vedno, kadar sem se poslovil za dalj časa, je rekel: »Pojdite z Bogom!« In koliko pisem zaključil: »Ostanite z Bogom!« Vsem nam je rekel: »Oce nas je tako težka molitev, da jo boste nehali moliti, če jo boste prevec premisljevali, mar res tako delate, kot molite? Pomislite vendar: Kakor tudi mi odpustimo! Saj to ni mogoče...!«

Ze sem povedal, kako je Plečnik opisal razmere med arhitekti pred vojno, da so nekateri naredili samomor in da se temu ni čudil. Zakaj ne? Kolikor poznam Plečnika, je vedno sovražil denar. Rekel je: »Denar je hudic, bojte se ga!« Isti Plečnik pa je tudi rekel: »Denar vam bodi sredstvo vaše svobode, brez denarja ne morete nič in vas vsak nekam sune...!« Tudi je modroval, da brez denarja ni arhitekture. »Ne vemo sicer, koliko denarja so imeli, ko so nastajale velike arhitekture, na vsak način pa so vsaj nekateri morali imeti denar. Zacherl je bil bogat in tak trgovec, da je znal pljunek spraviti v denar. Na njegov bežen opis, kako naj bo urejen trgovski lokal, sem pripomnil, da bo taka oprema zelo draga. »Nič ne de, ravno to hočem. Veste, če so take drage reci v trgovini vidne, to ljudi zelo privlači.«

Plečnik je imel najraje, če denar pri njegovih delih ni igral odločilne vloge. Ni bil noben fan-

tast, imel je preveč lastnih izkušenj. »Ljudje, saj ne rečem, govorijo in sanjajo, radi bi velike, lepe reci, pri denarju pa se vse ustavi ali vsaj zmaliči.«

Nekoč je rekel: »Gospod kolega, tega res ne delajte, ne zahtevajte, da se mora izvršiti, ker je izvedba nepotrebna, absolutno pa predraga.« »In prišlo je sedem suhih krav in sedem debelih! Verjemite in zapomnite si, zgodba je večna. Redke, zelo redke so prilike, ko arhitekt lahko nekaj izvrši, kot hoče! Kadar pa boste videli razsipati, tedaj vedite: napuh hodi pred padcem, to je zgodovina.« Predobro je vedel, kaj je denar, da je blagodejen in da je pogubonos. Zato je sovražil pohlep po denarju.

Za neko veliko zgradbo sem risal načrte. Do bil sem lep, neprisrčan, van honorar. »Bodi pameten,« mi je svetoval prijatelj, »zahtevaj pri Plečniku tudi vodstvo gradnje, to je sele honorar, zakaj bi ga prepustil drugemu?« Kolikokrat se

no povejte se enkrat,« pripovedovalec postreže z nekaterimi podatki o življenju »ogovarjanega«. No, Rhodes Cecil, rojen leta 1853, ni bil ravno preveč čvrstega zdravja, pa so ga poslali v Natal, obalno pokrajino na vzhodu Južnoafriške republike. Leta 1871 so v Kimberleyju odkrili diamante in z bratom sta bila pri poskusnem izkopavanju tako uspešna, da je Cecil že pri sedemnajstih letih postal finančno samostojen. Do svojega petinidesetega leta je imel pod nadzorom največje družbe za izkopavanje in trgovino z diamanti v južni Afriki. Med sodobniki je veljal za velika kolonialna podjetnost in castihlepa. Zanimiva pa je njegova zadnja želja: v oporoki je namreč Rhodes Cecil zapustil dovolj denarja za približno 200 letnih stipendij za študente iz Commonwealtha, ZDA in Nemčije, namenjene studiju na oxfordski univerzi.

V knjigi svojih spominov pa je Cecil Rhodes opisal tudi zgodbo, v kateri pripoveduje, kaj se mu je pripetilo, ko je bil na obisku pri baronu Alfredu de Rothschildu, enem od petih sinov židovske bankirske družine: Cecil se je nekaj dni mudil pri baronu v njegovi rezidenci na trgu Seamore. Zjutraj se je v njegovi spalnici prikazal butler z velikim servirnim vozičkom. Vprašal ga je: »Zelite čaj ali svežo breskev?« Na odgovor: »Čaj!« je strežaj odgovoril z novim vprašanjem: »Kitajski, indijski ali morda srilanski?« »Indijski.« Sledilo je vprašanje: »Assam, darjeeling, cac-

har, nilgiri ali travancore?« Odgovor se je glasil: »Assam.« Pa je sledilo vprašanje: »Z mlekom, limono ali viskijem?« »Z mlekom.« In spet vprašanje: »Z mlekom iz Jerseyja, Herforda ali Shortona?« Rhodes je doživetje iz rezidence barona Rothschilda označil kot nekaj edinstvenega, nepozabnega: Se nikoli mi ni nobena skodelica čaja prijala bolj kot ta.

Prav gotovo je bilo britanskemu poslovnežu prijetno ob tem dialogu, ki je bil tako zelo drugačen od njegovih poslovnih pogovarjanj in pregovarjanj, in tudi baronova rezidenca je z vsem osebjem obkrožila skrivnost iz sveta čaja, predvsem pa spostovanje tako v postrežbi kot tudi pri uživanju čaja.

Ne glede na to, ali se bomo kdaj znasli pri kakšnem baronu ali ne, najbrž ni odveč poznati nekaj nasvetov iz znamenitega spisa Ch'a Ching. Kot primerni trenutki za pitje čaja so v tem spisu omenjeni: Kadar vas kaj moti pri razmišljanju, je primeren trenutek za skodelico čaja. Primerni trenutki pa so še: ob prijetnem pogovoru ponoči; kadar čisto rahlo dežuje; kadar so otroci v soli;

Heinrich Heine je del svojih spominov posvetil tudi pitju čaja

har, nilgiri ali travancore?« Odgovor se je glasil: »Assam.« Pa je sledilo vprašanje: »Z mlekom, limono ali viskijem?« »Z mlekom.« In spet vprašanje: »Z mlekom iz Jerseyja, Herforda ali Shortona?« Rhodes je doživetje iz rezidence barona Rothschilda označil kot nekaj edinstvenega, nepozabnega: Se nikoli mi ni nobena skodelica čaja prijala bolj kot ta.

Prav gotovo je bilo britanskemu poslovnežu prijetno ob tem dialogu, ki je bil tako zelo drugačen od njegovih poslovnih pogovarjanj in pregovarjanj, in tudi baronova rezidenca je z vsem osebjem obkrožila skrivnost iz sveta čaja, predvsem pa spostovanje tako v postrežbi kot tudi pri uživanju čaja.

Ne glede na to, ali se bomo kdaj znasli pri kakšnem baronu ali ne, najbrž ni odveč poznati nekaj nasvetov iz znamenitega spisa Ch'a Ching. Kot primerni trenutki za pitje čaja so v tem spisu omenjeni: Kadar vas kaj moti pri razmišljanju, je primeren trenutek za skodelico čaja. Primerni trenutki pa so še: ob prijetnem pogovoru ponoči; kadar čisto rahlo dežuje; kadar so otroci v soli;

pa v malem bambusovem gozdčku na spomladanski večer in pri čudnih pecinah; predvsem pa s prijatelji prijatelji in vitkimi konkubinami (ljubicami). Kot neprimerne trenutke za pitje čaja pa spis Ch'a Ching navaja: kadar otroci niso v soli, kadar močno dežuje, pri odpiranju pisem... Pri pitju čaja se je treba izogibati številne družbe, denarnih skrbi, slabe volje in godrnjave postrežbe. Brezpogojno pa se je treba umakniti pred kričecimi otroki, hrupom na ulici, prepirljivimi zenskami in blebetavimi moškimi.

Heinrich Heine, nemški pesnik, pisatelj in publicist, ki si je s svojim delom pridobil take občudovalce, da je nemški jezik moral skorajda iznajti nove hvalilne besede, in take sovražnike, da je prav ob njem nemški slovar razodel svoje čudovito bogastvo zaljvk in psov, je v enem od svojih spominskih zapisov potrdil pravilo iz spisa Ch'a Ching: Sedeli so in pili čaj in veliko govorili o ljubezni. Gospodje, ti so bili estetski, dame pa neznih čustev... (Nadaljevanje prihodnjik) (K. L.)

Danes goduje

Marjeta (Margareta) Ogrska

Sv. Marjeta Ogrska je bila kraljevskega rodu. V letu pred Marjetinim rojstvom je dezelo Madzarov hudo prizadel vpad Mongolov. Oče, ogrski kralj Bela IV., se je zaobljubil, da bo prihodnjega otroka povsem prepustil Bogu, če ga resi te nesreče. Nesreča je res minila in ko se mu je ob koncu leta 1242 rodila Marjeta, jo je ze v četrtem letu starosti izročil v vzgojo dominikankam v Veszpremu.

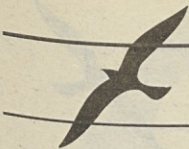
Pozneje je dominikankam postavil nov samostan blizu Budimpešte. Vanj se je z desetimi leti preselila tudi Marjeta, ki je vzljubila redovno življenje in se odločila, da bo posnemala svojo teto Elizabeto Turinsko, ki je dosegla svetniško cast ze stiri leta po smrti, leta 1235.

Ko se je Marjeta razvila v lepo dekle, so ji ponudili spregled redovnih zaobljub, ce bi se hotela omožiti s poljskim princem Boleslavom. Dobila je tudi druge ženitne ponudbe, a je vse odklonila. Svojega očeta je zaradi ženitvenih načrtov grajala in ga opozorila, da je dolzan držati obljubo, ki jo je dal Bogu. Marjeta je kraljevskemu rodu navkljub živela ubožno in se povsem posvetila premišljevanju o veri. Pogosti posti so jo kmalu telesno izčrpali. Umrla je 18. januarja 1270, stara komaj 28 let.

V domovini so jo imeli za svetnico ze takoj po smrti, uradno pa so ji to cast priznali sele leta 1943.

(Vir: Leto svetnikov)

(Se nadaljuje)

SLOVENSKA MESTA / KOČEVJE

»Kočevci ne dajejo
dobrih vojakov«

Starejši meščani so se oklepali staronemške materinščine

Na ukaz cesarja Friderika III. je v okolju Rinze zrastle nova naselbina. Potem ko so trzani zgradili naselje in ga utrdili z obzidjem in s stolpi, kakor so to velevala tedanja pravila, je cesar Friderik III. leta 1471 podelil novemu naselju, ki je prevzelo ime in naselbinsko izročilo prvotnega trga ob sv. Jerneju, mestne pravice.

Poznosrednjeveska zgradba mestnega tkiva je očitno se na Valvasorjevi upodobitvi. Glavni trg je nastal že v tej zasnovi kot razsirična cesta, ki je povezovala mestno cerkev in grad. Tam se je ohranil vse do zadnje vojne. Auerpergi so sezidali svoj mogočni grad sele sredi 17. stoletja, potem ko so že opustili grad Fridrih-

stajn.

Kočevje je dobilo svoj pečat z napisom »Sigillum civitatis in Kotschew 1471« in mesti grb na višnjem scitu, na katerem je upodobljen sv. Jernej, zaščitnik mesta, pred trdnjavo, pregrajeno s plotom. Svetnik drži v desnici odprto knjigo, v levici pa širok nož.

Kočevje v Valvasorjevem casu

Valvasorjev bakrorez iz znamenite topografije Kranjske, izsle leta 1679, na kaže nekoliko heroizirano krajinsko podobo Kočevja, saj je grad v sorazmerju z meščanskimi hišami prevelik.

Valvasor opisuje mesto takole: " Kočevje z gradom leži na srednjem

Kranjskem, osem milj od Ljubljane, in je glavno mesto kočevske deželice, zakaj z besedo Kočevje razumemo ne le mesto, temveč tudi grofijo in majhno deželo, katere prebivalci se imenujejo Kočevci (Hocevarji) in imajo tako poseben jezik, kakor tudi posebno nošo. Da je tem ljudem do danes ostal jezik njihovih starih prednikov, je gotovo razvidno iz tega, da se zares najdejo sedemdesetletni in osemdesetletni Kočevci, ki si v kranjskem jeziku niti ljubelega kruha izprositi ne morejo in ne znajo spregovoriti besede v nobenem drugem jeziku, razen v svoji staronemški materinščini. Tisti pa, ki hodijo za delom po kranjski deželi, znajo tudi kranjski, pri

tem pa tudi svojo nemščino čisto dovršeno in gladko, tako da ne govore pomešano na pol nemski in na pol kranjski. Njihov jezik je prav starinski in trdo nemski ter ima prav stare nemške besede. Mesto ni posebno veliko pač pa je grad, ki ga je sele pred nekaj leti sezidal knez Turjaski, gospod Ivan Vajkard blagega spomina zelo obsežen. Mesto je zgrajeno v stirkotu, obdano z močnim zidom in ima na vsakem voglu močan stolp, povrh se jarek, ki je speljan okoli in okoli. Sege in navade Kočevcev: v nosi se od drugih Kranjcev v celoti razlikujejo. Nekateri nosijo klobuke, drugi črne kape ali cepice iz klobucevine. Enim so vseč kratki, drugim pa dolgi suknjici, z

Kočevski mestni pečat z napisom »Sigillum civitatis in Kotschew 1471«

dolгим, stirioglatim ovratnikom zadaj na plečih. Namesto hlače oblačijo nekateri samo dolge, platnene bregese in nosijo cevle brez nogavic, ker jim segajo hlače prav do čevljev."

Tu omenja Valvasor posebno kočevsko nošo. "Ženske nosijo kratka krila in dolge kozake ali vrhnje suknje brez rokavov. Kočevci ne dajejo dobrih vojakov, ker so nekoliko boječi in je med njimi več krotkih ovčic kot derocih volkov. Pač pa postanejo tisti, ki studirajo razumni in kaj učen, tako da dajo marsikatero izvrstno osebnost in zelo učenega moža."

Tako je Valvasor videl Kočevje in njegove prebivalce v 17. stoletju.

Metja Stritmar

NAGRADNA AKCIJA

V našem casniku lahko ob sredah spremljate nagradno akcijo z RGL in v njej tudi sodelujete.

Z akcijo se pridružujemo kvizu »Labirint znanja«, ki je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrežani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Srsen. Pravilni odgovori pa prinašajo ceden kupček denarja...

LABIRINT
Z N A N J A

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Se malo, pa se vam bo pokazala najprimernejša pot. A ne išcite je na silo, prepustite se raje intuiciji. Tokrat je veliko modrejša od vaše vsakdanje pameti.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Odkrili boste razlog za svojo vedrino: tiho odločitev, ki zori v vas že več let. A ker je to vaša najintimnejša odločitev, boste skrivnostni se naprej.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Prepustili se boste duševni sivini, se izjokali, izkricali in iztarnali svoje breme - in nenadoma vas bo objelo toplo morje božajočih sončnih žarkov.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Najprej si boste razsvetlili poreklo svojih težav, nato pa jih razkrili se partnerju in strpno počakali na njegovo potezo. Lepša bo, kot si mislite.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Prizanesljivost nekoga, ki bi vas po vseh predpisih moral okrcati, vas bo prevzela. Kljub temu se mu zahvalite in nado knadite zamujeno. Se bolj vas bo vzljubil.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Prislunili boste prijateljem in znancem, pomagali pa boste tudi neznanu, ki vas za pomoč sploh ne bo prosil. Hvaležen vam bo do neba.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: V družbi boste priljubljeni, kljub temu - ali pa prav zato - da boste vztrajali pri razgovorih o večnih temah. Marsikomu boste prizgali odločilno iskrico.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Končno je vse nared za pričetek velikega spektakla. Postavili se boste na tron in živahno zamahnili z dirigentsko palico. Predstava, ki jo bo svet pomnil.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: V svoji notranjosti boste odkrili nagajivega hudicka, ga zgrabili za roge in potegnili na svetlo, nato pa mu z veselim prijemom odrgali hudobno glavo.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Svojo željo boste uresnicili kot bi mignil, znanec, ki ste ga pretanjeno opeharili, pa bo čakal na glas vaše vesti. Osrečite ga in osrečili boste sebe.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Dan, ki se vam bo zdel prazen kot izpit kozarec. A vendarle boste vseskozi cutili, da nad njim visi nekaj skrivnostnega in mogočnega. Pa se res je.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Čustveno boste nihali zdaj na to, zdaj na drugo stran. A nikar ne nasedite glasovom zlobe. Pocaakajte, da se uravnesite, nato pa veselo na pot.

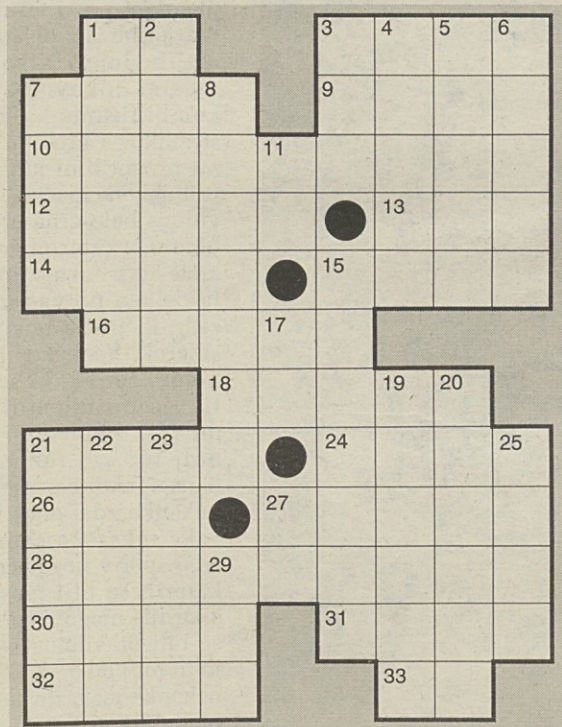
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. začetnici svicarskega slikarja Kleeja, 3. verski voditelj siitskih muslimanov, 7. spremljevalec bliska, 9. deska v plotu, 10. prebivalec rudarskega mesta v Saleski dolini, 12. nemški pisatelj (Bruno), 13. največji morski sesalec, 14. palica, prot, 15. pritok jezera Van v Turčiji, 16. skupnost trgovcev večine severnonemskih mest v srednjem veku, 18. začetek dneva, 21. crn prah, ki ostane po gorenju, 24. prvotna grska muza petja, 26. nekdanji naslov turskih velikašev, 27. diamant, vdolan v rusko carsko žezlo, 28. stalna vojska posadka v mestu, 30. ime italijanske filmske igralka Magnani, 31. angleska površinska mera, acre of land, 32. muslimansko moško ime (iz crk mani), 33. začetnici slovenskega slikarja Kralja.

Navpično:

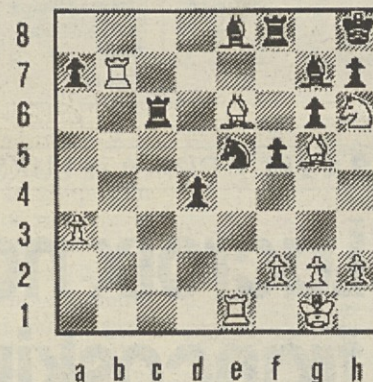
1. gibanje zraka, ki nastane v zaprtem prostoru med dvema odprtinama, 2. zasilno bivališče iz desk, 3. Tilen, Egidij, 4. hisna zival, 5. zvezda 1. velikosti v ozvezdju Orla, 6. starejši sportni avto znamke opel, 7. slikanje z vodenimi barvami, 8. lučanje, 11. avtomobilska oznaka Nove Zelandije, 15. duhovno, nra vno očiščenje, 17. avtomobilska oznaka nekdanje Sovjetske zveze, 19. ostanek iz prejšnjih časov, 20. prasicek, ki se sesa, 21. francoska pisateljica (Francoise, roman Dober dan, žalost), 22. glavno mesto ameriskega tihomorskega otoka Guam, 23. hrvaski nogometaš (Robert), 25. Ober, 27. kratka za Olimpijske igre, 29. jezero v Tibetu.

Vodoravno: PK, imam, grom, lata, Velenjan, Aplitz, garnizija, Anna, aker, Naim, TK
Kit, sibba, Hansa, Jurvo, saje, Aeda, aga, orlov,

REŠITEV

ŠAH

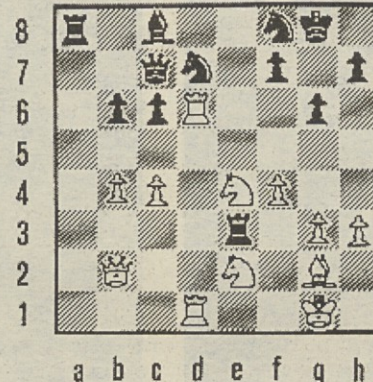

Bronstein - Kotov / SZ 1941

Crna trdnjava je napadla belopoljnega lovca in beli ze razmislija o umiku ali nadaljevanju napada na črnega kralja. Prav to priloznost ne zeli zamuditi beli, ki je na potezi. Z odločilnim posegom v črno pozicijo si beli ustvari odločilno prednost!

Resitev naloge

Velemojster Bronstein je s potezo 1.Tg7:1 razrahljal obrambo črnega. 1...Te6: / za črnega je slabše 1...Kg7: 2.Te5: / vendar tudi sedaj beli nadaljuje 2.Te5:!! Te5: 3.Tg8+ se majhna preciznost 3...Tg8: 4.Lf6+ Tg7 5.Le5: in beli je v dobljeni poziciji!

Schmid - Langeweg / Hamburg 1965

Aktivnejše bele figure so zasedle d linijo in tudi delovnanje bele dame na diagonali a1 - h8 zagotavlja belemu prednost. Toda kako naj beli, ki je na potezi, odločilno poseze v črno pozicijo. Ponuja se mu več možnosti, toda le ena vodi do zmage belega!

Resitev naloge

Analiza pokaže, da nadaljevanje 1.Td7:7 Sd7: 2.Td7: Ld7: 3.Sf6+ Kf8 4.Sd7:7 Ke7 vodi do prednosti črnega. Beli se zato odloči za potezo 1.b5! cb5 in sedaj zrtev kvalitete 2.Td7: Sd7: 3.Td7: Ld7: 4.Sf6+ Kf8 5.Sd5! z grožnjo 6.Dh8 mat in napadom na črno damo. Črni se je vdal!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1905

Nemiri v Rusiji

V prvem desetletju novega stoletja je tudi ruski imperij začutil prve sunke sprememb. Po velikih mestih so se začeli nemiri in stavke, ko je revolucionarna vne ma dobila odmev v nezadovoljstvu delavskega razreda, ki je vedno bolj razjarjen trpel pod jarmom avtokratske monarhije. Vedno hujsi nemiri so se 19. januarja leta 1905 sprevrgli v stavko 75 000 ruskih delavcev.

Tri dni kasneje so vojski streljali na množico, ki je hotela izročiti carju Nikolaju II. pod vodstvom mladega duhovnika Gapona peticijo s seznamom pritozb. Ubityh je bilo več sto ljudi, največ jih je bilo poteptanih do smrti, ko je začela množica prestrašeno bežati. Po tem pokolu je čaristično Rusijo pretresla vrsta stavk v številnih mestih. Delavci in se malostevilna skupina politikov so zahtevali vsaj zameetek parlamentarne ureditve. Začeli so se tudi vedno hujsi nemiri na podeželju in oblast je večkrat z vojaštvom poskusala zatreti upore nezadovoljnih in razjarjenih kmetov. Tudi med vojaštvom se je siril revolucionarni duh. Posadka vojne ladje Potemkin se je uprla in zaplula z njo po Črnem morju. Spomin na ta dogodek je oživil Sergej Eisenstein v svojem znamenitem, se danes velicatsnem filmu.

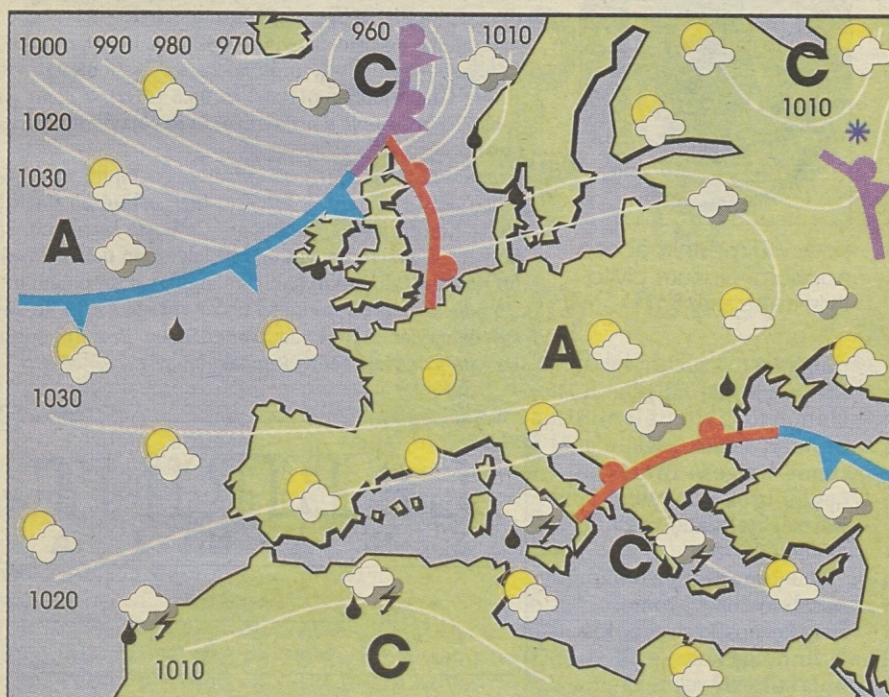
PREBLISK

Revolucija je lahko neprijetna, vendar pa nikoli dolgočasna.

Jevgenij Jevtušenko

EVROPA / V VEČJEM DELU BREZ PADAVIN

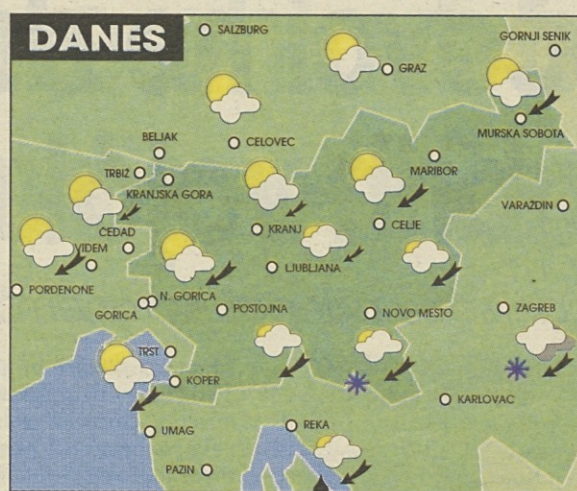
Vremenska slika:

Nad srednjo in delom zahodne Evrope ter Alpami je nastalo območje visokega zračnega pritiska. Od severovzhoda priteka nad naše kraje v nizjih zračnih plasteh hladnejši in bolj suh zrak.

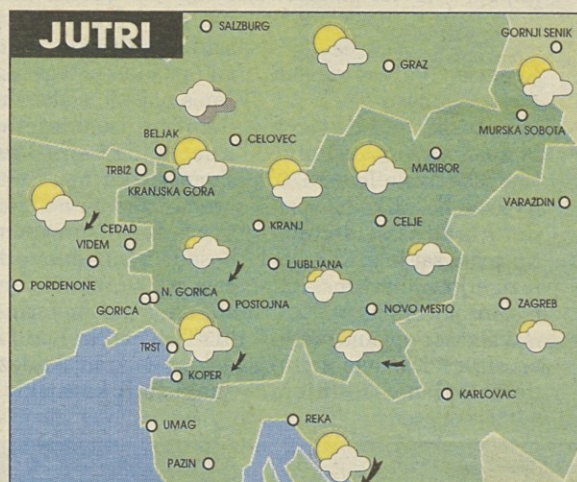
ALPE JADRAN / RAZJASNITVE

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Postopno se bo razjasnilo. Na Primorskem bo pihala burja. Dnevne temperature bodo od -1 do 4, na Primorskem do 7 °C.

Sosednje pokrajine: Cez dan se bo razjasnilo. Ob severnem Jadranu bo pihala Burja.

V Sloveniji: V sredo bo sončno. Zjutraj in dopoldne bo po nižinah megla ali nizka oblačnost. Burja bo ponehala.

Obeti: V četrtek se bo od jugozahoda pooblačilo. To območje bodo zajele padavine.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA	1/3
TRST	5/8
CELOVEC	-3/0
BRNIK	0/2
MARIBOR	0/5
CELJE	0/3
NOVO MESTO	0/4
NOVA GORICA	-1/3
MUR. SOBOTA	1/3
PORTOROŽ	2/9
POSTOJNA	-2/26
ILIRSKA BISTRICA	-1/5
KOČEVJE	0/1
ČRNOMELJ	1/1
SLOV. GRADEC	0/2
BOVEC	-5/1
RATEČE	-5/2
VOGEL	-12/-10
KREDARICA	0/8
VIDEM	-1/4
GRADEC	0/3
MONOSTER	2/5
ZAGREB	4/5
REKA	

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI	-6/0
STOCKHOLM	-11/-7
MOSKVA	-4/-1
BERLIN	3/4
VARSAVA	-1/4
LONDON	1/5
AMSTERDAM	-3/5
BRUSELJ	-2/5
PARIZ	2/5
DUNAJ	0/5
ZÜRICH	0/2
ŽENEVA	2/4
RIM	4/12
MILAN	1/2
BEOGRAD	2/7
BARCELONA	4/12
ISTAMBUL	7/9
MADRID	3/9
LIZBONA	7/9
ATENE	11/16
TUNIS	9/17
MALTA	10/16
KAIRO	16/18

DOLŽINA DNEVA	SNEŽNE RAZMERE	SNEŽNE RAZMERE	PLIMOVANJE
Sonce bo vzšlo ob 07.39, zšlo pa ob 16.47. Dan bo dolg 9 ur in 8 minut. Luna bo vzšla ob 10.16 in zšla ob 23.58.	FURLANIJA-JK	SLOVENIJA	Danes: ob 1.00 najvišje 33 cm, ob 7.31 najnižje -11 cm, ob 12.13 najvišje 5 cm, ob 18.14 najnižje -25 cm.
RAZMERE NA CESTAH			Jutri: ob 1.37 najvišje 30 cm, ob 9.02 najnižje -11 cm, ob 13.07 najvišje -5 cm, ob 18.22 najnižje -16 cm.
Ceste so, razen na na področju Murske Sobotne, suhe in normalno prevozne. Promet po notranjosti države in mejnih prehodih poteka tekoče in brez zastojev.			

PARIZ / PRIKAZI LUKSUZNE ŽENSKÉ MODE

Cristian Lacroix navdušil s kolekcijo prežeto s francoskim okusom in stilom

Tokrat je črpal elemente zlasti iz obdobja Direktorija in vesele Provence

PARIZ - S kolekcijo, ki je bila prezeta z zgodovino in estetskim okusom Francije, je Christian Lacroix povsem osvojil domaco in tudi tuje občinstvo s kupci vred. Najbolj priljubljen francoski modni ustvarjalec mlajše generacije - Lacroix steje 41 pomladi - na letošnjih prikazih luksuzne žen-

ske mode za pomladansko in poletno sezono pa ni nastopil v Carrouselu Du Louvre, temveč v veliki hotelski dvorani, kjer se je zbralo izredno številčno in navdušeno občinstvo. Ploskanje in vzkljanje je bilo slisati, se preden se je prikazal prvi model, kar prica o priljubljenosti Lacroixa,

istočasno pa tudi o francoskem lokalpatriotizmu: »svetovljanski« Parizani namreč odločno in včasih nekritično podpirajo francoske modne ustvarjalce.

Vsekakor pa je Christian Lacroix z modeli, ki jih je prikazal v nedeljo, zadovoljil tudi tuje kritike, ki so se posebej

pohvalili njegovo poigravanje z različnimi francoskimi elementi, kot so npr. barve Provanse, moda 18. stoletja in motivi iz 1944. leta ob osvoboditvi države. Tudi tokrat je pršla do izraza barvita moda, v kateri je Lacroix velik mojster in ki jo Francozi nadvse ljubijo. V veselem cvetličnem

vzorcu so bili celo večerni površniki, krojeni kot redingoti, telovniki so bili bogato izvezeni, životici oblek so bili večkrat iz »zlatega« blaga, za ozko krojene bluzice in široko nabrana kratka krila pa je uporabil prozorne lahke tkanine, največkrat tudi s cvetličnim vzorcem.

Med zgodovinskimi dobami je tokrat Lacroix se posebno izpostavil direktorij, ko so se obleke plemkinj po kroju nekoliko približale oblačilom nižjih slojev. K sodobnejšim tokovom sodi kombiniranje »zlatih« steznikov s širokimi belimi prozornimi hlačami, priljubljena inacija predvideva belo-crne crtaste hlace, h katerim sodita kratak črn suknjič in mala celada po vzorcu tistih, ki jih je nosil Bismarck. Vsekakor pa je hotel Lacroix, ki se odlikuje po izjemni domisljiji, zadovoljiti najbolj raznolike okuse. Tako je svoje manekenke zdaj obul v visoke teksaske skornje, zdaj spet v nogavice, na katerih so bili narisani skornji, njegovi modeli so bili praviloma kratki, in to tudi tako, da so manekenke razkazovale popke. Vse različne navdihe pa je tako umetelno povezal, da je bil rezultat v duhu s francosko »grandeur« in splošno osupljiv.

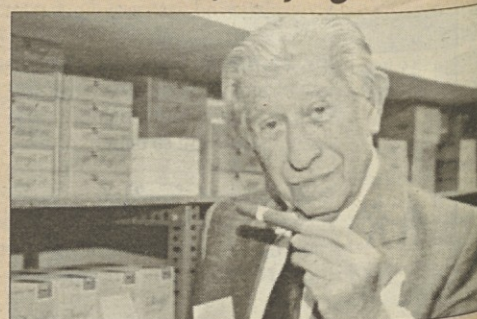
Eden od tipičnih pisanih kratkih suknjičev (Telefoto AP)

Tako se bodo morale obleči »cvetlične dame« (Foto AP)

NOVICE

Umrli Davidoff, kralj cigar

ŽENEVA - V 88. letu starosti je umrl Zino Davidoff, švicarski poslovnež zidovskega rodu iz Ukrajine, ki se mora za svoj poslovni uspeh zahvaliti privilegiranemu odnosu s kubansko tobakno industrijo. Svetovno znane havanske cigare so namreč nosile njegovo ime vse do leta 1990, ko je kubansko državno družbo Cubatabaco obtožila, da je znižala kakovost svojih cigar. Skupaj s Švicarjem Ernstom Schneiderjem je Davidoff ustanovil družbo, ki je prodajala cigare in luksuzne predmete v več kot 30 državah. (Telefoto AP)

Odkrili naj bi Noetovo barko

LONDON - Noetova barka naj bi po vesoljnem potopu pristala na kraju, ki ga navaja muslimanski koran in ne na gori Ararat, kot trdijo kristjani. Skupina ameriških in britanskih raziskovalcev naj bi na obronkih gore Al Džudi na turško-iranski meji s pomočjo elektronskih naprav odkrila ostanke Noetove barke. Turška vlada je že dala dovoljenje, da bodo prihodnje poletje začeli z odkopavanjem.

Polemike zaradi poimenovanja
pariške ulice po Hemingwayju

PARIZ - Francozi so v zadnjem času do skrajnost alergični, na vse, kar prihaja z druge strani velike luze, a da je sprožilo polemike poimenovanje neke pariške ulice po ameriskem pisatelju Ernestu Hemingwayju, je vseeno prehuda zadeva. Dva svetovnega 15. pariške mestne četrti sta namreč protestirala, ker niso izbrali imena kake francoske ali vsaj evropske osebnosti.

Avstralcji ob naslov
najhujših pivcev

SYDNEY - Zadnji statistični podatki o porabi alkohola v svetu so Avstralcem odvzeli naslov najhujših pivcev. Od leta 1980 do leta 1991 je namreč poraba alkohola v Avstraliji upadla za 20%, medtem ko se je v svetu v istem obdobju poraba zvišala za 10%.